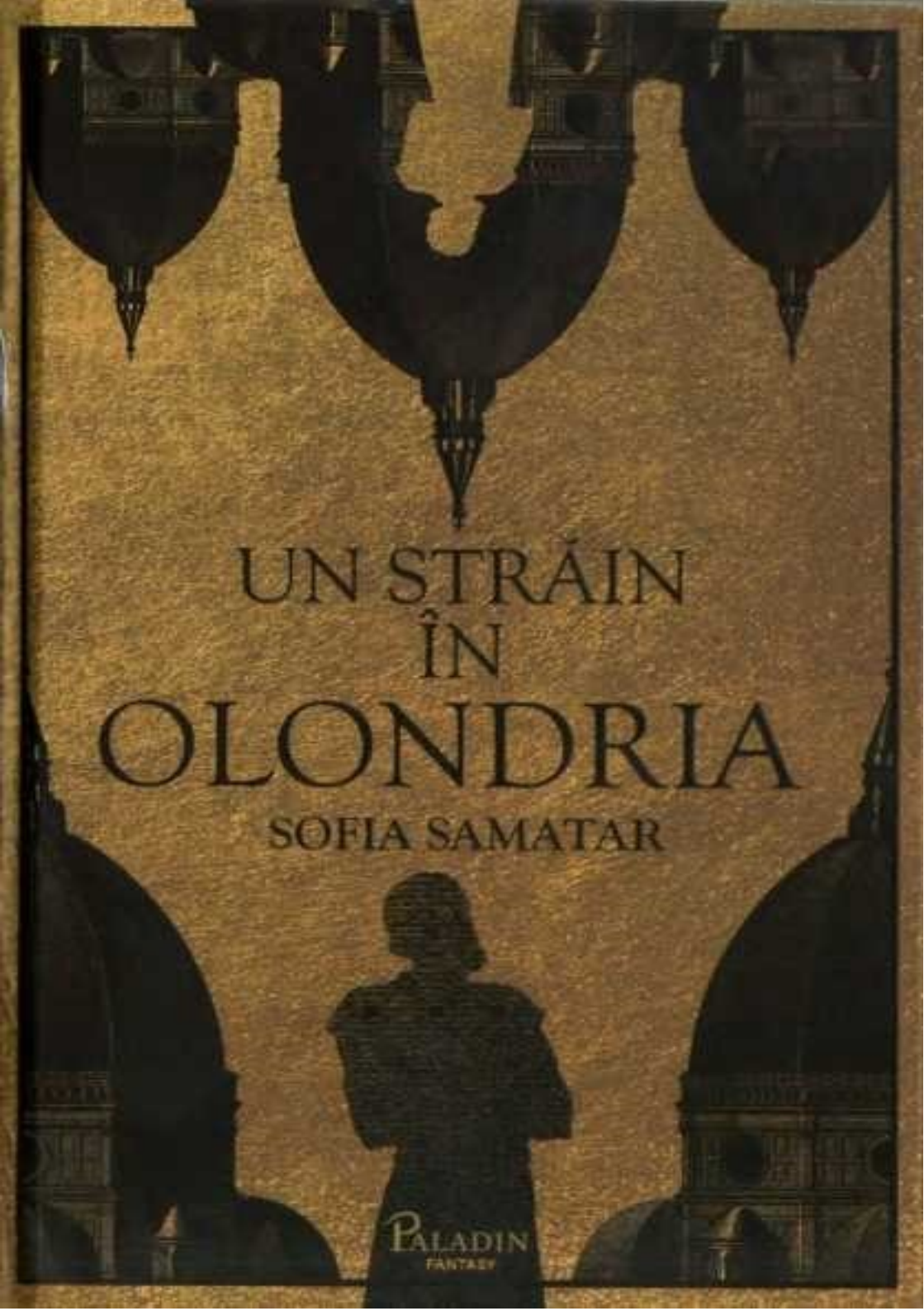
UN STRĂIN
ÎN
OLONDRIA
SOFIA SAMATAR
PALADIN
FANTASY

„O carte despre dragostea pentru cărți.” bookpeople.com

„Din punct de vedere al limbajului elegant, al personajelor credibile și al valorii povestirii, este un roman de debut impresionant și inteligent.”

Locus

„Adevărurile pe care ni le dezvăluie Samatar nu sunt niciodată ușoare; în *Un străin în Olondria* nu există personaje negative – toți sunt oameni simpli, care fac ceea ce cred ei că este bine.”

io9.com

„Descrierile pline de senzualitate creează un peisaj bogat și straniu, permițând o aventură de neuitat.”

Library Journal

„Captivantă și originală. O poveste cu fantome și cărți, trădare și mister, ingenios concepută și frumos scrisă. Unul dintre cele mai bune romane fantastice pe care le-am citit în ultimii ani.”

Jeffrey Ford

„Surprinde extazul și durerea întâlnirii cu lumea prin intermediul cărților.”

bookslut.com

„O experiență plină de satisfacții pentru cei care iubesc poezia prozei și narațiunile care transcend standardele.”

Craig Laurance Gidney

„Sofia Samatar este un negustor de minuni, iar *Un străin în Olondria* este o librărie de visuri.”

Greer Gilman

„Este una dintre cărțile pe care vreau să le recitesc, deoarece plăcerea lecturii și bogăția textului sunt extraordinare; un debut excepțional.”

randy-byers.livejournal.com

„Pare o călătorie atât familiară, cât și necunoscută, întocmai ca tărâmul dintr-un vis. Samatar folosește un limbaj impecabil și detalii concrete pentru a crea o lume credibilă, plină de priveliști nemaipomenite, muzică și parfum.”

Fantasy Literature

Sofia Samatar
Un străin în Olondria

Acestea fiind memoriile complete
ale misticului Jevick din Tyom

Pentru Keith

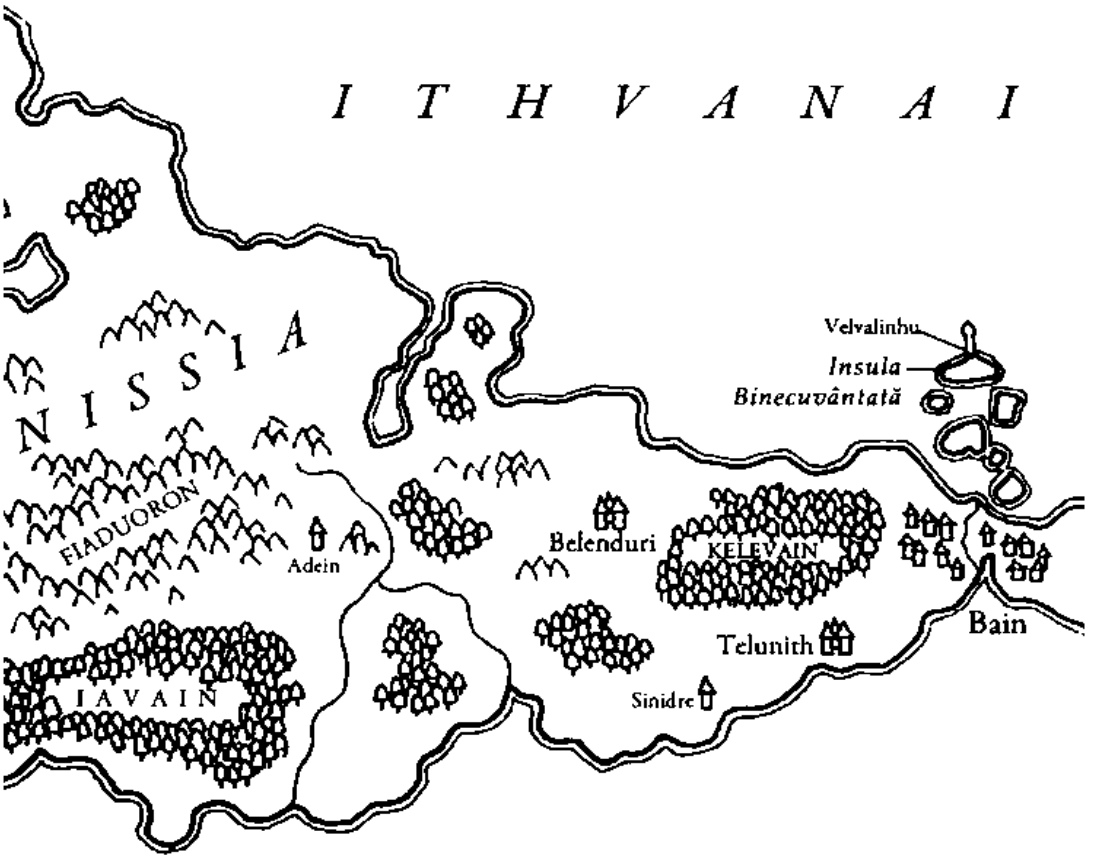
ITHVANAI
NISSIA
Velvalinhu
Insula
Binecuvântată
FIADUORON
Adein
Belenduri
KELEVAIN
Bain
Telunith
IAVAIN
Sinidre
ITHNESSE

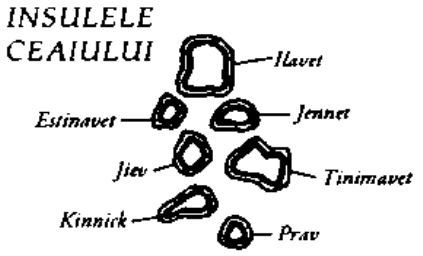
INSULELE
CEAIULUI
Ilavet
Estinavet
Jennet
Jiev
Tinimavet
Kinnick
Prav

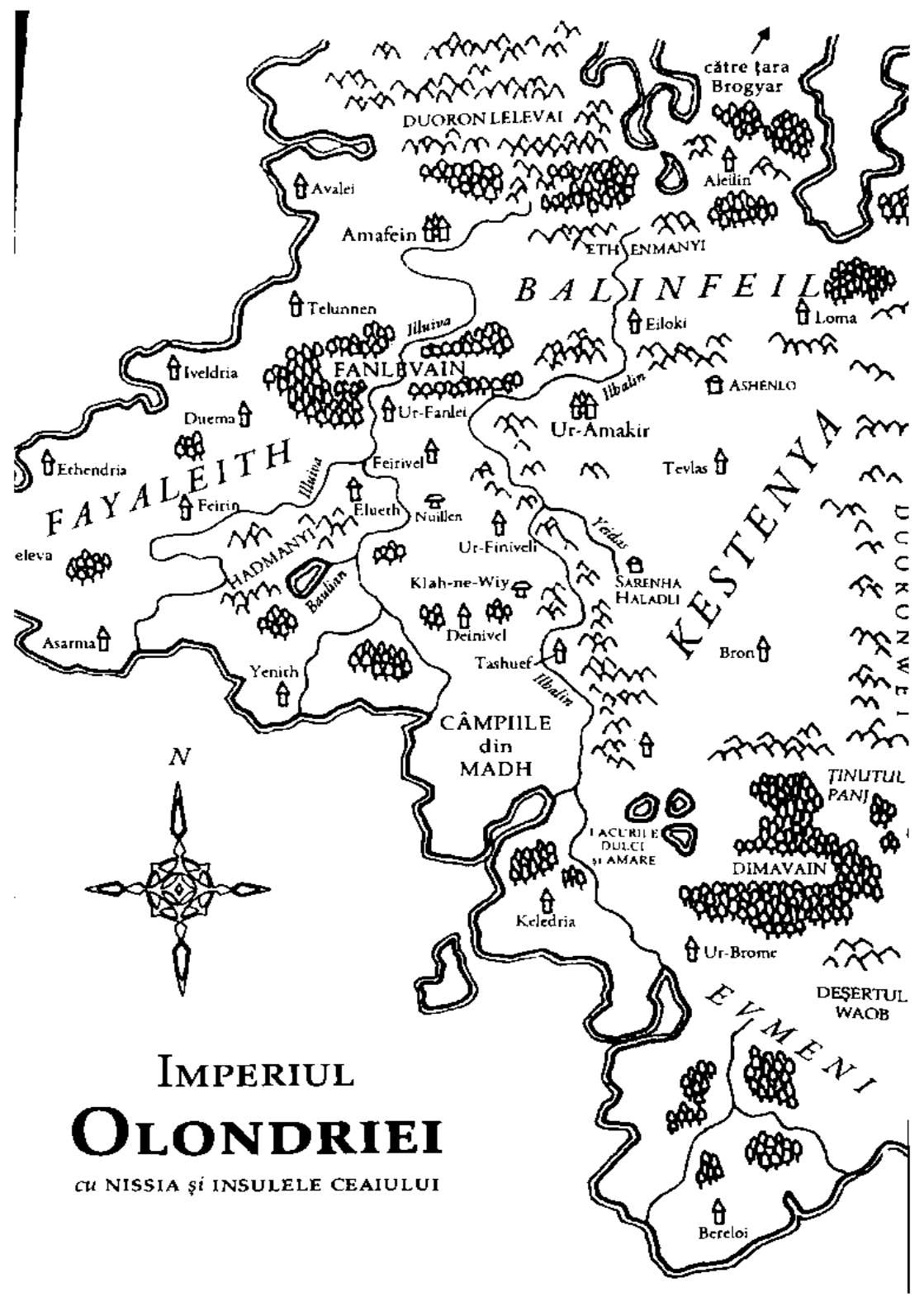

IMPERIUL
OLONDRIEI

cu NISSIA *și* INSULELE CEAIULUI

Cartea întâi
Vântul Miracolelor

Capitolul 1
Copilăria în Tyom

Cum eram doar un străin în Olondria, nu știam nimic despre măreția țărmurilor ei, nici despre Bain, orașul-port, ale cărui lumini și culori se revarsă în ocean ca o cascadă de trandafiri. Nu știam nici despre întinderea piețelor de mirodenii din Bain, unde negustătorii sunt îmbătați de miresme, nu văzusem niciodată negurile dimineții plutind pe deasupra verdelui Illoun, cel cântat de poeți; nu văzusem niciodată o femeie cu nestemate în păr, nici nu luasem aminte la scânteierea arămie a cupolelor și nici nu stătusem pe plajele mohorâte ale Sudului când vântul aducea tristețea din mare. Mai departe în Fayaleith, Țara Vinurilor, limpezimea luminii îți poate tăia răsuflarea: este lumina căreia oamenii locului îi spun „Răsuflarea Îngerilor” și se zice că ar vindeca nefericirea și bolile de plămâni. Și mai departe este Balinfeil, unde, în lunile de iarnă, oamenii poartă căciuli din blană de veveriță albă, iar în lunile de vară se spune că umblă zeița Dragoste și pământul este așternut cu flori de migdal. Dar despre toate astea eu nu știam nimic. Știam doar insula unde mama își ungea părut în scânteierea slabă a lumânării cu fitil de trestie și mă îngrozea cu povești despre Stafia fără Ficat, ale cărei sandale troncănesc în timpul mersului, pentru că are picioarele răsucite.

Pe mine mă cheamă Jevick. Vin din satul mohorât și neguros Tyom, de pe țărmul de vest al Tinimavetului, din Insulele Ceaiului. În Tyom, din înaltul stâncilor, se poate vedea uneori, când cerul este foarte senin, țărmul verde din Jiev; dar când plouă și toată lumina e înăbușită de nori grei, este cel mai singuratic sat din lume. Până la Pitot, cel mai apropiat sat, faci trei zile, călare pe măgarii din insule, iar până în nord, la portul Dinivolim, faci cel puțin două săptămâni prin dogoarea istovitoare. În Tyom, într-o curte deschisă, se află casa tatălui meu, o zidire impunătoare făcută din piatră galbenă, cu o uriașă poartă boltită, împodobită cu plante agățătoare, acoperiș plat și nouă camere oblonite. Și aproape, în afara satului, într-o vale îmbibată de ploaie, unde măgarii bruni se tânguiesc istoviți,

unde florile se topesc și dispar în căldură, se află întinsa fermă de piper a tatei.

Ferma era sursa bogăției tatei și i-a permis să țină casa impunătoare, să-și mențină poziția în consiliul satului și să poarte un toiag împodobit cu vopsea roșie. Arbuștii de piper, senzuali și verzi în pâcla ușoară, vorbeau despre bogății, cu adierea lor umedă și picantă; tata freca între degete boabele uscate, ca vârful degetelor să capete mirosul aurului. Dar dacă era bogat în unele privințe, era sărac în altele: în casa noastră erau doar doi copii, iar după nașterea mea anii trecuseră fără speranța vreunui alt vlăstar, o nenorocire pentru care se considera în general că ar fi de vină zeul elefanților. Mama spunea că zeul-elefant era gelos și ofensat de casa superbă și de terenurile mănoase ale tatei; dar eu știam că în sat se șoptea că tata i-a vândut zeului copiii nenăscuți. Văzusem oameni care treceau pe lângă casă și își dădeau coate, spunând: „A plătit șapte copii pentru palatul ăsta”; și uneori lucrătorii noștri îngânau un cântec răutăcios: „Pământu-i plin aici de oase mici.” Oricare ar fi fost motivul, prima soție a tatălui meu nu rămăsese niciodată însărcinată, în vreme ce a doua soție, mama mea, născuse doar doi copii: fratele meu mai mare Jom și cu mine. Pentru că prima soție nu avea niciun copil, ei îi spuneam întotdeauna Mama sau, cu termenul de respect *eti-donvati,* „Soția Tatălui Meu”; ea era cea care mergea cu noi la petrecerile câmpenești, afectată și trufașă, cu părul strâns în două cozi negre deasupra urechilor. Mama noastră adevărată stătea în cameră cu noi, iar tata și soția lui îi spuneau „Dădaca”, și noi, copiii, îi spuneam pur și simplu pe numele pe care-l purta din copilărie: Kiavet, care înseamnă Ac. Avea fața rotundă și drăguță și nu purta încălțări. Părul îi cădea liber pe spate. Noaptea ne spunea povești, în timp ce își ungea părut cu ulei și ne gâdila cu o pană de pescăruș.

Soția tatei își rezerva datoria de a ne controla, înainte de a fi trimiși în fața tatălui nostru în fiecare dimineață. Avea degete nemiloase și ni le vâra în urechi și în gură, căutând orice cusur; ne strângea cu cruzime șireturile pantalonilor și ne lipea părut de cap cu salivă. Pe fața ei lungă era întipărită o expresie de furie controlată, trupul ei avea un aer de înfrângere, era înverșunată din fire, iar saliva ei întinsă pe părul nostru avea un miros acid, ca fundul unui bazin de apă. Am văzut-o fericită o

singură dată: când a fost clar că Jom, fratele meu mai mare, zâmbitor și sfios, nu va deveni niciodată bărbat, ci își va petrece viața printre portocali, făcând precum cintezoii.

Primele mele amintiri despre întâlnirile cu tata datează din vremea dificilă a acestei descoperiri. Scăpați de înțepăturile ranchiunoasei prime soții, Jom și cu mine mergeam prin curtea înmiresmată, ținându-ne de mână și purtându-ne pantalonii aproape identici și vestele scurte identice, cu broderie albastră. Curtea interioară era răcoroasă, ticsită cu plante în ghivece de lut și umbrită de copaci. Într-un jgheab de lângă zid era apă, ca să atragă păsările cântătoare. Tata stătea într-un scaun de trestie, cu picioarele întinse în față și călcâiele goale întoarse în sus ca niște luni.

Ne-am așezat în genunchi.

— Bună dimineața, tată pe care îl iubim din toată inima, copiii tăi credincioși te salută, am bălmăjit eu.

— Și din toată inima, și din toată inima, și din toată inima, a spus Jom, jucându-se cu șireturile de la pantaloni.

Tata era tăcut. Auzeam ciripitul repezit al unei păsări ridicându-se de undeva, din copacii umbroși. Apoi a spus cu vocea lui impasibilă și puternică:

— Fiul meu cel mare, urarea ta nu este corectă.

— Și îl iubim, a spus Jom nesigur.

Își înnodase pe deget capătul unui șiret. Ca întotdeauna, dinspre el venea un miros de urdori, păr slinos și urină uscată.

Tata a oftat. Scaunul a gemut sub el când s-a aplecat în față. Ne-a binecuvântat atingându-ne creștetele, ceea ce însemna că puteam să ne ridicăm și să-l privim.

— Fiul meu cel mic, a zis el încet, ce zi este astăzi? Și ce rugăciuni vor fi repetate după apusul soarelui?

— Este Tavit, iar rugăciunile sunt cele pentru mălai, fructul pasiunii și luna nouă.

Tata mi-a atras atenția să nu mai vorbesc așa repezit, pentru că lumea ar putea crede că sunt nesincer; dar am văzut că era mulțumit și am simțit ușurarea în suflet, pentru fratele meu și pentru mine. M-a întrebat mai departe despre o mulțime de subiecte: vânturile, atributele zeilor, aritmetică de bază, popoarele insulelor și subtila artă a cultivării piperului. Am stat drept, mi-am îndreptat umerii și m-am străduit să răspund prompt, controlându-mi dorința nervoasă de a trânti cuvintele,

imitând pronunția lentă a tatei, aerul lui sever de mare moșier. Fratelui meu nu i-a pus nicio întrebare. Jom stătea nebăgat în seamă, târșâindu-și sandalele pe dalele de piatră – doar din când în când, dacă se întâmpla să apară porumbei în curte, spunea foarte încet „Oo-ooh”. Într-un târziu, tata ne-a binecuvântat din nou și am fugit, ținându-ne de mână, în camerele din fundul casei; iar eu am ținut minte imaginea ochilor lui îngușți: pătrunzători, cinici și plini de tristețe.

La început, când a văzut că Jom nu-i putea răspunde la întrebări și de fapt nu reușea nici măcar să-l salute cum se cuvine, tata reacționase cu furia calculată și greoaie a unui elefant. L-a amenințat pe fratele meu și, cum amenințările nu reușiseră să-l vindece de nepriceperea lui îndărătnică, a adus de pe plantația de piper doi lucrători cu priviri crunte, care l-au bătut în spatele casei, pe un petic de pământ nisipos. Pe când îl loveau, mă aflam în dormitorul nostru întunecat, stând în poala mamei, în timp ce ea își apăsa mâinile peste urechile mele, ca să nu aud țipetele puternice, de neînțeles, ale fratelui meu. Mi l-am imaginat cum se rostogolea pe jos și își ridica brațele ca să-și apere capul plin de praf, în vreme ce loviturile bâtelor groase cădeau peste el, iar tata privea indiferent din scaunul lui… După aceea, ni l-au înapoiat pe Jom, învinețit și însângerat, cu ochii larg deschiși privind fix, iar mama se agita încoace și încolo cu comprese, în timp ce lacrimile îi curgeau în voie pe obraji.

— Este o greșeală, a suspinat ea. Se vede că e un copil al mistrețului.

În lumina lumânării, fața ei părea deformată, cu lacrimi care îi scânteiau pe obraz, iar mișcările îi erau nesigure. În seara aceea nu mi-a spus povești, s-a așezat doar pe marginea patului și m-a strâns de umăr, explicându-mi pe un ton șoptit și pătimaș că zeul-mistreț era tatăl lui Jom; că sufletele copiilor acestui zeu sunt mai frumoase și mai iubitoare decât sufletele obișnuite, iar datoria noastră pe acest pământ era să avem grijă de ei cu smerenia pe care le-o arătam animalelor sacre.

— Dar tatăl tău o să-l omoare, a spus ea privind în întuneric cu ochii pustiiți. Are o inimă de piatră. N-are nicio religie. E un barbar din Tyom.

Mama mea era din Pitot, unde femeile purtau la glezne brățări de scoici și își smulgeau sprâncenele, iar credințele ei religioase profunde erau văzute în Tyom drept superstiții prostești din

Pitot. Soția tatei râdea de ea pentru că ardea schinduf uscat în boluri de lut, iar așa ceva, spunea cu dispreț, nu mai făceam în Tyom de o sută de ani. Și a râs și de mine, când i-am spus într-o dimineață, la micul dejun, într-un acces de supărare, că Jom era fiul zeului-mistreț și avea un suflet neîntinat:

— Poate că are sufletul unui porc, a spus ea, dar asta nu înseamnă că nu e tâmpit.

Această blasfemie, împreună cu ridurile din jurul gurii ei, dovedeau că era în toane bune. Și a rămas în această dispoziție, cu mișcări energice și nările ușor subțiate de voioșie, cât timp tata a căutat mijloace să-l vindece pe Jom de sufletul său extraordinar. Când au venit medicii din Sud, cu ochii lor înspăimântători și pălăriile înalte din piele de maimuță, i-a servit chiar ea cu suc fierbinte de curmale, în căni smălțuite strălucitoare, zâmbind cu privirea în pământ. Dar îngrijirile înfiorătoare ale doctorilor, care l-au lăsat pe fratele meu plin de bășici, drogat și plângând în somn, nu i-au afectat sufletul luminos și n-au făcut decât să aducă o umbră de teroare în ochii lui blânzi de purcel. O duhoare medicinală a umplut casa, iar patul meu a fost mutat în altă cameră; din zori și până în noapte îi puteam auzi gemetele slabe, întrerupte de țipete ascuțite. Seara, mama îngenunchea să se roage în cămăruța unde stăteau înșirați, pe un altar învechit, *janut* ai familiei, într-a căror putere doar ea credea cu adevărat.

Un *jut* este un suflet exterior. Mie nu mi-a plăcut niciodată cum arăta al meu: avea o frunte lată, picioare cu gheare și un șnur de cânepă uscată în jurul gâtului. Ceilalți *janut* arătau la fel. Îmi aduc aminte că al lui Jom purta o hăinuță de piele roșie. Camera unde stăteam noi, un pic mai mare decât o debara, mirosea a ierburi arse și a mucegai. Ca mai toți copiii, am fost la un moment dat înspăimântat de *janut,* pentru că auzisem că, dacă *jut* îți vorbește, înseamnă că ți se apropie moartea, dar atitudinea indiferentă din Tyom se strecurase în mine și îmi calmase temerile, așa că nu mai treceam în fugă pe lângă camera altarului, cu răsuflarea ținută și cu inima bătând să-mi spargă pieptul. Totuși, m-am înfiorat când am privit înăuntru și am văzut tălpile goale ale mamei în penumbră, trupul îngenuncheat în întuneric, rugându-se. Am știut că se ruga pentru Jom și poate că mângâia hăinuța roșie, alinându-și fiul dinspre afară.

Până la urmă, acele zile nefericite s-au încheiat cu o victorie pentru sufletul fratelui meu. Doctorii au plecat și au luat cu ei și mirosul lor dezgustător; soția tatei a revenit la amărăciunea ei obișnuită, iar patul mi-a fost mutat la loc în camera mea. Singura diferență era că acum Jom nu mai venea în sala de clasă să-l asculte pe preceptor, ci rătăcea în curte pe sub portocali, pălăvrăgind cu păsările.

După aceea, tata a arătat un interes profund și neliniștit pentru mine, singurul fiu pe care îl avea pe lume; pentru că nu mai exista nicio îndoială că eu voi fi singurul lui moștenitor și voi continua negoțul cu Olondria.

O dată pe an, după ce recolta de piper era strânsă, uscată și depozitată în sad uriași, din pânză aspră, tata, împreună cu administratorul lui, Sten, și un alai de slujitori, făcea o călătorie în Olondria și piețele de mirodenii din Bain. În seara dinaintea plecării, ne adunam în curte, să ne rugăm pentru succesul riscantei încercări. Și ca să-i cerem zeului tatei, maimuța cu alb și negru, să-i apere în acel tărâm străin și îndepărtat. Mama era foarte tulburată de rugăciuni, pentru că ea numea Olondria Țara Fantomelor și se abținea să nu plângă doar de teamă că lacrimile ei o să facă să se scufunde corabia. A doua zi, dimineață devreme, după ce mânca un mic dejun obișnuit, cu pui la cuptor cu miere și fructe, tata ne binecuvânta și pleca încet, sprijinindu-se în toiag, îndreptându-se către negurile albastre ale zorilor. Familia și slujitorii casei îl urmau afară, ca să-l vadă trecând prin poarta casei, unde se urca pe catârul lui gras cu șa din piele albă, ajutat de Sten cel întunecat și tăcut. Tata, însoțit de Sten, care mergea pe jos și conducea catârul, formau avangarda unei caravane impresionante: îi urma un alai de slujitori, purtând pe umeri tărgile pe care erau îngrămădiți saci cu piper, iar în urma lor mărșăluia un grup de lucrători agricoli solizi, înarmați cu cuțite scurte, arcuri și săgeți otrăvite. După ei, un băiat ducea o pereche de măgari încărcați cu provizii, care cărau și cortul tatălui meu, iar după el venea un al treilea măgar, care ducea un sac cu tăbliță de lemn, pe care tata își înscria tranzacțiile. Hainele strălucitoare ale tatei, pălăria cu boruri largi și umbrela de paie se vedeau multă vreme, în timp ce caravana trecea printre casele umbrite de copaci de mango și cobora solemn în vale. Tata nu se uita niciodată în urmă către noi, nu se mișca niciodată, doar se legăna foarte

încet pe catârul lui. Aluneca ușor prin aerul dimineții, cu grația unei balene: calm, parcă fără greutate.

Când se întorcea, așterneam toată curtea cu cele mai vesele flori din insulă, florile de *tediet* care pârâiau sub picioare ca niște scântei, răspândind miros înțepător de chitre. Casa era plină de oaspeți, iar bătrânii se așezau seara în curte, înveliți cu pături subțiri care să-i apere de aerul umed, și beau lichior din nucă de cocos. Prima soție a tatălui meu plângea în bucătărie, supraveghindu-i pe servitori, mama își purta părul strâns în vârful capului și prins cu agrafe, iar tata, mândru și extraordinar de bogat după cele patru luni petrecute pe tărâm străin, bea cu atâta lăcomie, încât servitorii erau nevoiți să-l ducă pe sus până în dormitor. În perioadele acelea, era foarte vorbăreț. Mă trăgea de urechi și îmi spunea „maimuță brună”. Stătea toată noaptea lângă vasul cu jăratic, încântându-i pe bătrâni cu povești din Nord; râdea cu poftă, aruncându-și capul pe spate și lăcrimând de atâta râs, iar într-o seară l-am văzut în curte sărutând-o pe mama pe gât. Și, desigur, era încărcat cu daruri: șei și cizme de piele pentru bătrâni, mătăsuri și parfumuri pentru nevestele lui și jucării minunate pentru Jom și pentru mine. Erau cutiuțe muzicale și păsări de lemn pictat care țopăiau pe jos, puse în mișcare prin răsucirea unei piese de alamă care se trăgea de sub aripi; erau și animale și corăbii de jucărie minunate, cu detalii uluitoare, echipate cu velatură și vâsle care semănau cu cele adevărate și cu marinari în miniatură fermecători. Ne-a adus chiar și un set pictat desăvârșit de *omi,* sau „Mâini”, un joc de cărți complicat și străvechi al aristocrației olondriene, pe care nu știam să-l jucăm nici noi, nici el, dar ne plăceau cărțile pictate: Calul Cumplit, Turnul de Alamă. Seara, mă furișam până în spatele unei anume orhidee, aflate într-un ghiveci în holul care ducea din aripa de est a casei în curte, și ascultam poveștile tatei, mai frumoase decât darurile, despre grădini terasate, opiu și fetele desculțe din casele de plăceri. Într-o seară, m-a găsit în ascunzătoarea mea. A trecut pe lângă mine, abia târându-se, dar m-a zărit în lumina lunii din grădină, care a căzut pe ascunzișul meu. A suflat greu, s-a oprit, apoi s-a aplecat să mă tragă în sus.

— Ah, tată, am gâfâit eu crispându-mă.

— Ce faci aici? a întrebat el. Ce? Spune!

— Eu… am crezut…

— Da, zeii mă urăsc. Mi-au dat doi băieți înapoiați.

Palma pe care mi-a dat-o a fost ușoară; dar spaima m-a făcut să mă cutremur.

— Nu făceam decât să ascult. Voiam să te aud. Să aud despre Olondria. O să mă duc la culcare acum. Îmi pare rău. Voiam să aud ce spui.

— Să auzi ce spun.

— Da.

A încuviințat încet din cap, cu mâinile în șolduri, cu creștetul capului mișcându-se în lumina lunii din curte. Fața îi era în întuneric, iar răsuflarea îi era adâncă și greoaie, ca și cum ne-am fi luptat. Fiecare expirație, cu miros înțepător de lichior, îmi aducea lacrimi în ochi.

— Mă duc la culcare, am șoptit.

— Nu. Nu. Ai vrut să auzi. Foarte bine. Ferma e dreptul tău din naștere. Trebuie să auzi despre Olondria. Trebuie să înveți.

M-a străbătut un fior de ușurare; au început să-mi tremure genunchii.

— Da, a continuat el, contemplativ. Trebuie să auzi. Dar mai întâi, fiul meu cel mic, trebuie să guști.

Mușchii mei, abia relaxați, s-au încordat din nou, neliniștiți.

— Să gust?

— Să guști.

M-a prins de umăr și m-a împins înaintea lui prin hol.

— Să simți gustul adevărului, a mormăit el, poticnindu-se.

Să-l guști. Nu, afară. În grădină. Pe aici. Da. Aici o să înveți. Grădina era luminată. Razele lunii se reflectau din fiecare frunză. La bucătărie nu mai era lumină: toți servitorii se duseseră la culcare. Numai Sten mai putea fi treaz, dar el se afla de cealaltă parte a casei, stând discret într-un foișor din curte. De acolo, putea vedea dacă bătrânul voia ceva, dar nu mă putea auzi strigând și, chiar dacă m-ar fi auzit, nu s-ar fi băgat dacă vedea că sunt cu tata. Un brânci în spinare m-a trântit în straturile de roșii. Tata s-a aplecat deasupra mea, învăluindu-mă în umbra lui.

— Cine ești tu?

— Jevick din Tyom.

Din cealaltă parte a casei s-a auzit un hohot de râs: unul dintre bătrâni spusese o glumă.

— Bine, a zis tata.

S-a lăsat pe vine, clătinându-se așa de tare, încât mi-a fost teamă că o să cadă peste mine. Apoi și-a pus mâna peste buzele mele.

— Gustă. Mănâncă.

Îmi murdărise gura cu ceva. Un iz amar, de sufocare. Era pământ. M-am smucit în spate, scuturând capul, iar el m-a prins de ceafă. Îi simțeam degetele aspre și stăruitoare între dinți.

— O, nu. O să mănânci. Asta e viața ta. Pământul ăsta. Țara asta. Tyom.

M-am împotrivit, dar în cele din urmă am înghițit, plângând și înecându-mă. El a continuat să vorbească, mormăind încet.

— Te ascunzi, te târăști, ca să auzi despre Olondria. O țară a stafiilor și a diavolilor. Pentru asta, îți spionezi tatăl, sânge din sângele tău. Acum o să guști pământul tău, o să-l cunoști. Cine ești tu?

— Jevick din Tyom.

— Nu scuipa. Cine ești tu?

— Jevick din Tyom!

În spatele lui a sclipit o lumină; îl striga cineva din casă. S-a ridicat în picioare, iar eu mi-am ridicat mâna, ca să-mi feresc ochii de lumină. Unul dintre bătrâni stătea în ușă, ținând un felinar agățat pe un lanț.

— Ce s-a întâmplat? a strigat el, cu o voce stridentă, de om beat.

— Nimic. Băiatul nu reușește să adoarmă, a răspuns tata, trăgându-mă în sus de cot.

— Coșmaruri.

— Da. E bine acum.

M-a bătut pe umăr, mi-a ciufulit părul. Pe deasupra noastră s-au mișcat umbrele, nori care acopereau luna.

Capitolul 2
Maestrul Lunre

Ce făcea tatăl meu mi se părea în mare măsură de neînțeles, mi se părea că e călăuzit de propriul său secret și de calcule încâlcite. Sălășluia în altă lume, o lume a intrigilor, a negocierilor, a contractelor și a achizițiilor clandestine de terenuri în întreaga insulă. În multe feluri, el era o lume în sine, întreagă ca o sferă. Fără îndoială că deciziile îi erau cu totul

logice în ochii lui – chiar și cea care l-a făcut pe el, un insular patriot, să-mi aducă un preceptor din Bain: maestrul Lunre, un olondrian.

Ziua începuse ca orice altă zi în care îl așteptam pe tata să se întoarcă din călătorie: casa împodobită cu ghirlande de flori și aprovizionată cu lichior de nucă de cocos. Noi stăteam în poartă, spălați, parfumați și gătiți cu cele mai bune haine, mama cu mâinile răsucite în faldurile fustei, soția tatei, cu ochii roșii. Jom, care se mai înălțase și se lățise în umeri, mormăia încetișor de unul singur, în timp ce eu stăteam în picioare, frecând nervos călcâiul sandalei de dalele de piatră. Cercetam valea de un albastru-închis ca să zărim primele semne ale venirii grupului, dar înainte să-i vedem, i-am auzit pe copii strigând:

— Uite un om galben!

Un om galben! Ne-am privit unii pe alții, nedumeriți. Mama și-a mușcat buza de jos; Jom a oftat tulburat. Întâi, am crezut că de fapt copiii se referă la tatăl meu, a cărui piele aurie, ca pielea de maimuță nocturnă, era neobișnuită în insule; dar cu siguranță copiii din Tyom știau cum arată tata și n-ar fi întâmpinat niciodată un membru al consiliului cu astfel de strigăte necuviincioase. Apoi mi-am amintit de singurul „om galben” pe care îl văzusem până atunci, un vrăjitor și doctor olondrian care venise în Tyom pe când eram copil și care purta la ochi două bucăți de sticlă, prinse de urechi cu sârme, și hoinărea pe dealurile din Tinimavet tăind bucățele din copaci. Mai târziu, am aflat că doctorul scrisese un tratat, bine primit, despre proprietățile medicinale ale sucului cocotierilor tineri și că murise înconjurat de respect în orașul său natal, Deinivel; și atunci am fost aproape sigur că s-a întors, cu sacul său de bucățele tăiate din copaci.

— Uite-i că au ajuns, a spus Pavit, șeful slujitorilor, cu o voce încordată.

Și chiar veneau: un șir de călăreți, strecurându-se printre copaci. Am văzut mai întâi umbrela împletită a tatei, apoi silueta lui încremenită și impunătoare, iar alături de el se afla un bărbat înalt și uscățiv, călare pe un catâr din insule. Țipetele înfrigurate ale copiilor au precedat intrarea alaiului în sat, așa că înaintau toți ca o coloană de paradă, scoțându-i pe oameni afară din case. Pe măsură ce se apropiau, am văzut fața tatei strălucind de mândrie, iar ținuta lui avea o nouă măreție, ca a vechilor regi

ai insulei. Bărbatul care călărea alături de el, părând să stea foarte incomod cu picioarele lui lungi, își ținea privirea în jos, fixând un punct între urechile catârului care trăgea din greu. Nu era galben, ci brun-deschis, cum e cajuul crud; avea păr argintiu, tuns scurt pe craniu, astfel că semăna cu o tichie. Nu era doctorul care culegea frunze, ci un om cu totul străin, cu sprâncene argintii pe fața netedă și cu mâini lungi, cu încheieturi fine. Când a descălecat în fața casei, am auzit-o pe mama șoptind:

— Apără-ne, Zeule cu coadă albă și neagră, de tot ce nu e de pe lumea asta.

Tata a descălecat de pe catârul lui și a pășit țanțoș către noi, rânjind. Mi s-a părut că dinspre el vine un iz de pește, rău de mare și sudoare. Am îngenuncheat toți și am privit în jos la pământul gol, murmurând salutările rituale, până când el ne-a atins creștetele cu palma mâinii lui plinuțe. Apoi ne-am ridicat în picioare, fără să ne putem abține să ne uităm cu atenție la străin, care ne privea jenat, pe jumătate zâmbind, mai înalt decât toți ceilalți.

— Ia uite la omul galben! strigau copiii. E ca o șopârlă guleratã!

Și, într-adevăr, cu pantalonii lui strâmți și gulerul plisat înalt, chiar semăna cu o șopârlă guleratã. Tata s-a întors către el, cu o indiferență exagerată, și i-a spus câteva cuvinte într-o limbă străină, care păreau să-i alunece înainte și înapoi în gură și despre care am aflat apoi că erau o deformare grosolană a limbii nordice, dar care, atunci, m-au umplut de venerație și sentimente de mândrie filială. Străinul i-a răspuns cu o ușoară reverență și cu un șuvoi de vorbe melodioase, făcând-o pe mama să-și sărute vârfurile degetelor, ca să alunge răul. Apoi tata a arătat în direcția mea, cu un gest de mândrie evidentă, iar străinul și-a întors către mine privirea pătrunzătoare, curioasă și blândă. Ochii lui erau de un verde mineral, culoarea mărilor unde se întâmplă naufragiile, culoarea pepenilor necopți, culoarea lichenilor, culoarea sticlei.

— *Av maro,* a spus tata, arătând spre mine și apoi spre sine.

Olondrianul și-a pus o mână în dreptul inimii și s-a înclinat adânc în fața mea.

— Pleacă-te în fața lui, mi-a zis tata.

L-am imitat neîndemânatic pe străin, provocând țipetele

vesele ale copiilor care stăteau în jurul nostru în stradă. Tata a încuviințat din cap, mulțumit, și i-a vorbit din nou străinului, făcându-i semne să intre în casă, unde era răcoare. I-am urmat în curtea interioară, unde străinul s-a așezat pe un scaun de trestie, cu picioarele lui lungi întinse în față și cu o expresie binevoitoare și preocupată.

A adus în casa noastră un aer proaspăt: a adus Tetchi, Vântul Miracolelor. Noaptea, vasul cu jăratic îi lumina fața, în vreme ce stătea în curtea jilavă. Stătea cu bătrânii, vorbind cu ei în limba lui, ca o mie de fântâni, aruncând umbre ireale cu mâinile lui lungi și străvezii. Tata îi traducea întrebările bătrânilor: Era străinul un vrăjitor? O să adune rădăcini și frunze? Își poate invoca propriul *jut*? Se auzeau hohote de râs, bătrânii rânjind și arătându-și cioturile de dinți, insistând ca străinul să bea din lichiorul nostru tare, făcut în casă, și să fumeze din tutunul nostru. El îi mulțumea pe cât putea, deși lichiorul de nucă de cocos îl făcea să se strâmbe, iar tutunul aspru, rulat într-o frunză, îi provoca accese de tuse. Asta îi satisfăcea pe deplin pe bătrâni, dar tata i-a venit în ajutor, explicând că trebuie făcute excepții pentru pieptul mai îngust al nordicului. Pe atunci, nu știam dacă oaspetele nostru nu e vreun fel de invalid: prefera de departe sucul fierbinte de curmale în locul lichiorului de nucă de cocos care le plăcea atât de mult bătrânilor; la micul dejun mânca doar fructe și pălea la vederea stomacului de porc; se trezea din somnul de după-masă tras la față și bea mult prea multă apă. Și totuși prezența lui a adus un freamăt, care a umplut casa ca o lumină, un aer care mirosea a sărbători, parfum și flori de *tediet,* și a atras un șir nesfârșit de oaspeți curioși și nerăbdători, care îi ofereau daruri străinului: cartofi dulci copți în zahăr sau midii în ulei.

Tata se umfla în pene ca o tărtăcuță: dădea pe dinafară de îngâmfare, pentru că era singurul capabil să-l înțeleagă pe faimosul străin.

— Musafirul nostru e obosit, spunea el cu un ton grav, teatral, obligând familia și oaspeții să părăsească umil curtea.

Pe buze avea veșnic un zâmbet afectat. Vorbea tare pe stradă. Fusese înaintat în cel mai înalt cerc al consiliului și purta un toiag cu pene de șoim. Și, cel mai surprinzător, părea să nu mai aibă capacitatea de a se enerva și nu mai băga în seamă neplăcerile care înainte îl făceau să calce totul în picioare.

Servitorii se molipsiseră și ei: glumeau și rânjeau în timp ce-și făceau treburile și îl lăsau pe Jom să șterpelească alune și faguri de miere din fundul bucătăriei. Chiar și soția tatălui meu era vrăjită de stafidele dăruite de nordic: îl servea cu un zâmbet larg și cu o eșarfă olondriană în păr.

Mama a fost cel mai puțin încântată de aerul de sărbătoare care cuprinsese casa. În seara în care a venit străinul, a ars în camera ei un bol de ierburi uscate: am recunoscut, după fumul înțepător, frunzele care alungă stafiile leoparzilor. Au urmat mirosul usturător împotriva liliecilor, leprei și epilepsiei și cele despre care se spune că alungă din casele oamenilor spiritele cu degete lungi. Când umbla prin casă, părea extenuată și covârșită de suferință, iar trupul îi era lipsit de vlagă, din cauza veghii nocturne în fața holurilor de lut. Soția tatei, defilând nerăbdătoare cu cerceii ei cu perle din Bain, se plângea că mama ne face pe toți de rușine cu superstițiile ei, dar cred că, în taină, se temea că străinul însuși era de fapt un fel de stafie, iar mama l-ar fi putut alunga și, odată cu el, ar fi dispărut și noul statut al familiei.

— Vorbește cu dădaca ta, m-a implorat. Îl face de râs pe taică-tu. Uită-te la ea! E supărată, are o față de înmormântare.

Și chiar am încercat să vorbesc cu ea, dar n-a făcut decât să se uite la mine cu jale și să mă întrebe dacă port pe sub vestă o fâșie de piele descântată. Am încercat să-i iau apărarea străinului și să-i spun că nu e decât un simplu om, chiar dacă e străin, dar ea m-a țintuit cu o privire atât de întunecată și de serioasă, încât vorbele mi s-au stins în aer.

Olondrianul a încercat, în felul lui stângaci, să o liniștească pe mama, știind că ea este nevasta gazdei, dar toate eforturile lui au eșuat. Ea îi evita umbra, își săruta degetele de câte ori îl auzea vorbind și refuza stafidele pe care i le oferea el în dar, spunând cu groază:

— Arată ca un rahat de maimuță!

Odată, în curte, l-am văzut apropiindu-se de ea, iar ea s-a lăsat în grabă în genunchi, așa cum făceam toți în primele zile, pentru că nu-i cunoșteam obiceiurile. Îmi dădusem deja seama că nordicul era tulburat de această tradiție a insulelor, așa că m-am ascuns în spatele ușii, ca să văd cum o să se descurce cu mama. Învățase deja cum să-i atingă pe servitori pe creștetul capului ca să-i facă să se ridice în picioare când îngenuncheau,

dar părea că șovăie să se poarte așa și cu mama, îngenuncheată și răbdătoare; și, într-adevăr, așa cum știu acum, în mintea lui complicată de olondrian, mama mea se afla într-o poziție sus-pusă ca doamnă a casei. A urmat o comedie tristă: nordicul și-a pus mâna în dreptul inimii, dar mama nu l-a văzut, pentru că era cu ochii în pământ. Evident, el ar fi vrut să-i ceară ceva, însă, neștiind limba noastră, nu avea nicio modalitate să se facă înțeles altfel decât prin gesturi și expresii ale feței. Și-a dres vocea și a făcut cu mâinile gestul de a bea, dar mama, încă privind în pământ, nu l-a văzut și a rămas nemișcată. La aceasta, olondrianul și-a încovoiat trupul înalt și a făcut iar gestul, încercând să-i prindă privirea, care era însă pironită cu îndărătnicie pe dalele de piatră. Văzând situația profund nefericită a mamei, m-am arătat atunci în ușă. Mama a scăpat, iar eu i-am dus oaspetelui nostru o cană de lut cu apă.

Străinul și-a dovedit tenacitatea reușind, prin prietenia cu Jom, să o convingă pe mama că era măcar binevoitor, dacă nu și de pe lumea asta. În primele zile, Jom, cu vocea lui plângăreață de pasăre a amurgului și cu ochișorii de animal tânăr, a fost cel care rămânea acasă cu străinul. Jom era odorul mamei: purta fâșii de piele pe sub haine, amulete de fier la încheietura mâinii și un săculeț cu semințe de susan la brâu, iar ea îi îmbibase într-atât hainele și părul cu mireasma ierburilor arse, încât ne temeam că oaspetele nostru ar fi fost aruncat înapoi în mare dacă s-ar fi apropiat de fratele meu. Dar Jom era încântat de străin și profita de orice ocazie să-i vorbească – era singurul dintre noi care nu știa că oaspetele nostru nu ne înțelege. Iar străinul îl întâmpina întotdeauna cu un zâmbet de plăcere sinceră, strângându-i mâna așa cum fac olondrienii cu egalii lor și cu cei apropiați. Sub umbrarul verde al copacilor umbroși cu flori albastre, aproape străvezii, cei doi vorbeau o limbă cu mormăituri, gesturi și arcuiri expresive ale sprâncenelor. Jom l-a învățat pe nordic primele cuvinte în limba kideti, care au fost „copac”, „portocală”, „papagal”, „cintezoi” și „graur”. Fratele meu era fascinat de mâinile lungi, grațioase ale străinului, de inelele lui de aur și de argint, de cerceii lui cu pietre albastre străbătute de vinișoare, dar, asemenea nouă, celorlalți, și de muzicalitatea vorbirii lui și de ochii lui de crocodil: un alt cuvânt pe care Lunre l-a învățat încă de la început a fost „verde”. Într-o după-amiază, Lunre a adus din camera lui un fel de fluier de

lemn, pictat în culori vii, cu trei tuburi, ca flautele din vestul insulei Estinavet. Cu el, putea imita sunetele de chemare ale păsărilor cântătoare din Nord: melodii care vorbeau despre vii, măslini și râuri sacre. Când a auzit muzica neobișnuită, fratele meu a lăcrimat și a întrebat: „Unde sunt păsările?” Străinul nu i-a răspuns, dar a părut că înțelege: fața lui brună și netedă era mâhnită, și a lăsat deoparte fluierul, răvășind frunzele cu vârful degetelor, într-un gest de deznădejde.

Nu știu când s-a dus prima dată mama lângă ei, sub pomii în floare. Probabil că la început s-a uitat să vadă dacă nu i se întâmplă ceva copilului ei; uneori o vedeam oprindu-se, cu un urcior înalt pe care îl ținea în echilibru pe șold, privind atent către copaci cu panică în ochii ei frumoși de căprioară neagră. Din umbră se auzeau cântecele păsărilor, chicotele înfundate ale olondrianului, vocea fratelui meu spunând răbdător:

— Nu, asta e albastră.

Oricum, mama s-a dus printre copaci, poate pentru a-și apăra fiul, și, cumva, expresia smerită a olondrianului și ochii lui triști i-au înmuiat inima. Cam pe atunci a început să spună:

— Fie ca norocul să dea peste stafia asta nefericită! Asudă prea mult și pantalonii ăia ai lui împiedică sângele să curgă.

Nu mai îngenunchea când îl întâlnea, ci zâmbea și încuviința din cap când el se pleca adânc, iar într-o dimineață și-a îndreptat hotărâtă degetul spre piept și a zis:

— Kiavet.

— Lunre, a spus străinul cu înflăcărare, bătându-se peste pieptul îngust.

— Lun-le, a repetat mama.

Zâmbetul ei dulce a licărit o clipă, ca o pană în vânt. Curând după aceea, i-a adus, timidă, dar cu o tainică mândrie, o vestă și o pereche de pantaloni pe care le cususe special pentru trupul lui costeliv. Erau foarte elegante, pantalonii căzând bine și având un model cu trandafiri și aur, cu vesta brodată cu albastru și cu desene în relief ale Tyomului și Pitotului.

Străinul a fost profund mișcat și a rămas o vreme în picioare, cu mâna în dreptul inimii, cu capul argintiu plecat, mulțumindu-i sincer în limba picurilor de ploaie. Soția tatei n-a pierdut ocazia să ia în batjocură bunătatea mamei față de „stafia” ei, dar mama n-a făcut decât să zâmbească și a spus senină:

— Bate Tetchi.

Când Vântul Miracolelor bătea deja de o lună, tata l-a dat afară pe vechiul meu preceptor, un bătrân ramolit cu smocuri de păr în urechi, care mă învățase matematică, religie și istorie. Olondrianul, mi-a explicat el într-o dimineață când stăteam în fața lui, urma să ia locul bătrânului și să mă învețe limba nordică. Ochii i s-au îngustat de plăcere pe măsură ce vorbea și a fluturat capătul trabucului lui subțire, bătându-se peste stomacul generos.

— Fiule, a spus el, ce noroc pe tine! Într-o bună zi, când o să stăpânești ferma, o să te simți în largul tău în Bain și n-o să fii niciodată înșelat în piețele de mirodenii! Da, vreau să ai parte de o educație de gentilom din Bain – ăla înalt o să te învețe să vorbești olandriana și să citești din cărți.

Cuvântul „carte”, în toate limbile cunoscute pe pământ, este *vallon,* „odaia cuvintelor”, numele olondrian pentru această unealtă a desfătării și artei. Habar n-aveam de înțelesul lui, dar i-am mulțumit tatei cu voce joasă, iar el a făcut un gest cu trabucul și a mormăit ca să-mi arate că m-a auzit. Eram și nerăbdător, și înspăimântat când mă gândeam că voi învăța cu străinul, fiindcă prezența lui mă intimida, iar căutătura lui verde mi se părea tulburătoare. Nu prea înțelegeam cum ar putea să-mi predea, din moment ce nu aveam o limbă comună – dar, ascultător, m-am dus cu el în sala de clasă care se deschidea către grădina din spatele casei.

A început prinzându-mă de încheietura mâinii și ducându-mă de jur-împrejurul camerei, arătând diverse lucruri și spunându-le numele, făcându-mi semn că trebuie să repet. Când am învățat numele tuturor obiectelor din sala de clasă, m-a dus în grădina de zarzavaturi și a spus pe nume legumelor. Dacă erau plante pe care nu le știa, arăta spre ele și ridica sprâncenele cenușiu-albăstrui, ceea ce însemna că vrea să afle care e cuvântul în kideti. Purta cu el tot timpul o tașcă de piele foarte frumos lucrată, în care ținea un alt obiect de piele, vopsit în albastru-verzui; când îl deschidea, se răspândeau ca un evantai foile de hârtie de bumbac gros, unele dintre ele însemnate cu modele detaliate pe care le făcuse chiar el. Tașca avea un buzunar strâmt cusut pe una dintre fețe, închis cu o cataramă metalică și bătut cu fărâme de turcoaze, iar acolo noul meu maestru ținea două sau trei tocuri cu cerneală miraculoase, pe care le umplea doar o singură dată pe zi și cu care făcea semne în *vallonul* lui.

De câte ori îi spuneam câte un cuvânt în limba noastră, își scotea cartea de piele albastră, scria repede ceva în ea, apoi îmi mulțumea cu o plecăciune. Eram nedumerit, pentru că, deși îmi plăcea cartea care mi se părea mai atrăgătoare decât tăblițele noastre de lemn, nu puteam să înțeleg de ce voia el să țină socoteala cuvintelor pe care le învăța.

În cele din urmă, într-o dimineață a adus cu el în clasă o cutie de lemn, o lădiță superbă acoperită cu modele în aur, vopsele și sidef. Flori de portocal dansau pe capacul albastru-închis, iar o pereche de mâini de fildeș zbura într-un nor de stele aurii: mâinile spiritelor. Știam că era scoasă din cufărul de călătorie greu, împodobit, al maestrului meu, cu care servitorii tatei se trudiseră prin pădurile umede ale insulei și în care se zicea că ar ține ustensilele înspăimântătoare de magician, dar și oasele soției sale, craniul ei fără cusur, ca al unei mirese. A așezat lădița pe piatra rotundă și plată care ne servea ca masă. Am îngenuncheat pe covorașul meu, cu coatele pe piatră și bărbia sprijinită în mâini. Maestrul meu prefera să stea pe un scăunel, ghemuindu-se peste masă, cu picioarele întinse în afară, cu genunchii strâmbați ridicându-se deasupra nivelului pietrei. Așa a făcut și acum, apoi și-a dat jos tașca și a pus-o pe masă, scoțând din ea o carte subțire, legată în piele roșie.

— Pentru tine, a spus el în olondriană, împingând cărticica spre mine.

Am simțit un fior de emoție și un nod în gât. Am luat cartea și am încercat să-mi pun toată recunoștința în priviri, în vreme ce maestrul a zâmbit larg și și-a trosnit încheieturile de păianjen, un obicei pe care-l avea atunci când era mulțumit.

Clasa se încălzise deja. Lumina caldă pătrundea prin arcada dinspre grădină, iar dinspre bucătăria de alături ajungeau până la noi vocile slujitorilor. Am întors cu grijă cărticica în mână, trecând degetele peste cotor și, în cele din urmă, după ce am tras adânc aer în piept, am deschis-o. Era goală.

Am atins hârtia albă și l-am privit cu reproș pe maestrul meu. El a chicotit și și-a trosnit degetele, părând încântat de dezamăgirea mea. Știam destul din limba lui ca să întreb în cele din urmă:

— Ce e asta, Tehavi? am întrebat, adresându-mă așa cum făceam întotdeauna, cu cuvântul kideti pentru „maestru”.

El a ridicat un deget, arătându-mi să aștept și să fiu atent. A

deschis cartea din fața mea la prima pagină și a netezit hârtia. Apoi a deschis lădița împodobită, scoțând la iveală o poliță suspendată în interiorul capacului, presărată cu romburi de vopsea galbenă. Murmurând vesel în barbă, a scos câteva borcănele de lut micuțe, fiecare închis cu câte un dop, și un flacon roșu micuț din sticlă șlefuită. Degetele i-au stăruit o clipă deasupra poliței, înainte de a alege dintr-o cutie de fildeș un toc de argint gravat. Rapid, cu mișcări fluide și îndemânatice, a destupat unul dintre borcănele, din care s-a revărsat un miros neplăcut de rugină și aloe. A adăugat câteva picături din flaconul de sticlă, care au umplut camera cu un parfum de polen, și a amestecat cu un bețișor lichidul rezultat. Când l-a scos, bețișorul era foarte negru, iar el l-a pus într-o farfurie întinsă. Apoi a umplut tocul din borcan, învârtind de vârf. A șters penița cu o cârpă moale cu multe pete de cerneală; apoi s-a înclinat către mine, s-a aplecat peste cartea mea și a scris cinci semne încâlcite.

Am înțeles atunci că maestrul meu voia să mă învețe numerele olondriene și cum să scriu socotelile, așa cum făcea el, în șiruri îngrijite și micuțe. M-am aplecat în față nerăbdător, imaginându-mi cât de mulțumit va fi tata când își va vedea fiul scriind numere pe hârtie, ca un gentilom din Bain. Aveam însă și îndoielile mele tainice, pentru că, deși cartea era ușor de transportat, mult mai ușor decât tăblițele pe care scriam noi cu o bucată de fier înroșit, mi se părea că paginile pot fi ușor distruse de apa de mare, cerneala se poate întinde și că este un mod cam nesigur de a ține socotelile. Cu toate acestea, semnele cele ciudate, delicate ca niște cochilii de scoici, mă fermecaseră, așa că profesorul meu a râs de plăcere și m-a bătut pe umăr. Mi-am trecut degetul încet pe sub șirul de contururi elegante, memorând formele străine ale cifrelor de la 1 la 5.

— Shevick, a zis profesorul meu.

Când l-am auzit pronunțându-mi numele greșit, ca de obicei, m-am uitat la el, așteptând.

— Shevick, a spus el din nou, arătând spre semnele de pe pagină.

I-am spus mândru, în propria lui limbă:

— Unu, doi, trei, patru, cinci.

A scuturat din cap.

— Shevick, Shevick, a repetat bătând în foaia de hârtie.

M-am încruntat și am ridicat din umeri, spunând:

— Iartă-mă, Tehavi. Nu înțeleg.

Maestrul și-a ridicat mâinile, cu palmele în afară, și a împins ușor aerul, arătându-mi că nu e supărat. Apoi s-a aplecat răbdător.

— *Sh*, a zis el îndreptând tocul către primul semn de pe pagină; apoi a mutat tocul pe al doilea semn și a zis clar: *Eh.*

Dar numai după ce a descris toate semnele de mai multe ori, repetând numele meu, am înțeles, șocat, ca și cum m-aș fi aflat în prezența unei vrăjitorii, că semnele nu erau defel numere, ci puteau vorbi, ca harpa cu o singură coardă din Tyom, care poate imita vocea umană și este numită „sora vântului”.

Spatele și umerii îmi înghețaseră, deși din grădină venea aer fierbinte și greu. M-am holbat la maestrul meu, care mă privea cu ochii lui înțelepți și limpezi.

— Nu te teme, a spus el.

A zâmbit, dar părea tras la față și trist. În grădină, se auzea sunetul lui Tetchi, care își lepăda straiele printre frunze.

Capitolul 3
Praguri

„O carte”, spune Vandos din Ur-Amakir, „este o fortăreață, un loc al plângerii, cheia către deșert, un râu fără poduri, o grădină de lănci.” Fanlewas cel Înțelept, marele teolog al lui Avalei, scrie că Zeul Cuvintelor, Kuidva, este „un șef de echipă cu un bici cu plumbi”. Se spune că Tala din Venith își ținea cărțile într-un cufăr de fier care nu putea fi deschis în prezența ei, pentru că s-ar fi prăbușit la pământ, urlând de durere. Ea a scris: „Înlăuntrul paginilor sunt focuri, care se pot ridica, pot arde părul și pot face pleoapele să te înțepe.” Ravhathos numea viața poetului „drumul drept și mortal, pe unde însă mi-s dragi până și praful și pietrele” și avertiza că persoanelor care petrec multe ceasuri citind sau scriind nu trebuie să li se vorbească timp de șapte ore după ce termină. „Pentru că ei s-au dus până în Abis, unde ajung coborând pe Povârnișurile de Foc, dar urcă înapoi pe o Scară de Piatră.” Hothra din Ur-Brome a spus despre cărți că îi sunt „mai dragi decât tata și mama”, sentiment reluat de-a lungul epocilor de mii de alți olondrieni, cum a fost și Elathuid Călătorul, care a explorat țărmul nissian și a scris: „M-am așezat

cu cărțile mele în sălbăticie și am plâns de bucurie.” Iar mistica Leiya Tevorova, acest suflet curajos și de nepătruns, a scris, cu ani de zile înainte să-și găsească tragicul sfârșit în ape: „Când m-au dus în Frig, deasupra Lacului Alb, în Dezgustătorul Turn, și când a venit Iarna, cu Spiritul ei crud, dur, turbat, întunecat, ascuțit și oribil, singura mea mângâiere a fost în Cărțile mele, întru care am intrat ca un Copil, sau am strălucit în întuneric precum un Fluture cu spinarea într-un Foc scânteietor.” În camera mea, în satul meu, străluceam ca un fluture cu spinarea într-un foc strălucitor. Maestrul Lunre m-a învățat vrăjitoria lui: am îmbrățișat-o și m-am abandonat în brațele ei. Corvoada sălii de clasă, copiatul la nesfârșit al literelor, conjugarea verbelor – „*ayein, kayein, bayeinan, bayeinun*” – toate acestea m-au condus în cele din urmă, printr-o perdea de flăcări, către o lume care era un fel nou de a vorbi și de a gândi, un fel nou de mișcare, un mijloc de evadare. Cufărul uriaș al maestrului Lunre nu adăpostea oasele unei soții asasinate, ci un șir de amante vii, cu care se ducea la culcare cu voluptate, mângâindu-i fiecăreia părut: cărțile lui, unele scrise de mână și unele de la presa de tipar, acea invenție sublimă a vrăjitorilor din Asarma. Am înțeles curând de ce, atunci când mă duceam să-l chem la masa de seară, îl găseam întotdeauna pe maestrul meu lungit în patul lui de scânduri în aceeași poziție: capul sprijinit într-o mână, pieptul gol reflectând lumina, un cearșaf subțire peste șolduri, cerceii sclipind și spiritul absorbit în cețurile unei cărți deschise. Curând după ce am citit prima mea carte, *Povești pentru Tender* a lui Nardien, am căzut și eu pradă vocilor magice care mă chemau din adăposturile lor de pergament subțire. Pentru mine, a fost o mare minune să ajung atât de aproape de aceste spirite străine, să văd cu ochii și să aud cu urechile acelora pe care nu-i cunoscusem niciodată, să comunic cu morții, să simt că îi știu îndeaproape, iar ei mă știu mai bine decât oricare dintre cei pe care îi cunoșteam în lumea reală. Mărturisesc că m-am simțit îndrăgostit aproape fără speranță de Tala din Venith, care era deja bătrână când a fost inventată presa de tipar. Când a aflat despre ea, se spune că a început să danseze în extaz, strigând: „Au făurit-o! Au făurit-o!”, până când a căzut secerată la pământ. Biograful ei scrie așa: „Când și-a revenit, și-a început din nou dansul frenetic, strigând «Au făurit-o!», până când și-a epuizat pe de-a-ntregul puterea. A continuat așa, dincolo de

controlul celor din Casa ei, care se temeau să intervină în forță, timp de șapte zile, după care a murit.

Cărțile din cufărul maestrului meu erau povești, versuri și romane de dragoste, și erau și câteva texte religioase și lucrări filosofice neînsemnate. În paginile lor am intrat, pentru prima dată, pe străzile mărginite de copaci din Bain și m-am plimbat prin Grădina Prunilor de lângă canalul verde al orașului. Am luptat alături de răzvrătitul Keliadhu împotriva lui Thul Ereticul și am privit cerul umplându-se de dragoni, aruncând flăcări ca o țesătură de aur. Am umblat după ciuperci în Fanlevain, am fugărit căprioare sălbatice peste câmpii și am navigat pe cursul repede al râului Ilbalin, prin cele mai strălucitoare livezi de pe pământ; am stat într-un palat din Velvalinhu, sălașul regilor, și am privit un nou Telkan îngenunchind pentru a primi coroana înaltă de mătase neagră și albă. Visele mele erau pline de bătălii, păduri bântuite și călătorii eroice, și de Drevedi, vampirii olondrieni ale căror aripi au culoarea indigo. În fiecare seară mă întindeam în culcușul meu, citind la lumina unei lămpi cu ulei, o cupă în formă de lacrimă făcută din lut ruginiu – un dar de la maestrul Lunre.

Darurile pe care mi le făcea maestrul meu erau dintr-acelea a căror valoare nu poate fi estimată. Învățătura pe care mi-o oferea era dezordonată, modelată după pasiunile lui; nu era educația tradițională a olondrienilor bogați, care constă din cele Trei Nobile Arte ale călăriei, muzicii și caligrafiei. Era mai degrabă educația novicilor consacrați lui Kuidva, dar nici aceea foarte fidelă, pentru că ignora unele texte clasice, în favoarea unora obscure: nu știam aproape nimic despre influentele *Prelegeri despre Poezie* ale lui Telidar, dar citisem de mai multe ori un volumaș care se chema *Despre cele nouă texturi ale luminii.* Astfel, în timp ce tata își închipuia că devin un gentilom din Bain, eu nu știam, de fapt, aproape nimic din ceea ce ar trebui să știe un astfel de gentilom. Văzusem cai doar în desene, nu puteam să cânt la fluier sau la chitară, scrisul meu de mână era ordonat, dar lipsit de inspirație, și nu știam decât cinci scriitori clasici. Știam în schimb, asta învățasem, harta unei inimi, a năzuințelor lui Lunre din Bain: m-am plimbat prin pădurile dorințelor lui și m-am scăldat în marea visurilor lui. Ani de zile am umblat în sus și în jos prin văile inimii lui, ale exilului său autoimpus, aflând tot ce îi plăcea, privind, prin ochii lui,

aceste ferestre de agat.

Era ursuz ca un sihastru. Sau era tăcut în legătură cu anumite subiecte: erau lucruri despre care, timp de nouă ani, nu am reușit să-l conving să vorbească. Unul dintre ele era fosta lui meserie, ocupația lui din Bain: nu a spus niciodată ce fusese – preceptor, tipograf, negustor, hoț? Mintea mea de copil imagina aventuri extraordinare pentru el, dar nu se lăsa ademenit și nu făcea decât să râdă când spuneam că poate a fost vrăjitor sau pirat. Când l-am întrebat de ce a plecat, a citat-o pe Leiya Tevorova: „Un zeu mi-a vorbit, iar eu m-am dovedit a fi nevrednic de El.”

Fața lui, nici bătrână, nici tânără, se închidea la culoare, căpătând bronzul insularilor, iar sprâncenele și părul tuns scurt se decoloraseră, ajungând să aibă culoarea nisipului. Cu membrele lui slăbănoage și îmbrăcat în veșmintele de insular, semăna cu un clovn de bâlci, dar avea un aer prea trist ca să fie cu adevărat comic. Ajunsese să iubească văile și pădurile noastre și stătea cu orele pe afară, hoinărind pe dealuri cu un toiag de tec sau explorând stâncile de la malul mării. Venea acasă cu flori cu totul obișnuite sau cu cochilii de scoici și mă obliga să mă uit la ele, în timp ce le lăuda frumusețea fără pereche.

— Uită-te la asta! spunea el, exaltat. Nu e mai frumoasă decât arta? Nu seamănă cu urechea unei femei? Curbele parcă sunt note muzicale…

Vorbea cu o pasiune nereținută despre subiecte legate de frumusețile naturii, cărți sau culorile luminii, făcându-mă să oftez de istovire. Vorbea și cu mama: învățase neobosit limba noastră, până când a fost în stare să laude copacii și jocurile de lumini și umbre din curte. Când mama i-a explicat cum seamănă umbrele cu pielea zeului tatei, și-a frecat mâinile de satisfacție și a schițat rapid câteva note în cartea lui personală.

— Haide să-ți povestesc, mi-a zis el odată, cu mâna pe umărul meu, după ce băuse un pahar de lichior de-al nostru, cu care ajunsese să se obișnuiască. Haide să-ți povestesc despre bătrâni. Poftele noastre sporesc ca lăstarii de viță-de-vie, ca plantele încăpățânate ale deșertului, care au doar flori, dar nu și frunze. Tu n-ai văzut niciodată un deșert. Nu l-ai citit pe Firdred din Bain? „Pământul are o mie de limbi însetate.” Așa este bătrânețea.

Mie nu mi s-a părut niciodată bătrân, deși cu siguranță avea un apetit uriaș – pentru peisaje, pentru cântecul păsărilor, pentru mirosul mării, pentru cuvintele din limba noastră. Dar uneori zăcea în pat, cu trupul răvășit de friguri, cu expresia copleșită a cuiva care nu mai are mult de trăit, totuși a cărui viață nu s-a încheiat încă. L-am îngrijit în timpul acceselor de friguri, citindu-i din *Vanathul,* pentru că el credea că vorbele au puterea să vindece toate bolile. Îl iubeam ca și cum am fi fost parteneri în exil, pentru că numai cu el puteam vorbi despre cărți, bucurându-mă de discuția pe care Vandos o numea „hrana zeilor”. Și totuși exista în el ceva neclintit, ceva ce nu putea fi cucerit, un miez necunoscut pe care îl păzea cu grijă și pe care nu mi l-a dezvăluit niciodată, astfel că, deși îl știam cel mai bine, părea să mă țină totuși la distanță. Nici măcar în delirurile lui nu lăsa să-i scape niciun indiciu.

În insule, cuvântul vechi *tehavi,* cu care îl numeam întotdeauna pe maestrul meu, se referea la început la un profesor de învățături străvechi și oculte. Dar erau puțini *tehanavi,* iar casele lor erau ridicate în munți, astfel că nu puteai ajunge la ei decât după străduanii îndelungate. Erau ciudați, singuratici, în largul lor în păduri, vorbeau pe mai multe voci, oameni fără *jut,* pentru că și-i aruncau în mare, ca o moarte simbolică. Discipolii lor se plângeau, sub forma unor incantații de jale insulare, văitându-se de inaccesibilitatea totală a înțelepciunii *tehanavi*: un proverb kideti spune așa: „Cere-i unui *tehavi* să-ți umple coșul și o să ți-l ia cu totul.” Erau spirite dificile și îi făceau pe oameni să plângă. Și totuși, cea mai mare parte din tânguirile învățăceilor nu deplângeau taina înțelepciunii, ci mai degrabă eșecul lor de a-i găsi măcar pe maeștri: pentru câte *hanavi* erau cunoscuți pentru darul de a se pierde în păduri sau în neguri, așa încât cei care făcuseră deja călătorii dificile nu găseau decât munții și tăcerea. Aceste incantații, „Cânturile Părăsirii”, sunt intonate la bâlciuri și exprimă dragostea deznădăjduită și jalea discipolilor acestor *tehanavi. Sângele inimii mele, în munți chemarea porumbiței n-are pace/ Cu talpa lui, maestrul a strivit o floare în noroi.*

Poporul meu îl numea pe Lunre „bărbatul galben” sau „străinul”. Când treceam prin sat, mă dureau privirile lor stăruitoare, rânjetele bătrânilor, strigătele copiilor care se țineau

după noi pe străzi. Uneori îi spuneau chiar *hotun* – adică un om fără suflet, un paria, un om fără *jut.* L-am dus cu vorba și l-am îndepărtat de drumurile largi și curate. Știa, și m-a privit amuzat și ascultător, în timp ce-l călăuzeam prin petice încâlcite de junglă și pe stânci abrupte, prin păduri dese, unde se ridica din pământ aerul rece, unde abia respiram, îndepărtând cu un toiag lianele uscate din calea noastră. Frunzele se frângeau sub arma mea, împrăștiindu-și seva. Când am reușit, în cele din urmă, să ieșim din pădure și am ajuns la stânci, vesta mea era atât de udă, încât am înghețat sub vântul care bătea dinspre mare. În jurul nostru, stâncile erau împrăștiate și albite de guano, iar dincolo de ele, o mare de culoarea salivei se legăna cu valuri regulate.

— Cum suporți? am mormăit eu.

Lunre stătea calm în lumina orbitoare a amiezii, mestecând o bucată de rădăcină de ghimbir.

— Nu cred că înțeleg ce vrei să spui.

— Știi ce vreau să spun. Locul ăsta.

— A, locul ăsta.

— Ai fost în Bain, la biblioteca mare. Ești olondrian. Ai fost peste tot.

— Peste tot? În niciun caz.

— În alte locuri.

— Da.

A ridicat din umeri, privind către mare. Briza era tot mai rece, iar cerul se acoperea cu nori grei. Pe alocuri, soarele strălucea printre ei, argintiu, făcându-i să lucească precum pântecele peștilor morți. În fiecare zi, m-am gândit, în fiecare după-amiază, vine ploaia.

Lunre m-a bătut pe spate, chicotind.

— Nu mai fi așa de trist. Uite aici!

S-a repezit înapoi până la marginea pădurii și a cules un măr tropical dintr-un arbust.

— Uită-te în jurul tău! a continuat el, întorcându-se la mine și fluturându-mi fructul prin fața ochilor, în timp ce împrăștia un miros dezgustător de ulei de păr și lichior.

I-am împins mâna deoparte. A râs ca și cum ar fi fost un joc, dar deodată și-a recăpătat obișnuita lui atitudine gânditoare, cu părul răvășit de vânt. Cerul a căpătat culoarea colbului, în vreme ce în mintea mea erau dale de porțelan, medalioane cu

stemele în relief ale clanurilor olondriene, monumente de calcar alb. Tânjeam după străzile largi, pline de huruitul roților trăsurilor, după piețele aglomerate, poduri, biblioteci, grădini, case de plăceri, după toate cele despre care citisem, dar pe care nu le văzusem niciodată, după tărâmul cărților, după țara lui Lunre, după altundeva, undeva dincolo. În depărtare s-au auzit tunete, iar după-amiaza din jurul nostru s-a întunecat. Lunre a scuipat bucata de rădăcină de ghimbir, care s-a învârtejit în vânt. Ne-am grăbit spre casă, pe sub țipetele păsărilor tulburate, ajungând când furtuna s-a abătut ca o avalanșă de tină.

Acasă, arcadele erau pline de zgomote. În hol, m-am uitat la Lunre, abia reușind să-l văd în aerul întunecat de ploaie. A ridicat o mână albă și a vorbit.

— Ce spui?

— Mă duc să citesc, a repetat el, mai tare.

— Și eu, am mințit și l-am privit topindu-se în aripa de sud.

După ce a dispărut, m-am dus la arcada de piatră care dădea în curte. O rază palidă venită de la o fereastră din cealaltă parte a curții străpungea furtuna: tata era în camera unde își ținea registrele. M-am repezit în curte, udându-mă în doar câteva clipe, și am bătut cu putere în ușa încuiată.

S-a auzit o pocnitură, apoi o vibrație, în timp ce se deschidea zăvorul. Sten, administratorul și umbra tatălui meu, a deschis ușa și s-a tras într-o parte ca să-mi facă loc să intru. Mi-am trecut mâna peste față, scuturând apa, și am clipit în lumina slabă a vasului cu jăratic aflat la picioarele tatei.

Nu era singur. Împreună cu el, lângă vasul cu jăratic mai erau doi bărbați mai în vârstă din sat, oameni cu rang înalt, purtând pe umeri mantii strălucitoare. Fețele lor cu nasuri coroiate s-au întors uimite către mine. Tata stătea nemișcat, ținând în mână o vergea de fier cu vârful înroșit. Un slujitor era îngenuncheat în fața lui, ținând o tăbliță mare din lemn de tec; în spatele lui mai erau și altele, pregătite să fie folosite. În spatele micului grup, tăcute și fantomatice, aranjate pe rânduri care ajungeau până în tavan, se aflau alte tăblițe, registrele tatălui meu.

M-am aruncat în genunchi pe podeaua nisipoasă.

— Iartă-mă, tată!

A urmat o pauză, apoi vocea lui inexpresivă:

— Fiule mai mic.

Am ridicat ochii. Nu-mi atinsese creștetul, dar era prea departe ca să ajungă până la mine, între noi fiind vasul cu jăratic și servitorul. I-am cercetat fața, încercând să zăresc vreo expresie pe care să o pot identifica: supărare, aprobare, dezamăgire. Ochii îi erau niște aschii de mătase neagră în grăsimea obrajilor.

Am așteptat. Și-a coborât vergeaua de fier către vasul cu jăratic, întorcând-o în cărbuni.

— Acesta e fiul meu, Jevick, le-a explicat el bătrânilor. L-ați uitat probabil. Nu participă la jocuri. I-am adus un profesor străin și acum își petrec tot timpul bârfind, ca două babe.

Unul dintre bărbați a râs scurt, ca și cum s-ar fi pregătit să tragă o flegmă.

— Tată, am spus, cu brațele încordate pe lângă corp și pumnii strânși. Ia-mă cu tine când te duci în Olondria.

S-a uitat în ochii mei. Inima bătea să-mi spargă pieptul.

— Ia-mă cu tine, am spus cu efort. O să învăț afacerea… o să fie educativ.

— Educativ! a zâmbit el, privind din nou în jos la vergeaua pe care o încălzea. Educația, fiule mai mic, este problema ta. Olondrianul ăla te-a educat să dai buzna peste tatăl tău, în camera lui privată, și să-i întrerupi treburile.

— Trebuia să vorbesc cu tine. Nu pot…

M-am oprit, incapabil să găsesc cuvintele. Ploaia vuia pe acoperiș, izbind aerul de pământ.

— Ce nu poți?

Și-a ridicat vergeaua, cu vârful un mic rubin de lumină intensă, și a mijit ochii în direcția ei.

— Nu poți să vorbești cu copiii de vârsta ta? Nu poți să găsești o țărăncuță cu care să te joci? Nu poți să alergi? Nu poți să dansezi? Nu poți să înoți? Nu poți să ieși din cameră? Ce e?

S-a întors, trecând iute fierul înroșit peste tăblița pe care o ținea servitorul. Mi-am adus aminte că odată îi scăpase mâna, arzând brațul omului și lăsându-i un semn pentru care plătise o pereche de găini.

— Nu pot să mai stau aici.

— Nu poți să mai stai aici!

Râsul lui aspru, egal, a răsunat, iar bătrânii l-au imitat, pentru că avea prea multă putere ca să râdă vreodată de unul singur.

— Ei, haide! Sigur că speri și te aștepți că tatăl tău va mai trăi

câțiva ani.

— Fie ca viața tatălui meu să fie lungă cât țărmul care înconjoară Insula Abundenței.

— Aha. Auziți ce repede rostește cuvintele, a remarcat el, adresându-se însoțitorilor săi. Ăsta a fost dintotdeauna marele lui defect, nerăbdarea asta.

S-a uitat la mine, permițându-mi pentru prima dată să zăresc adâncimea răcelii din abisurile gemene ale ochilor săi.

— Ai să rămâi, a spus el blând. O să fii recunoscător pentru ceea ce ți se dă. O să-mi mulțumești.

— Mulțumesc, tată, am șoptit eu dezamăgit.

A azvârlit vergeaua fierbinte, care a căzut cu un zgomot înăbușit. S-a lăsat pe spate, căutând sub centură după un trabuc, fără să se uite la mine.

— Ieși afară, a spus el.

Nu știu dacă era crud. Știu că era puternic; știu că îi plăcea puterea și nu putea suferi sfidarea. Nu știu de ce mi-a adus un profesor dintr-o țară străină doar ca să-și bată joc de mine, de profesorul meu, de iubirile mele. Nu știu ce zăcea adormit în mintea lui vicleană și se trezea din când în când aducând în ochii lui, pentru o clipă, o umbră de mâhnire; nu știu ce a plesnit până la urmă în inima lui și l-a omorât, ce l-a doborât în paradisul câmpiilor, în bogăția piperului.

Dimineața era rece și luminoasă. Era aproape sfârșitul sezonului ploilor, iar vântul numit Kyon își călărea șarpele invizibil pe deasupra noastră. Mănunchiurile de frunze ale portocalilor erau grele și luceau de umezeală, iar Jom stătea sub ele, scuturând crengile, cu părul presărat cu picături de ploaie. A lui era vocea pe care am auzit-o toți, vocea aceea, încărcată cu prea multă salivă, care striga cu stângăcie: „E un măgar în curte!” A lui era vocea care ne-a făcut pe toți să alergăm, deși știam deja adevărul, că animalele cu copite nu sunt aduse în casă decât dacă a murit cineva. Am ajuns în cadrul ușii la timp ca să o văd pe mama prăbușindu-se, sprijinită de servitori, țipând și zbătându-se în brațele lor, smucindu-și capul dintr-o parte într-alta, cu părul încurcându-i-se peste față și umplând aerul cu urlete de animal, care n-au încetat timp de șapte zile. În mijlocul curții, sub un desen de lumini și umbre, stătea un măgar, ținut cu frânghii de doi dintre lucrătorii plini de praf de

pe plantația tatei. Spinarea măgarului era încărcată cu ceva: un cort, un sac uriaș cu cartofi dulci, carcasa unui pui de elefant – trupul tatălui meu.

Trupul era legat cu frânghii și răstignit, îmbrăcat cu pantalonii lui galbeni, în picioare cu sandalele de piele împodobite cu mărgeluțe roșii; dar toiagul ceremonial, cu creasta semeață de pene de șoim, rămăsese undeva pe câmp, pentru că niciunul dintre lucrătorii lui nu avea voie să-l atingă. I-am adus eu acasă sceptrul, neted pe toată lungimea lui, purtându-i pe umăr și urcând dealul către Tyom în vreme ce vântul aducea suflu de ploaie, urmat de catârul alb și gras care fusese mândria tatei și pe care muncitorii îl părăsiseră, pentru că pe spinarea lui murise cineva. Când am ajuns acasă, am pășit prin arcadă în curtea devastată, unde toți copacii fuseseră tăiați și toate vasele fuseseră sparte de piatră. Am stat o clipă ținând toiagul în mâini, într-o pâclă de dogoare. Din camerele din fundul casei se auzea un urlet ritmic. Țipătul mi s-a revărsat în urechi timp de șapte zile și șapte nopți, până când a devenit un bâzâit, cum e cântecul strident și înnebunitor al cicadelor. Servitorii se duseseră în sat, să adune unsprezece bocitoare profesioniste, femei zdrențăroase, cu părul despletit, care jeleau, smucindu-și capul înainte și înapoi. Venirea lor a liniștit-o pe mama, care era răgușită și istovită de jelanie, pentru că urlase fără încetare de când văzuse trupul neînsuflețit al tatei. Bocitoarele s-au așezat în curtea devastată, cinci sau șase odată, îngenunchind printre vasele sparte, mizerie, resturi de flori, jelind sălbatic în timp ce, în camerele noastre, noi ne îmbrăcam cu cele mai bune haine, ne parfumam părut și ne mânjeam fețele cu cretă albastră.

Chiar înainte de funeralii, am trecut prin camera mamei, unde se afla un *tehavi,* un bătrân, cu părul rărit, cu o mantie de piele jupuită de furtuni. Era ghemuit lângă mama, care zăcea cu fața în jos în culcușul ei, iar mâna lui subțire și brună se odihnea în părul ei. M-am oprit, am tresărit și l-am auzit spunând:

— Haide, fata mea. Haide, a trecut. Ușurel și rece, ca un șerpișor.

Am plecat grăbit înapoi prin coridor, simțindu-mă vinovat și înspăimântat ca de o presimțire. Mama a apărut destul de repede după aceea, greu de recunoscut sub stratul de cretă. N-aș fi putut spune dacă durerea îi fusese alinată de vizita lui, pentru că părea doar o formă cioplită în piatră. Cât despre

tehavi, părăsise în taină casa și nu l-am mai văzut de atunci.

Femeile au jelit, vocile lor amestecându-se cu notele răgușite ale cornilor, în timp ce mergeam prin sat încet-încet, sub norii care se adunau, noi, familia tatei, vopsiți în albastru, țepeni ca niște efigii, cu figurile lipsite de orice fel de expresie și cu vestele noastre încrustate cu mărgele. Mergeam pe străzile prăfuite, într-o cacofonie de jelanii, urmați de servitorii care purtau trupul uriaș pe o targă. Maestrul Lunre era cu noi, în costumul lui olondrian, cel care îi făcuse pe copiii din sat să-i spună „șopârlă gulerată”. Fața lui, nevopsită, avea o expresie îngândurată; nu jelise, doar îmi strânsese mâna și spusese: „Acum ai devenit muritor…”

A stat cu noi în vale timp de șapte zile, lângă orașul ruinat, orașul Jajetanet, care se năruia, învăluit în neguri, unde am așezat trupul tatei pe una dintre pietrele străvechi, și am privit cum i se topește carnea, bătută de ploaie.

— *Încotro s-o iau ca zorii să găsesc*? intonau cântăreții angajați. *Nici măcar un ghimpe piciorul nu i-a înțepat, nici urmă de sânge n-a lăsat.*

Jutul tatălui meu îi stătea alături, cu burta umflată la fel, ca a tatei, strălucitor pentru că mama îl lustruise cu devotament de-a lungul anilor, cu penele lăsate. Datorită poziției însemnate a tatei, la priveghi a fost multă lume: au fost acolo cei mai mulți oameni din Tyom, dar au venit și unii din Pitot. Panta dulce și verde care ducea în jos către orașul în ruine era plină de oameni așezați cu picioarele încrucișate pe covorașe, adăpostiți de umbrele largi. Servitori obosiți se plimbau printre ei, purtând platouri cu mâncare, rugându-se de ei să nu refuze hrana, cu frazele rituale ale priveghiului. Oamenii întorceau capul, insistând, cu diferite grade de convingere, că nu pot mânca; dar în cele din urmă toți acceptau.

— Treacă de la mine, spuneam noi, înghițind lichiorul de cocos, sorbind midiile din cochilii, cu uleiul curgându-ne pe bărbii.

Înaintea noastră se ridicau ruinele străvechi ale orașului Jajetanet cel Râvnit, acel oraș atât de vechi, încât nimeni nu-și mai putea aduce aminte cine fusese cel care îl râvnise, oraș al fantomelor, locuit de cenușa celor morți, unde cețurile pătrunse de umezeală se furișau de-a lungul zidurilor și unde plutea o prezență amenințătoare. Noaptea, când se aprindeau focurile și

jalea atingea punctul culminant al isteriei, iar femeile cu părul încurcat imitau convulsiile morții, Jajetanet se ridica deasupra noastră, masiv, acoperind stelele, cu She, sufletul celor pierduți, care știa ce trebuia uitat.

Bocitoarele au urlat. Trupul tatălui meu zăcea pe un bloc de piatră, înconjurat de torțe aprinse, în pantalonii lui aurii și sandalele cu mărgele. Oare îi mai miroseau mâinile a piper? M-am gândit la el, cum inspecta ferma, în timp ce, în piept, moartea aștepta deja, răsucită ca un arc și gata să plesnească.

Deodată, printre aburii băuturii, mi-am dat seama că nu plânsesem și am înțeles că încordarea pe care o simțeam în suflet era de fapt înflăcărarea tainică a libertății. Privind prin ceața focurilor din noapte, am văzut cum va fi, cum aveam să cobor ca un graur în țara chitarelor. Am tremurat de emoție, în vreme ce, pe blocul de piatră care se năruia, *jutul* tatei își dădea ultima suflare, într-o izbucnire de flăcări; am simțit în mine momentul în care îmi iau rămas-bun de la mama, o iau la pas prin valea inundată și plec spre nord călare. Aveam momentul acela în mine, dar și multe alte momente: momentul când o ating pe creștet pe soția tatei, care îngenunchează, plângând și implorându-mă să nu o alung din casă; momentul solemn când prizez tutun cu bătrânii din sat; momentul când îmi strâng tașca, cu fluturi în jurul lămpii. Călătoria mea era aproape, ca un cuvânt care așteaptă să fie scris. Am văzut pădurea încremenită, îmbibată de apă, și portul Dinivolim. Și corabia, cea care mă va purta departe, nemișcată ca un oraș și, dincolo de ea, ca lumina răsărind din mare, coasta diafană a Nordului.

Singurul lucru pe care nu-l întrevăzusem era că Lunre, maestrul meu străin, va refuza ocazia de a se întoarce cu mine în țara sa natală. M-a șocat când, cu un zâmbet discret, forțat, a scuturat din cap și mi-a spus:

— Ah, Shev, drumul e închis. „Mi-am aruncat căciula-n *apa.”*

— Ravhathos Poetul, am murmurat, complet amorțit. Retras din războaie… s-a izolat într-o căsuță făcută din lut, în Kelevain…

— Ai fost un elev foarte bun, a spus Lunre.

Am privit în sus la el. Era învăluit în umbră, aplecat, în conturul arcadei, cu grădina de zarzavaturi luminată în spatele lui. O strălucire de lumină cădea pe unul dintre cerceii lui cu

piatră albastră, o sprânceană argintie, verdele neclintit al unui ochi, umbra unei expresii: resemnare, hotărâre.

— Încă sunt elevul tău, am zis.

A râs și a făcut un gest ușor, nesigur, deschizând o palmă palidă în lumina care venea din grădină.

— Poate, a rostit el. Am fost toată viața elevul lui Vandos și cred că nici *tehanavi* voștri nu-și prea lasă elevii să se îndepărteze de ei.

Dinții i-au sclipit într-un zâmbet; dar, văzând privirea mea fixă, dezamăgită, a adăugat blând:

— Voi fi aici când te întorci.

Am încuviințat din cap, recunoscând miezul tainic de fier al maestrului meu, vâna dură ca diamantul care nu cedase niciodată la încercările mele. Am strâns din ochi, privind în soare, cu buza prinsă între dinți. Apoi am întrebat:

— Ei bine… ce-ți pot aduce din Bain?

— Ah! A tras cu putere aer în piept. Ah! Pentru mine? Nu-mi aduce nimic…

— Cum? am strigat. Nimic? Nicio carte? Sunt așa de multe lucruri pe care le voiai!

A zâmbit din nou, cu greutate:

— Sunt atâtea lucruri despre care am *vorbit…*

— Tehavi, am spus. Nu poți refuza un dar, ceva din țara ta natală.

Și-a îndepărtat privirea, însă nu înainte să zăresc expresia copleșită, chinul din ochii lui, aerul pe care îl avea când îl cuprindeau frigurile.

— Nimic, murmură el în cele din urmă. Nimic, nu-mi vine nimic în minte…

— Nu se poate, Tehavi, trebuie să fie ceva. Te rog, ce-ți pot aduce?

S-a uitat la mine. Și-a afișat din nou zâmbetul larg, deznădăjduit, și i-am văzut în ochi tristețea insulei de cețuri și de flori. Și mi s-a părut că am văzut și un bărbat înalt care merge de-a lungul unui chei bătut de vânt și scuipă în mare un sâmbure de măslină.

— Toamna, a spus el.

Cartea a doua
Orașul Bain

Capitolul 4
Pe mare

Corabia *Ardonyi* – al cărei nume înseamnă, în olondriană, „cea care apare din neguri” – m-a purtat către nord, de-a lungul coastei insulei Jennet, cu orele tihnite întrerupte de gongul căpitanului, care anunța mesele cu tocană aromată de pește, îngroșată cu oase. Stăteam în capul cozii, alături de ceilalți pasageri plătitori, în timp ce administratorul meu, Sten, și lucrătorii noștri așteptau în spate, foindu-se de pe un picior pe altul și ronțăind rulouri în formă de semilună cărora marinarii le spuneau „urechile condamnatului”, aruncate, mai degrabă decât servite, în niște saci. Dinspre bucătăria corabiei veneau valuri de dogoare, o voce răgușită care cânta, un zdrăngănit de metal, un miros de putregai care te înfiora și o strălucire roșiatică, în vreme ce afară, pe marea liniștită, care era și întunecată, și luminoasă în razele lunii, insula Jennet plutea pe lângă noi, cu piscurile ei de piatră vulcanică. N-am luat pasageri de pe insula chinuită a genunilor și a cenușii, unde salamandre cu limba despicată se prăseau printre flori în formă de urcior și unde, potrivit credințelor locale, sălășluiește Ineti-Kyan, Distrugătorul de Guri, care aleargă în sus și în jos pe dealurile negre, cu părul în vânt.

Aproape reușisem s-o scot la capăt cu tocana când a venit și Sten alături de mine, cu bolul lui cu tot. L-a pus jos cu vârful degetelor, strâmbând din nas dezgustat. Lângă noi, pereții vibrau în mișcarea corabiei, lemnul vechi lucind în lumina lămpilor cu untură de balenă.

L-am salutat dând din cap și am scuipat în mână o grămadă de oase.

— Ei, haide, am râs, e mai bun decât ce era la han.

— La han aveam fructe din arborele-de-pâine, a răspuns Sten, privind întunecat în bolul lui.

— Fructele din arborele-de-pâine amorțesc mintea. Încearcă asta – azi e cu anghilă.

— Da, Ekawi, a spus el.

Titlul, pronunțat pe un ton liniștit, supus și natural, m-a făcut

să tresar: așa i se adresa tatei. Titlul era acum al meu, dimpreună cu casa, pădurile, arbuștii de piper, tot peisajul anost al copilăriei mele. Și nu însemna nimic pentru mine, m-am gândit, doar bucățele crocante de pește și stinghereala mea trecătoare topită într-un fior de încântare. Sacii cu piper pe care-i îndesasem în cală, banii pe care o să-i facem, ferma – pentru mine, toate astea cântăreau mai puțin decât litera *fi* pronunțată în dialectul marinarilor…

Ei o pronunțau *thi*; își fluierau cuvintele; le cântau. Se aplecau peste alte mese, bărbați înalți și bătăuși, cu cămășile albe boțite și pline de pete de sudoare și de catran. Unii dintre ei aveau părut tuns scurt, după moda din Bain, dar alții îl lăsau să atârne peste urechi sau să se încâlcească lung pe spate. Își ridicau holurile spre buzele acoperite de păr și le aruncau apoi jos golite, iar când își întorceau capul, cerceii le străfulgerau în lumină. Nu semănau deloc cu maestrul meu: spuneau povești vulgare și se ștergeau la gură cu mânecile, și au râs când unul dintre ei s-a înecat cu un os care-i rămăsese în gât.

— Cartierul, i-am auzit spunând. Bei cu urșii. Iloni cea știrbă, cu duhoarea din casa ei.

În graiul lor se auzeau sunetele fluierate din Evmeni și vorbele de ocară usturătoare din Kalka; foloseau cuvintele kideti pentru unele fructe sau vânturi de coastă, iar argoul lor vibra de zumzetul șuierător al limbii vorbite în munții din Kestenya. În cele din urmă, s-au ridicat, unul după altul, scuipând coji pe punte. Când au trecut pe lângă masa noastră, mi-am coborât capul în farfurie, cu inima bătând nebunește, de teamă că m-ar putea observa, și totuși tânjind să fiu unul dintre ei, chiar și unul dintre sclavii de galeră care-și purtau nelegiuirile tatuate sub ochi.

Când mi-am ridicat privirea, Sten se uita la mine.

— Ce e?

A oftat.

— Nu-i nimic. Doar că… poate l-ai putea întreba pe bucătar dacă are fenicul.

— Fenicul! Pentru ce-ți trebuie?

— Rugăciune, a răspuns el, ducând lingura la gură.

— Rugăciune.

— Bătrânul Ekawi avea obiceiul să se roage când era pe mare.

— Tata se ruga, am râs eu, dând un bobârnac bolului, iar

umerii înguști ai lui Sten s-au ridicat și au coborât într-o mișcare aproape imperceptibilă.

Lumina lămpii cădea pe cărarea ce i se vedea clar în păr și pe cicatricea albă micuță care-i brăzda una dintre sprâncene.

Mi-am sprijinit coatele pe masă, zâmbind pentru a-l liniști.

— Și încotro se vor îndrepta rugăciunile noastre?

— Înapoi în insule. Către nările zeilor.

— Bietul meu Sten. Tu chiar crezi că o mână de fenicul uscat ars în cabina mea îi va împiedica pe zei să zdrobească vasul ăsta dacă și-ar dori-o?

Umerii lui s-au mișcat din nou ușor. Și-a scos din gură un os subțire.

— Uite, am zis eu. Bate Kavim. Bate către nord, fără nicio abatere! Cum ar putea fumul să ajungă în urma noastră?

— Vântul se va schimba.

— Poate, dar când? Când rugăciunile noastre vor fi dispărut, înghițite de nori și de ploaia de peste Olondria!

Și-a mișcat ochii cu teamă. În definitiv, el nu era *hotun,* nu făcea parte din clasa ghinionistă a celor care trăiau fără *jut:* avea un *jut* acasă, fără îndoială că era așezat într-una dintre camerele din spate ale casei lui solide din chirpici, o figurină modestă din lemn sau lut, dar cu tot atâta putere ca a mea. În mod normal, n-ai de ce să-ți aduci *jutul* în nord, în Olondria: pierderea *jutului* cuiva pe mare ar fi fost una dintre cele mai mari nenorociri. Se zicea că, dacă arzi fenicul, zeii vor fi binevoitori și vor apăra de primejdie *jutul* cuiva; dar m-a contrariat gândul că și tata credea în astfel de superstiții. Și Sten: trăsăturile lui de piatră erau îmblânzite de tristețe. Părea atât de pierdut, încât am izbucnit în râs, deși nu voiam asta.

— Bine, o să cer fenicul. Dar nu o să spun și ce am de gând să fac cu el. O să creadă că au o încărcătură de nebuni!

M-am ridicat, mi-am luat tașca de pe spătarul scaunului și l-am lăsat singur, clătinându-mă pe scările abrupte către punte. Vântul îmi bătea prin păr când am ieșit în lumina soarelui, unde se ridicau catargele înalte, ca o pădure de copaci desfrunziți. Am mers până la marginea punții care reflecta lumina și m-am aplecat peste balustradă. Cum vântul era favorabil, toți vâslașii erau pe punte, sclavi și oameni liberi laolaltă, iar tatuajele sclavilor luceau ca niște ornamente albastre pe trupurile lor, în timp ce mâinile le etalau inele din cositor atent lucrate. Se

chirceau în umbra pânzelor, jucând un interminabil joc de *londo, o* încercare a norocului complexă și dătătoare de dependență. Pe scândurile din fața lor se vedeau semne făcute cu cretă, unde aruncau bucățele de fildeș, după ce le atingeau de cap, pentru a-l cinsti pe Kuidva, Zeul Oracolelor. Unii mergeau chiar mai departe: se rugau lui Ithnesse, Marea, sau lui Mirhavli, Îngerul, protectoarea corăbiilor, a cărei statuie, stropită cu aur, stătea visătoare la proră. Îngerul era trist și sobru, cu păr adevărat și un jgheab de lemn la picioare; când se rugau, marinarii scuipau în jgheab, spunând că aduc „ofrandă de apă proaspătă". Când vreunul dintre ei alerga să îndeplinească ritualul, tălpile lui goale luceau, albite de cretă, iar ceilalți râdeau și se distrau pe seama lui.

Am scos din tașcă o carte și am citit: *„Veniți acum, voi, oști de sticlă. Veniți din străfunduri de sare, dezlănțuiți glasul din ghiocul vântului".* În tot răstimpul călătoriei am citit poezii maritime din exemplarul ponosit din *Versuri olondriene* pe care mi-l dăduse să-l iau cu mine maestrul meu. *„Veniți cu-ai voștri cai de noapte, cu albii leoparzi-de-mare, templul vostru de valuri/Pe-al țărmului pieptar sunt risipite-acum a voastre flamuri de verde flacără".* Citeam tot timpul, la lumina soarelui care îmi orbea ochii, la lumina lunii care îi obosea, îmbătându-mă de muzica vorbelor nordice și de perspectiva veșnică a mării, singur și fericit, tânjind după cineva căruia să-i pot împărtăși gândurile din inima mea, sperând să-i zăresc pe oamenii mării cu ochi spălăciți navigând pe corabia lor. „Pentru că există o lume în adâncul mărilor", scrie Elathuid Călătorul, „populată și plină de animale și de păsări, precum cea de deasupra. Și acolo sunt fecioare frumoase cu aripi lungi, transparente, care își conduc fără odihnă corabia lor albă, de la un capăt la celălalt al mării..." Firdred din Bain însuși, autorul care descrie faptele cu cea mai mare fidelitate, scrie că în Marea Sunetelor corabia lui a fost urmărită de o alta, care luneca pe cealaltă față a apei, așa încât Firdred nu i-a văzut decât fundul întunecat: „Velele ei erau în afara lumii noastre." În Tinimavet există nenumărate povești despre vârcolacii mării, stafiile celor înecați, și despre pești fermecați și prințese din regatele din adâncul mărilor. Mă întrebam dacă o să le văd aici, unde era sălbăticia mării mai mare – dacă nu cumva, dintr-odată, noaptea, n-o să zăresc în adâncuri sclipirea unei torțe fantomatice. Dar n-am avut nicio

viziune de felul ăsta, decât în visele mele, când, uimit și istovit de poezie, stăteam pe punte și priveam dansul ca un vierme luminos al vârcolacilor sau zăream, în depărtare, cum răsare un munte înspăimântător: balena uriașă căreia marinarii îi spuneau „coapsa uriașului alb”.

Deasupra mea, pe puntea superioară, stăteau neguțătorii din insulă: bărbați egali în rang cu mine, deși niciunul nu era așa de tânăr ca mine. Acolo căscau în după-amiezile sărate, sub tenda de piele care flutura, beau lichior din cești de ceai, preziceau direcția vântului și stăteau să le ungă servitorii părul cu uleiuri. Cei din insula Ilavet, sorbindu-și încetișor vinul slab de orez, își vopseau degetele de la mâini și de la picioare într-un brun-roșcat; mirosul de fum al vopselei de henna plutea în derivă împreună cu fumul trabucurilor lor de Bain, iar unul dintre ei susținea că mireasma de henna îi aduce în ochi lacrimi de nostalgie. Îi disprețuiam pentru atitudinea pe care o afișau, oftând după mâncărurile tradiționale și pădurile lor, dar alternând cu laude despre cunoștințele pe care le aveau despre capitala nordică. Niciunul dintre ei nu știa câte știam eu; niciunul dintre ei nu vorbea olondriana; n-aveau în capetele lor bovine nicio urmă de înțelegere a Nordului. Băiatul olondrian care îngenunchea pe o pernă în fiecare seară ca să cânte pentru distracția lor putea la fel de bine să cânte pânzelor sau nopții goale: neguțătorii ar fi fost poate chiar mai mulțumiți, mă gândeam eu, de o dansatoare din sudul insulei Tinimavet, mânjită cu ocru și cu cochilii de midii în păr.

Băiatul cânta despre femei și grădini, războaiele din Brogyar și dealurile din Tavroun. Știa cântecele văcarilor din Kestenya și cântece vulgare de pescuit din Kalka. Clopoțeii de argint înșirați de jur-împrejurul chitarei lui sunau blând în timp ce cânta, iar muzica ajungea până la mine, sub bolta punții de sus. Stăteam singur și ascuns, cu brațele încleștate pe genunchi, sub pânzele care se zbăteau și unduiau în vânt și întuneric. Frânturi de voci înăbușite ajungeau până la mine de pe puntea de deasupra, unde neguțătorii stăteau sub lămpi, cu degetele arcuite în jurul cănilor. Lumina lămpilor strălucea slab pe catarge și pe greementul de deasupra; felinarul de la proră era ca o rază slabă, îndepărtată în întuneric; totul era straniu, scârțâia și se mișca, saturat cu vântul neobosit și strigătele îndepărtate ale marinarilor de la proră, care-și răscumpărau gajurile la *Iondo.*

Băiatul și-a început cântecul său favorit, cu vocea lui dulce străpungând noaptea și cântând o melodie populară al cărei refren vorbea despre „Bain, orașul meu de suflet”. Stăteam vrăjit, departe de zeii mei, plutind pe corabia cu mirodenii, tânjind după Sud, în plasa stelelor rotitoare, în țara delfinilor.

Cam pe la jumătatea călătoriei, vântul s-a oprit. Sclavii de galeră vâsleau, scandând răgușit, sub un cer de culoarea turmericului. *Ardonyi* se întindea ca un dragon adormit peste marea netedă și lucioasă, iar eu simțeam cum îmi curge sudoarea pe ceafă pe când stăteam în locul meu obișnuit de pe punte. Paginile cărții erau boțite de căldură, literele îmi jucau în fața ochilor și citeam fiecare rând iar și iar, prea toropit ca să înțeleg sensul cuvintelor. Am ridicat capul și am căscat. În momentul acela, mi-a atras atenția o mișcare, ceva negru lucios, care sclipea în soare.

Erau cosițele împletite ale unei femei. Urca dinspre punțile inferioare. Mi-am închis cartea, uimit de stranietatea imaginii: o femeie, o femeie din insule, cu părul împletit în cozi strânse în vârful capului, la bordul unui vas olondrian care se îndrepta către orașul Bain! Mergea greu, pentru că strângea sub braț o saltea de bumbac, care o împiedica să urce scara. Nici n-am apucat să mă ofer s-o ajut, că a și aruncat salteaua în sus pe punte și a urcat și ea, mijind ochii în lumină.

Imediat după aceea, a îngenuncheat pe punte, cercetând neliniștită cu privirea puțul scării.

— Jissi, a zis ea. Ține-te bine. Jissi, ține-te bine.

Am recunoscut în vorbele ei accentul din sudul insulei Tinimavet, cu consoanele rostite pe jumătate, pronunția celor săraci.

Încet, cu mișcări smucite, a apărut de jos un bărbat mai în vârstă, ducând în spate o fetiță. Capul fetei spânzura într-o parte; părul ei neîngrijit atârna în două șuvițe roșii; picioarele goale i se bălăngăneau ca niște clopote tăcute. Se ținea de gâtul bătrânului cu o sfârșeală încăpățânată, în vreme ce el se clătina peste scândurile punții, îndreptându-se către umbra unei tende.

Câțiva marinari s-au oprit din treburile lor pentru a privi ciudatul trio. Unul dintre ei a fluierat.

— *Brei*! a spus el. *Roșu.*

M-am răsucit puțin și mi-am deschis din nou *Versurile*,

prefăcându-mă că citesc, în timp ce femeia a târât salteaua la umbră și a desfăcut-o. Fata, așa de subțire, dar întinsă pe brațele celorlalți ca un pește uriaș, a fost depusă pe saltea, care a fost rulată la un capăt, ca să-i sprijine capul. Vocea ei subțirică a ajuns la mine peste punte:

— Bate vântul. Dar nu văd nicio pasăre.

— Suntem prea departe de țărm pentru păsări, dragostea mea, i-a răspuns femeia mai în vârstă.

— Știu, a spus fata, pe un ton batjocoritor.

Însoțitorul ei era tăcut; bătrânul, un slujitor sau un unchi ramolit, își târa picioarele către scară.

Pentru că nu știam care era destinul meu și nici al lor, n-am simțit pentru ei decât milă, amestecată cu fascinație – pentru că fata era atinsă de *kyitna.* Culoarea nefirească a părului, sinistră pe fundalul pielii ei întunecate, mă lămurise ce boală are, deși nu o văzusem niciodată în stadiile ei avansate. Era *kyitna:* avea boala aceea lentă, nemiloasă, incurabilă și distrugătoare, acea pecete moștenită despre care se zice că afectează familiile celor care otrăvesc și despre care se vorbește cu spaimă în insule, unde i se spune „cea care distruge părul” sau, din cauza culorii ciudate pe care o capătă victimele, „pielea urangutanului”. Nu demult – în vremea bunicului meu –, familiile victimelor *kyitna,* împreună cu toate animalele și pământul, erau lăsate pradă unor focuri rituale și, chiar și acum, în munți și în zonele sălbatice din insule, familii întregi trăiesc în exil și mizerie, îngrijindu-și bolnavii. Odată, pe când eram copil, la ușa casei a venit un bărbat ciudat, în miezul zilei, când slujitorii dormeau, și a bătut la poartă cu un toiag; era soios, zdrențăros și duhnea a spaimă, iar când am ieșit la poartă, a scrâșnit prin barba neîngrijită:

— Adu-mi apă și o să mă rog pentru tine.

Am alergat înapoi în casă și, prea îngrozit să mă întorc la el singur, am trezit-o pe mama și i-am spus că afară e cineva care cere apă.

— Cine e? a întrebat ea, somnoroasă. Ce-i cu tine?

Eram mic și, incapabil să-mi numesc spaima, am spus: – E un om-babuin.

Mama a râs, s-a ridicat, mi-a ciufulit părul și mi-a zis că sunt un hârciog, după care s-a dus la bazinul de apă, să umple un urcior pentru bărbatul cel ciudat. M-am ținut pe lângă fusta ei,

alinat de mirosul ei de camere întunecoase și somn, de părul ei lipit pe obraz, cum fusese presat pe pernă, de vocea ei blândă care mă necăjea. Alături de ea, m-am simțit mai curajos până când, chiar în fața curții, a tresărit și a icnit, sărutându-și în grabă vârfurile degetelor, aproape vărsând urciorul. Bărbatul se lipise de stâlpul porții, uitându-se la noi cu o îndrăzneală disperată. Zâmbetul îi era o grimasă și avea o notă de ironie oribilă.

— Bună ziua ție, soră! a spus el. Apa o să-ți aducă rugăciunile unui muribund.

Mama a strâns urciorul de lut și a șuierat la mine:

— Stai aici! Nu te mișca!

Apoi a tras adânc aer în piept, a pășit către bărbat, i-a dat urciorul, s-a întors pe călcâie fără să scoată nicio vorbă, s-a îndreptat spre casă și m-a tras înăuntru.

— Ai văzut? am strigat eu, emoționat că spaima mea se confirmase în spaimele ei. Ți-am spus eu că era un om-babuin! Putea și avea dinții prea mari.

Dar mama a spus cu tristețe, privind afară, prin arcada de piatră:

— Nu, nu-i așa… Era unul dintre oamenii *kyitna* care stau pe Muntele Melcului.

Gândul că pe Muntele Melcului, unde pământul scoate aburi sulfuroși și chiar și cețurile sunt otrăvitoare, ar putea trăi oameni m-a contrariat și m-a îngrozit. Cum puteau trăi? Ce mâncau? Ce apă beau? Dar mama a spus că aducea ghinion să te gândești la ei. Mai târziu, urciorul golit a fost găsit în picioare lângă poartă, iar mama i-a pus pe slujitori să-l spargă și să-l îngroape în grădina din spatele casei. Și după câteva zile am auzit că o ceată de bărbați din Tyom, înarmați cu torțe și sulițe, i-a gonit pe oamenii *kyitna:*

— Aveau cu ei un copil mic, șopteau femeile în piața de fructe. Avea părut roșu, l-au văzut la lumina torțelor – roșu ca nuca asta de palmier!

Atunci, îmi dorisem să-l fi putut vedea pe copilul *kyitna.* Acum, mă uitam la fetița care zăcea nemișcată în umbra tendei, care ocupa atât de puțin loc, care părea lipsită de substanță, un joc al luminii care clipea în umbra unduitoare ca o umbră aruncată de flăcări.

Nu era chiar așa de mică pe cât crezusem la început. Nu era

un copil, deși de la distanță așa părea – era micuță chiar și pentru cineva venit din insule. Dar talia ei, care se întrezărea între vesta scurtă și betelia pantalonilor strânși cu șireturi, era ușor curbată, iar expresia de pe fața ei era prea rătăcită pentru un copil. Părea să delireze cu ochii deschiși; pielea îi era închisă, de culoarea intensă a nămolului; îndoitura cotului ei, întunecată în umbră, era o închipuire de râuri. Purta o brățară din mărgele de jad, care arăta că vine din sudul îndepărtat, dintre crescătorii de orez și pescuitorii de anghile, oameni ai lagunelor.

Cred că mi se adresase deja de două ori înainte să-mi dau seama că îmi vorbește. S-a chinuit să ridice vocea, strigându-mă:

— Frate! O să faci insolație.

Apoi i-am întâlnit privirea, zâmbetul ei obosit, ușor batjocoritor, și i-am zâmbit înapoi. Femeia mai în vârstă, fără îndoială mama ei, i-a șoptit să tacă.

— E în regulă, a spus fata. Uită-te la el! N-ar face rău nimănui. Și nu e superstițios. Are fața lungă ca un pește.

Am pășit tacticos spre ele și am salutat-o pe mamă, care și-a ferit ochii de privirea mea. Avea fața turtită, marcată de suferințele îndelungate, a celor ce muncesc la câmp, și o cicatrice pe frunte. Fata s-a uitat la mine din norul incandescent al părului ei, cu buzele încă arcuite într-un zâmbet.

— Stai jos, frate, a spus ea.

I-am mulțumit și m-am așezat pe scaunul de lângă salteaua ei, vizavi de mamă, care era încă îngenuncheată, mângâind părul lung al fetei, și îmi evita privirea.

— Peștele, a spus fata, vorbind cu grijă și cu respirația superficială, este pentru înțelepciune. Nu-i așa? Peștele este cea mai înțeleaptă creatură. Acum, majoritatea negustătorilor noștri de aici sunt croiți ca niște rațe de casă, mai puțin grasul din Ilaveti – cel mai rău dintre toți, el seamănă cu un corb…

A făcut o pauză, închizând ochii pentru o clipă, apoi deschizându-i din nou și fixându-mă cu o privire atât de limpede, încât am tresărit.

— Rațele sunt proaste, a spus ea, iar corbii sunt deștepți, dar au suflet rău. De-aia am urcat aici acum, la amiază, când ei dorm.

Am zâmbit.

— Se pare că ai avut o grămadă de timp să ne studiezi pe toți.

Și totuși e prima dată când te văd că ieși din cabina ta.

— Tipyav, a răspuns ea, servitorul mamei mele, îmi spune totul. Am toată încrederea în el. E încet la minte, dar are ochi pătrunzători. Tata… dar vorbesc prea mult… o să crezi că sunt prost-crescută…

— Nu, am spus.

Dar a rămas nemișcată și tăcută, răsuflând cu dificultate.

— Domnule, a spus mama ei cu voce scăzută, uitându-se la mine în cele din urmă, astfel încât am văzut, cu surprindere, că avea ochii adânci ai unei femei frumoase. Fiica mea este grav bolnavă. Este… nu s-a simțit bine în ultima vreme. A venit aici să ia aer și să se odihnească, iar discuția asta o obosește așa…

— Oprește-te, a șoptit fata.

M-a privit cu un zâmbet tremurător.

— Iartă-ne. Nu prea suntem obișnuite să avem companie.

— Eu sunt cel care trebuie să-și ceară iertare, am spus. Eu v-am tulburat liniștea… și odihna.

— Absolut deloc, a spus fata, cu un aer ciudat de grav și formal. Absolut deloc. Ești o pasăre foarte rară: un bărbat înțelept din insule. Spune-mi – ai mai fost vreodată în țara-fantomă din nord?

Am scuturat din cap.

— E prima vizită. Dar vorbesc limba.

— Vorbești limba lor? Olondriana?

— Am avut un preceptor olondrian.

Am fost răsplătit cu privirea de teamă respectuoasă a femeii în vârstă; fata m-a privit în tăcere, cu o expresie pe care n-am putut-o descifra.

— Am auzit că putem angaja tălmaci, a spus mama ei.

— Sunt sigur că se poate, am răspuns, deși nu eram deloc sigur.

Femeia a părut ușurată și și-a netezit rochia neagră peste genunchi, mișcându-și mâna în jos pentru a se scărpina discret la gleznă. Bietele de ele, mă gândeam, întrebându-mă cum o să se descurce în capitala din nord. Am băgat de seamă că femeia nu avea ultimele două degete de la mâna dreaptă.

Fata a început deodată să vorbească:

— Cât despre noi, a spus ea cu o voce ciudată, răgușită, noi mergem într-un loc al tămăduirii, așa cum probabil că ți-ai dat seama. Se cheamă A-lei-lin și se află în munți. Dar de fapt…

S-a întrerupt, strângând fața saltelei.

— De fapt… E o prostie din partea noastră…

— Nu, nu e o prostie, a întrerupt-o mama ei. Credem că vom găsi tămăduire acolo. Este un loc sfânt. Templul unei zeițe străine. Și poate că zeii Nordului… în nord se întâmplă multe minuni, fiule, multe miracole. Poate ai auzit și tu de ele…

— Cu siguranță se spune că este, și cred că este, un loc al magiei, plin de mari vrăjitori, am zis eu. De pildă, acești vrăjitori au imaginat o hartă a stelelor, turnată în alamă, cu care pot măsura distanța de la pământ la stele. Nu scriu numai numere, ci și cuvinte, și așa pot vorbi peste timp și spațiu, iar unul dintre mecanismele lor poate face copii fără număr ale cărților – așa cum și asta este o copie.

Am scos volumul subțire de *Versuri olondriene,* legat în piele verde-închis. Femeile au privit cartea, dar n-au părut dornice să o atingă.

— Asta este… un *vallon*? a întrebat fata, bâlbâindu-se ușor când a pronunțat cuvântul.

— Da, exact. În ea sunt scrise multe poeme în limba nordică.

Mama fetei m-a privit atent și am bănuit că expresia istovită de pe figura ei nu se datora muncii grele, ci unei mâhniri necruțătoare.

— Ești vrăjitor, fiule?

Am râs.

— Nu, nu! Doar studiez literele nordice. Nu-i nicio vrăjitorie să citești.

— Sigur că nu! a sărit fata, uimindu-mă cu vehemența ei. Fața ei micuță era înflăcărată, ca o lampă abia aprinsă.

— De ce trebuie să faci asta? a șuierat către mama ei. De ce? De ce? Nu poți să taci? Nu poți niciodată să taci măcar pentru o oră?

Femeia a clipit repede și a privit în lături.

— Poate… am spus, ridicându-mă pe jumătate din scaun.

— O, nu. Nu pleca *tu*, a rostit fata, cu o notă de sălbăticie în voce. Te-am jignit. Iartă-mă! Mama și cu mine… stăm prea multă vreme singure. Spune-mi, a continuat ea după o scurtă pauză, cum ți se pare în largul mării? Nu ți se pare că seamănă cu libertatea?

— Da, cred că da…

— Frumos și înfricoșător în același timp. Tata, înainte să

înceteze să mai vorbească, spunea că largul mării e ca febra. Îi spunea „febra sănătății” – nu ți se pare că e foarte potrivit? Febra sănătății. Spunea că întotdeauna se simțea de două ori mai viu atunci când era pe mare.

— Era negustător?

— De ce spui așa – era? N-a murit.

— Îmi pare rău, am spus.

— Nu e mort. E numai foarte tăcut.

I-am aruncat o privire mamei, care își ținea capul în jos.

— De ce zâmbești? a întrebat fata.

Zâmbetul meu împăciuitor, schițat pe jumătate, a dispărut.

— Nu zâmbesc.

— Bine.

Câtă agresivitate într-un trup nemișcat, pe o față aproape lipsită de expresie. Și-a împins înainte bărbia micuță; privirea ei mi-a sfredelit ochii. Nu avea nicio urmă de timiditate țărănească, nicio urmă de deferență. Am căutat să spun ceva, stânjenit de parcă aș fi călcat pe un animal în întuneric.

— Tu ai vorbit ca și cum ar fi fost mort, am spus în cele din urmă.

— Ar fi trebuit să întrebi.

— Am fost derutat de exprimarea ta, am răspuns, începând să mă simt exasperat.

— Cuvintele sunt răsuflare.

— Nu, am spus, aplecându-mă înainte, cu cămașa lipită de spinare din cauza transpirației. Nu, n-ai dreptate. Cuvintele sunt totul. Pot fi totul.

— Asta e filosofie olondriană?

Expresia ei batjocoritoare, obrăznicia ei m-au lăsat fără suflare. Parcă se ridicase și mă lovise direct în față. Pentru o clipă, mi-a apărut în amintire, ca un avertisment, figura tatălui meu: ținând în mână o vergea de fier cu vârful înroșit.

— Poate. Poate că așa e, am reușit să spun în cele din urmă. Filosofiile noastre sunt diferite. În Olondria, cuvintele sunt mai mult decât răsuflare. Sunt veșnic vii *aici.*

Am ridicat cartea, strângându-i cotorul.

— *Aici* trăiesc ele. Cuvintele olondriene. În cartea asta sunt poezii scrise de oameni care au trăit acum o mie de ani! Memoria nu poate face așa ceva – poate reține câteva poezii timp de câteva generații, dar nu pentru totdeauna. Nu așa.

— Atunci citește-mi una dintre ele, a spus ea.

— Ce?

— Jissi, a murmurat mama ei.

— Citește-mi una, a insistat fata, cu aceeași căutătură întunecată și războinică. Citește-mi ce porți în *vallon.*

— N-ai să înțelegi.

— Nu vreau să înțeleg, a spus ea. De ce aș vrea așa ceva?

Cartea s-a deschis la „Vers de noapte” de Karanis din Loi. Soarele se mișcase, așa că genunchii mei nu mai erau în umbră, iar pagina era o foaie de lumină arzătoare când am citit versurile melancolice.

O, vai, în seara asta valul s-a dus prea departe.
Se duce prea departe,
se-ntinde, zăbovește
și lunecă pe după orizont.

O, vai, vântul duce departe
furtunile de vară cu crini de munte.
Și îi aruncă și rămân doar stele:
Albina și Ciocanul, și Harpa.

— Mulțumesc, a spus fata.

Și-a închis ochii.

Mama ei i-a luat mâna și a început să o mângâie.

— Jissi? O să-l chem pe Tipyav.

Fata n-a spus nimic. Femeia mi-a aruncat o privire temătoare, încurcată, apoi a traversat greoi puntea și a strigat în josul scării.

— Frate!

Ochii fetei erau deschiși.

— Da, am răspuns, mila învingând supărarea.

M-am gândit că o să moară.

Scoase forțat aerul din plămâni, râzând.

— Ei bine, n-are importanță, a murmurat, închizând din nou ochii. Nu contează.

Mama ei s-a întors cu servitorul. Am stat deoparte cât timp bătrânul a îngenuncheat, iar femeia a ajutat-o pe fată să se agațe de spinarea lui încovoiată. Bătrânul s-a ridicat gemând și s-a clătinat înainte, cu povara lui legănându-se, iar femeia a

strâns salteaua, evitându-mi privirea... Mi-am tras scaunul mai departe, la umbra tendei, și mi-am deschis cartea, dar, când au ajuns la scară, fata a strigat la mine:

— Frate!

M-am ridicat în picioare. Părul ei strălucea în soare.

— Cum te cheamă?

— Jevick din Tyom.

— Jissavet din Kiem, a spus fata muribundă.

În al douăzeci și nouălea an al vieții mele, pierzându-mi inima pe mare, am hotărât să călătoresc și să ajung, dacă reușesc, într-unele dintre colțurile puțin cunoscute ale Lumii. Cu acest scop în minte, m-am adresat căpitanului lui Ondis, *care era ancorată în golful din Bain; iar căpitanul – un om distins, în adevăratul sens din Bain, cu o pipă elegantă și cizme splendid lucrate – s-a declarat foarte dornic să aibă la dispoziție o pereche de brațe în plus la bordul corabiei sale, care urma să navigheze către Țărmurile Rodnice. Urma să ne oprim la Asarma, capitala vechilor cartografi, și să mergem mai departe pe mare către Venith, ținutul înmiresmat, încărcat de portocali, și, în cele din urmă, să navigăm în sus pe Ilbalin, trecând printre podișurile muntoase din Kestenya, și în Balinfeil, pentru a prelua încărcătura noastră de migdale albe. Aranjamentul îmi convenea de minune: aveam de gând să trec munții și să pătrund în formidabila țară Brogyar. Nu știam că peregrinările mele vor dura patruzeci de ani și mă vor duce în locuri care i-ar face pe mulți să se înfioare.*

Nu voi pierde timpul, o, cititorule binevoitor, descriind Bain, orașul despre care se știe că e așezat exact în centrul lumii, pentru că cine, dintre cei care citesc această carte, nu știe că e, fără discuție, cel mai mare oraș din lume? Cine nu știe „casa aurită”, „regina bazarurilor”, unde, cum se spune, poți cumpăra chiar și carne de om? Nu, voi începe această umilă scriere mai departe către sud și est, la porțile orașului Asarma, care, văzut de pe mare, seamănă cu oglinda de mână a unei doamne...

Zăceam pe salteaua mea, înconjurat de legănarea mării, citindu-l pe Firdred din Bain, în pata de lumină galbenă a lumânării. Dar nu reușeam să fiu atent la cuvinte: literele păreau să alunece, rearanjându-se singure în cuvinte care nu

există în limba olondriană. *Kyitna.* Și, apoi, ca un oraș năruit: *Jissavet din Kiem.* Am pus deoparte cartea și m-am lăsat în voia visurilor despre ea. Mi-am amintit limpezimea ochilor ei, care erau ca ochii lui Kyomi, prima femeie din lume, cea binecuvântată cu vederea zeilor. M-am gândit la orașul al cărui nume îl spusese cu atâta grijă, A-lei-lin, Aleilin, orașul Leiyei Tevorova, orașul anotimpurilor sălbatice. Nu știam despre oraș decât povestea Leiyei despre cum a fost declarată nebună și închisă acolo, pe timpul iernii, în marele turn de cărămizi negre. Am căutat orașul pe harta lui Firdred, care, ca toate hărțile olondriene, arăta orașe pictate de dimensiuni exagerate. Aleilin: un oraș ca toate celelalte. Orașul Zeiței de Lut. Și, lângă el, ovalul de culoarea lunii al lacului Fethlian, unde s-a înecat Leiya și unde, așa cum știam din prefața autobiografiei sale, a găsit-o o doică cu pantoful prins în buruieni. Acolo, după un îndelung supliciu, va muri și fata din Kiem – pentru că nu era zadarnic să lupți cu *kyitna*, pedeapsa dreaptă a zeilor? „Și, poate, zeii Nordului…”, spusese mama, șovăielnic, cu disperare; dar ce au de-a face zeii Nordului cu noi? Sunt numai povești, nume atrăgătoare. M-am întors pe o parte, neliniștit, gândindu-mă cu tristețe la fata cea ciudată. Osatura feței ei, când stătea sub tendă ca o regină de jad. Venea din sud, din lumea doctorilor, a vrăjitorilor și a superstițiilor, din locul pe care, în Tyom, îl numeam „Hotarul Nopții”.

În cele din urmă, am stins lumânarea și am adormit, dar n-am visat-o pe fată, așa cum speram; ea a fugit odată cu lumina slabă a lumânării. În schimb, am visat marea, furioasă, zdrobind corabia noastră plăpândă, scufundând mirodeniile, făcând țăndări scânduri și oase cu mâinile ei de furtună… Și apoi am visat maimuța, sărind din copac în copac, aplecând ramurile. Felul cum privea peste umăr, felul cum îi atârna coada, colcăind de păduchi. Și, în final, curtea interioară, cu petice de soare, zgomotul unor pași grăbiți, mai aproape acum, sunetul unei respirații. *Jevick.* Vocea mamei.

Capitolul 5
Orașul meu de suflet

Pe podul din Aloun am părăsit marea cea mare
Bain, orașul meu de suflet

În amintirea ta vărsa-voi lacrimi oare?
Bain, orașul meu de suflet.

Mă lasă doar s-adun lumina ce-am văzut prin piețe
Bain, orașul meu de suflet
Și fetele cu păr de nestemate ce m-au însoțit semețe
Bain, orașul meu de suflet.

O, boltele, lămâii și florile de scorțișoară!
Bain, orașul meu de suflet
Ce-am părăsit nu ne mai e povară
Bain, orașul meu de suflet.

Bain, Casa Aurita, Orașul fără Pereche, desparte plajele din sud cu scânteierea domurilor lui. De fiecare parte se întind nisipurile, galbene, imaculate, însemnate cu palmieri grațioși ale căror siluete subțiri nu dau niciun pic de umbră. Nisipurile, biciuite de ploaie iarna și arse de soare vara, dau țărmului înfățișarea unei fete în alb, culoarea doliului în Olondria. Însă pe măsură ce te apropii de port, iluzia se destramă: orașul se dezvăluie, Bain cel exuberant, cel vesel. Iar imensitatea gurii portului, cu zidurile străvechi de piatră, cu alaiul parcă nesfârșit de corăbii, blochează vederea nisipurilor Sudului.

Din acest port gălăgios și măreț pleca odinioară flota olondriană, împodobită cu steaguri stacojii, pentru a cuceri ținutul Evmeni; din acest port, chiar din vremurile cele mai vechi, „dinainte de începutul Timpului”, plecau pe râuri lungile corăbii ale negustătorilor, în căutare de mere, de purpură sau de aur. Și încă vin, încărcate cu cupru și porfir din Kestenya, cu pânză de in și cu plută din Evmeni, cu fructele din Balinfeil, corăbii care au navigat spre nord până la piețele de heringi din țara Brogyar și spre sud până la giuvaierele mării, până la Tinimavet. Și aici se strâng, atât de multe, încât marea însăși devine un oraș, cu poduri de frânghie aruncate între corăbii, pentru ca marinarii să se poată vizita unii pe alții, cu sunetele veșnice ale cornilor de alamă purtați la brâu de oficialitățile portului, cu *sinsavli* plutind printre corăbii, în bărcile lor de culoarea gălbenușului.

— Înainte, strigă ei. Înapoi! Tu, la stânga, fi-ți-ar ochii blestemați!

Și, înaintea lor, în jurul lor se ridică cel de-al doilea oraș: un mozaic strălucitor de turnuri de vânt, terase, șiruri de trepte albe, balcoane înghesuite și umbre care sugerează grădini de leandri.

Bain este, desigur, numele zeului olondrian al vinului, ai cărui ochi sunt „sulemeniți ca florile-soarelui”, care cântă la fluierul sacru de os. „Veniți cu miere înaintea lui”, povățuiește *Cartea misterelor*, „cu fructe ale viilor, și albe, și roșii, cu smochine zemoase și curmale”. Poate că prezența acestui zeu ciudat cu obrajii rumeni, care îl tulbură pe om cu cețurile sale sfinte, mi-a orbit ochii și creierul – pentru că, deși m-am împins în balustradă și am tras adânc aerul în piept, deși m-am uitat cu lăcomie în jurul meu, privind ca și cum aș fi vrut să devorez golful, primele mele câteva ore în Bain – și, de fapt, prima zi cu totul – am trăit într-un nor, străpuns când și când de imagini ca niște raze de soare. Era marele cartier al corăbiilor, majoritatea alungite, albastre și albe, corăbiile care navigau pe râurile olondriene cu încărcăturile lor de pepeni; și erau strigăte, zornăituri, activitate intensă și plină de voioșie, în timp ce înaintam către cheiul fremătător și era coborâtă pasarela; și mai erau căldura, strălucirea luminii, clădirile albe și înalte, tremurai picioarelor când am ajuns în cele din urmă pe chei, pe pământ, felul în care părea să mi se rostogolească piatra sub tălpi, copacii care se mișcau și apariția bruscă, magică, a ceea ce păreau a fi o sută de cai. Olondrienilor le plac aceste nobile animale și le înhamă la trăsuri, iar orașul Bain e plin de cai – cu nările lor vioaie și fremătătoare, mirosul de amoniac al pieii, coamele împletite, harnașamentele sclipitoare, tropăitul copitelor și grămezile de bălegar aburind pe pavaje. Împreună cu ceilalți negustători kideti am debarcat sub îmbulzeala de umbrele, cu ciorchinii noștri de servitori și hamali, căutând nerăbdător din ochi trăsurile și, deodată, peste noi au năvălit mai mulți tineri neîngrijiți, cu ochii îngușți, cu ranițe de piele, strigând *Apkanat,* cuvântul kideti pentru „tălmaci”. Unul dintre ei s-a agățat de brațul meu, spunând cu înflăcărare *Apkanat*, arătând către sine și suflându-mi în față un iz de usturoi. Când am scuturat din cap și i-am răspuns în olondriană „Nu este nevoie”, și-a ridicat sprâncenele și a rânjit, dând la iveală un șir de dinți îngușți. Pentru o clipă, am zărit imaginea vie a buclelor lui negre, slinoase, cu capul conturat pe albul orbitor al zidului

luminat de soare din spatele lui, și imediat după aceea a și dispărut, îndreptându-se către ceilalți membri ai breslei lui de mercenari, care se înghesuiau strigând în jurul pasarelei.

Succesul călătoriei noastre se afla cu totul în mâinile lui Sten, care părea imun la farmecul acestei capitale exotice. În timp ce eu stăteam și mă holbam uluit la turnuri și la ferestrele strălucitoare, el a aranjat ca unul dintre carele deschise să ne ducă pe noi și marfa noastră. Când m-a tras de mânecă, l-am urmat amorțit și am urcat treptele de lemn până în car, unde cei paisprezece slujitori ai mei stăteau ghemuiți printre sacii de piper. Vizitiul a sărit pe locul lui și a plesnit hățurile pe spatele cailor. A strigat „Ha!”, iar vehiculul înalt a pătruns în viața orașului. Pentru o clipă, am ieșit pe neașteptate din zăpăceala mea, destul de mult ca să gâfâi, destul ca să mă gândesc, „acum e de-adevăratelea, plecăm din port”, destul de mult ca să mă întorc și să privesc în urmă la eleganta *Ardonyi*, plutind lângă chei, cu tălmacii îmbulziți pe pasarelă. O altă corabie descărca fructe; aerul se umpluse de aroma portocalelor. Am zărit-o în mulțime pe femeia din Tinimavet: se certa cu tălmacii. Și acolo, dusă pe un fel de targă, fata bolnavă, cu părul arămiu…

Carul a cotit, iar corabia a dispărut din vedere. După ea, a început să se micșoreze și portul, devenind tot mai mic printre zidurile clădirilor. Sten, care stătea lângă mine, curat, inexpresiv și impasibil ca întotdeauna, mi-a atins genunchiul.

— Ekawi, o să te poți odihni curând. Tatăl tău mergea întotdeauna la un anumit hotel, nu departe de port și destul de aproape de piața de mirodenii. Sper că o să-ți placă și ție. Prețul nu e foarte mare, și pe-aproape sunt hanuri mai mici, foarte ieftine și, cred, numai bune pentru bărbați…

M-am zgâit la el și am mormăit:

— Sigur că da, sigur că da.

Fața lui era aceeași, întunecată, triunghiulară, cu o cicatrice palidă deasupra unui ochi; dar era încadrat de zidurile albe care treceau pe lângă noi, zidurile orașului Bain, cu porțile lor din fier forjat, cu ușile sculptate și cu coronițe de amarant. Am trecut huruind pe sub poduri înguste de piatră care leagă clădirile înalte și solemne, alei suspendate cu parapete curbate atârnate deasupra străzilor cu ecou, am trecut pe sub balcoane cu plante curgătoare lenețe, cu flori albe și indigo, prin soare și umbre

neașteptate aruncate în pasajele pietruite. Cu un șoc, care m-a lovit ca un val de frig, făcându-mă să amețesc, am conștientizat momentul în care a devenit vizibil ceea ce existase în imaginația mea. Pentru că acestea erau străzile despre care, în pofida florilor lor cultivate cu grijă, Fodra scrisese că „Acolo este toamnă și mereu pustiu”. Porțile vechi de fier erau mâncate de rugină, pereții erau pătați cu igrasie verde, clădirile, înconjurate de alei pustii, prea înguste pentru trăsuri; acestea erau străzile pe care tânărul acela osândit, exaltat, astmatic de pe Țărmul de Sare, a cărui poezie a cucerit o națiune, le numea „meleagurile de neîndurat”. „O, voi, străzi din orașul meu”, am șoptit, „cu ziduri de veștede tapiserii”. Sten mi-a aruncat o privire scurtă, ușor îngrijorată. Am strâns în mână materialul aspru al sacilor de lângă mine și am tras în piept aerul fierbinte, uscat, înmiresmat al pasajului. Bain, oraș veșnic! Am cotit după un colț, strada mergea în continuare, am pătruns într-o piațetă retrasă cu ziduri de piatră trandafirie; un stol de rândunele, deranjate de car, s-a ridicat în aer; iar statuia unei tinere fete ne-a privit trecând, cu brațele strânse pe lângă ea.

Hotelul Urloma, „Arca Zorilor”, se ridică în Strada Cuprului, în cartierul comercial plin de viață de la nord de Portul Mare. Aici, zidurile clădirilor sunt subțiri, așa că dinăuntru se aud voci și bufnituri, pași în sus și în jos pe scări, cântec de fluier, miorlăituri de pisici. Hotelul este o clădire veche și înaltă, din lemn și piatră, cu acoperișul din ardezie arămie, unul dintre acoperișurile, devenite acum verzui, care dăduseră numele străzii. Când am tras în fața porticului larg, cu coloane, încadrat de doi chiparoși, m-a năpădit un val de sudoare, care s-a întins pe piele ca roua rece, și m-am înfiorat.

— Hotelul, a spus Sten, uitându-se la mine cu ochii umbriți, căutându-mi aprobarea. Am încuviințat din cap și am încercat să zâmbesc, iar buzele uscate mi-au crăpat. Apoi ușa a zburat în lături și dinăuntru s-a ivit un bărbat din Bain, înalt și trupeș, care s-a grăbit pe scări, stângaci în papucii largi de piele.

— Bun venit, bun venit! a strigat el într-o kideti îngrozitoare, fluturându-și brațele în mânecile albe lălâi.

S-a apropiat grăbit de carul nostru, în timp ce vizitiul scotea scara de lemn și o așeza într-o parte, ca să putem coborî.

— Bun venit! a repetat el.

Ochii lui blânzi, aurii, au clipit nervos trecând peste fețele slujitorilor mei.

— *Apkanat*? a întrebat apoi, mutilând din nou cuvântul în kideti. Nu *apkanat*? N-aveți *apkanat*?

Între timp, vizitiul, fără să ia în seamă strigătele nerăbdătoare, s-a uitat în sus la mine cu ochi negri și nemișcați, și-a întins mâna și a pus o cizmă pe scară, cu o încredere aproape amuzantă, ca și cum ar fi vrut să spună că pot avea încredere totală în ea. I-am prins mâna și m-am ridicat, clătinându-mă, înconjurat de proteste îngrijorate, venite dinspre servitori și Sten, care mi-a pus mâna pe mijloc; hotelul ciudat și întunericul, sulițele țepoase ale chiparoșilor păreau să sară și să se legene în lumina soarelui în timp ce coboram din car. Când am ajuns pe pământ și vizitiul mi-a dat drumul, m-am împiedicat. Domnul trupeș m-a sprijinit cu o mână uriașă pe umăr.

— Bun venit, a spus el, apoi, în olondriană, a adăugat pentru el: Săracul! E doar un băiat! Și zice că e tălmaci!

Am simțit că ar fi trebuit să-l corectez, dar n-am nimerit cuvintele în limba lui. L-am privit direct în fața rumenă și în ochii compătimitori de topaz; părul lui cenușiu, aranjat în așa fel încât avea câte o buclă pe fiecare tâmplă, emana un miros puternic de heliotrop. Am simțit senzația de micime pe care trebuie că o simțeau toți oamenii noștri în nord: capul meu abia ajungea până la umărul domnului parfumat. Eram fascinat de mâinile lui uriașe, așa de moi, cu unghii albe, pe care purta mai multe inele cu acvamarine.

— *Apkanat,* a spus el rar, privindu-mă direct în față.

Mi-am dres vocea și am deschis, apoi am închis gura. El a oftat, s-a întors, după care și-a dat ochii peste cap de disperare la vederea lui Sten și a vizitiului, care comunicau cu gesturi energice. Metoda asta însă părea să dea rezultate, pentru că Sten s-a grăbit spre mine și mi-a spus:

— Ekawi, merg eu cu slujitorii la hanul lor. Peste câteva zile, poate o să vrei să vezi și tu unde stau, dar deocamdată te-aș sfătui să te odihnești și să mă aștepți aici…

S-a uitat la mine nesigur, apoi i-a aruncat o privire domnului din Bain, care ne privea cu interes viu. Am simțit, ca o lovitură grea, rușinea de a nu fi în stare să vorbesc – de a mă fi dovedit, în cel mai important moment, un elev prost.

Mi-am adunat curajul și am dat din cap.

— Sigur! O să mă duc să văd camerele noastre.

Sten a părut ușurat și s-a grăbit înapoi în car, dar l-am văzut sărutându-și vârfurile degetelor subțiri în timp ce mergea, iar buzele i se mișcau cu repeziciune, ca și cum ar fi spus o rugăciune.

Hățurile au lovit spinările cailor. M-am întors către bainezul de lângă mine, mi-am îndreptat umerii și am spus:

— Bună ziua.

Ochii lui aurii s-au căscat.

— Bună ziua! Ia te uită!

A întins mâna, zâmbind și acoperind-o cu totul pe a mea.

— Bună ziua și ție, *telmaro*!

S-a aplecat către mine, căutând pe fața mea vreun semn de înțelegere.

— Vorbești olondriană? Ești *apkanat*?

Am râs și i-am răspuns destul de stângaci, dar cu încântare:

— Sunt negustător din Insulele Ceaiului. Tata… de obicei… Venea…

— Da, da! a spus domnul. Dar haide, nu mai sta în soare.

M-a împins spre hotel, de-a lungul aleii pavate cu ardezie roz.

— Deci tu ești fiul domnului chel! Da, îl aștept în fiecare an! Sper că nu s-a întâmplat vreo nenorocire…

Își târa picioarele în timp ce urca scările către portic.

— A murit, am spus.

— Ah!

Fruntea domnului s-a încruntat cu atâta durere, încât mi-a părut rău că n-am fost mai delicat când i-am dat vestea.

— Este îngrozitor, îngrozitor! Și nu era mai bătrân decât mine! Dar iartă-mă – mi se spune Yedov din Bain.

Și-a dus mâna în dreptul inimii și s-a înclinat, arătându-mi peticul rotund de piele rozalie din vârful craniului; când s-a ridicat, m-am înclinat și eu, spunând:

— Jevick din Tyom.

Când m-am prezentat, mi-a adresat un râs plin, vesel.

— Extraordinar! Ce educație! Ah, dar tatăl tău era așa de iscusit! Haide, vino înăuntru.

A apăsat inelul de aramă și a împins ușa, conducându-mă într-o încăpere mare, răcoroasă, în care nu se afla decât o vază cu trandafiri albi, așezată pe o masă. Papucii lui de piele lipăiau

pe pardoseală, iar cozile redingotei verde-deschis i-au fluturat când a străbătut holul și a pătruns apoi într-un coridor întunecat. Întregul hotel avea, la fel ca proprietarul, un miros de cedru, covoare vechi și heliotrop. Saloane adormite se căscau de-o parte și de alta a culoarului, fiecare cu câte un șemineu înalt de marmură lucind în umbră și cu mobile fără nicio formă înghesuite pe lângă pereți. În cele din urmă, am trecut prin niște uși duble boltite, ajungând pe o verandă inundată de soare, iar eu am rămas clipind în lumina marină puternică din Bain.

— Sunt chiar aici, am murmurat în limba Nordului, strângând curbura ornamentată a balustradei.

Fierul era atât de rece sub palmele mele, neclintit, străin, încântător.

Gazda mea mi-a oferit un scaun – un obiect lung, scund, acoperit cu un șal de mătase verde – și a zbughit-o să-mi pregătească „o picătură de ceva din țara asta”. M-am lăsat pe spate în scaun, trăgând în piept mireasma grădinii, parfumul panseluțelor ofilite amestecat cu mirosurile de praf și de mortar vechi. Cerul era albastru-închis, balcoanele ca niște coliere. Mi-am coborât privirea: brațul scaunului, cu husa lui dintr-un material de culoarea verde a perelor, părea să pulseze în lumina neobosită. Și mai era și mâna mea, subțire, întunecată, leneșă. În Olondria. Când gazda mea s-a întors cu vinul, căzusem într-un somn binecuvântat.

M-am trezit ciufulit și transpirat și m-am ridicat în scaun, cu lumina înserării pe față, gândindu-mă la cărți. Era ora *kebma,* numită după pâinea care se mănâncă în amurg: dincolo de grădină vedeam lumini la ferestre, iar într-o curte neîngrijită se auzea vocea unei femei strigând insistent: „Valeth, vino în casă.” M-am ridicat, m-am întors și am intrat în hotel, lovindu-mă de mobile în întuneric, până când am zărit pe coridor o lumină care m-a dus până la gazda mea. Stătea la o masă încărcată cu mâncare, cu fața și părul uns cu ulei strălucind în razele unei lămpi superbe, într-o plasă de cristale roz.

— Intră, intră, a strigat el, zâmbind și ridicându-se atât de repede, încât a lovit masa, provocând un ușor clinchet de sticle. N-am vrut să te trezesc, dar mă bucur că ai venit până la urmă. Trebuie să recunosc că discuția noastră a fost puțin forțată până acum!

Fluturându-și mâna, mi l-a arătat pe singurul său însoțitor: administratorul meu, Sten. Tem, trist, părând mai mic lângă bainezul înalt, Sten stătea în fața unei farfurii pe care erau îngrămădite o seamă de delicatese străine, clești de rac trandafirii și stropi de aspic respingători.

— Sten, am spus, încercând să nu izbucnesc în râs.

— Ekawi, a răspuns el pe un ton jalnic. Domnul a insistat să mă așez. Mi s-a părut că nu puteam să refuz.

— Nu, nu, ai făcut foarte bine. Ascultă, Sten, am nevoie de bani, bani olondrieni. Dă-mi jumătate din ce ai în pungă.

Bainezul, încă în picioare, cu ambele mâini sprijinite de masă, s-a uitat de la mine la Sten și înapoi, cu o expresie de bună dispoziție îngăduitoare, dar, când l-a văzut pe Sten că scoate punga și-mi numără în palmă mai multe monede triunghiulare, sprâncenele i s-au încruntat, cu un aer de consternare.

— Ce? Ce-i asta? Ce vrei să faci cu banii? N-ai nevoie de bani în casa mea, a exclamat el, fie uitând că de fapt casa lui e un hotel, fie împingând ospitalitatea lui naturală până într-acolo încât să nu vrea să ne ceară bani pentru masă.

— Îmi pare rău. Nu mai pot sta.

— Dar unde te duci? Am *sefdalima, sefdalima* adevărată de la țară, și cu, și fără anșoa! Haide, *telmaro,* te implor, n-ai mâncat nimic!

Și, în cele din urmă, în disperare de cauză, în timp ce deschideam ușa:

— Nu pe acolo! Cealaltă ușă, dacă vrei să ajungi în stradă…

— Mulțumesc, i-am spus peste umăr, grăbindu-mă prin culoar, cu buzunarele răsunând.

Am ajuns repede în anticamera cu trandafirii albi. Apoi n-am mai avut decât să deschid ușa și acolo erau: aerul de mare, umbrele lungi ale chiparoșilor, larma roților de trăsuri, Bain.

Am coborât în fugă treptele din fața hotelului, în lumina înserării, ametit ca un fluture eliberat dintr-un dormitor întunecat. Mă îmbrânceau străini, negustători cu mantii scurte, cu obraji bine hrăniți și bărbieriți, studenți cu haine colorate și cămășile cu ciucuri ale scribilor. Spiritul vesel al orei *kebma* se trezea pe sub copaci: cafenelele erau înțesate cu oameni care luau cina, râzând prin norii de fum de trabuc, rupând bucăți turtite și uleioase de *kebma,* clătindu-și degetele în boluri de aramă, bătând din palme după ospătari. M-am repezit să

traversez strada, dansând ca să mă feresc de trăsuri, și mi-am lipit fața de o vitrină unde stăteau cărți acoperite de praf. Erau acolo, exact cum mi le imaginasem, deschise, la îndemână. Am împins ușa, făcând să sune un clopoțel, și am intrat în prăvălie.

Și apoi a fost ca în poveștile acelea în care au loc transformări bruște: „Și s-a trezit într-un câmp, și și-a dat seama că este o țară enormă.” Era ca povestea în care Efaldar se trezește în orașul Zim: „De jur-împrejurul lui erau ziduri de ametist, iar sofaua pe care stătea era așezată pe un dais.” În prăvălie, lumina era slabă și roșiatică și nu prea aveai loc să te miști, pentru că pretutindeni erau rafturi, încărcate cu cărți cu numele scrise pe cotor: *Neguțătorul din Veim. Versuri scrise în timpul călătoriei pe canale. Secretele rădăcinii de mandragoră și beneficiile derivate.* Mi-am trecut degetele peste cărți, le-am scos din rafturi, le-am deschis, am întors paginile, aspirând rând după rând de cuvinte misterioase, scăldat în libertatea senzuală ca Isvalha printre nimfele din fântână, cu un nod în gât, care avea gustul lacrimilor nestăpânite. Erau atât de multe cărți! Erau mai multe decât avea profesorul meu în cufărul lui. Prăvălia părea imposibilă, din altă lume, o peșteră a miracolelor; și nici măcar nu era o librărie cum erau cele pe care le-am descoperit mai târziu, mărginind ambele laturi ale Străzii Plopilor. Era una dintre prăvăliile micuțe, îngrămădite prin colțurile orașului, care vând portrete ale scriitorilor cunoscuți, tutun și cărți, care fac profit în principal din vânzarea de ziare, unde cărțile sunt prost legate și care par tot timpul să se prăbușească, dar care rezistă la fel ca florile perene. Este greu de crezut că, înaintea mea sau după aceea, a mai trăit și altcineva, în acel modest stabiliment, o furtună de emoții atât de puternică. Am strâns teanc după teanc de cărți, înhățând, dând deoparte, înlocuind, buimăcit de acel abur dulce: suflul pergamentelor.

În cele din urmă, am găsit un exemplar legat în piele din *Idila Văii,* de care mâinile au refuzat să mi se mai dezlipească odată ce l-am atins. Era un „exemplar în două culori”: titlurile capitolelor erau împodobite cu flori complicate desenate cu cerneală albastră și purpurie. Și coperta avea un model în relief cu flori; hârtia, chiar dacă nu de cea mai bună calitate, era făcută din bumbac presat, cu o textură minunată; și peste pagini juca povestea misterioasă, cu șoimi vrăjiți și fecioara

tristă transformată într-o mielușea. Strângând în brațe trofeul, m-am apropiat de tejgheaua librarului, acea zonă sfântă din inima oricărei librării, oricât de amărâtă, din Olondria. Aceasta, ca multe altele, era plină de cărți și de hârtii împrăștiate și, în spatele ei, în lumina unei lămpi, stătea bosumflată o tânără de o frumusețe deosebită. Avea pielea de chihlimbar a celor din Lath, locuitorii din țara vinului din Olondria, și o claie de păr castaniu aspru care se strecura printre munții de cărți. Mâinile ei, oacheșe, îndemânatice și cu unghiile rupte, mi-au împachetat cumpărăturile și au înhățat cei 15 *droi* cu sinceră nerăbdare. I-am mulțumit, însă n-a ridicat privirea la mine. Dar și-a smucit nerăbdător o șuviță de păr prinsă între colierele ei cu talismane. Am ieșit în ultimele raze de lumină ale înserării. Se auzeau bătăile rare și ritmice ale clopotelor Templului din Kuidva și deasupra cupolei sale apăreau primele stele.

Dacă îți place Bain așa cum mi-a plăcut mie, atunci îi știi farmecul, un amestec amețitor de aroganță și de vitalitate, care poartă în sine un suspin uriaș, ca al unui ocean care a fost traversat, suspinul vârstei sale nemăsurate, venit din adâncimile pietrelor. Știi arcadele de sub Zidul de Aur, unde șed bătrânii, jucând *londo* și sorbind din paharele lor cu *teiva,* alcoolul acela incolor, purificator, făcut din smochine, ce nu are miros, dar după care rămâne un gust persistent, „ca de caprifoi mestecat”. Știi vânzătorii de lemne, tropăitul de la miezul nopții al cailor de la carele de vidanjă. Știi și strălucirea impresionantă a Teatrului Regal, uriaș ca un castel și luminat pentru evenimentele de gală ca un templu în flăcări, cu terasele sale largi etajate coborând către canal. Și știi zidurile albe, mirosul de sumac, mirosul de colb, de cafea prăjită, de vinete prăjite în aluat, „meleagurile de neîndurat” unde există sentimentul că a fost îngropat cineva, că nimeni nu poate trăi printre turnuri atât de vechi. Toate acestea le-am descoperit în Fanlei, „Luna Merelor”, una dintre cele mai fericite și lipsite de griji luni ale Olondriei. Poate că prin Bain au mai rămas câțiva care să-și aducă aminte de mine așa cum eram pe atunci: un tânăr străin aristocratic, într-un costum de mătase cenușie.

Zilele mele începeau cu un drum cu trăsura pe străzile umede ale dimineții, către marile piețe de mirodenii. Adăpostite pe locul unde aveau loc pe vremuri licitațiile de cai și vite, uriașele piețe

acoperite, cu acoperișurile din piele boltite care să le apere de ploaie, formează un labirint încâlcit care se întinde până aproape de port. Aici, în umbre, saci deschiși și îmbelșugați își etalau conținutul: chimionul întunecat purtând mireasma munților, piperul roșu uscat și zdrobit, având culoarea bogată a minereului de fier, și turmericul, „elementul nunților”. Rătăcești printre îngrăditurile înghesuite, înmiresmate, ca niște furnicare, printre bărbați și femei în vârstă, veniți de la țară, care sorb din pahare de ceai, în timp ce stau alături de mărfurile lor, cu mâinile mirosind veșnic a scorțișoară. Dar sunt și neguțători mai tineri: bărbați cu vorba tărăgănată, moșieri, care își tamponează ochii cu batiste de muselină; și, într-un colț, o femeie kalak, din vechiul popor de pescari din Bain, care bate de zor într-un clopot uriaș de aramă. Sunt și plante aromatice, proaspete și uscate – mentă, maghiran și busuioc; și conuri întunecate și grămezi de tămâie ca noroiul; în aer plutesc miresme care par să-și vorbească unele altora, ca și cum piața ar fi fost plină de fantome neîmblânzite. Vânzători ambulanți îți oferă ceai și „apa vieții” cea fără miros, care îi readuce în simțiri pe cei doborâți de nebunia mirodeniilor: pentru că aici se găsesc substanțe perfide, ingrediente pentru poțiuni de dragoste și plante folosite în războaie și asasinate. I-am văzut vânzând praful numit *saravai,* „o sută de focuri”, cu care sunt executați prizonierii condamnați pentru trădare; și mai este și mirodenia fără nume care, dusă de vânt, îi îmbolnăvește pe dușmani de epilepsie. Mai sunt și coji de ou de struț zdrobite, „cele care atrag femeile”. Pare că miresmele întunecă aerul – ca și cum, în penumbră, aroma mirodeniilor se înalță ca un fum și încununează fețele neguțătorilor.

Iar eu stăteam cu Sten, târguindu-mă, certându-mă și râzând, turnând piper în saci pentru mușteriii mei, așteptând tot mai nerăbdător ora amiezii, sfârșitul zilei de târg, când puteam pleca singur în oraș. Când venea momentul, iar servitorii mei legau sacii și lăsau obloanele, mă ridicam și-mi scuturam piperul de pe haine și, aproape fără nicio vorbă, îi lăsam în urmă, plecând cu ultimul dintre cetățenii din Bain, amestecându-mă printre ei, fără să mai fiu un neguțător străin.

Era anotimpul averselor. Furtunile violente de vară veneau dinspre vest, se revărsau pe acoperișurile de ardezie și pe turnurile de vânt albe, legănând și plecând plopii de pe Strada

Librarilor și dând peste cap pânzele de la copertinele cafenelelor. Erau ploi care îi forțau pe oameni să se retragă pe lângă ziduri, pe sub balcoane, sau îi făceau să alerge nebunește prin piețe și înmuiau panglicile care fluturau în vânt și harnașamentele strălucitoare ale cailor, așa încât coastele le erau vărgate în culori delicate. Furtunile spălau străzile, astfel că pâraie de apă maronie curgeau furtunos de-a lungul rigolelor către mare și bubuiau pe acoperișurile cafenelelor unde se îngrămădeau oamenii, râzând în mijlocul aburilor și al penumbrei. Îmi plăceau ploile acelea; erau din cele pe care le întâmpină cu bucurie toată lumea, precedate de ore de încremenire fierbinți, apăsătoare; veneau așa cum vin furtunile în insule, dar nu durau la fel de mult și, deseori, soarele ieșea din nou după ce treceau. Mă bucuram de câte ori mă prindea ploaia rătăcind pe străzi, pentru că atunci mă grăbeam spre cea mai apropiată cafenea, împreună cu toți cei care se adăposteau de vreme, și la intrare ne călcam în picioare râzând. Ploaia îmi permitea să merg oriunde, să leg prietenii rapide, întâmplătoare, obligat să împart una dintre mesele supraaglomerate, printre ospătari zâmbitori care treceau binedispuși prin mulțime ducând căni aburinde cu cidru de mere. Așa am ajuns alături de studenți, docheri sau meșteșugari, sau de *huvyalhi,* țărani cu robele lor vechi, cu cingători de frânghie și cercei de cositor și cu încălțări solide cu bălegar uscat pe ele, cu pipele din care fumau cu grijă cu mâinile lor deformate și crăpate. În vreme ce ploaia turna afară, ne plecam împreună asupra băuturilor și totdeauna vremea era subiect de deschis discuția și toată lumea se bucura de scuza neașteptată de a bea ceva și de eliberarea sălbatică de încremenirea din aer. Cafenelele miroseau a cidru, haine ude, păr din care ieșeau aburi și tutun. Lămpile ardeau temerare în bezna furtunii; de multe ori se găsea cineva care să cânte la o vioară nordică, din cele ce se țin vertical între picioarele goale și suspină ca vântul în turnuri.

După ploaie, orașul era liniștit și scânteietor, proaspăt spălat, cu acoperișurile înalte strălucind, copacii irizați din cauza umezelii și totul părea pașnic și liniștit pentru că furtuna trecuse. Aerul limpede scăpăra cu o lumină rece de diamant. Vântul care venea dinspre mare era rece, iar în oraș nu era fir de praf; fusese spălat cu totul, dimpreună cu căldura și

neliniștile, iar cerul era și el curățat și răsărea în straturi palide, diafane, de văzduh, vârstate cu nori străvezii albaștri și aurii. Încet-încet, cafenelele se goleau, iar ospătarii se așezau să joace *londo.* Copiii ieșeau să facă întreceri cu bărci pictate, în rigole; râdeau și strigau pe străzile ude, în aerul opalescent, în timp ce deasupra lor bunicile cu șaluri albe își trăgeau scaunele afară pe balcoane. În aceste ore diafane, îmi reîncepeam plimbarea, în jos pe Strada Librarilor sau către copacii încovoiați din Grădina Prunilor, de multe ori la braț cu câte o fată, poate vreo studentă atrasă de exotismul meu sau una dintre prietenoasele fete de închiriat ale orașului.

Bain nu se sfârșea niciodată. N-am avut niciodată senzația că am ajuns până la capătul orașului, deși îmi plăceau târgurile de cărți de sub copacii care se legănau, desfășurarea amplă de cărți așezate pe mese, în cutii, adunate în teancuri direct pe pământ, și marile vile uriașe transformate în librării. Îmi plăcea și Orașul Vechi, căruia i se spune „Cartierul Suspinelor”, cu ferestrele lui cu gratii și turnuri fortificate amenințătoare, și îmi plăcea să privesc și canalul care șerpuia pe sub străzi și poduri, și bărcile fantomatice printre umbrele copacilor. Râzând, sătul, ridicam un pahar de *teiva* într-o cafenea, înconjurat de o mulțime obraznică de tovarăși vremelnici, cu o fată lângă mine, o Ailith sau Kerlith al cărei nume nu mi-l mai amintesc, pentru că a fost ștearsă din amintire, precum celelalte, de cea care a urmat.

— Poate că o să rămân, strigam, acoperind cântecul de la masa de alături. Poate că n-o să mă duc acasă. Aș vrea să ajung să cunosc fiecare colțișor din Bain.

Fata de lângă mine chicotea și își scutura părut, iar cerceii îi zăngăneau.

— Bain! a spus ea. Nu cunoști Bain până nu ajungi la Festivalul Păsărilor.

Capitolul 6
Festivalul Păsărilor

Cred că nici acum nu cunosc orașul. Festivalul Păsărilor nu m-a învățat nimic despre un oraș de pe pământ, ci despre un alt meleag, mai profund.

A început așa cum încep toate sărbătorile, deși marcat de

veselia specială a Olondriei: orașul s-a pregătit timp de două zile pentru ceremonii. Petrecărețiі s-au revărsat din cafenelele peste măsură de înghesuite și s-au îmbulzit în stradă; când mesele de afară s-au ocupat, s-au așezat pe borduri, desfăcând sticle de *teiva.* De la balconul camerei mele de hotel mă uitam la petrecerile în aer liber, femei cu veșminte strălucitoare care puneau masa printre leandri, bunici trupeși zbierând după vin și copii pretutindeni, urlând, călcând în picioare gălbenelele și fugărindu-se între ei. Toți copiii purtau vergele de lemn flexibile cu păsări din hârtie de mătase în vârf, cu penele subțiri întărite cu sârmă de cupru; când copiii se jucau, aceste creaturi magice tremurau ca și cum ar fi fost cât pe ce să-și ia zborul spre copaci, iar noaptea zăceau aruncate pe iarba luminată de lămpi. Am băgat de seamă și că multe case erau întunecate, fără niciun semn de veselie; am văzut odată un copil care se uita în stradă tras înapoi de pe balcon și dojenit. Dar străzile erau pline de viață, viu colorate, ticsite cu vânzători, negustori de vin și florărese, năpustindu-se toți deodată din piețe pentru a cuceri lumea.

În ziua procesiunii mi-am pus o cămașă curată cu un nasture de sidef la gât și am coborât, curios să asist la faimoasa sărbătoare. Yedov se afla în anticameră, privind pe fereastră, și s-a întors către mine cu o privire gravă în timp ce intram.

— Unde te duci, *telmaro*?

— Mă duc să văd procesiunea, am răspuns vesel.

S-a încruntat. Am băgat de seamă că el nu era îmbrăcat de oraș: purta o redingotă albă simplă, un jasp modest într-o ureche și ceea ce noi, în Tyom, numim o față de înmormântare.

— O, nu vrei să ieși astăzi, a spus el.

— De ce nu?

— Este Festivalul Păsărilor, *telmaro.* Străzile o să fie pline de tot felul de ticăloși, de hoți! Tatăl tău mă asculta întotdeauna și rămânea acasă în ziua festivalului.

Nu mai aveam nevoie de alte încurajări.

— La revedere! am râs eu, deschizând ușa larg.

Festivalul Păsărilor îi este dedicat lui Avalei, Zeița Dragostei și a Morții, despre care maestrul meu spusese: „Nu tot ceea ce e străvechi e de laudă.” Din ce citisem eu, umbra lui Avalei apăruse de cele mai multe ori în momente de criză; mă gândeam că trebuie să fie ca zeii legumelor din insule, tăcută și

fără nicio posibilitate s-o chemi în ajutor. Totuși, marea ei sărbătoare nu părea să implice nici sacrificii, nici mâhnire. Cafenelele erau pline ochi cu grupuri de studenți care băteau în mese și cântau, iar o mulțime zgomotoasă de oameni de la țară luase în stăpânire Grădina Prunelor, îmbrăcați în nuanțe de albastru și mirosind a focuri de cărbuni.

Când a început procesiunea, muzicanții au coborât de pe scenele improvizate și mulțimea s-a împins nerăbdătoare spre Marea Promenadă, iar eu am mers cu ei, împingându-mă printre spectatorii îmbulziți peste drum de fațada cenușie a Palatului Toamnei. Tobele băteau, apăsat și solemn. În grădinile palatului, unde în secolul trecut se spânzurase din dragoste un general faimos, oamenii s-au cățărat pe barele gardului de fier forjat pentru a vedea mai bine, fluturând flamuri deasupra unei voliere cu papagali Ara din hârtie de mătase.

— Îi vezi? a strigat cineva aproape de mine, aproape în urechea mea.

— Nu, am răspuns.

Era marșul complicat al tobelor. Ambele părți ale drumului erau înțesate cu oameni care priveau de sub copaci, iar soldații mărșăluiau în pas de defilare la marginea mulțimii.

Procesiunea venea la vale, vestită de un suspin tremurător, suspin scos în același timp de oamenii din mulțimea care aștepta, și apoi de explozii de muzică ce izbucneau de-a lungul străzii ca niște trombe de apă și de strigăte puternice și fluturat din eșarfe. Femeile își fluturau în aer eșarfele, flamuri lenețe de mătase colorată, le fluturau cu brațele goale, chiar și de la balcoane, și cântau melodii ciudate, care te înveseleau și care se ridicau și vibrau în aerul încins ca niște cântece venite din adâncurile pământului. Apoi au apărut tobele, uriașe, împodobite cu clopoței, făcute din pieile taurilor sacri crescuți în temple, creaturi hrănite cu grâu și busuioc și întoarse cu fața către apus înainte de a fi măcelărite și de a le fi conservate în bronz coamele masive. Toboșarii purtau măști din lemn pictat și dădeau din cap în timp ce băteau în tobe. În spatele lor veneau tineri eunuci cu cădelnițe de argint, cu vocile lor dulci și stranii împletindu-se în cadențe nepământești, amestecându-se cu fumul întunecat care se ridica în jurul lor… Aerul era încărcat, deodată, de un miros puternic pe care nu-l puteam identifica, un miros elementar ca de smirnă și oase carbonizate, și, sub

influența miresmei, mai puternică decât cea din piața de mirodenii, i-am văzut pe preoți înaintând cu pas măsurat în fustanele lor de piele. Erau dezbrăcați până la brâu, iar piepturile le erau rase și vopsite cu ocru; purtau pe cap coamele acoperite cu bronz ale taurilor măcelăriți și, în spatele lor, veneau preotesele cu pelerine din blană de leu, cu crini în brațe și împodobite cu ghirlande de albăstrele.

Eu iarna merg în Lumea celor Morți,
Locul meu e lângă Telduri, frate al meu;
Și primăvara locul meu e lângă Tol,
Al Fumului și-al Nebuniei zeu;
Doar vara pot să fiu a ta,
O, tu, băiat îmbujorat,
O, tu, cântăreț din flaut,
O, stea ce doarme sub copacul cel din deal.

Așa cântau preotesele și, odată cu ele, și femeile din mulțime. Iar zeița a apărut, ea sau imaginea ei, cioplită într-o piatră uriașă și purtată de douăzeci de bărbați pe o lectică, o siluetă enormă împodobită cu poleială veche.

Dar unde e cuțitul meu de vânătoare
Cu care căprioara albă ca laptele-am ucis?
Căci nu-l zăresc: nici lângă brațul meu, nici dedesubt.

Acesta era cântecul preoților, pe care îl cântau și bărbații din jurul meu, ridicând notele într-un tunet înflăcărat, stăruitor și formidabil, subliniat de clopote și tobe. Aerul era plin de mirosul tămâii și al florilor. Zeița a trecut încet, ceva de o asemenea greutate insuportabilă, de o asemenea gravitate, încât abia puteam să o privesc și nu puteam descifra expresia de pe figura sa de piatră indiferentă. Era ca o lună: nu avea nimic senzual. Lectica îi era încărcată cu crini, narcise galbene, anemone și narcise albe, printre flăcările abia vizibile în lumina soarelui; erau flăcările lumânărilor parfumate, iar pe lângă ea se aflau urne și covoare, și pe fețele vopsite ale bărbaților care o purtau se prelingeau odată cu sudoarea și picături stacojii. În urma ei venea o altă lectică, mai mică, purtată de preoți cu glugi, în care, sub șapte straturi de brocart bogat, se odihnea *Cartea*

misterelor, în racla ei de argint, ca și cum s-ar fi aflat în mare, în grota sa întunecoasă și parfumată, bătută cu perle.

Deodată, femeile au început să cânte: *„Cuțitul de vânătoare în inima mea este, cuțitul de vânătoare podoaba inimii mele este”.* Iar muzica a crescut în intensitate, vocile bărbaților și ale femeilor cântau împreună, bărbații întrebau *„Unde e cuțitul de vânătoare*?*”,* iar femeile le răspundeau cu note înflăcărate, ca niște săgeți: *„Cuțitul de vânătoare podoaba inimii mele este”.* Fețele le erau desfigurate de extaz. O femeie de lângă mine a privit spre copaci, arcuindu-și spatele, cu fața strălucitoare udată de lacrimi; iar alte femei și-au deschis gura și s-au dezlănțuit într-un dans frenetic, cântând în tremolo în direcția procesiunii, cântece care distonau cu muzica sacră. În altă parte, se auzeau țipete, hohote, strigătele vibrante ale cuiva care vorbea o limbă fără cuvinte; și, în vreme ce zeița trecea, mulțimea a fost zguduită de o mare convulsie de plânsete, străpunse de strigăte nearticulate.

Și obrajii mei erau uzi. Încă mă holbam la zeița care dispărea, Avalei a Grânelor Coapte, când mulțimea a fost străbătută de un al doilea freamăt – nu la fel de profund ca primul, dar indicând o schimbare, o nouă emoție. „Aripile!”, a strigat cineva. Deodată, strigătul a fost preluat; oamenii fugeau, dar nu în direcția procesiunii. Toți fugeau înapoi în piață, în grădină, pe alei, înghesuindu-se și râzând, aruncând priviri în urma lor. Copiii au fost înhățați și purtați deoparte, femeile și-au ridicat poalele, iar câțiva bărbați s-au urcat în copacii de pe Promenadă, în timp ce balcoanele de deasupra străzii s-au ticsit cu siluete curioase care priveau nerăbdătoare în jos, pe jumătate râzând, pe jumătate înspăimântate.

— Aripile!

Am rămas locului, privind strada. Fața mea era ciudat de încinsă, ca și cum aș fi băut un urcior de vin nou. Mulțimea se rărise; mai eram doar câțiva care ne uitam, țintuiți pe loc de parcă am fi văzut coada unei comete rătăcitoare. Și i-am văzut venind: tineri, alergând, urlând, înlănțuiți, ținându-se toți de braț, astfel încât se mișcau ca un val, ca un puhoi zgomotos și compact sau ca un fel de dragon, un fel de unică fiară cu o sută de membre, înnebunită, nimicind caldarâmul. Se mișcau ca și cum ar fi alergat la vale, la mila gravitației, ca și cum ar fi putut nimici păduri, armate, stânci, și, în timp ce se apropiau, strigau

și unii dintre ei cântau, iar alții aveau întipărite pe fețe grimase de durere sau poate de extaz necunoscut. Artiștii ambulanți au început să se împrăștie cu întârziere către alei, dar tinerii au ajuns în mijlocul lor cu forța unui potop, iar pe cei pe care au reușit să-i atingă i-au prins și i-au înghițit în fluviul lor viu, obligați să alerge sau să fie călcați în picioare. I-am privit, înfiorat, simțind ceva apropiat de teroare, sau poate dorință înflăcărată, văzându-le, pe măsură ce se apropiau, părul scăldat de sudoare, și dându-mi seama că unii dintre ei aveau pete de sânge pe frunte, iar alții erau uzi până la piele, ca și cum ar fi trecut printr-o perdea de apă. Lângă mine, un bărbat, cu fața lucind de lacrimi, a scos un strigăt înfricoșător și s-a aruncat, ca un scufundător, în masa mișcătoare. M-am văzut pe mine însumi pentru o clipă, o siluetă micuță sub copaci; atunci au năvălit peste mine și, deodată, am fost alături de ei.

Erau studenți, poeți și amanți ai zeiței Avalei și erau înnebuniți de dragostea care-i scosese în stradă. Dragostea îi făcea să țopăie în sus și în jos printre ziduri într-un dans ritmic, agățându-se unul de altul și intonând răgușit: „Bogății și glorie nu-mi doresc, nici nu vreau să fiu vreun rege; nu cer decât să-ți fiu iubit și sclav, și să rămân cu tine; doar să stai cu mine pe dealuri și-mi împlinești dorința toată…” Dansul semăna cu cele de dinaintea unei bătălii. Au alergat pe străzi cu sălbăticia unui infern, până când pasiunea li s-a consumat ca un mănunchi de fulgere printre alei, și s-au împleticit, încă sprijinindu-se unul de brațul altuia, ca niște copii înspăimântați, către adăpostul unei cafenele slab luminate. Atunci am văzut pentru prima dată fețele celor care-mi fuseseră însoțitori în teroare, erau slabi și istoviți, cu expresii uluite, iar trupurile le erau îmbrăcate cu veșmintele ponosite ale celor care beau pe sub poduri, gesturile le erau confuze și se țineau de mână. Erau adevărați adepți ai zeiței și își petrecuseră toată ziua la templu, bând lichioruri amețitoare făcute din flori fermentate, iar unii dintre ei făcuseră amor, în dosul paravanelor, cu târfele templului și aveau înfățișarea pierdută și înfiorată a luptătorilor abia loviți. Cafeneaua unde nimeriserăm, obosiți și răpuși, cu plămânii dureroși, era o încăpere mare de piatră, cu un tavan boltit și înnegrit, cu lămpi afumate de-a lungul pereților, care m-au făcut să-mi dau seama că soarele apusese și prin ușă nu mai

pătrundea decât lumina albastră a amurgului. În mod clar, „Aripile” erau cunoscute acolo, pentru că focul a fost imediat aţâţat, iar nişte fete somnoroase s-au întrupat din întuneric, una dintre ele cu un lighean mare de cositor, din care a aruncat apă pe faţa unui băiat care leşinase. Ne-am privit unii pe alţii în lumina focului.

— Unde suntem? l-am întrebat pe tânărul subţirel şi oacheş care îmi ţinea mâna.

A ridicat din umeri.

— Undeva, în Cartier.

— Eşti rănit?

— Nu, a spus el, privindu-mă ca şi cum aş fi pus o întrebare ciudată, deşi în păr şi pe frunte avea sânge amestecat cu murdărie.

Ne-am aşezat la o masă cu alţi câţiva, pe scaune de lemn întărite cu sfoară, iar fetele, mişcându-se în tăcere ca nişte vrăjitoare, ne-au adus vin şi *teiva* şi au întins mâinile, în care am îndesat monede, iar apoi s-au topit, căscând, în întuneric.

— Am nevoie de o băutură, a spus, cu o voce tremurătoare, băiatul care stătea de cealaltă parte a mesei.

În ochi i se adunau lacrimi, deşi zâmbea… Ceilalţi l-au bătut pe spate, iar unul dintre ei a zis, cu o uşoară urmă de amuzament:

— Da, pe toţi zeii, mi-e o sete de dragon!

Afară, pe străzi, se auzea ritmul fluierelor şi al tobelor, festivalul care continua şi din care noi ne retrăseserăm, chiar dacă doar pentru o clipă; şi mi-am dat seama că îmi doresc cu înflăcărare, cu disperare şi cu tristeţe ca aceşti tineri ciudaţi să-mi dea voie să rămân printre ei.

Eram tineri şi trecuserăm prin foc şi de aceea eram timizi. Nu ne-am spus numele, dar după o vreme am început să ne purtăm ca nişte bărbaţi tineri, iar conversaţia a devenit tot mai gălăgioasă în camera aceea întunecată, unde sfârâiau în vatră bucăţi de carne de porc şi iepuri, iar fetele somnoroase mergeau târşâindu-şi picioarele. Ochii ne sclipeau; un băiat a luat o vioară de lângă perete, şi-a scos cizmele şi a început să cânte, legănând instrumentul; când carnea a fost friptă, am mâncat-o cu lăcomie, cu buzele unsuroase, iar puterea pe care ne-a dat-o avea aceeaşi forţă ca a vinului. M-am trezit într-o conversaţie aprinsă cu doi tineri, explicându-le lucruri pe care nu le ştiam

nici eu, legături între poeți pe care nu le mai văzusem niciodată, o arhitectură limpede născută din agitație și *teiva.* Tinerii care mă ascultau erau studenți la Școala de Filosofie și discutau cu înfocare și cu un umor năvalnic. Mi-au rulat țigări și ne-am aplecat unii către alții, fumând, iar ochii lor vii străluceau în întuneric. Aveam răspunsuri la toate nelămuririle lor; mă priveau cu admirație, râdeau, au început să-mi spună Profesorul Străin. Și m-am simțit în culmea fericirii când am protestat, spunând: „Nu, nu străin. Am fost crescut cu poeții Nordului.

Noaptea ne-a adus muzică. O formație de la festival a invadat cafeneaua, înarmată cu cimpoaie răgușite, chitare și tobe umflate, umplând camera cu duhoarea transpirației, cerând bani și vin, producând o cacofonie de sunete asurzitoare și veselă. Întreaga cameră era împodobită cu fete, poate aceleași care ne serviseră pe noi mai devreme, dar care acum purtau cercei lungi și râdeau în hohote, iar tinerii le prindeau și le roteau pe podea în dansuri populare, umbrele lor devenind uriașe în lumina roșiatică a focului. Muzica a atras de pe stradă o trupă de dansatori din Kestenya, pe care studenții beți i-au întâmpinat cu urale răgușite – erau tineri sprinteni, cu obrajii sulemeniți și pălării cu boruri rotunde și vârf pătrat, făcute din piei tărcate de capră. Purtau tunici purpurii lungi, care ajungeau până la carâmbii cizmelor și care aveau despicături în lateral, lăsând să se vadă pantalonii brodați umflați, și săreau frenetic pe călcâie și pe vârfurile degetelor, cu trupurile nemișcate de la brâu în sus și fețele încremenite într-o sublimă aroganță. Am privit totul prin negura deasă și plină de splendoare care mă înconjura, am privit ridicarea unui braț, legănarea unui cap, am privit chiar și umărul fetei care mi se așezase în brațe printr-o ceață înstelată – era rece la atingere, ca și cum ar fi fost făcută din email. Și-a întors capul și s-a uitat la mine. Eram fericit și istovit, mă simțeam așa cum mă simțisem în largul mării: ca și cum lumea s-a scufundat și i-a luat locul ceva nou, o strălucire răsunătoare, de neînțeles și străvezie.

Fata cea rece și-a mișcat buzele, spunând ceva ce nu puteam auzi. I-am spus că nu, nu e prea grea. Dorința mea pentru ea nu avea început; simțeam că a fost întotdeauna acolo, oarbă și vijelioasă, așa cum era și dorința mea pentru oraș. Mi-a luat brațul și m-a condus prin camere, pe coridoare înșelătoare, scări suspendate, beznă inevitabilă, până într-o cameră cu pereții

subțiri ca de carton, unde pâlpâia nebunește în întuneric o singură lumânare. De jos se auzea muzica. Cred că fata vorbea cu mine, dar nu puteam înțelege nimic din ce spunea, cel puțin nu până când nu s-a tras mai aproape de mine și i-am auzit clar vocea șoptind: „Vere, asta mănâncă zeii.”

M-am trezit în lumină orbitoare și în tăcere. Și apoi, dincolo de tăcere, sunete – sunetele venite din stradă care mă și treziseră, mi-am dat eu seama, sunet de conversații și de pași, un hohot de râs, tânguirea unei uși, o masă de lemn hârșâită de pavaj. Aveam gura uscată, dar n-am simțit nicio durere până n-am încercat să mă mișc, iar atunci au început să mă doară toate membrele, cu o durere cumplită concentrată în craniu, care pulsa ritmic, ca și cum ar fi fost acordată cu țârâitul din urechi. Pe măsură ce mi-am dat seama de durere, am băgat de seamă și că mă aflam într-o cameră străină, iar primul lucru pe care l-am auzit a fost tăcerea din cameră, un gol care m-a făcut să mă simt stingherit, pentru că nu semăna cu alte tăceri: era sunetul deplin al uitării și al mizeriei. Am deschis ochii. Stăteam pe o saltea îngustă care mirosea a amoniac și a șoareci, îmbrăcat doar în cămașă, pe o podea din șipci de lemn care fuseseră odată verzi, într-o cameră foarte mică luminată de un soare orbitor. Nu era nici urmă de fată și nici vreun semn că încăperea ar fi aparținut cuiva. M-am ridicat în șezut, bâjbâind încet după pantalonii care zăceau la picioarele mele. Mi-am văzut cizmele lângă perete, dar vesta dispăruse și mi-am dat seama curând că nu mai aveam nici punga. Nasturele de sidef care-mi închidea înainte cămașa la gât fusese scos, smuls cu o îndemânare de chirurg.

Tremurând, cu trupul acoperit de o peliculă lipicioasă de sudoare, am deschis ușa și am șontâcăit până în hol, o zonă întunecoasă dedesubtul căreia se auzea ecoul unui hohot de râs răgușit. La dreapta mea s-a deschis o ușă, iar o fată s-a împleticit afară. A alunecat și a căzut, aproape goală, doar cu un șal verde agățat în jurul ei, și-a întors spatele la perete, râzând isteric, și a strigat prin ușa deschisă spre care stătea cu fața: „Să n-o faci!” – iar dinăuntru a zburat spre ea o pereche de papuci. Stăteam în picioare, clătinându-mă, înfuriat la culme, și mă întrebam dacă ea e fata de cu seară, fiind pe punctul să-mi cer lucrurile înapoi, când s-a uitat la mine și a strigat, pe un ton

profund jignitor: *„Vai*! Parcă ar fi cămila lui Emun Deis.” Propria vorbă de duh a dus-o pe aripile unor zbierete de râs. M-am întors, mergând nesigur pe hol, refuzând să cred că femeia aceea ar fi putut fi însoțitoarea mea din seara trecută, dar neavând putere să mă cert.

Când am trecut de colț, aproape că am intrat într-unul dintre dansatorii din Kestenya, care urina din picioare, calm, lângă zid. Purta fustanela lungă și despicată, dar nu avea și pantaloni dedesubt, și își ținea pulpanele ridicate pe braț. Era foarte înalt și s-a întors să mă privească fix cu ochii lui negri febrili, cu o atenție atât de însuflețită și de concentrată, încât m-a făcut să mă opresc în loc și să mă uit înapoi la el, cu inima bătându-mi nebunește. Arăta ca un om cu altfel de griji decât restul lumii. Era ceva în ochii lui, o privire și absentă, și profundă, care mă făcea să fiu sigur că nu era doar nebun; privirea inspirată a cuiva care urmărește un singur scop, împreună cu chipul lui frumos, animalic, îi dădea înfățișarea unui rău evident. Am deschis gura, dar n-am reușit să găsesc nimic de spus în fața lui. În cele din urmă, s-a scuturat și și-a lăsat în jos pulpanele, care s-au învârtejit în josul genunchilor săi, un purpuriu bogat și mohorât, și s-a întors, pășind țanțoș în jurul holului.

— Oribil! am șoptit, incapabil să mă abțin.

Acum tremuram violent, cu frisoane de febră, iar țârâitul din urechi era mai puternic, ajungând un vaier persistent. M-am mișcat de-a lungul culoarului gol. Acest hol părea mai îngust, mai strâmt decât altele, și era tăcut, ca și cum s-ar fi aflat în mijlocul clădirii. Eram șocat de întâlnirea cu dansatorul și priveam des în urmă, ca să mă asigur că nu mă urmărește nimeni. Curând o să ajungi afară, mi-am spus, dar nu-mi mai credeam propriile vorbe, nu mai credeam nimic din ceea ce îmi spuneam, nu mai credeam că au existat lumina soarelui, festivaluri, șiruri de plopi pe marginea canalului. Aerul îmi juca în fața ochilor. Dinainte mi s-a deschis un șir de trepte și m-am târât în jos, încercând să mă reazem de perete, care era neted și rece și nu-mi oferea niciun sprijin; și, în cele din urmă, ajuns de oboseală, m-am lăsat în genunchi și m-am proptit cu spatele de trepte, cu mintea învârtejindu-se în tăcere.

Și apoi, deodată, era acolo. Nu a apărut așa cum ar apărea o persoană, ci lumea a devenit deodată conștientă de prezența ei. Cu o forță, cu o sfâșiere orbitoare, era acolo, la picioarele

scărilor, iar aerul s-a deschis, vibrând, pentru a o primi. Orașul a lăcrimat. Am țipat din cauza durerii violente de cap, ridicând brațele ca să-mi feresc fața... Dar ea era acolo, încă o puteam vedea, așa cum fusese pe corabie, cu silueta ei de copil, părul roșu lung și fața neclară în lumina strălucitoare. Aerul s-a cutremurat, scăpărând de încordarea de a o prinde, vuind ca niște plăci de oțel, ca niște plăci de fulgere. În hol era haosul unei geografii tulburate, al unei lumi silite să se reordoneze.

Și-a ridicat mâna mică. Și a venit șocul deschiderii perspectivelor, al peisajelor peste care zburam neajutorat; și a spus, cu o voce atât de apropiată, încât părea că-și apasă degetele direct pe creierul meu:

— Ridică-te! Ridică-te, Jevick din Tyom!

Capitolul 7
Din jurnalul unui somnambul

Insulele noastre sunt pline de stafii.

Eu am scris cuvintele astea. Le-am mâzgălit după ce mi-am găsit drumul către Hotelul Urloma, după ce, un om bântuit, m-am trezit pe treptele unui bordel din orașul Bain. Trei vorbe în olondriană. În kideti, sunt cinci.

Am scris într-un registru broșat, o carte pe care încă o am cu mine. Coperte de piele moale, un șnur care o înfășura și o ținea închisă. Cumpărasem cartea ca să țin socoteala tranzacțiilor din piață și am și folosit-o pentru asta câteva săptămâni. Deci sunt pagini cu șiruri de numere kideti, cu secțiuni îngroșate, coloane de socoteli. Și apoi, pe ultimele câteva pagini, o erupție, o neorânduială. Tăieturi din ziare îngrămădite înăuntru, copii făcute în grabă din cărțile din biblioteca lui Yedov. O adevărată oglindire a vieții mele în Bain.

Insulele noastre sunt pline de stafii. Vin din flori și din apă. Sunt cele care așteaptă întotdeauna, pe marginea potecilor. Sunt Morții Mării și Morții Putreziți ale căror trupuri n-au fost arse niciodată, Morții Otrăviți și Animalele Moarte – stafiile fiarelor sacre. Sunt motivul pentru care umblăm pe sub copaci, ocolim umbrele desenate de lumina lunii, niciodată nu aruncăm cu nepăsare semințele peste umăr în întuneric. Bântuie dealurile

și răspântiile și sunt neîndurătoare pe plajele unde Morții Mării dansează fără grație și dezlânat în vremea festivalului. Dacă vezi vreunul, trebuie să-ți săruți vârfurile degetelor și să te rogi, trebuie să te dai înapoi încet și, cel mai important, trebuie să nu-l întrebi care-i e numele. Trebuie să-ți cureți casa cu fum și trebuie să ai fum în păr, să te încingi cu fâșii de piele descântată peste coaste, pe sub haine, să-ți freci pieptul și gâtul cu ulei de mentă, să eviți oceanul, să ții focuri aprinse pe lângă tine și să mesteci flori de dovleac uscate. Dacă ești urmărit, trebuie să te duci la doctori, care o să te trateze cu ace fierbinți, clisme, bătăi neîntrerupte în tărtăcuțe. I-am auzit intonând dintr-o casă din apropiere: „Ia-ți înapoi mărgelele, Stafie, ia-ți înapoi evantaiul, ia-ți înapoi sandalele."

Am văzut-o de trei ori – poate de patru ori.

Prima dată, pe trepte. Apoi, pe străzile întortocheate pe unde hoinăream, întrebându-i pe străini care e drumul spre canal. A prins viață într-un zid de lângă mine, ca un cancer al pietrei. M-am tras înapoi, urlând, și m-am prăbușit într-o rigolă.

Trebuie să fi rămas fără cunoștință o vreme. M-au trezit mâinile invizibile ale unui cerșetor. A renunțat la buzunarele mele când m-am ridicat în șezut și și-a arătat dinții stricați. Ochii lui erau ca niște curmale uscate zdrobite. „Tutun", a șuierat el, trăgându-mă de poalele cămășii. „Tutun pentru cei dragi zeilor."

Am văzut-o din nou pe Strada Bufnițelor: stafia fetei din Kiem. Se uita la mine cu ochii uneia născute în țara bâtlanilor. Cu o ridicare de mână mi-a alungat judecata; bolboroseam în lumina soarelui; am fugit, țipând, m-am lovit cu capul de ziduri, căutând întunericul milostiv. Teroarea era mai puternică decât rușinea. Când m-am trezit din nou, pe lângă mine trecea un cuplu, iar femeia și-a tras fusta de lângă trupul meu trântit cu fața la pământ. Avea o rochie roz pal și părul strâns cu agrafe. „Șocant", a spus ea, iar însoțitorul ei a răspuns: „Era de așteptat după festival."

E oare vreo legătură între Festivalul Păsărilor și această apariție? Speram să reușesc să-l găsesc pe vreunul dintre însoțitorii mei din noaptea aceea – unul din Aripi. Oare sunt toți bântuiți, la fel ca mine? Nu pot să cred. Erau prea mulți. Chiar și aici, în hotel, le-aș auzi țipetele.

Am spus că am văzut-o „poate de patru ori”. Acum trebuie să spun cinci.

N-am fost sigur de la început; am crezut că era doar un coșmar pricinuit de evenimentele oribile din timpul festivalului. Acum știu că mă urmărește când dorm.

Am văzut-o din nou. Nu există scăpare. Măsor cu pasul camera, fierb cafea, beau pahar după pahar, opărite. Îmi vorbesc mie însumi în oglindă. Îmi spun: „Trezește-te. Deschide ochii. Uită-te la mine. Te blestem dacă îți pleci capul.”

Sten îi spusese lui Yedov că am febră.

Sten știa totul. I-am spus imediat despre ce e vorba. I-am zis: „Este un jeptow.”

Și-a sărutat vârfurile degetelor când a auzit cuvântul. Jeptow – *un spirit sălbatic, o stafie, un locuitor al țării stafiilor;* jepnatow-het. *Dar el nu este superstițios. El respectă religia tăcută și ordonată a strămoșilor lui, care au slujit familia mea încă de la Războiul Coroanelor. În timp ce scriu, el veghează focul dintr-un bol de lut, unde arde schinduf împotriva stafiilor și rozmarin, „iarba de sare”, o rugăciune pentru vânturi.*

Ce este ea?

Sosește în clinchet de clopoței. Aerul răsună ca un clopot și urlă. Acum înțeleg că și lumina poate avea sunet. Îmi e cu totul necunoscută: este mai necunoscută decât marea strălucitoare, mai străină decât țărmul luminos, orașul străin. În van suspin: „Pleacă de-aici, tu, stafie, părul tău e prins sub munte” – incantația copiilor înspăimântați pe sub copacii îndepărtați.

— Ajutor! strig.

Către nimeni.

Iar stafia răspunde:

— Nu. Tu să mă ajuți pe mine.

Vocea ei metalică, o harpă de lumină.

— Tu să mă ajuți.

Ce vrea oare? Am întrebat-o. Am strigat:

— Cum? Spune-mi cum.

Dar nu-i pot suporta prea mult vocea și prezența. Gura ei mică se deschide și se închide, o grotă de lumină. Iar noaptea cade împrejurul meu, ca un templu de sticlă spartă.

Ce vrea oare? Cred...

Am scris cu mâna stângă. Dreapta e bandajată: aseară am lovit cu ea în geam. M-am trezit văzându-l pe Sten aplecat deasupra mea, strângând fâșii dintr-un cearșaf rupt în jurul mâinii mele, cu două lacrimi care-i ardeau pielea obrazului. Mi-a spus că a încercat să mă oprească înainte să ajung la fereastră, dar m-am mișcat brusc și a ajuns prea târziu. I-am spus să nu se învinovățească. M-a păzit bine în plimbările mele din vis, m-a împiedicat să cad în vasul de jăratic sau în foc.

Spune că azi plecăm acasă.

E prea istovit ca să zâmbească pe de-a-ntregul, fața îi e o mască. Bietul Sten...

N-am mai deschis cartea asta de trei zile. N-am avut puterea. Dar trebuie să mă gândesc. Trebuie să fac ceva sau o să pier. Sunt singur. Sten și ceilalți au plecat înapoi în insule fără mine.

O parte din adâncul meu bănuiește adevărul. O intuiție ascunsă mi-a șoptit: „N-o să te lase să scapi.” N-am luat-o în seamă. M-am concentrat pe apropiata călătorie, pe planurile noastre de a ține ascunsă suferința mea până vom ajunge în Tyom. Mă îmbarcam pe corabie, înfășurat într-o mantie – pentru că știam că suferința mi-e întipărită pe față, și părea că am îmbătrânit cu zece ani în tot atâtea zile. Sten urma să mă ducă repede în cală. Nu dezvăluisem starea mea niciunuia dintre slujitori, de teamă ca povestea bântuirii mele să nu ajungă la căpitan.

Abia când Sten m-a întrebat ce cred olondrienii despre stafii și cum se descurcă în situații de felul ăsta mi-am dat seama că habar n-am. Într-adevăr, din câte știam eu, în olondriană nu există niciun cuvânt pentru „stafie”. Există numai cuvântul nea, *care înseamnă „înger”. Așa că ne-am hotărât să nu riscăm nimic. Puțini căpitani kideti ar fi fost de acord să ia la bord de bunăvoie o stafie și am bănuit că și căpitanii olondrieni ar fi avut cam aceleași sentimente.*

Acum nu mai sunt așa de sigur. Dar, până la urmă, n-am avut ocazia să mă conving.

Totul a început în Strada Ceasurilor. Întâi, am simțit o apăsare

pe frunte. Apoi greață, și am strâns din dinți și m-am rugat să-mi treacă. Apoi o durere de cap, apoi pierderea cunoștinței. Înainte să ajungem în port și pe corabie, durerea îmi crăpa capul ca un clește de argint.

— Nu, a spus ea.

Un singur cuvânt, o rană de lumină pură și atroce.

Perioada următoare e neclară în mintea mea, pâlpâitoare ca o furtună. Știu că m-am străduit să cobor din trăsură. M-am luptat cu Sten, bunul meu Sten. I-am spus:

— Lasă-mă să cobor. O să mă omoare.

Cuvintele astea mi le aduc aminte bine.

Când am coborât din trăsură, ea a dispărut și am putut să văd din nou. O stradă aglomerată, docheri curioși adunați în jurul scenei. Caii băteau din copite și își dădeau ochii peste cap. Sten m-a cuprins pe după umeri.

Nici acum nu pot crede că a plecat.

Dar trebuie să cred. A plecat și iată-mă pe mine, Ekawi al lui, care l-a gonit. Știu că am făcut ce trebuia. În doar câteva săptămâni direcția vântului se schimbă și corăbiile olondriene nu mai navighează spre sud. Ce s-ar întâmpla cu ferma, cu mama și cu Jom dacă Sten n-ar fi acolo? Ar fi pierdut două sezoane întregi de cultură dacă ar mai fi rămas mult cu mine. Știa și el asta, dar tot a încercat să mai rămână. A spus:

— Rezervăm o altă îmbarcare săptămâna viitoare.

I-am zis că n-are rost. I-am spus:

— Stafia n-o să mă lase să plec.

Stafia n-o să mă lase să plec. M-am întors singur la Hotelul Urloma. Am trecut prin camera trandafirilor albi și prin hol. Yedov și-a ridicat privirea din ziar când am intrat în sufragerie. O țigară în fața lui, un pahar de ceai.

I-am spus că sunt prea bolnav ca să călătoresc. M-a adus aici, în camera asta de pe acoperișul hotelului.

Mi-a spus că deja dăduse camera unde stătusem până atunci. Nu se uita la mine în timp ce îmi vorbea. A descuiat ușa către o scară înghesuită și m-a adus în camera asta, „locuința studentului”. E izolată pe acoperiș. N-a mai folosit-o de ceva vreme.

— Știi tu, studenți, a spus el, mobilă stricată, femei ciudate la orice oră.

I-am spus că da, am văzut, am înțeles. Deodată, eram nerăbdător să-l văd plecat. Nesigur de cât de multe știa. Îmi era teamă.

— Tu să mă ajuți.

Îmi aduc aminte că mă întorceam prin iubitul meu Bain. Cum treceam pe Strada Sfinților, Strada Băilor, unde aerul este parfumat cu smirnă. Strada Acaciilor, Strada Cornișelor Roșii. Strada Amantei Prințului Kelva. Strada Harpelor, populată cu ecouri.

„O, străzi ale orașului meu”, *scrie Fodra,* „cum vă duceți voi când eu sosesc la voi.”

Am trecut pe Strada Morților, cimitirul din Bain. Meterezele ei văruite sclipeau ca zahărul candel. Acolo se aflau casele miniaturale ale morților, fantezii cu țigle, ca niște căsuțe pentru copii.

Dedesubtul lor, oase olondriene se transformau în țărână.

Undeva, așa este și ea. Trebuie să fi murit aici, în Olondria, în nord. Și atunci a fost îngropată, nu incinerată, cum e obiceiul nostru, în insule. Și este una dintre Morții Putreziți.

Probabil că-și dorește ce își doresc toți acești morți: să fie arsă. Să fie eliberată.

— Tu să mă ajuți.

— Vrei să-ți găsesc trupul? am strigat.

Propria mea voce m-a înspăimântat: prea dur, prea mult. Și, pe când alunecam în întuneric, am auzit pași iuți pe scări. Câinii lătrau într-o curte din vecini.

Din Graurul, *un ziar din Bain, imediat după Festivalul Păsărilor:*

„Festivalul Păsărilor s-a încheiat, spre ușurarea tuturor cetățenilor cinstiți. Au fost pierdute mici averi, au fost sparte pahare, au fost întinate ireparabil reputații, dar asta nu e nimic nou pentru locuitorii Capitalei. Mai îngrijorător este că, în pofida credinței populare, așa-numitul festival nu mai este doar o invazie, la care participă numai mojicii. Autorul acestor rânduri a observat, de la o fereastră bine amplasată, o persoană care semăna foarte bine cu Lady Olami din Bain tânguindu-se în fața

unei efigii a Zeiței.

Astfel de manifestări sunt dovada că, în pofida celor mai bune intenții ale Telkanului, a cărui judecată în chestiune este de necontestat, cultul lui Avalei persistă în cele mai nedemne forme și este de așteptat ca această situație să mai continue o vreme. Cei care au crezut că decizia Telkanului de a o împiedica pe Marea Preoteasă a lui Avalei să participe la festival va distruge evenimentul trebuie să fie de acord că s-au înșelat. Se pare că, atâta vreme cât există preoții lui Avalei, taurii, eunucii și gură-cască de la țară, haosul ne va încurca străzile în fiecare Lună a Merelor.

Dar chiar nu există nicio soluție, nu e nimic de făcut? Oare singurul nostru răspuns este să suspinăm, să măturăm cioburile și gunoaiele din pragul ușii? Nu! Pentru că s-a anunțat că scrisorile inundă Insula Binecuvântată, cu plângeri despre pagube și cereri pentru pază sporită. Inimile respectabililor bainezi nu trebuie să-și piardă speranța! Trebuie să ne unim vocile cu cea a Telkanului, până când Consiliul Roșu-Alb va răspunde cererilor noastre! Cetățeni, trebuie să vă faceți cunoscute dorințele: fără festivaluri ale târfelor în Bain, fără sărbători ale hoților, fără Festivalul Păsărilor!”

Scrisori de răspuns în următoarele câteva numere. Acord, aprobare, relatări despre nelegiuiri comise în timpul festivalului. Nicio contestație. Nicio apărare.

Ferestrele de la locuința studentului sunt complet astupate cu scânduri. Probabil că au fost sparte cu multă vreme în urmă. Pregătite pentru mine.

O ușă duce pe acoperiș, unde cresc, în ghivece, plante aromatice și zarzavaturi. Uneori, ies să iau aer. Noaptea, încui ușa.

O masă. Un candelabru așa de ciobit, că arăta ca și cum ar fi fost folosit într-o bătaie. Un șemineu încununat cu figuri rânjite, unora lipsindu-le nasul sau câte un corn.

Tașca mea, cărțile mele. Versuri olondriene, *cu legătura pătată de apă de mare.* Idila Văii, *începând să se boțească de atâta folosire. Ziare, tocuri. N-aveam niciun talent, dar, dacă maestrul meu nu eșuase, eram un cărturar destul de bun.*

Învățătura asta trebuie să-mi folosească și ca sabie, și ca scut, și ca prieten.

Din Ghidul lampagiului, *almanahul și enciclopedia generală olondriană, definiția îngerilor:*

Îngeri. Halucinații.

Odinioară considerați drept spirite ale morților și cunoscători ai Tărâmului de Dincolo, îngerii sunt acum înțeleși mai degrabă ca produse ale minții omenești care s-a tulburat din cauza bolii, a unui șoc sau a unor anomalii intrinseci. În zilele ignoranței larg răspândite și ale domniei cultului lui Avalei, persoanele bolnave erau adorate ca sfinți în loc să fie tratate și însănătoșite. Rezultau suferințe și nebunie. Adorarea îngerilor, precum geomanția și cititul în taubel, a fost interzisă și definită drept delict în 939.

939. Trei ani după ce maestrul meu plecase din Olondria.

O vizită fără succes la Biblioteca din Bain.

Nu există cărți despre îngeri. Mi-am tratat starea de slăbiciune cu cafea și carne de vită rumenită într-o cafenea și am luat o trăsură până la marele edificiu cu coloane. Cât de des mă plimbasem prin sălile astea în vremuri mai fericite! Acum mă agățam de balustradă când urcam scările spre etajul al șaptelea. Aici, în Colecția celor rare și nevăzute, *am răsfoit discursuri despre magie și manuale de teologie. Am găsit pe ici, pe colo câte un cuvânt sau un rând care părea promițător. „Este posibil ca Breim să fi fost influențat în alegerea îndeletnicirii sale de mama lui, care a fost vizitată de un înger timp de șase ani.” „Potrivit Îngerului din Berodresse, așa cum ne spune povestitorul său Gerna, nu va exista niciodată o mașină care să poată zbura.” Dar n-am găsit niciun tratat, nicio dovadă, nicio explicație. Numai un volumaș alb,* Nestemate dintr-o piatră, pentru înălțarea și inspirația sufletelor înflăcărate, *care repeta ce citisem în* Ghid *– nu există îngeri, numai minți bolnave – și adăuga câteva rugăciuni pentru vindecarea spiritului.*

Până și autobiografia Leiyei Tevorova lipsea.

Am întrebat de ea la biroul scribului de la primul etaj. Scribul de serviciu, o fată brună, care părea supărată, cu obraji roșu-aprins, m-a fixat cu o privire atât de rece, încât am avut

impresia că i s-au zbârlit genele.

Ce nevoie am de o astfel de carte?

I-am spus că am auzit că e considerată drept una dintre cele mai bune proze în olondriană.

— A, da? a întrebat ea ridicând creionul. Și cine spune așa ceva?

— Nu știu cum îl cheamă, am răspuns. L-am întâlnit la piața de mirodenii.

După care m-am întors și am plecat.

Aș vrea ca maestrul meu să fie cu mine.

Aș vrea să fi fost și Sten aici.

Nu vreau să fiu singur.

Pe masă zace, în fața mea, un morman de bumbac vechi. Yedov m-a lăsat să iau draperiile de la patul cu cadru din locuința studentului, care se zdrențuiseră. În fiecare seară, citesc până simt în aer clinchetul, freamătul care vestește stafia. Atunci îmi închid cartea și suflu în lumânare. Încui ușa, îmi îndes în gură un ghemotoc de bumbac și îl fixez cu o fâșie de pânză, ca să-mi înăbuș țipetele.

Mă întreb: Cât o să mai dureze? Cât o să mai pot suporta?

Și nu e numai lumina. Lumina aduce durerea, dar durerea nu durează la nesfârșit. Când devine prea puternică, mă cufund în întuneric. Nu, durerea nu este cel mai rău lucru. Cel mai rău lucru este sentimentul că e greșit, ca descoperirea unei nelegiuiri.

Lumile noastre se freacă una de alta, ca două jumătăți ale unui os rupt.

Lumea mea s-a schimbat pentru totdeauna, pătată de acea atingere. Jissavet, fata din țara mea, a murit. Acum este vastă ca o cavernă, măruntă ca o mărgea pe eșarfa unei femei, nepăsătoare ca un peisaj. A murit în oraș, în grădini, în pădurile ce nu pot fi numite, iar în toate câmpiile întinse și în mările pământului moartea ei zace ca un putregai.

Îmi aduce imagini din trecutul ei, ca o zestre diabolică. O fereastră. O stradă.

Mă zvârcolesc în fața lor. Nu sunt ale mele.

Din Ghidul lampagiului:

Nestemate dintr-o piatră, pentru înălțarea și inspirația sufletelor înflăcărate. O carte de învățături culese de Ivrom, Al Doilea Preot al Pietrei, și publicată de Editura Imperială în 931. Cartea a fost reeditată de șase ori până acum. De un interes special sunt capitolele despre păcatele luxului, trândăviei și vinului. Capitolul despre citit include versetul „Și neajutorat în fața ta ca un copil eu sunt", despre care se spune că l-a făcut pe Telkan să lăcrimeze.

Ivrom, Preot al Pietrei. Al doilea care ocupă funcția sacră. Ivrom s-a născut în Bain în 883. La moartea predecesorului său, Primul Preot al Pietrei, în 928, a acceptat să preia conducerea cultului, la cererea Telkanului. A publicat mai mult de cincizeci de cărți și broșuri în care explică învățăturile Pietrei pe care a găsit-o în deșertul Ludyanith înaintașul său, inclusiv cunoscuta și influenta Nestemate dintr-o Piatră. *Văduv, cu o fiică, locuiește cu Telkanul pe Insula Binecuvântată.*

Porți închise. Drumuri pustii.

Leiya Tevorova. Femeie instabilă și scriitoare cu un talent modest. Autobiografia ei fără nicio noimă, folosită în școli timp de un secol după moartea ei, a fost denunțată de Preotul Pietrei și interzisă în 934.

Când mă simt prea rău ca să cobor, Yedov îmi aduce pe o tavă un castron cu supă. Nu uită de mine niciodată. Îi sunt recunoscător pentru asta, dar și prevăzător. Când aud sunetul pașilor lui pe scară, mă dezlipesc de pe podea, mă cațăr în pat, îmi pipăi capul să văd dacă am vreo umflătură pe care să fiu nevoit s-o explic.

Intră, crispându-se ușor la mirosul oalei de noapte. O să trimită ajutorul de bucătar să o golească.

Mulțumesc. Mulțumesc pentru bunătate. Mulțumesc pentru supă.

Nu mă da în vileag. Nu mă goni de aici.

„Produse ale minții omenești... care s-a tulburat din cauza unei boli, a unui șoc sau a unor anomalii intrinseci."

O minciună. Ea nu e iluzie.

Avalei. Zeița Dragostei și a Morții face parte dintre Zeii

Timpului. Potrivit legendei, este fiica lui Leilin, Zeița Tămăduirii, și a lui Heth Kuidva, Zeul-Oracol. Fratele ei Eliya i-a comparat frumusețea cu cea a zeiței Roun și de aceea au fost amândoi alungați pe Tărâmul Morților. Se spune că Avalei se întoarce în fiecare primăvară. Este numită Grâna Coaptă, iar cei naivi cred că domnește asupra verii. Fanlewas cel Înțelept o descrie astfel în cartea lui Șarpele și Trandafirul:

„Zeița Avalei este cea mai misterioasă figură, poate chiar mai enigmatică decât Luna. Este întruparea grânelor, a cultivării pământului. Ea se afla acolo unde ne-am pus prima dată mâna în pământ. Ea este râsul și dragostea, ea este acordul celor neîmblânzite, este consimțământul pământului pentru străduințele noastre... Și, precum mama ei, Leilin Mama noastră, a tuturor, are caracterul neobișnuit dat de faptul că a fost lut uman înainte să devină divină. Și totuși – o, minunat mister! –, este și Regina Morților, care are, în loc de mâini, labe de leu. Ea e cea care stă pe tronul cel întunecat. Dar umblă și prin livezi. Ea este și mama regilor, și a strigoilor...”

Cultul lui Avalei a înflorit în timpul domniei Casei de Hiluen, până la venirea actualului Telkan. Zeița a fost divinizată în multe forme, numită Velkosri, „Crinul-Ciumei”, în nord, iar în sudul extrem, Temheli, „Regina Fluierelor”. Nelegiuirile acestui cult, împilarea țăranilor, setea de putere și bogăția uriașă a templelor sale sunt notorii. Din fericire, în ultimii ani, influența lor a scăzut, în principal după scoaterea în afara legii a uneia dintre cele mai respingătoare practici ale lor, curtarea și adorarea îngerilor.

Am fost la Piața de Cai.

În Strada Tăbăcarilor, m-a lovit un damf care mi-a făcut greață și am băut o picătură din șuvița scursă din gura unui liliac sculptat în apropiere de Închisoarea Arhitecților. În Piață, animalele vopsite, pe jumătate îmblânzite, venite din apus, se cabrau și fornăiau în mirosul înspăimântător al pieii vii care devine piele tăbăcită.

Negustătorii se târguiau cu călăreți plini de praf. Caii și vitele se îngrămădeau la un loc, alături de gazele, struți sălbatici și cămile, aceste descendente ale dragonului. La stația de trăsuri mi-am rezervat un loc pentru Ethendria. Primul pas într-o călătorie către cadavru.

Îmi amintesc numele locului către care se îndrepta: Aleilin. Numit așa după Zeița Leilin, ocrotitoarea vindecătorilor.

Yedov: „Nu vrei un doctor, telmaro? *Știu o doamnă pricepută și discretă. Mi se pare că boala încă te chinuiește.”*

Nu. Fără doctori.

— Haide, telmaro. *Încearcă să fii rezonabil. Lasă-te pe mâna mea. Suferința ta mă face și pe mine să sufăr.*

Și-a tras la masă un scaun șubred și s-a așezat cu grijă. Ochii lui în lumina lumânării, cum e caramelul topit.

— Ai încredere în mine.

Câte o buclă pe fiecare obraz lucios. Miros de heliotrop.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Dorința de a mă destăinui m-a făcut să tremur.

— Care e problema ta? a șoptit el.

— Ceva care a murit. Ceva mort.

S-a aplecat mai aproape, stăruitor.

— Un înger?

— Da. Da, am spus. Un înger.

Sper că n-am greșit. Mă tem

Ultimele cuvinte din carte.

Au venit după mine în după-amiaza următoare. Yedov pășea în frunte, cu mâinile în fireturile redingotei.

— Îmi pare rău, mi-a trântit el, trăgându-se într-o parte pentru a le face loc soldaților.

Erau doi, unul cu păr argintiu, unul tânăr. Amândoi purtau haine albastru-închis și centiroanele brodate ale Gărzii Imperiale.

Bărbatul cu păr argintiu s-a îndreptat către mine. Ochii lui, în spatele nasului coroiat uriaș, nu erau lipsiți de blândețe. Și-a dres vocea, iar în barba împletită i-au zornăit mărgele.

— Cum te cheamă?

— Jevick din Tyom.

— Ocupația?

— Sunt negustător de piper.

— Cu ce treabă aici?

— Aceeași care aduce tot felul de negustători în Bain.

A zâmbit, iar ochii i-au devenit tot mai reci, lacuri verzi într-un vânt glacial.

— Ni s-au adus la cunoștință niște tulburări. Zgomot. Țipete. Poți explica?

Soldatul mai tânăr scria într-o carte. Și-a ridicat capul, în așteptare.

Aveam gura uscată.

— Eu… am spus, aruncându-i o privire lui Yedov.

Era preocupat să cerceteze cadrul vechiului pat cu baldachin, trecându-și degetul peste lemn, ca și cum l-ar fi verificat de praf.

— Mi-ai spus să am încredere în tine, am zis.

— Puțină atenție, te rog, a spus soldatul cu păr argintiu. Ești bănuit de acte ilegale. Fii așa bun și strânge-ți lucrurile. Trebuie să vii cu noi la Velvalinhu, pe Insula Binecuvântată, ca să fii examinat de Preotul Pietrei.

— Ce fel de examinare?

— Vino, a repetat soldatul. N-avem timp de pierdut.

Apoi a adăugat, pentru că nu mă mișcam:

— N-a fost dovedit nimic încă, să știi. Preotul poate respinge cu totul cazul. Dar dacă ne obligi să te ducem în lanțuri, asta o să facă o impresie neplăcută.

Soldatul mai tânăr încerca să desfacă un lanț de la centură.

— Ce faci acolo? s-a repezit la el superiorul lui. N-o să fie nevoie.

— Mă gândeam… a zis tânărul, roșind.

— Prostii, a fornăit soldatul mai în vârstă, în timp ce îmi adunam lucrurile. Vezi că e foarte ascultător.

Mi-am îndesat cărțile și hainele în tașcă, punând și *Ghidul lampagiului* al lui Yedov, fără nicio mustrare de conștiință.

— Și cu mine cum rămâne? a întrebat Yedov.

— Tu! a spus soldatul. O să primești vești din Insulă.

— Dar am acționat cu bună-credință! V-am informat în clipa în care am bănuit…

— Poți să faci apel dacă nu-ți place, l-a întrerupt soldatul.

M-am ridicat în picioare și mi-am pus tașca pe umăr. Afară se întuneca, o ploaie ușoară cădea printre turnurile orașului. Când soldatul cu păr cărunt și-a dat seama că-l privesc, și-a arătat scurt dinții.

— Chiar așa, a spus el. Trebuie să mergem împreună, așa

cum îi spune capacul oalei.

Apoi, ca și cum înfățișarea mea l-ar fi mișcat, a adăugat:

— Haide, fii curajos. Pe Insulă avem două binecuvântări. Una e muzica. A doua e limpezimea.

Limpezime.

— Avem marea, pădurile, dealurile, a continuat el. E un tărâm sfânt. Și al nostru este Orașul Sfânt.

Cartea a treia
Orașul Sfânt

Capitolul 8
Turnul Smirnei

Orașul Sfânt: un oraș al rodiilor, al clopotelor care bat. Un oraș incandescent, un oraș al penajelor. Ziua, balcoanele lui somptuoase sunt bântuite de păsări cântătoare domesticite, iar noaptea, de lilieci și de bufnițe cu penele zbârlite. Este populat cu siluete tăcute pictate pe pereți și tavane, căutând distracții subtile prin tapiserii sau stând la capătul unui culoar: oarbe, cu bucle de piatră, dar îmbrăcate în robe strălucitoare prăfuite. Singuratică, o gazelă tânără vine în fugă în josul unui culoar, cu ochii negri larg deschiși, purtând o zgardă rubinie. Își adulmecă drumul în spatele unei draperii, ca să-și mănânce terciul de orz servit într-o farfurie de porțelan albastru fin.

Când Firdred din Bain a fost desemnat cartograf al Telkanului, a scris: „Și astfel, apucând pe calea străvechilor înțelepți, m-am retras în cele din urmă din viața mea obositoare într-o casă înmiresmată cu tămâie, pe tărâmul la nord de care se încheie toate călătoriile.” Asta reflectă credința olondriană că toți morții sălășluiesc în nord, că tărâmul morților este „țara de la nord de zei” și, deci, Insula Binecuvântată e poarta dintre cele două imperii sfinte, dintre Olondria și locul care „nu este nici pământ și nu este nici deșert”. În anumite momente ale anului, regele și regina se duc în cel mai nordic punct al Insulei, pentru a aduce sacrificii necunoscute, pe un altar din inima unui deal atât de sacru, încât nici păsările nu se opresc acolo. În astfel de momente, se spune că „Se întâlnesc cu Regele Mormântului”.

Poate că apropierea morții, sau poate obsesia nordică a acesteia, dă locului letargia sa specifică, înăbușitoare. Sălile bogate par îmbălsămate, iar aerul este saturat cu miresme. Paturile sunt închise cu uși, ca niște morminte sculptate... Iar extravaganța, voluptatea îmbuibată a vieții de la Curte, nobilii visând în băi cu uleiuri de trandafiri, mâncărurile cu creier de prepeliță sau cine știe ce glandă de urs polar sugerează lăcomie de viață la porțile morții. Există camere cu concubine pictate care dorm în poziții nerușinate. În spatele grădinilor, *iloki,* păsările de călărit, stau cuibărite pe pământ; sunt păsări masive

pe care merg călare la război Telkanii, ciuruite de paraziți și puțind a moarte, ale căror țipete sălbatice dau fructele în pârg.

Și este oare moartea cea care dă o viață atât de vibrantă nopților festive? Este moartea cea care face sălile de bal să răsune de râsete, adăugând o tușă de fascinație, așa cum sosul picant din globii oculari ai inamicilor condimenta fripturile lui Thul, al 19-lea Telkan? Pentru că, uneori, camerele explodează de culoare, ca într-o furtună de lalele, iar fețe zâmbitoare trec printre oglinzi; fântânile din piață varsă aur și nectar de piersici fermentat, iar bărcile luxoase iluminează fața lacului. Curtenii fumează în casa scărilor, cu fețele îmbujorate de vin și ospețe, iar prințesele aruncă de la balcoane lumânări conice aprinse. Peste tot vezi figuri frumoase, îmbibate în miresme și costumate luxos – numai cei mai încântători, numai stelele cele mai strălucitoare ajung în această societate.

Și poate că asta, și nu apropierea morții, rarefiază atmosfera. Poate că este pur și simplu grandoarea, suprarafinamentul, natura înfrigurată rezultată din secole de amestec între câteva linii genetice sus-puse, semnul apăsător al divinului. Strigăte de furie răsună în sălile unde lucesc picturile antice. O maimuțică tamarin e găsită strangulată într-un copac. În urmă cu două sute de ani, un poet de curte anonim se rugase: „Apărați-ne de prigoana celor superiori nouă.”

Iar ei, superiorii, nobilimea, sunt îmbătați de libertate, satisfăcându-și gusturile diverse fără nicio reținere, mergând călare la vânătoare înaintea zorilor, biciuindu-și slujitorii favoriți sau copiind febril manuscrise în bibliotecă. Pasiunile aristocraților sunt faimoase: Kialis, prințesa ale cărei experimente au otrăvit mai mult de o mie de păsări; și Drom, care insista să incizeze singur furunculele țăranilor săi, și Rava, al cărui nesaț pentru opale i-a adus provinciile la sapă de lemn. Au fost Telkani cărora le-a plăcut nespus armata și au umplut sălile de banchet cu soldați care se scobeau între dinți la mesele presărate cu oase; și au fost și protectori ai dramaturgilor și ai muzicienilor, ocrotitori ai breslelor. Și numeroși prinți îndrăgostiți nebunește de trandafiri.

Lumina lunecă prin coridoarele acelui „Oraș al celor Cinci Turnuri”. În est, cade pe Turnul Rodiilor, cu vârfurile sale de aramă și grădini de bujori stacojii viu colorați, unde sălășluiește Teldaire împreună cu copiii și cu slujitorii săi. Trece mai departe

pe deasupra Turnului Smirnei, care găzduiește altare și temple, pe care îl poleiește cu o strălucire de marmură palidă; apoi se joacă peste Turnul Oglinzilor, aflat în mijloc, colorând crenelurile într-un roz întunecat și sclipind luminos prin galerii. În vest, se cufundă în jadul închis al Turnului Aloelor, unde stau scribii, la pupitrele lor din Biblioteca Regală; și la urmă încălzește albastrul Turnului de Lapizlazuli și camerele înmiresmate, oblonite ale Telkanului.

Într-o clipă, soarele a căzut în spatele dealurilor, ca o lampă care se stinge. În oraș, se spune că „întunericul cade ca o lovitură”. Gazela privește în sus, apoi pleacă la trap pe o alee de brocart, lăsând în urmă căcăreze ca niște semințe negre.

M-au dus în orașul acela, în Velvalinhu. Am mers cu una dintre bărcile regelui, un vas cu aspect lugubru, căptușit cu perne. O tendă de piele neagră oferea un oarecare adăpost de ploaie, dar soldații m-au sfătuit să-mi pun tașca în cală. Am stat cu ei pe pernele umede, în timp ce barcagiii, care purtau pălării închise la culoare, împodobite cu clopoței de argint, vâsleau în josul canalului. Când am ajuns la mare, au schimbat prăjinile cu vâsle. Cântau: „Și multă vreme am dus a regelui comoară. Dar nici coralii din Weile nu-s roșii cum e gura ta.”

Bain se îndepărta de mine, neclar în cețuri. Apoi ploaia s-a oprit, cerul s-a luminat, iar marea strălucitoare s-a așternut în jurul meu în toate părțile. Așa cum scrie Ravhathos în *Cântul exilului*, „Mi-am întors fața spre miazănoapte” și, la fel ca el, mi-am simțit și eu inima „înfiorându-se ca un instrument cu coarde”.

Marea era presărată cu insule. Barca imperială luneca în tăcere pe lângă ele: ridicătura nelocuită numită Insula Cretei, insulele mai atrăgătoare cu munți și râuri, unde se înălțau palate în mijlocul crângurilor de chiparoși, Insula Păsărilor, Insula Fiicelor Poetului. „Minunate sunt insulele din Ithvanai”, scrie Imrodias Istoricul, „dar cea mai frumoasă dintre toate este Insula Binecuvântată însăși, steaua căzută pe care toate apele Oceanului nu o pot stinge, insula înmiresmată, floarea nemuritoare a mării”. A licărit, întâi ca o umbră neclară, o îngrămădire de neguri, apoi mai solidă, cu cheiul ca o rază luminoasă în mare și cu munții îmbrăcați cu măslini. Am lăsat în urmă celelalte insule, iar ea ședea într-o măreție senină, ca un

corn alb sau o coroană de ametist, ca un oraș de alabastru.

Pe chei ne-a întâmpinat o trăsură și ne-am îndreptat huruind pe Drumul neted al Vulturului, în timp ce soldații fumau, iar geamurile erau încețoșate de o negură cu mireasmă de anason. Am deschis geamul de lângă mine ca să intre aerul. Treceam printr-un peisaj rural dulce, cu viile împodobite cu struguri ca niște mărgele de sticlă. Gândul la apropiata „examinare” îmi distrăgea atenția de la câmpurile îngrijite, dar am rămas fără suflare când am văzut în cele din urmă Velvalinhu, uitând de toate pentru o clipă scânteietoare, în strălucirea irizată a coloanelor sale de marmură de Ethendria. În insule, nu sfredelim norii, de teama zeiței ploii. Dar nordicii nu cad pradă unor astfel de temeri. Turnurile ascuțite din Velvalinhu se ridică la înălțimi cum n-am văzut niciodată în Capitală și nu mi-am imaginat nici măcar în coșmaruri. Erau diferite, nici măcar două la fel, modelate de voința diferiților regi: ziduri netede se ridicau alături de ziduri dantelate cu sculpturi, siluete de marmură se aplecau de pe balustrade și împodobeau turnurile unde turlele de obsidian se ridicau mohorâte, înghițind lumina. Pe acoperișurile conice străfulgerau oglinzi, câini de jad își arătau colții pe parapete, șiruri de trepte atârnau licărind în aer, iar copacii ornamentali creșteau în grădinile, imposibil de înalte, care se ițeau între zidurile acoperite din belșug cu plăci de ceramică. Am traversat piața magnifică din fața palatului, întinsă ca un deșert, și am coborât huruind o rampă către un adăpost subteran pentru trăsuri. M-am gândit la cuvintele odei lui Tamundein: „O, făclie a imperiului, pădure de marmură, caravană a vânturilor, Velvalinhu!”

Înăuntru, vizitiul nostru a deschis ușa, ridicând un felinar.

— Ce-i nou? a întrebat el.

— Toate rele, i-a răspuns vesel soldatul bătrân în timp ce cobora din trăsură. Soldă mică, impozite mari și nicio perspectivă de război în afară de țara Brogyar.

— Mi-ar plăcea să merg în țara Brogyar, a spus soldatul mai tânăr.

— Tu! a exclamat însoțitorul său izbucnind în râs. Te-ar pune la murat ca pe un hering.

Vizitiul a chicotit aprobator și a înclinat capul către mine.

— Ăsta unde merge?

— În Turnul Smirnei.

Vizitiul s-a îndepărtat de mine, iar soldatul, făcând o grimasă, i-a urat o zi bună.

L-am urmat printr-un tunel luminat de torțe, soldatul tânăr venind cu un pas sau doi în urma mea. Am intrat într-o sală de dimensiunile unui templu. Înăuntru ar fi încăput trei, poate chiar patru case de dimensiunea casei mele din insule. Lumina se filtra prin ferestrele înalte, scări de cretă plutitoare. Era atâta spațiu, atâta tăcere. Pe unul dintre pereți atârna tabloul triumfător al nunții lui Elueth, una dintre ultimele capodopere ale lui Fairos cel Divin, cu vopseaua de aur voalată de secole de fum. Știam tabloul: îl văzusem reprodus în exemplarul maestrului meu din *Cartea timpului.* Fata îngenuncheată în prim-plan, cu un zâmbet de fericire celestă. Fiecare dintre faldurile rochiei era destul de mare ca să mă cuprindă cu totul. Părul era „moale ca o umbră”, iar ea își ținea palma întoarsă în afară, arătând locul unde fusese arsă de pielea zeului.

A doua sală. A treia. Cizmele soldaților bocăneau în tăcerea din jur. Fiecare fereastră lăsa să între, ca o taină, un nimb de lumină tulbure. Am urcat o scară de marmură, apoi o alta. Nu ne-a oprit nimeni, nu a trecut nimeni pe lângă noi. Parcă palatul acela uriaș ar fi fost pe de-a-ntregul pustiu. Numai când sălile s-au îngustat și au început să se umple cu un fum înțepător am văzut câteva siluete, bărbați și femei, preocupate de ceva anume, îmbrăcate în robe lungi. Au trecut în grabă pe lângă noi, fără nicio vorbă, ca niște fluturi. În cele din urmă, soldatul bătrân s-a oprit și a tușit, într-o cameră slab luminată, cu urne care fumegau în colțuri.

— Ei bine, a spus el, noi o să te lăsăm.

Am încuviințat din cap, cu degetele strânse pe cureaua tăștii mele.

— Nu trebuie să te arăți atât de speriat, m-a sfătuit el. Nu-ți folosește niciodată.

S-a întors către subalternul său mai tânăr și și-a clătinat capul în direcția ușii.

— Haide. O să căpătăm pâine și ceai la atelierul tipografului. Au ieșit, lanțul soldatului mai tânăr zornăia ușor la centură, și m-au lăsat singur în întunericul ciudat și înăbușitor. Am auzit un foșnet și m-am întors. O siluetă înaltă, subțire venea către mine pe covor, ducând în ambele mâini ceva alb.

Nu știu la ce mă așteptam: poate la un preot în robă cu

cordon sau la un învățat cu mantie verde și cu aerul infatuat al unui medic olondrian. Cu siguranță, nu la femeia înaltă îmbrăcată într-o rochie închisă la culoare, cu trăsăturile delicate luminate de jos în sus de o lampă aflată într-un glob de sticlă mată.

— Tu ești reclamantul? a întrebat.

— *Teldarin,* am răspuns, sunt un străin.

S-a uitat la mine cu atenție.

— Dar ai venit să-l vezi pe tata.

— E Preotul Pietrei?

— Da.

— Cred că… cred… că trebuie să mă examineze.

M-am oprit, pentru că nu mă mai puteam încrede în vocea mea.

— Bine ai venit, a spus ea.

A așezat lumina în echilibru într-o mână și a ridicat-o pe cealaltă; i-am prins degetele încinse de lampă precum ceara fierbinte.

— Mă cheamă Tialon, a spus ea. Tatăl meu este Preotul Pietrei. Te așteaptă; am primit ieri scrisoarea.

— Scrisoarea.

— Da. De la cineva pe nume Yedov. Cred că locuiai la el.

— Aha.

— Nu-ți face probleme, a spus ea, iar o umbră de compasiune i-a îmblânzit privirea.

Am râs; un sunet scurt, aspru.

— Numele tău?

— Jevick din Tyom.

— Jevick. Vino cu mine. Te așteaptă în birou.

Am urmat-o. Era mai înaltă decât mine, iar buclele îi erau tăiate scurt, ca și cum fusese bolnavă. Condurii ei de pânză și rochia simplă de lână n-aveau nimic elegant; dacă nu s-ar fi prezentat ca fiică de preot, aș fi crezut că e vreo slujnică mai răsărită. Și totuși avea o anumită distincție, un aer nu de singurătate, ci de independență. În camera de alături, unde lumina cenușie acoperea ferestrele pe care se scurgeau stropii ploii ce se pornise din nou, am văzut că era mai vârstnică decât mi se păruse, avea poate treizeci de ani. Tâmpla stângă îi era tatuată cu a treia literă, împotriva insomniei.

— Tată, a spus ea.

Întâi nici nu l-am văzut; camera era ticsită cu pupitre, toate acoperite cu munți de cărți și de hârtii. L-am observat abia când și-a dres vocea: un bătrân cocoșat într-o robă neagră, așezat lângă foc, pe un scaun cu spătar înalt.

Măciulia capului îi lucea în lumina granulară, în timp ce mă privea țintă. La vederea trăsăturilor lui cioplite, inima mi-a zvâcnit cu speranță: avea expresia arogantă, singuratică a doctorilor din țara mea, oameni care vindecau boli ale spiritului, oameni care alungau stafii. Ivrom, Al Doilea Preot al Pietrei – un om sfânt.

— Salutări, *veimaro,* am spus. Mă cheamă…

M-am oprit, luat prin surprindere, când s-a îndreptat către mine. Nu s-a ridicat; se mișca scaunul cu totul. În timp ce se apropia tot mai mult, am observat roțile discrete din lateral, cu spițe ca niște pânze de păianjen.

Bătrânul a înaintat cu un țăcănit ușor. Când a ajuns lângă mine, mâna lui uscățivă, care se odihnea pe brațul scaunului, a zvâcnit abia perceptibil, iar vehiculul s-a oprit. Și-a înclinat capul pe spate, ca să-mi citească expresia. Ochii lui erau însuflețiți, mari și luminoși, ca niște lămpi de semnalizare care încă ardeau pe epava unei corăbii.

— Deci, a spus el.

Un singur cuvânt, și totuși inima mi-a stat în loc când l-am auzit. Vocea îi era încărcată de spută, disprețuitoare, vocea unui tiran.

— Jevick, te rog, stai jos, a murmurat fiica lui, împingând un scaun spre mine.

I-am aruncat o privire, iar ea a încuviințat din cap, ochii ei reflectând lumina din ferestre. Ceva din privirea ei atentă, atât de fermă și de sinceră, m-a încurajat, și m-am așezat.

— Deci, a zis preotul din nou. Susții că ai văzut un înger.

— Nu susțin nimic. Acesta este adevărul.

— Așa spui tu.

Și-a înclinat capul într-o parte, ca și cum ar fi urmărit un proces al naturii.

— Dar asta e ceva original, a spus el. Un *ludyaval.*

Ludyaval – un „incult”. Analfabet: un sălbatic.

— Știu să citesc și să scriu, am spus eu, rănit, și vorbesc fluent olondriana.

— A! Și ești și mândru de tine, fără îndoială.

A scuturat din cap și a zâmbit până i s-au albit buzele, lipite de dinți.

— Bine, bine. Haide, nu-i nevoie de asta. Problema e simplă. Spune-mi cine te-a trimis și ești liber.

— Nu m-a trimis nimeni. M-au adus soldații.

— Să nu te joci cu mine, a spus el, de data asta mai blând. Spune-mi cine e stăpânul tău.

Am înghițit. Ploaia bătea cu putere în geamuri, focul se agita în vatră. Bătrânul preot m-a privit, încleștându-și brațele pe scaunul lui fermecat.

— Eu, am spus.

Sângele îmi cânta în urechi; o mare ciudată, albă și înstelată părea să se ridice pe lângă mine, umplând camera.

— Un nume! a lătrat preotul.

Am clipit apăsat, ca să-mi limpezesc vederea. Brațul lui, învăluit în mâneca neagră, s-a mișcat rapid ca o aripă prin ceața din jurul meu. Un pergament a pârâit. A întins pe genunchi o hartă și a împuns-o cu o unghie galbenă.

— Unde ai fost în Bain? Unde ai fost corupt?

— Corupt…

— Da! Au fost preoții lui Avalei? Mă îndoiesc; sunt prea rafinați pentru așa ceva acum. A fost vreun negustător? Proprietarul hotelului tău? Cum îl cheamă?

— Yedov, am șoptit.

— El a fost?

— Nu… este… nu înțeleg ce mă întrebi. Nu știu ce vrei să spui.

Preotul s-a întors către fiica sa, care își trăsese un scaun și se așezase lângă noi, cu bărbia în mână, cu o expresie gânditoare și umbrită de milă.

— Vezi? a întrebat el. De-aia l-au ales pe acest *ludyaval.* Poate susține că nu știe nimic, iar noi nu putem dovedi că ar ști.

— Dar poate spune adevărul, a zis ea.

— Spun adevărul, am întrerupt eu, profitând de această scânteie de speranță. *Veidarin…*

— Nu sunt preoteasă.

— *Teldarin…*

A scuturat din nou din cap, încruntându-se.

— Nu. Spune-mi pe nume.

— Tialon, atunci – pe zeii cărora te rogi, ajută-mă!

Strigătul meu plutea în aer. Fiica preotului a părut mișcată de el: obrajii i s-au albit și s-a îndreptat în scaun, punându-și mâinile pe genunchi.

— O să te ajut, a zis ea.

Tatăl ei a gemut, mototolind harta într-un gest de nerăbdare.

— O să te ajut, a repetat ea ferm, dar trebuie să mă ajuți și tu.

— Orice. Orice îmi ceri.

Mi-am frecat ochii cu o mână care tremura. Negura slăbiciunii dispăruse, camera redevenea clară. Sub ferestre, albastre în ploaie, Tialon s-a înclinat înainte, cu mâinile încleștate, o dâră de lumină de foc pe obraz.

— Jevick, a spus ea cu voce scăzută, sinceră, asta e o problemă serioasă. Ai fost adus aici din cauza unei bănuieli că ai comis o fărădelege. Știi despre ce e vorba?

— Nu.

— Pretenții de sfințenie, a spus ea și a făcut o pauză, ca să se uite la mine.

— Sfințenie.

— Da. Nelegiuirea de a susține că ai contact cu spiritele morților.

— Dar nu susțin nimic, am spus. N-am susținut nimic. N-am spus nimănui în afară de proprietarul hotelului, iar el m-a trimis la voi.

Mi-am mutat privirea de la ochii ei verzi și limpezi către orbitele strălucitoare de pe fața tatălui ei.

— Nu sunt sfânt. Nu pot numi sfânt pe cineva cu nenorocirea mea.

— Vezi, tată? a spus Tialon.

— Nu văd nimic, s-a răstit el. Nimic în afară de un nou șiretlic al adoratorilor de porci ai lui Avalei.

Tialon a suspinat și s-a întors spre mine.

— Povestește-ne despre insula ta. Spune-ne…

— Spune-ne, izbucni preotul cu un surâs batjocoritor, poporul tău adoră îngerii?

— Nu, am răspuns. De fapt… avem spirite bune pe care le numim îngeri. Dar nu sunt morți. Nu sunt același lucru cu morții… e altceva…

Glasul meu suna foarte slab în cameră, dar preotul s-a aplecat înainte, concentrat, țintuindu-mă cu privirea lui nemiloasă.

— Nu-i același lucru?

În mintea mea erau păduri întinse, mâinile mamei, mirosul făinii. Erau boluri cu rozmarin care ardea și *janut* pe altarul lor întunecat. Vântul suspinând printre pomii nangka, sunetul incantațiilor doctorilor, sunetele loviturilor pe care le primea fratele meu mai mare când era bătut în spatele casei. M-am străduit să pun toate imaginile în cuvinte, privind mai degrabă la Tialom decât la preot, încurajat de sinceritatea privirii ei atente. Încet-încet, camera a început să se întunece pe măsură ce vorbeam. Ploaia încetase, dar în depărtare se auzeau tunetele pe mare.

— În cele mai vechi timpuri, am spus, nu era decât marea. Nu erau insule. Atunci, zeii erau acolo, dar în adâncurile mării. Și cu ei erau și slujitorii lor, spiritele inferioare, adică îngerii, care sunt ca zeii, întotdeauna la fel, niciodată crescând sau micșorându-se… După ce a fost împărțită lumea, s-au dus să trăiască în Insula Abundenței, adică în locul unde mergem după moarte – noi, cei care murim cum se cuvine. Cei care nu murim cum se cuvine… aparținem unui alt loc.

— Alt loc? Ce loc? a cerut să știe preotul.

— *Jepnatow-het,* am răspuns încet. Îngeri… nu, țara morților. A celor care sunt morți, dar totuși vii. Locul unde nu poți ajunge pe mare.

— Și ce înseamnă asta… să nu mori cum se cuvine? a întrebat Tialon.

— Să mori fără să fii incinerat. Să mori pe mare sau să putrezești, sau să mori în mijlocul unei patimi păcătoase. Acest înger, cel care mă bântuie pe mine, a murit în Aleilin, în Nord. Trupul ei n-a fost incinerat, așa că nu se poate odihni.

Tialon a încuviințat din cap.

— Am citit, în cărțile unuia dintre învățații noștri, un om pe nume Firdred din Bain, despre insula unde oamenii își ard morții…

— Da, a zis preotul morocănos. Fiica mea îi adoră pe geografi. Dar ia să te întreb eu, *ludyaval* – voi vorbiți cu morții?

— Nu.

— Se înfioară! a exclamat preotul, dându-se pe spate și ridicând din sprâncene. Ei bine, asta e ceva! Este cel puțin neobișnuit. Deci poporul tău nu încearcă să ajungă la morți; nu este iubitor de morminte. Un popor minunat, sensibil, voi,

ludyavan! Dar poporul nostru, așa cum poate că știi, are o pasiune îngrozitoare pentru îngeri. La un moment dat, abia mai putea omul să-și viseze bunicul mort fără să fie târât la templu. Cei care susțineau că pot vorbi cu morții erau venerați, iar oamenii veneau la ei cu tot felul de întrebări, ca și cum ar fi fost oracole. Cum o să fie recolta de porumb, unde e colierul pe care mi l-a dat mama, cu cine o să mă mărit, cine mi-a furat calul roib – prostii, chichițe, o farsă! Da, dragostea pentru îngeri a fost odată o cangrenă în această țară, iar eu sunt medicul care a înlăturat-o.

Ajunsesem într-un moment pe care n-aveam voie să-l ratez.

— Dacă ești medic, am spus, atunci vindecă-mă. Ajută-mă să găsesc trupul fetei din țara mea. Trebuie să merg la Aleilin sau să fac cumva ca trupul să fie dezgropat și să mi-l trimită aici. Și trebuie să-l ard pe rug.

Bătrânul m-a privit atent. Pentru o clipă, pe fața lui albită de pasăre de pradă bătrână, bătută de zăpezi, s-a ivit o expresie de surpriză și de respect. Apoi s-a uitat la Tialon, și-a întors privirea atentă spre mine, și-a dat capul pe spate, scoțând la iveală un gât subțiratic, și a râs.

— Minunat! a croncănit.

Nu era nicio urmă de veselie în râsul lui; era un sunet crud, ca un cioc de pasăre care-și ascute ciocul pe o piatră.

— Îmi cere să trimit oameni să cutreiere țara, să sape în morminte, să facă focuri de tabără, cum fac țăranii noștri când se termină cositul. Ce mai festival ar fi! Și tu, bănuiesc, a continuat el, aducându-și capul în dreptul meu și fixându-mă cu privirea lui severă de animal de pradă, tu, fără îndoială, ai conduce procesiunea, iubit și venerat de toată lumea, și o să ni se amintească de asta o sută de ani. Nu, *ludyaval,* n-o să se întâmple. Nu o să-mi las poporul înșelat. O să rămână curat și cinstit, capabil să citească *Vanathul.* Cuvintele sunt sublime, și în cărți vom păstra legătura cu morții. În afară de asta, nimic nu este adevărat, nu există voci pe care să le putem auzi.

S-a întors către fiica sa.

— Casele Cenușii, cred.

— Da, tată, a murmurat ea.

A traversat camera și a lovit un gong, trimițând un clinchet ca un nor de stropi de gheață. A rămas în umbră, cu fața ca o hostie de piatră, cu lumina focului atingându-i doar glezna și

puful negru al unuia dintre papuci.

Tatăl ei a strâns harta de pe genunchi, apăsând fiecare îndoitură.

— *Veimaro,* am spus, dar el nu s-a uitat la mine.

O clipă mai târziu, am auzit tropăit de pași și m-am ridicat în picioare atât de brusc, încât scaunul meu s-a răsturnat când a sosit garda care urma să mă ducă la Case.

Capitolul 9
Casele Cenușii

Casele Cenușii. Un spital pentru cei tulburați mintal, aflat în Velvalinhu, în partea de sud a Turnului Smirnei. Construit în 732, a fost rezervat pentru membrii Casei Imperiale până în 845, când, după ce a stat neocupat o vreme, a fost deschis și altor familii de nobili. În prezent, orice persoană, nobilă sau om de rând, internată de un preot sau de preoteasă care nu face parte din cultul lui Avalei, poate fi tratată aici. Casele sunt conduse potrivit filosofiei lui Muirn din Feirivel, care pune accent pe lumină, aer și liniște în abordarea și tratarea nebunilor.

Am închis cartea și am privit în sus.

Pereți albi, o podea albă, un tavan pictat ca un cer.

Mi-am adus aminte că mai auzisem și înainte cuvintele: *Casele Cenușii.* O cafenea aglomerată din Bain, crâmpeie de discuție despre un artist pe care îl știa toată lumea.

— S-a închis în bucătărie, se spunea. A sângerat până aproape de moarte.

Tânăra care bea cu mine a clătinat din cap.

— Săracul băiat. Îl trimit la Case.

— Unde? am spus.

— Casele Cenușii, a răspuns ea.

Și din nou acea clătinare curioasă a capului, ochii dați peste cap, râsul. În spatele zâmbetului ei orbitor, un singur dinte albastru.

Am pus cartea la loc în tașcă – *Ghidul lampagiului,* furat din biblioteca lui Yedov de la Hotelul Urloma. Îngrijitorul care m-a adus aici mi-a spus să folosesc rafturile dacă vreau, dar eu am preferat să nu le folosesc. Nu voiam să mă instalez ca acasă în acea cameră albă. Cărțile mele au rămas unde erau. Îngrijitorii

îmi luaseră hainele: purtam roba decolorată cu eșarfă a Caselor Cenușii. Îmi luaseră punga, „să o pună bine”, tocurile și cerneala. Dar scrisul era încurajat. Mi-au dat un creion moale cu vârful tocit.

Pe raft se aflau deja niște cărți. Am traversat camera din patru pași și m-am aplecat într-o parte ca să citesc titlurile. *Kankelde, disciplina soldatului, Campania din Evmeni. Scurtă istorie a Războiului Limbilor.* Volume groase, legate în piele de vițel brună, fără îndoială donate de vreun fost soldat bătrân.

Am ridicat privirea. Am râcâit peretele cu vârful degetului și am desprins un pic de var. Am înconjurat camera, ca să fac mișcare și ca să uit că eram prizonier. Aș fi putut merge în camera comună, cu canapele albe pătate de-a lungul pereților, dar îmi era silă de compania celorlalți pacienți. La *kebma,* doi dintre ei se uitaseră la mine, șoptiseră și chicotiseră: un bărbat cu capul plin de cicatrice și o femeie care avea câte un bandaj curat pe vârful fiecărui deget. Femeia avea pete de fard verde strălucitor pe pleoape și o pată de roșu pe gură. Când mi-a prins privirea, a fluturat misterioasele ei degete cu vârfurile acoperite de bumbac… Nu, nu mă duc acolo. M-am plimbat de jur-împrejur, fără speranță, încercând să obosesc înainte de venirea nopții. Un felinar ardea deasupra mea pe tavanul înalt, prea departe ca să ajung la el, închis într-o cușcă de fier, în așa fel încât sticla să nu poată fi spartă.

Ușa era încuiată, dar îngerul tot a intrat.

Am sărit din somn cu un țipăt.

Era acolo, o lucire ruginie, cu veșmintele pe ea ca un fluid.

Mi-am arcuit spinarea și m-am crispat pe patul meu de campanie, întreaga cameră devenită brusc un mormânt, inima, un instrument dement care bătea prea tare ca să poată fi suportat. Teama mea era încă o teamă animalică, directă și de neînvins, ca răgetul unui măgar care simte mirosul de sânge.

A spus multe lucruri înainte să reușesc să o aud peste bubuiturile inimii. Cred că îmi vorbea despre frig. Dar nu-i vedeam decât mâinile care se mișcau, capul aplecat într-o parte, lumina ei în timp ce alegea din rândurile de cărți de pe raft. Îi priveam buzele cum se deschideau și se închideau, ireale, un joc al luminii pe care o radia. Mi-am imaginat că este goală pe dinăuntru sau umplută cu pulbere sau balsam. Avea o

înfățișare serioasă, deși ochii îi erau totuși inumani, de necitit. Se mișca așa cum îmi imaginam eu că se mișcă țiparii pe sub apă.

Gândurile ei, imaginile ei m-au invadat: eram deschis ca o câmpie. Am văzut fața mamei ei, apoi un colț de stradă, undeva în Bain. Știam că e Bain după forma lampadarelor. O trăsură înclinată într-o parte a trecut pe lângă mine, în lumina albastră. Acoperișuri, un cer de miez de noapte atât de rece, încât stelele răsunau pe el.

M-am rostogolit pe podea, m-am aruncat în pereți, ca să scap de viziunea aceea. Camera a devenit argintie și m-a azvârlit încoace și încolo ca o barcă. Mi-am pierdut cunoștința și m-am trezit zăcând pe podea. Deasupra mea se mișca o lumină: lumina pământească, uleioasă a unei lămpi cu gaz, așa de stabilă și de naturală, încât mi-au dat lacrimile.

— Uite, își revine.

Unul dintre îngrijitori, slujitorii lui Leilin, și-a pus brațul în jurul umerilor mei și m-a ajutat să mă ridic în șezut. Altcineva ținea lampa. Persoana de lângă mine mi-a tamponat tâmplele cu o batistă rece, umplând aerul cu miros de iederă zdrobită.

— Gata, a spus el.

M-a ajutat să mă urc în pat. Însoțitoarea lui ne-a privit, avea fața îngrijorată luminată de dedesubt, iar mustața ei semăna cu o amprentă de deget.

— Ai nevoie să-ți aducem ceva? m-a întrebat ea.

— Să-mi aduceți trupul unei fete moarte.

— Ce-ai zis? a întrebat celălalt îngrijitor, aplecându-se.

— Nimic, am răspuns.

„O, tu, cititorule binevoitor”, scria Firdred din Bain de pe drumul de deasupra Hadellonului din munții Nordului: „Să nu crezi că omul își încheie vreodată creația. Un suflet poate fi oricând modelat într-o formă nouă; iar mâna de foc a lui Iva m-a prins acum de-a binelea – nu, ba chiar și-a năpustit ciocanul asupra mea… Ah! Voi, doamne din Bain, mai drăgălașe decât mimozele, ce-ați zice dacă v-aș spune că m-am plecat și m-am târât pe burtă în bordeiul prăpădit al unui magician din munți, care purta căciulă făcută din vezici de oaie? Doar disperarea m-a făcut să mă supun lui, pentru că rana din coapsă începuse să răspândească un miros rău. M-am uitat în ochii lui unși de jur-

împrejur cu untură și mi-am spus: «A răsărit o zi care n-a fost nicicând prezisă…»”

Și asupra mea se năpustea un ciocan; și, în ciocnirea cu el, eram dispus, la fel ca Firdred, să mă agăț de orice speranță de vindecare. Așa că, atunci când fiica preotului, Tialon, a venit în camera mea și mi-a spus că mi-ar putea alina durerea, m-am ridicat în capul oaselor și i-am zis:

— Fă-o.

S-a oprit.

— Ești foarte ușor de convins. Nu vrei să auzi la ce mă gândeam?

— Nu-i nevoie, am bâiguit.

Buza îmi era umflată, mă tăiasem când căzusem în timpul nopții.

A tras de la perete un *bredis,* un scăunel pentru scribi acoperit cu piele, și s-a așezat, cu un picior cu condur peste celălalt.

M-am întins la loc. Fața ei era puțin deasupra mea și m-am holbat la pavilionul urechii ei și la tatuajul albastru de pe tâmplă. Adusese cu ea o lădiță de scris uzată, pe care a deschis-o pe genunchi și a scos din ea o cărticică legată în alb.

Și-a dres vocea. Mâinile îi erau foarte brune pe cărticica albă. Dungile de umbră de la cușca lămpii treceau peste ea când se mișca.

— E mult prea devreme pentru asta, a spus aruncându-mi o privire, dar m-am gândit că te-ar putea ajuta să înțelegi tratamentul la care mă gândesc.

A deschis cartea și a citit: „Pentru că urmezi un fir. Pentru că ești învăluit în umbră. Pentru că în câmp ai găsit o comoară ascunsă. Îngenunchează, călătorule, și ia-o. Este un cuvânt. Acum ridică-te, ia-ți toiagul și mergi până găsești alta.”

A închis cartea, netezindu-i coperta.

— Asta e cartea tatălui tău, am spus. *Nestemate dintr-o Piatră.*

S-a uitat la mine și a zâmbit.

— O știi.

— Am văzut-o în Bain.

— Ai citit-o?

— Doar un rând sau două. Am citit ce spune despre îngeri.

O urmă slabă de culoare i-a încălzit obrajii.

— Bine. Tocmai ți-am citit din capitolul despre lectură.

Lectura, a spus: asta era propunerea ei. Fragmentul pe care mi-l citise era trimis din gurile zeilor. Cuvintele erau gravate în Piatra pe care o găsise în deșert fostul maestru al tatălui ei, care călătorise la porunca unui vis. Munca de o viață a tatălui ei fusese să citească Piatra și să transcrie cuvintele, iar munca ei era să-l asiste. Capitolul despre lectură era unul dintre primele pe care le transcriseseră. Mi-a spus că, atunci când l-a înțeles, tatăl ei a gemut și s-a ghemuit pe podea, ca și cum ar fi fost în durerile facerii și năștea frumusețea binecuvântării.

Mi-a spus că o să-mi citească.

— O idee bună, am zis. Ce ar trebui să se întâmple?

S-a încruntat, nu jignită, ci gândindu-se la întrebare. Pe față i se așternuse o expresie interiorizată, ca și cum ar fi ascultat.

— Cred, a spus în cele din urmă, că pe tine te chinuiește un dezechilibru, o lipsă de ordine. Și cuvintele scrise au ordine, mult mai multă decât cuvintele pe care le spunem. Cred că trebuie să citești fără oprire, să citești orice poți. Și, când obosești, o să-ți citesc eu. Metoda a avut un oarecare succes. Am încercat-o și cu alții. Una dintre paciente s-a întors acum la familia ei.

— N-am întâlnit mulți oameni care să citească mai mult decât mine, i-am spus.

Dar m-am întins pe spate, iar ea s-a ridicat, apoi s-a aplecat deasupra mea cu un toc aurit.

— Iartă-mă, a zis.

Mi-a făcut două puncte deasupra sprâncenelor și a măsurat spațiul dintre ele cu o bucată de panglică. Buzele îi erau strânse în concentrare. Atingerea mâinilor era fermă, deși ea era atât de subțire. Hainele ei aveau un miros uscat, ca pământul încălzit de soare. Când a terminat, a notat câteva rânduri într-un carnet din lădița cu care venise.

— Concluzia lui Ura, mi-a explicat. Despre efectul meditației asupra sângelui. N-a fost dovedită niciodată.

S-a dus la raftul cu cărți și s-a ghemuit ca să citească titlurile.

— Ai citit vreuna dintre astea?

— N-o să-mi citești rugăciuni? Ca să mă călăuzești pe căile Pietrei?

Mi-a zâmbit peste umăr.

— N-are importanță ce citim, așa că prefer să nu te plictisesc.

S-a uitat iarăși la titluri.

— Haide s-o încercăm pe asta. *Memoriile unui soldat.*

A adus cu ea până la *bredis* volumul gros. Scrisul era prea mic ca să poată citi comod, așa că a scos din lădiță o pereche de ochelari. Atârnau de un lanț pe care îl purta ca pe un colier. I-a apăsat pe nas, a deschis cartea la întâmplare și a început.

Desigur că a fost o onoare să lupt sub comanda ei, și pentru asta îi mulțumesc Celui a Cărui Față e Ascunsă. Îmi aduc aminte straja de la miezul nopții și cum vedeam că felinarul încă ardea în cortul ei sau în cortul vreunuia dintre concubinii ei. Îi lua cu ea, oriunde mergea, pe toți cei patruzeci și șapte, iar ei nu se plângeau, deși unii dintre ei erau doar niște băieței, iar pielea li se crăpa ca a noastră iarna și, dacă nu găseau lemne pentru încălzit apa, nu se îmbăiau nici ei, așa cum nu ne îmbăiam nici noi... Dar Ferelanyi nu a mai fost niciodată la fel după ce a murit Drunwe în primăvara aceea, deși ea mai avea patruzeci și șase de concubini care să o consoleze, și de aceea ziceam noi, soldații, că dacă ceva și-a pierdut farmecul „este cum sunt cei patruzeci și șase de concubini ai comandantei”...

Desigur, tratamentul a fost un eșec.

Totuși, vocea lui Tialon umplea orele și eu o așteptam tot mai nerăbdător în fiecare zi. N-o auzeam niciodată venind. Bătea întotdeauna, apoi privea din ușă, zâmbitoare și șovăielnică, ducându-și lădița.

Limpezime, m-am gândit. Limpezime și muzică. Vocea ei era joasă, expresivă, nu avea sonoritatea unui clopot, dar era rezonantă ca *limike,* timpanonul olondrian. Mi-a citit versurile lui Damios Beshaid și scrisorile lui Skendho cel Învățat, căpetenia din Brogyar care a cerut să fie îngropată sub biblioteca Telkanului. Mi-a citit cu multă însuflețire piesele lui Neavandis Poeta, schimbându-și vocea și trăsăturile ca să se potrivească personajelor. A fost dezamăgită că n-a constatat nicio schimbare la mine. După o săptămână, nu mai trebuia să mai clatin din cap. Îmi putea citi pe față.

— Nu renunța, am șoptit.

A zâmbit. Mâna ei a rătăcit către perna mea, jucându-se cu o ață rebelă. Buna-cuviință sau timiditatea au împiedicat-o să-mi atingă părul. În schimb, a tras de ață până s-a rupt. S-a lipit de

fusta ei, unde a rămas atârnând, o șuviță de alb pe fond negru.

— Povestește-mi ceva, am zis, temându-mă că va pleca, temându-mă că se va strecura în locul unde își trăia restul vieții, o zonă fericită și ordonată clădită din rafturi cu cărți, însuflețită de cerneluri colorate, departe de mizeria posomorâtă a Caselor.

— Bine, a spus ea.

A vorbit despre Neavandis, marea regină-poetă.

— Avea un picior mai scurt decât celălalt. Numai puțin, totuși nu mergea pe jos niciodată. Slujitorii o duceau într-un scaun special – se află în camerele tezaurului de aici. Se cheamă Scaunul de Crisopras. Fosta Teldaire obișnuia să-l scoată în ziua morții lui Neavandis; l-am văzut de câteva ori când eram mică. E acoperit cu pietre prețioase verzi strălucitoare, de culoarea merelor pădurețe. E foarte frumos.

A făcut o pauză, a tras *bredisul* de lângă pat și s-a întors către mine.

— Se spune că a avut un iubit, a continuat ea gânditoare, cu brațele pe genunchi. Un rândaș din Fayaleith. A fost spânzurat pentru că a schilodit unul dintre caii de luptă ai regelui. Sigur că toată lumea a spus că a fost spânzurat din gelozie – regele era Athrin cel Palid, cunoscut pentru cruzimea sa. Dar se spune și că Neavandis a otrăvit-o pe una dintre dansatoarele regelui, cea numită „Picioare ca Frunzele de Palmier”. Așa că cine știe? „Pentru că sub mantia Telkanului se află mai multe”, cum zicea dădaca mea, „decât poate înșira cineva de acum până în Noaptea de Tanbrivaud”.

Și-a dat o buclă roșcată pe după ureche și a netezit-o. Pe față avea lipite panglici de umbră.

— În noaptea de Tanbrivaud, a spus ea, l-au spânzurat pe iubitul lui Neavandis. I s-a acordat o ultimă dorință, potrivit obiceiului. A cerut să fie executat în noaptea de Tanbrivaud. A fost o lovitură grea pentru rege, care era superstițios – deoarece se spune că toți cei care mor în noaptea de Tanbrivaud pot trece lesne de pe Tărâmul Morților în această lume și mulți dintre ei devin îngeri Prigonitori.

— Și l-a prigonit pe rege?

Vocea mea era foarte slabă.

— Nu se știe. Mai degrabă a prigonit-o pe regină. Pentru că, deși după moartea lui a mai scris câteva piese, printre care și *Fata cu flori,* și un al nouălea volum de poezii, a început să

mestece frunze de *milim* – un viciu ereditar – și a murit la cincizeci de ani, așa cum știi.

— Nu crezi în ce ai spus adineauri – îngeri Prigonitori.

Mi-a susținut privirea, cu ochi fermi și limpezi.

— Nu, Jevick.

— Și atunci cum poți să explici? Și nu spune că e nebunie. *Nu spune.*

I-a scăpat un suspin ușor, slab ca amintirea unei răsuflări.

Mi-am întors privirea dinspre ea, îndreptându-mă cu fața către cerul meu de ipsos. Dar ea a rămas nemișcată, atât de mult timp, încât până la urmă m-am întors din nou. Privea fix piciorul patului meu de campanie, absorbită.

— Ar fi prea simplu, a murmurat. Îngeri. Pentru că zeii nu vorbesc așa cum vorbim noi.

Și cum au vorbit zeii?

În modele; în scris.

Dar uneori părea că nu-i poate auzi. Avea un fel de-a fi iute și agitat; trântea ușa în urma ei. Își apăsa tocul deasupra ochiului meu, încruntându-se la pielea mea, împotmolită în efortul fără succes de a demonstra Concluzia lui Ura. Credea că trebuie să existe vreo schimbare, o creștere a temperaturii în fluxul sângelui, o ridicare din sprânceană, cât de mică.

— Măcar *asculți* când citesc? Asculți, Jevick?

Odată, i s-a scurs o lacrimă din ochi și a aterizat pe una dintre tăieturile mele. M-a usturat.

Casele Cenușii nu sunt neîndurătoare. Sunt blânde. Fiecare zi începea cu o ieșire pentru cei care nu erau prea tulburați ca să poată sta în picioare și merge la plimbare. Prin sala mare, unde lămpile erau tot timpul aprinse, fiecare în plasa ei de sârme, apoi afară, prin marile uși duble, în grădină. Grădina este neîngrijită, mai degrabă un povârniș cu iarbă înconjurat de un zid. Marea nu se vede, dar pare să se reflecte pe cer. Aerul este înviorat de iod, e tare. Odată, la poalele povârnișului, femeia cu mâinile bandajate a găsit un pescăruș cu o aripă frântă.

Într-o dimineață, Tialon a venit acolo să mă vadă. Stăteam lângă zid cu o carte, iar umbra ei prelungă mi-a întunecat pagina.

— Jevick, a spus ea. Cum te simți?

Am privit-o cu coada ochiului.

— Cum vezi.

S-a așezat lângă mine și și-a pus lădița în iarba scânteietoare.

— Ai venit devreme, am spus.

— E așa de frumos afară, că n-am putut să rămân în casă.

Era într-o dispoziție vioaie, expansivă, și s-a înclinat pe spate ca să se uite în sus la cer.

— Totul începe să miroasă a toamnă, deși e cald încă. Miroase a piatră, ca în cântecul cel vechi. Îl știi?

Vine toamna cu o șoaptă și miroase ca o piatră.
Mă întristez.
Vin zile când din rădăcina fiartă
ceai vom face.
Losha, Losha!
Ce s-a-ntâmplat cu floarea
ce mi-a ținut loc de inimă?

A râs cu poftă:

— De aici, cântecul devine tot mai sentimental, chiar îngrozitor! Îmi plac doar primele versuri, toamna, șoaptele, mirosul de piatră… Ce citești?

Am ridicat exemplarul meu din *Versuri olondriene.*

S-a uitat fix la el pentru o clipă, fără să spună nimic. Apoi m-a sfătuit, cu glas încordat:

— Este un exemplar rar. Vechi. Trebuie să ai mare grijă de el.

S-a așezat cu spatele la zid, dintr-odată copleșită. Nu eram obișnuit să o văd într-o lumină atât de puternică. Eterna ei lână neagră părea presărată cu o pulbere strălucitoare; lanțul de la ochelari m-a orbit. Nu-mi puteam da seama dacă îi tremurau buzele sau era doar un joc de lumină.

— Povestește-mi despre insula ta, a spus deodată.

— Insula mea.

Cererea era așa de neașteptată, că m-am bâlbâit.

— Da. Ce mâncați. Cum arată casele.

A numărat pe degete, fără să se uite la mine.

— Cine sunt zeii voștri. Cum vă numiți anotimpurile. Cum dansați. Orice. Spune-mi orice.

— Insula mea se cheamă Tinimavet.

— Continuă.

— Suntem fermieri și pescari, cei mai mulți. Unii dintre noi cultivă ceai. Ca să fii culegător de ceai, trebuie să dovedești întâi că ai mâinile blânde ca niște flori. Din cauza asta, de obicei e o muncă pentru fetele tinere...

M-am poticnit și am căzut în tăcere. Și-a prins fața în mâini; umerii i se scuturau.

După o clipă, s-a aplecat peste lădița ei de scris. A scos o batistă, și-a șters ochii, apoi a îndesat-o înapoi printre cărți și foi.

Încă nu se uita la mine. Profilul îi părea golaș și umed.

— Îmi pare rău, a spus.

— Nu... e...

A ridicat o mână, întrerupându-mă.

— De neiertat, a spus. E de neiertat și n-am nicio scuză. Haide să te întreb – câți ani ai?

— Douăzeci și doi.

— Douăzeci și doi.

M-a privit, cu ochii umezi și verzi cum e ceramica smălțuită verde-pal de Celadon[1].

— Ești foarte tânăr. Cred că n-ai clădit încă nimic, nu?

M-am gândit la viața mea: lecții, o călătorie, un înger. Am scuturat din cap.

— Nu, a murmurat ea. Nici nu credeam. Este periculos să clădești. Odată ce ai clădit ceva – ceva care îți cere toată pasiunea și voința – îți devine mai scump decât propria ta fericire. Nu-ți dai seama de asta cât timp clădești. Nu-ți dai seama că-ți creezi un martiriu – un lucru care, mai târziu, te va face să suferi.

Și-a schimbat poziția în iarbă, trăgându-și brusc fusta la loc.

— Unii ar spune că a fost făcută pentru mine, a mormăit. Și este adevărat, sau măcar în parte adevărat. N-am avut niciodată o rochie de mătase. De la unsprezece ani mi-am făcut singură toate hainele. Nici măcar dădaca n-avea voie să mă ajute. Ar fi trebuit să vezi unele dintre hainele mele – fustele strâmbe, răscroiala la subsuori lăbărțată sau prea strâmtă... Și nimeni nu râdea. Nu râdeau pentru că le era teamă. Teamă de tatăl meu și de Telkan. Și asta era și mai rău pentru mine. Eram

[1] Ceramică Celadon (perioada 1000 - 1600 î.e.n.). Celadon este termenul folosit pentru a descrie glazura verde a ceramicii din ținutul Longquan, provincia Zhejiang din China (n. tr.).

și mai singură…

Și-a răsucit pe deget lanțul de la gât.

— Nu știu nimic despre astea, a șoptit. Toate lucrurile pe care le resping. Toate lucrurile interzise de Piatră. Haine elegante, dansuri, vin, sezonul focurilor de tabără. N-am fost niciodată la un bal. N-am fost nicăieri în afară de Biblioteca din Bain. Ba da – am fost în Vale o dată. O dată! În orașul Elueth, unde a murit bunicul meu. Aveam treisprezece ani și eram atât de înspăimântată! Atât de înspăimântată, încât abia îmi mai aduc aminte călătoria cu carul, felul cum arăta țara. A trebuit să ne ușurăm în iarbă – m-a îngrozit! Și de atunci, niciodată. N-am nicio bijuterie, în afară de un colier pe care mi l-a lăsat mama. Și nu l-am purtat niciodată, Jevick, nici măcar o dată. Acum, o să mă întrebi – ce înseamnă asta? Ce-am clădit? Dacă n-am luat niciodată o hotărâre, dacă n-am făcut decât să fiu de acord cu ceea ce a fost hotărât pentru mine…

Am scuturat din cap, dar mi-a prins încheietura și a strâns-o cu violență, de două ori.

— Nu te preface.

Apoi mi-a dat drumul. Sângele mi-a revenit în încheietură; a început să tremure.

— Concluzia lui Ura! a spus ea cu un râs aspru.

Ochii i s-au umplut iar de lacrimi.

— Tata avea dreptate. E o prostie. Am crezut că, dacă aș avea ceva al meu… N-am fost niciodată pe mare. N-am fost niciodată într-o altă țară. Doar am citit despre ele. Acum n-o să mai merg niciodată. Mă auzi? N-o să merg niciodată. Dar am clădit ceva. Tu… tu…

A arătat către mine, tremurând. Supărarea ei m-a șocat.

— Unde ai învățat olondriana? m-a repezit ea.

— Olondriana? Acasă. Am avut un preceptor.

A fost ca și când aș fi stropit-o cu apă. Pentru o clipă, a înghețat; apoi și-a apucat lădița de scris și s-a ridicat.

— Tialon!

S-a îndepărtat repede peste iarba plină de rouă. Nu s-a întors să mă vadă nici a doua zi, nici următoarea.

Timpul se desfășura la Case monoton ca un ghem de lână. Eram cunoscut drept Insularul și eram aproape un pacient-model. Îmi mâncam mâncarea. Făceam plimbările obligatorii.

Îngrijitorii mă plăceau, la fel ca pacienții: odată, bărbatul cu capul plin de cicatrice mi-a dat o brânduță de toamnă.

Și așa treceau zilele – dar nopțile, nopțile… Somnul, ni se spune adesea, este fratele morții; pentru stafia mea, era mai degrabă un cadru de ușă acoperit cu draperie de mătase. O smucea cu un deget; eu mă zbăteam ca un pește prins în undiță. Apoi fulgere, țipete, pașii repezi ai îngrijitorilor pe hol.

Cădeam din pat atât de des, încât au tras salteaua pe podea și dormeam acolo, ca în culcușurile din insule. Un îngrijitor stătea pe un scaun în fața ușii mele, același bărbat cu nasul roșu și turtit care mă ajutase în prima noapte după ce ajunsesem la Case. Când l-am întrebat cum îl cheamă, mi-a zis că îi pot spune Ordu, ceea ce înseamnă „Ghindă”. Odată, când zăceam epuizat, privindu-l cum îmi curăță voma de pe podea, l-am întrebat dacă el crede în îngeri. A lăsat cârpa să cadă în găleată, fără să se uite la mine.

— Îți aduc niște ceai de ghimbir, a spus.

I-am scris Preotului Pietrei scrisoare după scrisoare, expunându-mi cazul și implorând îndurare. I-am scris lui Tialon, rugând-o să se întoarcă. Ordu avea grijă ca biletele mele să fie expediate; era un om cinstit; mi-a spus sincer că niciuna dintre scrisorile mele n-o să ajungă vreodată pe continent. Nici preotul, nici fiica lui nu-mi răspundeau la scrisori, dar eu le scriam în continuare, pentru că scrisul îmi împiedica mintea să o ia pe calea gândurilor nestăpânite: un creion cu care să-mi înțep încheietura mâinii. Măsuram încăperea cu pasul, desculț și cu părul răvășit, în haine de împrumut, construiam o logică, certându-mă cu propria mea umbră subțiratică.

Erau nopți în care îngerul nu venea și dormeam până când Ordu deschidea ușa și mă striga. După o vreme, acele dimineți erau de-ajuns să mă facă să plâng. După ce mă oțelisem pentru suferință, nu mai aveam nicio apărare în fața luminii simple a zilei. Îmi acopeream fața cu mâinile și plângeam.

Singurul lucru care mă mai putea liniști era exemplarul meu în două culori din *Idila Văii*. Poleiala care se jupuia de pe cotor, ilustrațiile gravate. *Felhami fugind din Fortăreața Beai. Regele întâlnește un Leu.* Coama fiarei roșu-aprins și cu o simetrie de roată. M-am târât în poveste, scufundându-mă în intriga în buclă și simetrică, bătăliile hibernale și transformările magice, vrăjitoarea Brodlian ca un melc fără casă în pădure, înconjurată

de cei patru porci albi, și Felhami, măcelărit, întins pe un pat de rută. „Merse mult, iar întunericul căzu și luna fu însoțitorul său.” Versurile neschimbate timp de opt sute de ani, învești mântate în puritatea lor princiară.

Și apoi, într-o zi, din carte a căzut un bilet, cu un scris pe care nu-l cunoșteam. Spunea așa: „Așteaptă-ne la miezul nopții.”

Capitolul 10
Miezul nopții în Pădurea de Sticlă

M-a trezit un șuierat.

M-am ridicat în șezut, cu mâinile încleștate, cu toți mușchii încordați, pregătit pentru lupta cu stafia. Dar nu era acolo. În locul ei, în fața mea atârna un felinar acoperit, care lăsa să treacă o singură rază arămie.

Nu puteam zări decât degetele care țineau lumina, iar dincolo de ele, o umbră acoperită de o mantie.

Silueta a azvârlit ceva pe salteaua mea.

— Pune-ți astea, a șoptit.

Am simțit ce căzuse lângă mine: pantaloni, o tunică, o pereche de papuci de pânză.

— Cine ești?

Vizitatorul meu a ridicat lumina ca să-i văd fața. Ochii îi erau umbriți, dar zâmbetul lui era destul de plăcut.

— Un prieten, a spus, cu vocea doar o adiere. Un prieten al tău și al Zeiței Avalei.

N-am mai pus nicio întrebare, ci m-am îmbrăcat cât de repede am putut în beznă.

Când am terminat, m-am ridicat în picioare, iar străinul s-a aplecat lângă urechea mea, înclinându-se ușor, deoarece, ca majoritatea olondrienilor, era mai înalt decât mine.

— Urmează-mă și nu vorbi până când nu-ți spun eu.

— Să-mi iau lucrurile?

Mi-a strâns scurt umărul.

— Nu în seara asta.

L-am urmat afară din cameră. Pe coridor, mici lămpi de veghe erau înșirate pe perete, palide ca niște licurici. Ordu era treaz, stând în scaunul lui cu spătar drept. M-am oprit, dar însoțitorul meu m-a prins de braț și m-a ghidat înainte, spunând în șoaptă:

— E în regulă.

Îngrijitorul și-a ferit ochii. Mi-am dat seama brusc că nu-mi răspunsese când îl întrebasem despre îngeri și am înțeles că probabil el îmi pusese în carte biletul cu scris ciudat. Gândul m-a luat prin surprindere, ca atunci când se deschide o fereastră într-o casă întunecată.

Însoțitorul meu m-a dus prin camera comună, raza palidă a felinarului său trecând peste șirurile joase de canapele goale. Am mers în continuare pe coridor până la ușă, nu cea care ducea în grădină, ci o alta, ieșirea către Orașul Sfânt. Era descuiată. Am trecut prin ea ca un curent neașteptat. Călăuza mea a tras ușa în urma noastră, atât cât să pară închisă, dar nu a lăsat-o să se încuie. Apoi am urcat un șir de scări întunecate și am ieșit într-o alee unde ne-a întâmpinat aerul nopții, înmiresmat de iasomie.

Însoțitorul meu și-a dat gluga pe spate.

— Ah!

S-a întors către mine și a rânjit, descoperind felinarul, astfel încât lumina a țâșnit între noi. Apoi a întins mâna.

— Mirus din Sinidre, a spus el. Gentilom în dizgrație, valet temporar și pierde-vară în general.

I-am luat mâna.

— Jevick din Tyom.

— Ești străin, nu? a spus el, ridicând felinarul și cercetându-mi fața. Și încă unul care arată destul de șifonat. Ce ți-au făcut acolo, în Case? Pari chinuit de vedenii.

Am aruncat o privire în spate.

— Am fost închis. N-ar trebui să înaintăm?

Mirus a izbucnit în râs.

— *Vai*! m-a dojenit el. Mulțumesc că mi-ai adus aminte care mi-e datoria. E ușor să uiți așa ceva într-o noapte ca asta. Bine. Uite mesajul oficial: Mailar, Mare Preoteasă a lui Avalei, te salută și îți solicită prezența în salonul său.

Nu prea știam cum să-l iau: rânjetul, șuvițele de păr încâlcite, amestecul de prudență și maliție din purtarea lui. Dar veselia sa era la fel de bine-venită ca briza de pe aleea deschisă, iar eu știam că Preoteasa lui Avalei era inamicul Preotului Pietrei.

— Voi veni bucuros, am spus.

M-a bătut pe umăr.

— Bravo. Formalitățile s-au încheiat. Pe aici – și nu te apropia prea mult de margine. Parapetul, te avertizez, a fost probabil

făcut în zilele adorării laptelui, iar până în grădină e un salt neplăcut.

Am înaintat prin palatul nopții. Am trecut peste poduri, prin săli unde statuile pictate păreau să tresară în lumina felinarului din mâna lui Mirus, ca și cum ar fi fost surprinse în mijlocul unor acte rușinoase. De câteva ori, am dat peste santinele care picoteau în casa vreunei scări, rezemate în lăncile lor, sau care patrulau pe parapete cu pas ostenit. Niciunul nu ne-a oprit să ne întrebe de sănătate. Cu unii dintre ei, Mirus a schimbat plicuri, tutun și o dată o sticlă de *teiva*; dar părea să primească la fel de multe daruri pe cât dădea, așa că ritualul arăta mai puțin a mită și mai mult a formă tainică de politețe. Noaptea era rece și înviorătoare, iar pe terase bătea vântul, fluturându-mi părul, împrăștiind parfumul florilor de noapte. Între turnurile unde erau ferestre luminate sau unde străluceau felinare în grădinile suspendate, liliecii își schimbau direcția în zbor rapid și cu precizie în lumină. Am trecut de ziduri cu iederă șoptitoare și am intrat în arcada în ogivă a unei uși. În sălile de dincolo de ea, mi-am pierdut simțul direcției. Știam doar că treceam dintr-o tăcere uriașă într-alta, în timp ce lumina lămpii luneca peste fresce și podele poleite.

În cele din urmă, am ajuns într-o grădină interioară, cu ramurile scăldate în lumina lunii. Singurul zgomot era picuratul unei ape ascunse, iar lucirea arămie a felinarului părea necuviincioasă, aproape suficientă ca să trezească florile încolăcite din somnul lor. Frunzele cernite ale rododendronilor îmi atingeau părut în bezna înmiresmată, pe măsură ce ne făceam drum pe dalele unei potecuțe. La capătul acestei jungle artificiale se afla o ușă de lemn întunecat, încadrată de felinare în formă de lalele, iar Mirus a deschis-o cu o plecăciune.

— Iată-ne ajunși.

Am pășit pe lângă el într-o anticameră. Pe o masă aflată chiar lângă ușă ardea un felinar, păzit de un slujitor în ultimele stadii de senilitate, căruia îi atârna pe umeri un păr rar, argintiu. S-a uitat la mine nesigur, dar și-a pierdut imediat interesul și s-a ridicat în picioare, smucind de nasturii de alamă ai jachetei. Mirus l-a salutat, în mod clar fără să aștepte răspuns, și-a lăsat felinarul pe masă și și-a atârnat mantia.

În camera de alături, noaptea fusese risipită. Globurile felinarelor răspândeau o lumină care imita meșteșugit razele

soarelui; străluceau, sticloase și rotunde, de pe încrengătura cu parfum dulce, din lujeri făcuți să crească de-a curmezișul tavanului. Bolta vie de culoare verde-închis se topea în frunzișul care acoperea pereții, șerpuind printre crengile copacilor plantați în ghivece, copaci care radiau o vitalitate subtilă, despre care mi-am dat seama curând că nu avea nimic vital: intram într-o pădure de sticlă colorată. Aripa unei păsări a licărit; florile din jur au scos un clinchet. Am traversat un pod peste un canal în miniatură în care sclipeau crapi. În salonul de dincolo de pod, mai multe siluete stăteau așezate în cerc, rezemate pe canapele, învăluite în râs, fum și note de lăută. Ne-am apropiat, iar ele au devenit tăcute și m-au privit. Aveau chipurile mândre, calme, unele frumos fardate. Am îngenuncheat în fața lor. Apoi s-a auzit o voce:

— Ridică-te, dragă băiete!

Și am știut, înainte să-mi ridic capul, că era vocea femeii de pe canapeaua roz. Superbă, uluitoare, deja mă orbise cu pieptul ei, aproape complet descoperit, încadrat într-un decolteu de mătase neagră. Avea poate vreo patruzeci de ani, iar gâtul îi era pudrat, înconjurat cu diamante și jais. Ochii îngușți se odihneau pe fața ca de marmură.

M-am ridicat, iar ea a întins brațul. Am pășit înainte și i-am luat mâna parfumată. Buclele din coafura ei bățoasă străluceau ca emailul.

— Bine ai venit, băiat scump! a spus ea cu voce groasă, fără să zâmbească. Eu sunt Marea Preoteasă. Îmi poți săruta șalul.

Marea Preoteasă a lui Avalei era prizonieră pe Insula Binecuvântată. Nu mai fusese pe continent de mai mult de un deceniu. Totuși, își păstrase un salon monden respectabil, chiar somptuos, unde primea oaspeți din familiile nobile care încă susțineau cultul ei slăbit. Aducea sacrificii pentru zeiță pe unul dintre dealurile din Insulă; i se permitea să folosească sala de bal din Turnul Oglinzilor în zilele de sărbătoare. Șalul îi era dintr-o mătase atât de fină, încât părea grea, ca și cum ar fi fost vie. Când mi-am apăsat buzele pe el, am rămas cu un gust de dude.

— Ia loc, a spus ea.

M-am scufundat în tapiseria galbenă a scaunului pe care mi-l arătase. Îmi era greu să-i susțin privirea atentă, inteligentă, ușor lascivă. A spus cu o voce înăbușită și plăcută, fiecare cuvânt

devenind o piatră care cade într-un lac:

— Ești în siguranță aici, copile. Nu-ți fie teamă. Să-i aducă cineva o băutură.

O fată posacă a ieșit din pădurea decorativă și a coborât în mâna mea un obiect făcut din sticlă și filigran de argint.

— Mulțumesc, am spus, ținându-l cu băgare de seamă.

Era un obiect asemănător unei lămpi, cu un corp rotund și patru picioare de argint. Alte câteva erau așezate pe măsuța joasă din interiorul cercului; din fiecare se ridica un tub de sticlă curbat.

— Ai mai băut vreodată *Ios*? a întrebat Marea Preoteasă.

Am scuturat din cap.

— Ce norocos ești că o încerci pentru prima dată! E un privilegiu al tinereții!

O tânără subțire ca un țâr și setoasă, care stătea vizavi de mine, cu fusta împodobită cu o bogăție de pene de păun, a luat de pe masă unul dintre vasele rotunde, și-a pus buzele pe tub și a sorbit, clipind dintr-un ochi fardat. O dungă de lichid auriu a umplut tubul. I-am urmat exemplul și am sorbit prudent din propriul meu vas, înecându-mi limba în lichiorul de piersici gros, dulce și amețitor care este băutura întăritoare a aristocrației olondriene. Aroma și gustul înțepător erau copleșitoare: mă simțeam ca și cum aș fi băut parfum nediluat. Totuși, după un scurt val de greață, am simțit energia prin vene. I-am mulțumit Marii Preotese pentru a doua oară, iar ea a scos un gâlgâit ușor de râs, abia deschizând buzele, care tot nu zâmbeau.

Camera s-a dizolvat în *Ios.* Cântărețul la lăută și-a luat din nou instrumentul, iar aerul dulceag s-a umplut cu notele lui melancolice, în timp ce oaspeții s-au cufundat în conversație, au râs sau și-au sorbit băuturile, prea politicoși sau prea disprețuitori ca să ia în seamă existența mea. Doamna care îmi venise în ajutor cu băutura se bătea cu mâna peste pieptul plat, astfel că brățările ei de aur zornăiau, scoțând un șir de sunete stridente, în timp ce, alături de ea, un bărbat cu înfățișare ciudată, tânăr, dar cu păr țepos, alb mătuit, își sublinia povestea ridicând disprețuitor din umeri. Un tânăr încerca să-și dea foc la cizmă; un altul, aprins la față și arătos, se tolănise pe podea, cu capul sprijinit de un ogar. O maimuță tăcuta se încolăcise în poala unei frumuseți poleite, care îi scărpina urechile cu unghiile vopsite în alb. Mai erau un curtean zvelt îmbrăcat în mătase de

culoarea piersicii, o doamnă de vârstă mijlocie cu buchete de violete deasupra urechilor, ai cărei obraji se lăsau după fiecare înghițitură de *Ios,* iar printre slujnicele de pe podea se afla o sclavă nissiană de o frumusețe mistuitoare, cu obrazul lipit de brațul unui scaun gol.

O încetare a zgomotelor din cameră, mai degrabă decât vreun semnal special, a dezvăluit misterul scaunului fără ocupant. Societatea adunată a luat o pauză, iar lăuta cântărețului a tăcut, deși doar pentru o clipă, o pauză între note. După ce a trecut momentul, muzica și râsetele s-au reluat, dar apucasem deja să-l văd, silueta tăcută care stătea în afara cercului, cu spatele la noi, cu o mână la spate, acoperit până la degete într-o dantelă spumoasă care curgea din mâneca sa întunecată. Era aplecat în față pentru a hrăni maimuța cocoțată printre frunzele unui arbore de lalele plantat într-un ghiveci și încărcat cu cercelușI de sticlă. Părea că ar fi fost acolo tot timpul, în zona nesigură a luminișului ornamental.

Apoi s-a întors și o întâmplare nefericită, combinată cu aburii *Iosului,* m-a făcut să cred că l-am recunoscut. Mi s-a părut că, în felul cum s-a întors către mine, în trăsăturile gurii lui sălbatice, în privirea atentă preocupată, l-am văzut pe dansatorul din Kestenya pe care îl întâlnisem în Bain. Șocul teribil m-a făcut să mă înec; pielea îmi era scăldată de sudoare; am crezut că l-am văzut așa cum era în bordel, cu frumusețea lui cumplită și cu aerul de nebun, cumva transportat în această cameră elegantă plină de aristocrați. În clipa următoare, asemănarea înspăimântătoare s-a risipit, iar eu mi-am recăpătat suflarea, în vreme ce silueta învești mântată în negru a înaintat și s-a alăturat cercului, fără a mai păstra nicio asemănare cu dansatorul, cu excepția unei oarecare purități a trăsăturilor și a unei grații și înălțimi izbitoare.

S-a prăvălit în scaunul de catifea și și-a aprins o țigară. A devenit pe loc ținta privirilor rapide și a șoaptelor furișe: conversația s-a poticnit, iar în cameră s-a strecurat o apăsare aproape imperceptibilă, ruinând atmosfera de cufăr cu comori fermecat. Tânărul care provocase tulburarea s-a lăsat pe spate în scaun. Semăna tot mai puțin cu dansatorul care mă speriase așa de tare: părul său lung era prins la spate; purta o bonetă neagră, iar discul de sticlă care-i acoperea ochiul drept îi dădea aerul unui bijutier sau al unui tânăr scrib. Părea arogant,

studios, ușor desfrânat, de familie bună și obișnuit să fie ascultat. Totuși, avea în comun cu dansatorul din Kestenya o anumită încărcătură de energie: combinația de frumusețe și evocarea unei amenințări.

— Energizante! a psalmodiat Marea Preoteasă, cu vocea ei gravă și lenește.

Patru slujnice s-au ridicat și s-au topit în pădure. Preoteasa s-a ridicat, cu lumina scânteind pe întinderea sânilor ei care săltau, și a privit la ciudatul tânăr cu bonetă neagră. Slujnicele s-au întors cu un cărucior, iar turnurile de fructul pasiunii glasat, perele fierte în vin, bucățile de ghimbir confiat înfipte în lamele de mentă și micile lebede cioplite în ciocolată albă pe care le duceau au fost întâmpinate cu strigăte de apreciere. Mâncarea a risipit melancolia care se instalase odată cu inoportunul străin. A fost servită cu un alt vin, dulce și roșu, turnat în mici cupe de aur și presărat cu petale de iasomie, urmat de o băutură fierbinte făcută din boabe de cacao. Sub influența acestor zaharicale, oaspeții s-au înveselit mai tare decât înainte, s-au ridicat de pe scaune și au schimbat locurile, ținând farfuriile de sticlă pe genunchi și fluturând furculițele mici, pe care erau prinse firicele palide de frișcă. În cele din urmă, au vorbit cu mine și m-au complimentat pentru olondriana mea. Am aflat și cuvântul pentru vasul de *los*: *alosya.* Tânărul cu părul alb a venit și s-a așezat pe brațul scaunului meu, iar eu i-am povestit despre insula Jennet, cel mai mare producător de ciocolată din lume.

În timp ce ne beam ciocolata, preoteasa a anunțat brusc: „Destul!” și, încă râzând și vorbind, oaspeții s-au ridicat în picioare, cu cănile aburinde în mâini, și au ieșit prin pădure, doamnele țipând când părul li se prindea în mugurii de sticlă. Slujnicele i-au urmat. Cântărețul la lăută și-a îndreptat picioarele suple, și-a luat perna și a plecat cu încrederea cuiva care își câștigă existența prin calitățile proprii. În Scurt timp, rămăseserăm doar cinci: Marea Preoteasă, Mirus, curteanul în mătase de culoarea piersicii, străinul întunecat cu manșete de dantelă și cu mine.

Preoteasa și-a aranjat fusta pe canapea. S-a auzit țipătul unei maimuțe invizibile.

— Ei bine, a spus curteanul cu o voce arțăgoasă, ciudat de plângăreață. Dacă e să ținem un consiliu secret, trebuie să o

facem într-o lumină atât de strălucitoare? Îmi pulsează capul de o oră.

La un semn al preotesei, Mirus a adus un felinar împodobit fantastic, încrustat cu gheare și lujeri din alamă veche, și l-a pus pe masă. A urcat pe un scăunel să stingă felinarele din tavan, a sărit apoi jos și s-a retras printre frunzele care sunau. În camera devenită acum tainică, grupul părea teatral, cu ochii goi. Un râs ușor ne-a ajuns din spatele copacilor.

Curteanul s-a scuturat; penumbra părea să-i fi readus energia. Mi-a întins mâna mică și palidă și a spus:

— Auram, Mare Preot al lui Avalei.

— Jevick din Tyom.

A râs. Părul lui era atât de uscat și de negru, încât nu reflecta deloc lumina, iar buzele roșu-aprins contrastau cu fața lui pudrată.

— Știu cine ești. Știm toți cine ești. Totuși, am făcut un oarecare efort să te vedem în persoană. Încântat să te cunosc în cele din urmă.

— Încântată, a repetat preoteasa.

M-am uitat la ea. În întuneric, crescuse, pieptul și gâtul erau uriașe deasupra rochiei ei negre. Părul arăta ca meterezele unui oraș.

— Am auzit, a spus ea, că ai vorbit cu un înger.

Trăsăturile ei tremurau în lumina aruncată în sus de lampă. Îmi doream din inimă să nu fi băut așa de mult. Voiam să întreb cum îl cheamă pe tânărul ciudat cu veșminte negre, dar am decis să mă concentrez pe salvarea mea.

— Așa este, am răspuns.

— Povestește-ne, m-a îndemnat preoteasa.

Și m-am aplecat înainte, și am trântit povestea bântuirii, a captivității și căile Morților Putreziți.

Când am terminat, preotul s-a întors către ceilalți și a apucat brațele scaunului.

— Dacă e adevărat, am putea ține iar Târg de Noapte!

— Da, a spus preoteasa. Totuși, e încă prea devreme să discutăm despre asta. Mai întâi, trebuie să-l examinăm amănunțit. Trebuie să fim siguri.

— Desigur, a spus Auram.

— Ce este un Târg de Noapte? am întrebat.

Preoteasa s-a întors către mine, jucându-se cu colierul de jais

de la gât. Pe masca cioplită a feței ei doar ochii, alungiți și negri, cu pleoapele desenate cu două fâșii verde-deschis, erau vii și gânditori.

— Târgul de Noapte, copile, este una dintre multele binecuvântări ale lui Avalei. Se ține în provincii, la țară. Oamenii vin de departe ca să vândă și să cumpere, să mănânce și să bea, să se bucure împreună, chiar dacă numai pentru o noapte. Și în mijlocul său se află întotdeauna *avneanyi,* ca să le răspundă la întrebări și să le aline durerea.

Avneanyi – un mistic, un sfânt. „Cel bântuit de îngeri.”

Mi-a înghețat sângele în vene.

— Ce fel de întrebări pun?

— Tot felul de întrebări, copile. Îngerii știu totul.

— Dar eu nu pot să vorbesc cu ea. Nu vreau să vorbesc cu ea. Vreau doar să scap de ea și să plec.

— Da, a spus preoteasa. Bineînțeles că ai vrea să te întorci acasă. Așa cum spunem noi, focul de acasă e mai strălucitor decât oricare altul. Și mai spunem că frigul de acasă e mai rece decât oricare altul. Dar un înger trebuie cinstit înainte să plece.

— Da, a intervenit preotul, cu vocea lui liniștitoare și tremurătoare. Precum Copilul Zăpezii, pe care îl invocăm ca să vindecăm frigurile. Nu pleacă niciodată fără o ofrandă. Când pacientul este vindecat, îi oferim frunze de busuioc și grâne, apoi dispare…

Sudoarea mi se adunase pe frunte.

— Nu-i pot vorbi.

— Nu încă, a spus Auram. Este ceva destul de obișnuit. Nu ai încercat. Doamna noastră te va ajuta la prima încercare. După aceea, încet-încet, o să fie mai ușor.

— Nu, am protestat eu.

Preotul și preoteasa s-au uitat unul la altul. Cât despre tânărul cu discul de sticlă la ochi, el a chicotit, și-a aprins încă o țigară și, cu o mișcare neplăcută din gât, a aruncat inele de fum către copacii sclipitori.

— Ba cred că o s-o faci, a spus atunci preotul, zâmbind, cu dinții desăvârșiți ca un lingou de argint.

Coama neagră de păr a fremătat când și-a întors capul. S-a uitat lung la preoteasă, repetând:

— Cred că o s-o faci. Pentru că doamna este puternică. Are puterea să facă ce îți dorești. N-ai spus tu că fata din insula ta a

murit în munți? Cum o să-i găsești trupul dacă nu te ajutăm noi? Dar, cu ajutorul nostru, totul devine simplu, ca un joc. Dușmanii noștri sunt puternici, dar doamna noastră este mai puternică.

Preoteasa s-a îndreptat de spate. Adâncimile întunecate ale ochilor ei au fost străbătute de o licărire.

— Așa este, a aprobat ea. Sunt o femeie cu o putere care nu cunoaște limite. Încă din copilărie am fost favorita zeiței. Nu spun asta, cum ar face alții, ca să te înspăimânt, ci ca să te conving să accepți oferta mea de ajutor. Ești departe de casă, iar atențiile pe care ți le acordă un înger sunt dificile la început. Ai nevoie de îndrumare, îndrumare pe care Avalei ți-o poate oferi. E puțin probabil, în aceste vremuri nefaste, să nu fii băgat în seamă de cei care te-au închis în Casele Cenușii, cei al căror cult blasfemator devine...

I-am urmărit privirea, pentru că nu se mai uita la mine, și l-am văzut pe tânărul cu bonetă făcând un gest atât de discret, încât aproape a trecut neobservat: mâna lui, care stătuse relaxată pe brațul scaunului, se ridicase cu câțiva centimetri, cu degetele răsfirate într-un avertisment. Preoteasa s-a cufundat pe dată în tăcere, iar eu m-am minunat de puterea acestui străin, care avea doar pe jumătate vârsta ei.

— Dar tu știi toate astea, a spus ea. I-ai cunoscut deja. Eu sunt cea care te poate ajuta, eu sunt cea care îți poate aduce trupul îngerului.

Aerul era încărcat de anticipare. Așteptau să vorbesc eu.

— Cum o să faci asta? am întrebat.

Preoteasa a râs grav, nestăpânit.

— Dacă e adevărat ce spui, atunci, când tu o să ții Târgul de Noapte, eu o să-mi trimit slujitorii în nord, la Aleilin. Vor obține ceea ce cauți. Vor coborî în Kestenya, în podiș, unde este ușor să se ascundă de soldații regelui. O să te întâlnești cu ei acolo, în satul Klah-ne-Wiy. Prințul nostru, a spus ea aruncându-i tânărului tăcut o privire blândă, mângâietoare, are o casă în apropiere.

Prințul. Privirile ni s-au întâlnit. Unul dintre ochii lui frumoși era mai mare decât celălalt, ușor mărit de lentilă.

Expresia lui era în același timp trufașă și tristă: da, plină de regret. În dantela de la gât erau cuibărite perle micuțe.

M-am întors către preoteasă.

— Dacă fac asta pentru voi – dacă țin Târgul de Noapte –, îmi

dați trupul?

— Da, a spus ea.

— Cum pot să mă asigur?

— Nu poți să te asiguri, a răspuns ea. Nu poți să fii sigur nici că până la urmă o să vrei să distrugi corpul.

Am râs.

— O să-l ard, îți jur.

— În *Cartea lui Avalei,* a continuat preoteasa, stă scris: „Ca un vânt ce străbate valea, ca un dragon, ca o mare de chihlimbar cenușiu și ca lovitura de ciocan: așa este orice spirit printre morți.”

Printre morți.

M-au dus printre copaci, pe unde plecaseră ceilalți, și am intrat într-o verandă cu coloane năpădită de noapte. Niște trepte duceau în jos către o terasă aflată sub stele, unde ardeau patru lămpi pe postamente de alamă, împrăștiind o mireasmă înviorătoare de rășină. Terasa se afla deasupra unui mic lac aflat printre turnuri, un iaz captiv, în care jucau luminile lămpilor și razele stelelor. Mai erau și alte terase care îl mărgineau, iar deasupra, balcoane, dar celelalte erau pustii, cu lămpile întunecate.

Din apă s-a auzit un strigăt. Am văzut trupuri palide înotând, trupurile tinere și puternice ale lui Mirus și ale altor bărbați. Hainele le erau împrăștiate pe terasă, alături de rochiile unora dintre slujnice, care țipau și se stropeau unele pe altele în apa nu prea adâncă. Pe terasă nu se afla niciun fel de mobilă în afară de o masă, așa că lumea stătea deasupra ei, pe treptele care veneau dinspre verandă, dar se ridicau des și se duceau până la masă, unde era așezat un bol cu lichid sclipitor din care își turnau în gură cu un polonic. Notele lăutei unduiau. Inima mea, scăldată în *Ios,* creștea la vederea celor două tinere care dansau pe terasă, cu fețele îmbujorate în lumina lămpii, cu rochiile frumoase răsucite pe corp, cu părul despletit, atârnând pe lângă urechi. Cântau un cântec popular dintre cele numite *vanadel,* al cărui refren era: „Ia-o la goană, micuța mea iapă neagră.” Nobilul cu păr alb, strălucitor în beznă, păși printre copacii de lângă terasă și strângea fructe de pădure, pe care le azvârlea către fete atunci când se învârteau. Nu purta cămașă.

Am intrat în nebunia aceea. Mai târziu, mi-am amintit imagini,

dar am pierdut ordinea în aerul amăgitor: cineva striga, altcineva râdea, vântul tulbura gutuii – dar nu pot așeza evenimentele în ordinea lor firească. Văd din nou figura ascuțită, zeflemitoare, batjocoritoare a doamnei cu pene de păun, care mă apucă de guler, dându-mi capul pe spate ca să-mi golească polonicul în gură, iar lichidul rece, pișcător îmi udă hainele. Poartă o brățară din perle naturale, care se rupe când mă zbat în mâinile ei, iar prețioasele biluțe se împrăștie pe dale. Un condur trandafiriu lunecă pe apă și se scufundă încet. O slujnică plânge printre coloane.

O văd pe Marea Preoteasă cu trupul ei extravagant ridicându-și brațele pentru a-și desface părul, care țâșnește în lujeri de culoarea cernelii. Masca de pe față este îndepărtată. Își dezgolește dinții, țipă, aleargă și se aruncă, încă îmbrăcată, în apa neagră. Brațele i se ridică, împrăștiind stropi. Cei din jur o strigă cu numele rangului, dar și pe numele Taimorya, care înseamnă Regina Vrăjitoarelor. Tânărul cu părul alb iese la suprafața apei, de data asta cu părul cenușiu mat, iar brațele lui înconjoară umerii ei astrali. O slujnică dezbrăcată alunecă într-o baltă pe dale; cade în genunchi cu un strigăt, carnea ei întunecată tremurând. Iar prințul o ține pe sclava nissiană de încheieturi, în umbra verandei. Nu vorbesc.

Ultima imagine, și cea mai puternică, are de-a face cu tânărul enigmatic. Trebuie să fi fost sfârșitul nopții, pentru că aerul e cenușiu. Anunță că ne părăsește. Încet, oaspeții se adună pe terasă, uzi leoarcă, clătinându-se, unii dintre ei dezbrăcați. Tânărul și-a pierdut unica lentilă bizară și boneta. Fața îi e tristă; părul îi cade pe umeri. Oaspeții adunați încep să se încline. Unul câte unul, se apropie de el, îngenunchează și ating dalele cu fruntea. La fiecare plecăciune, fața tânărului are un spasm, ca o tresărire nervoasă, iar buzele lui de culoarea prunelor sunt atinse de o aroganță insuportabilă. Marea Preoteasă îngenunchează arcuindu-se, rochia udă lipindu-i-se pe întinderea șoldurilor. Și strigă: „Tată!”

Îngenunchez și eu, aproape de cizmele lui scânteietoare, aproape leșinând cu fruntea pe răceala dureroasă a dalelor.

Nu-mi aduc aminte întoarcerea la Casele Cenușii. M-am trezit cu gust de fiere în gât și cu o bucățică de hârtie prinsă în păr.

Capitolul 11
Cingătoarea lui Avalei

Venim în ziua de Tolie, înainte de răsăritul soarelui. Îngroapă biletul în grădină.

Îngerul n-a venit la mine două nopți la rând. Două nopți întregi, fără evenimente și superbe, netulburate de sunetul luminii. Prima a fost dureroasă; într-a doua speranța a început să înflorească în mine ca o ramură de spini. „Știe”, m-am gândit. Simțeam că o parte din speranța mea aparținea stafiei, că urmărea ce se întâmplă, că știa că am pus în mișcare destinul nostru, că înțelesese cum am de gând să o salvez. Și aceste două nopți, după atât de multă suferință, mi-au dat o putere care se apropia de bună dispoziție. Am îngropat lângă zidul grădinii bilețelul pe care mi-l scosesem din păr. După aceea am plecat, am vorbit cu un pacient, am încercat să învăț cuvintele unui *vanadel.* Am atins crăpăturile din zid. Am atins copacii. O cioară a zburat, cu un zgomot ca de batistă în vânt. Puteam să aud lumea.

Trei ore înainte de răsărit. Luminișul zeiței, numit Cingătoarea lui Avalei, în inima dealurilor de pe Insula Binecuvântată. În simplitatea nopții olondriene, cu măslinii pictați în negru, coborâm pajiștea cu iarbă plină de hopuri către intrarea în altar.

Dealul se profilează cocoșat pe fundalul stelelor, acoperit cu iarbă și floricele bătute de vânt care reflectau lumina felinarului. În fața noastră se află ușa, o crăpătură zimțată în piatra calcaroasă, în piatra aceea sfărâmicioasă de culoarea nisipului, cu făgașele ei de țărână, cu grămezile de jertfe. Tulpini de praz, un cuib de pasăre, legături de fân strânse cu panglici. O butelcă de ulei de măsline, o mică harpă albă. Am trecut pe lângă scoicile rugii și dudele remușcării și am intrat în fanta alungită din zidul dealului. Trebuia să te întorci într-o parte ca să poți intra. Aveam pe haine colbul dealului. Noi: preoteasa lui Avalei cu mantia ei din piele de leu cu nestemate, însoțitorii ei mlădioși cu ochi dilatați, ducând salbe de clopote, cei nouă preoți tăcuți cu măștile de piele încrețită, cu ciocurile de fildeș. Și eu. Învești mântat într-o robă de mătase albă, cu turmeric pe obraji, scurm prin stâncă și sunt înghițit de deal. În cele din urmă, simt

o suferință sfâșietoare, agonia plecării. Niciodată nu mai fusesem atât de departe de casă.

Beznă. Bezna vechilor zei, zei care, deși străini, semănau cu zeii mei: zei ai discordiei, înflăcărării, revelației. Intrarea ca un tunel cotește înainte de a se deschide în acest spațiu și este o beznă totală, care așteaptă, încolăcită și conștientă. O beznă unde trăiește ceva. Respir aerul rafinat, saturat, colbul antic, fantomele înfometate ale tămâii. Nemișcat, simt spațiul gol din jur zumzăind. Se simte un freamăt, scăpăratul puternic al unui chibrit. Apoi bezna înflorește: o lumină orbitoare care mă face să-mi acopăr ochii și, când reușesc să-i deschid, un foc, o grădină: o frumusețe care mă face să plâng pentru că este darnică și neașteptată, o boltă de clopoței purpurii, o cascadă de pietre prețioase. Peștera este mică, iar pereții sunt plini de asperități: frumusețea stă în culoare. Una câte una, sunt aprinse torțele de pin. Sunt puse în suporturi de fier, luminând portocaliul câmpurilor de mac și stacojiul panourilor festive de lumini și aurul de pe pereți. În această splendoare, preoții și fetele fardate stau în cerc pe podeaua de piatră, încrucișându-și picioarele într-o tăcere sublimă. Marea Preoteasa stă în picioare în fața altarului grosolan tăiat în perete, cu stropi parfumați, maro-roșcat, mirosul de sare încinsă.

Umbrele noastre sunt uriașe, nefirești; par să se miște mai repede decât noi. Preoteasa îmi face semn să îngenunchez în mijlocul cercului. Ia urciorul de piatră de pe altar și toarnă ceva într-un bol: lichidul este uleios, cenușiu-deschis și are un gust foarte dulce. După două înghițituri râgâi. Așteaptă în tăcere să termin. Îi dau înapoi preotesei bolul de piatră brută. Își înmoaie mâinile în alt bol de pe altar și întinde ceva cu miros rânced peste fața și gâtul meu: unt clarifiat[2].

— *Anavyalhi,* spune ea. *Pe tine eu te-am așteptat într-ale munților zăpezi, dară tu n-ai venit, tu, porumbel cu piciorușe stacojii.*

Vocea ei e gravă, mângâietoare și tristă, ca și cum ar crede cu adevărat cuvintele pe care le rostește, deși nu face decât să le recite din cartea minții ei.

---

[2] Untul clarifiat este untul obținut după separarea grăsimilor de părțile solide (proteine) și apă. Totul se întâmplă printr-un proces lent de încălzire, iar rezultatul obținut nu trebuie confundat cu untul topit.

— Anavyalhi, iubirea mea cu picioruşe roşii, copac de aloe, nor de şofran. Grai pierdut peste apă, o, voce pierdută a iubirii mele! auzi-voi oare eu vreodată corzile dintr-al tău gât, o, tu, veche lăută rondă? Nu, spune apa; pentru că pe vecie a plecat în ţara întunericului...

Preoteasa se îndepărtează de mine, cu palmele lucind de untul gros. Crisolite clipesc printre fibrele aspre ale robei. Deasupra ei, faţa îi este inexpresivă, serioasă, atentă, cu ochii ca funinginea. Privirea ei nu se depărtează nicio clipă de la mine, în timp ce întinde mâna spre una dintre fete.

O pasăre, un porumbel mare care bate violent din aripi, este deodată alături de noi, scoasă dintr-un sac de catifea aflat în poala fetei. Pare un foc alb în mâinile preotesei, care îl ţine îndreptat către tavanul peşterii şi tună ceva într-o limbă necunoscută, teribilă. Apoi îl ţine deasupra scobiturii puţin adânci de pe altar şi-şi scoate un cuţitaş de piatră din părul împletit. Pasărea se zbate; câteva pene sunt lipite cu unt. Îi taie gâtul cu o mişcare calmă, voluptuoasă.

În clipa aceea, peştera se umple de sunete: fetele cântă, recită, bătând salbele de clopoţei de genunchii îndoiţi, iar preoţii, cu vocile înăbuşite de pielea scorţoasă a măştilor, zumzăie şi îşi scutură moriştile cu mărgele. Unii dintre ei au mici mojare ceremoniale cu pistiluri de piatră, pe care le poartă la cingătoare, şi acum bat ritmic în ele. Sunt prea fascinat ca să înţeleg ce cântă. Sunet de albine înfuriate, cicade, lanţuri care zornăie. Preoţii îmi inspiră groază cu ciocurile lor îngălbenite, ochii invizibili, coamele fragile şi urechile de iepure lăţoase cusute pe laturile măştilor. Sunt ca doctorii noştri: îmi fac rău. Privesc în spate, către preoteasă, şi văd sângele scurgându-se printr-un jgheab către un şanţ în jurul altarului.

Şi nicicând tu nu te mai întorci?, spune ea, implorându-mă cu ochii, întinzând mâinile, care strălucesc întunecat în lumina torţelor. *Nu, rostesc zăpezile; căci pământul ce din străfund revarsă minunăţii pentru tine doar o umbră-i lângă iubirea ta, şi umbra unei uşi închise. Şi nu te poate ţine iubirea mea, Anavyalhi, trup de apă... calea spadei sau a pomezilor ucigătoare...*

Într-o clipă de luciditate am ştiut că lichidul pe care îl băusem îmi afectează mintea. Totul era clar în clipa aceea. Viziunea mi s-a ascuţit: văd firicele de păr în masca rigidă a unui preot, îmi

imaginez cum se simte pielea, tare și bombată, fruct uscat. Văd trupurile ascunse sub rochiile roșii ale fetelor, trupuri tainice, coastele cutremurându-se când își scuturâ clopoțeii. Văd mai mult decât îi e dat să vadă ochiului omenesc, le văd sudoarea de pe pântece, teama de bazinul întunecat, teama de întuneric. Le văd spălându-se pe față, devenind copilăroase, rozalii, lipsite de apărare, târându-se în paturile lor și vorbind codificat prin atingeri de degete, transmițând bârfe de-a lungul șirului de paturi, fetele pe care le cheamă Feilar, Kialin, Kerelis, aceste tinere fete aflate departe de casă. Pot număra berilurile lucitoare presărate pe roba preotesei, ca un crâng într-un lan de grâu roșcat. Cred că pot să le prind chiar și parfumul: miros a mentă.

Dar calcedoniile miros ca scoarța de copac. O văd pe ea, pe Taimorya, Regina Vrăjitoarelor. Știu că în fiecare seară mănâncă o farfurie cu melci, pentru elocvență. O văd stând în șezut lângă felinar, pictând un măr de porțelan chinezesc. Prințul este adormit în umbra patului ei.

Apoi, la fel de brusc cum a apărut, această limpezime dispare. Gura mi se descleștează; mi-e greu să-mi țin ochii să nu se închidă. Muzica monotonă, care nu slăbește deloc, care este acum ca un alai măreț pe cai, care sună și tropăie printr-o trecătoare între munți, mă zăpăcește ca o ceață. E praful ridicat de copite. Și, undeva departe, ecoul pietrelor care cad. O văd pe marea preoteasă: numai fața ei, frumoasă, împietrită, solemnă. Ochii ei negri migdalați reflectând sclipirile torțelor.

— Dragostea mea, spune ea.

Vocea ei se aude adânc înăuntrul urechii mele, atât de adânc, încât nu știu dacă a vorbit ea sau eu.

— Unde ești?

Acum sunt sigur că eu am fost cel care a vorbit. Dar totodată a vorbit și ea; o simt vorbind prin mine. Mă lupt fără vlagă cu ea, dintr-odată îngrozit, încercând să mă scol, ridicând pleoapele grele să văd trupul porumbelului pe altar. Mă lupt cu bezna, dar nu reușesc decât să-mi spun în gând, prostește: „Au pus ceva în torțe. Fumul este ciudat…” Apoi devine prea ușor să mă scufund, să mă abandonez uitării. Alunecarea către fund este lesnicioasă, desfătătoare. Acolo, la fund, văd văi neînchipuite de pești albi. Sunt și deșerturi, presărate cu rododendroni înnegriți.

— Unde ești? întreb eu sau întreabă preoteasa, cu vocea mea.

De ce nu vii la mine? Nu mă poți auzi? Te caut de atâta vreme. M-am rătăcit…

Tăcere. Un murmur de apă care ar putea fi undeva, departe, clopoțeii fetelor în peșteră.

Și atunci o văd. Și, pentru prima și ultima dată, știu că o văd când este singură, înainte să-și dea seama că sunt acolo. Merge nesigură, oprindu-se uneori, ca și cum i-ar fi scăpat ceva pe jos. Este departe și înaintează foarte încet. Poartă aceeași cămașă scurtă, lipsită de culoare, iar părul îi cade pe umerii înguști. Întoarce capul, stânjenită, umplându-mă de dorința de a plânge.

— Sunt aici, spun.

Privește brusc în sus și mă vede. Privirea ei arde. În aer, răsunetul insistent, ca niște fulgerări de lumină.

— Jevick, o aud.

— Da.

Vine aproape de mine, aproape orbindu-mă cu oceanul ei de lumină, făcându-mă să țip, cu ochii în flăcări; apoi se estompează și mă privește neliniștită și nerăbdătoare, prin norul învârtejit.

— Jevick, ești aici. Ai venit să mă cauți…

— Da, șoptesc eu.

Se încruntă.

— Dar ești ciudat. Sunteți doi.

— Da. Am cerut ajutorul unei preotese din Nord. Am venit împreună să aflăm care ți-e dorința. Am venit… eu am venit din iubire pentru tine…

O izbucnire de dispreț mă face să țip din nou. Ochii îmi sângerează.

— Tu nu mă iubești, spune îngerul.

— Iartă-mă. Vorbeam despre iubirea pe care toți cei în viață trebuie să le-o poarte celor care vin de dincolo de mormântul strâmt.

— Dincolo de mormânt, spune îngerul. Astea sunt vorbe nordice.

— Da, șoptesc.

Simt cum cuvintele răsună în mine. Ascult, și vorbesc, în două limbi în același timp, traducând vorbele. Gura și urechile Preotesei lui Avalei.

— Foarte bine, spune îngerul.

Se uită la mine cu dispreț amar, iar eu mă târăsc, zvârcolindu-

mă dinaintea flăcării feței ei.

— Băiatul e slab, spune ea cu dispreț. N-o să reziste mult. Ai întrebat ce doresc, iar eu o să-ți spun.

Face o pauză, răsuflarea ei e un pârjol. Apoi spune:

— Scrie-mi un *vallon.* Pune vocea mea în el. Lasă-mă să trăiesc.

Se trage aproape de mine.

— Scrie-mi un *vallon*, Jevick. La fel ca ceea ce mi-ai citit pe corabie în ziua aia. Ai spus că durează veșnic.

Dintr-odată, vocea ei e întretăiată, întreruptă de lacrimi. Plânge cum plânge cineva care moare de jale, și totuși nu poate muri; plânge cum plânge cineva care a pierdut ce-i era mai drag, singura iubire.

— Jevick, mama m-a lăsat singură. Mă auzi? M-au îngropat acolo, în Nord. A fost slabă. I-a lăsat să mă pună în pământ. În cimitir – ptiu! –, în cimitirul uriaș de pe deal. I-a lăsat să mă pună acolo, să-mi cufunde oasele în pământ și – o, Jevick! Sunt printre Morții Putreziți.

Fața îi e transfigurată de groaza pe care o simte – groaza care ne înhață pe amândoi. În ghearele ei și pentru o clipă pare tulburător de umană. Fața ei e aproape de a mea, ochii larg deschiși, gura căscată. Mi se pare că-i pot vedea porii, mărgelele de sudoare, teroarea… Dar desigur că este o iluzie, un spectru: trupul ei e sub pământ, scufundându-se și putrezind, tinerețea și frumusețea ei, biete bule de gaz. Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, țipă, începe să se tânguie, scuturându-și părul în toate părțile, jelind pentru ea însăși.

— Jissavet, strigă ea. Jissavet.

Preoteasa prinde traducerea din mintea mea. Insula Florilor Albe.

Dar mă desprind acum. Nu pot vorbi pentru ea, nu pot răspunde la întrebarea prostească: „Da, îngerul? Ce vrei să spui?” Știu ce vrea să zică, îmi spun în gând, iar preoteasa nu mă aude pentru că sunt deja prea departe, trupul îmi e cuprins de tremur, lucește de sudoare, călărind un șuvoi de durere care mă duce mai departe, și mai adânc, unde nu o să mai aud țipetele înnebunite de jale ale îngerului. E ca și cum se îndepărtează de mine, plângând în hohote peste văi. „Jissavet, Jissavet.” Apoi tăcere. După care nu mai știu nimic, până când mă trezesc din nou în peștera sacră și văd fața lui Auram

aplecat deasupra mea.

— Nu te ridica, spune el.

M-am uitat în sus la el, la șuvițele groase de păr în neorânduială proiectate pe tavanul povârnit al peșterii. Fața îi era umbrită, dar puteam vedea că nu avea paloarea lui obișnuită de var: pielea era pătată, întinsă, iritată. Simțeam un miros acru: am bănuit că venea de la fusta scurtă de piele pe care o purta. Un miros de dulapuri străvechi, sudoare străveche. Masca îi atârna de gât și mă privea și el, cu o căutătură răutăcioasă, cu pielea brăzdată de cute fine în lumina torțelor.

— Curajos băiat! a spus el în extaz.

Mi-a mângâiat părul; palma îi era umedă și cu parfum greu de mosc. Zăceam nemișcat pe podeaua goală a peșterii, aproape de picioarele lui încrucișate, de tibiile lui care păreau jupuite, aproape lipsite de păr, de bătaia scurtă a pulpanei. În aer răsunau voci, murmurul fetelor și umbre uriașe se mișcau de colo colo pe pereți.

— *Avneanyi*, a șoptit Auram.

Îmi desena un cerc pe frunte cu degetul arătător, iar unghia lui mi se agăța în piele.

Pe pereți, umbrele săreau și se micșorau până dispăreau cu totul, clătinându-se ca și cum ar fi fost bete, acele viziuni de culoare magnifică. Zac nemișcat, cu dureri în gât. Peștera unduia, un foc de pădure, felinare de carnaval, un cer în floare înnobilat cu lalele fără seamăn.

În cele din urmă, Auram și un alt preot m-au ajutat să mă ridic. Îmi simțeam fața scorțoasă; untul clarifiat se întărise. M-am uitat fără vlagă în jurul meu. Fetele, ale căror brățări de mărgele zornăiau legate la gleznă, erau adunate în jurul marii preotese, care zăcea inconștientă în fața altarului de piatră.

— Nu te îngrijora, a spus Auram. Întotdeauna face așa. Tu ai avut un succes strălucit, strălucit! Gata! Hopa sus!

A chicotit, dând pe dinafară de bună dispoziție. Fetele frecau cu ulei aromat tâmplele albe ale preotesei. Una dintre ele îi masa picioarele, cu mâinile ei subțiri pipernicite pe lângă hălcile acelea uriașe de carne. O alta îi ștergea sângele de pe mâini.

Preoții m-au rotit și m-au tras prin crăpătura din coasta dealului și ne-am împleticit afară în noaptea rece, înmiresmată. Era lună plină, iar umbrele copacilor se profilau negre pe

pajiștea fantomatică. Dincolo de ei, o luncă unduia ca o mare palidă. Auram a chiuit. El și celălalt preot glumeau, sprijinindu-mă în timp ce pășeau prin iarba înaltă, către luminile palatului. Pe celălalt preot îl chema Ildo; mi-a povestit despre nepoata lui, care era jimblăreasă la bucătăriile Telkanului. Pieptul ei de făină neagră. Cei doi preoți hohoteau la poveștile lor obscene, ca niște bărbați care se întorc de la o partidă de vânătoare. Măștile le atârnau de frânghii în jurul gâtului. În grădinile palatului, printre tise, am văzut căprioare care pășteau.

După ce am ajuns înapoi, în salon, Auram mi-a dat o cană cu ciocolată fără zahăr. Purta o robă acum, un veșmânt lucios din mătase portocalie.

— *Avneanyi*, a șoptit el.

— Nu-mi spune așa.

— Bea, m-a liniștit el. O să fie totul bine.

M-a privit în timp ce beam, cocoțat pe un colț al scaunului. „Scrie-mi un *vallon”,* m-am gândit. Și am râs, cu mușchii greoi și dureroși. Preotul îmi curățase cu o cârpă untul clarifiat de pe față, dar încă mă simțeam ca și cum aș fi purtat o mască. Am râs cu buze rigide, necooperante, cu o durere ascuțită în gât, de monstruozitatea ideii, de absurditatea ei superbă. Să scriu o carte *pentru ea,* să pun cuvintele *ei* în litere olondriene! Această stafie, acest intrus, care vorbește doar kideti!

— Nu, am spus cu voce tare, scrâșnind din dinți. Nu o voi face. Nu am să amestec oroarea morții cu ceea ce iubeam cel mai mult.

Ciocolata era amară ca fierul, salonul cenușiu în lumina zorilor, lămpile cu mărgele arse.

— Bea, a spus preotul. Ai nevoie de asta după rugă. Dar cât de viteaz ai fost! Cât de bun! Ai stofă de preot al lui Avalei!

— Iartă-mă dacă nu mă consolează.

A zâmbit. Trăsăturile lui fără viață, neobișnuite, parcă estompate, erau străpunse de punctele sclipitoare ale ochilor.

— O să-ți spun o poveste, a zis el. Da, înainte să te ducem înapoi la Case. Doar o povestioară simplă. Ceva care să te ajute să dormi. Eram în Asarma în vremea holerei. N-au trecut mulți ani de atunci – doar câțiva –, timpuri îngrozitoare pentru noi. La vremea aceea, eram doar un copil. Studiam astronomia și, când eram la școală, aruncau cadavrele în mare... Și căruțele,

căruțele cu morți erau pretutindeni. Le vedeai de la geam. Nu mai era niciun loc care să nu miroasă a moarte. Când ieșeam seara să citim stelele, ne înecam cu mirosul orașului, iar dincolo de dig pluteau cadavrele și erau luminescente... Ei bine, aveam un coleg, un băiat din Fanlevain, băiatul unui ceasornicar, foarte isteț și cumva... singuratic. Așa era, retras. Stăteam împreună într-o cameră din cămin și îl auzeam vorbind în somn... A! mai târziu, m-am blestemat că nu l-am ascultat, că mi-am tras perna peste cap! Pentru că, vezi tu, băiatul ăsta... băiatul ăsta era un sfânt. Dar asta nu s-a aflat decât mai târziu. Cine știe ce am fi învățat de la el dacă am fi știut de puterile lui?

Preotul a făcut o pauză și și-a întors deznădăjduit palma.

— Cine știe? Vezi tu, *telmaro,* m-am mișcat prea încet. Numai după ce s-au întâmplat lucruri ciudate – după ce a căzut în transă la școală, după ce am găsit un teanc de poezii pe care le scrisese – i-am spus unuia dintre profesori ce am văzut și numai atunci a fost dus la templu. Dar în momentul acela avea deja semnul năpastei. Când și-a luat rămas-bun de la noi, era deja slăbit; când a coborât scările, se ținea de pântece. Și într-o săptămână era mort. Și și-a luat înțelepciunea cu el în mormânt. A dus cu el binecuvântarea îngerului.

Auram s-a aplecat în față. Zorii din fereastră licăreau pe obrazul lui bărbierit. Mi-a aruncat o privire lungă, adâncă, de parcă m-ar fi recunoscut de undeva.

— Îmi aduc aminte de o noapte, a șoptit el, susținându-mi privirea. Băiatul ăsta, *telmaro*, băiatul ăsta discuta cu o statuie, singur în întuneric.

Cana mea era goală; i-am dat-o în tăcere. Apoi i-am spus încet:

— Povestea ta nu-mi spune nimic. Nimic. Mă auzi?

Vocea mea devenea mai puternică pe măsură ce el își cobora privirea și începuse să se joace cu copcile smălțuite ale robei.

— *Nimic.* Îngerii tăi, drogurile tale, mizeria ta, Avalei a ta! Nu vreau decât să scap de spectru și să plec.

— Dar te putem ajuta, a spus el ridicând ochii. Putem să-ți dăm trupul îngerului.

— În schimbul Târgului vostru de Noapte. Unde aș fi arestat din nou, fără îndoială, și târât în Case pentru că m-am dat drept sfânt.

A râs vesel.

— Crezi că doamna mea este neputincioasă? O, nu. Încă are mulți prieteni. Mulți prieteni. Se crapă de ziuă, dar nimeni nu a anunțat dispariția ta din Casele Cenușii. Și când te întorci, va fi ca și cum nici n-ai fi fost plecat.

A lunecat înainte, cu ochii încă luminați de veselie, m-a prins de umăr și mi-a scrâșnit în ureche.

— O să pleci de pe Insulă într-o săptămână sau chiar mai repede.

Zâmbetul lui avea o blândețe copilăroasă și mi-a fulgerat prin minte că era, într-o oarecare măsură, nebun – așa cum sunt nebuni doctorii din insula noastră, cu puterea transcendenței. Așa cum era nebun și Preotul Pietrei: așa cum eram nebun și eu. O astfel de putere spirituală este întotdeauna nestatornică, nu poți avea încredere în ea, riscă să rănească. Dar, prins de puterea acestui preot, atârnând de mantia lui Avalei, îmi puteam croi drum cu ghearele afară din Case și către libertate.

Eram recunoscător că nu spusese nimic despre vorbele răsunătoare ale îngerului: „Scrie-mi un *vallon.”* Poate că nu auzise. Sau poate că pentru el nu conta ce spusese ea, ci faptul că puteam să comunic cu ea, că eram un *avneanyi* adevărat. Mi-a luat brațul și m-a dus către ușă, cu o ușoară căldură în degete, o notă întunecată în răsuflare, ca un suspin ascuns. Mult timp după ce m-am întors la Casele Cenușii, mirosul lui înțepător s-a ținut de mine ca stafia unui chibrit aprins.

Capitolul 12
Povestea lui Tialon

A doua zi am avut friguri – atât de puternice, încât îmi clănțăneau dinții. Ordu mi-a atins fruntea și mi-a schimbat oala după ce am vomitat un lichid cenușiu apos. Nu m-am alăturat celorlalți pentru plimbarea zilnică în grădină, ci m-am încovrigat și mi-am ascuns fața, înfășurat strâns în cearșafuri. Când am adormit, am visat insulele, pe fratele meu fluierând, umbrele păsărilor, iar după ce m-am trezit am numărat minutele, ca și cum asta ar fi putut face să dispară frisoanele. De dincolo de perete se auzeau strigăte: gemetele nebunilor, nearticulate și destrămate pe margini, ca niște rugăciuni.

Acolo a venit să mă vadă Tialon. Era prima ei vizită după multe săptămâni. Avea cu ea lădița de scris și o umbrelă

înrourată de picături umede, pentru că ploua peste Velvalinhu. Părul îi era ondulat în bucle mici și presărat cu picături, acolo unde vântul bătuse ploaia pe sub umbrelă. Și-a pus lucrurile lângă perete și a venit nechemată să se așeze pe marginea saltelei mele, aducând cu ea aerul rece care-i rămăsese prins în faldurile hainelor, și mi-a zâmbit – un zâmbet gingaș, pentru că fața îi era trasă și bolnăvicioasă și umbre adânci îi întunecau pielea de sub ochi.

— Jevick, a spus ea.

— Tialon.

— Ți-e rău? m-a întrebat blând.

— Dar ție?

La asta, zâmbetul ei a devenit mai cald și în ochi i-au apărut lacrimi. Mi-a mângâiat încheietura cu o mână înghețată.

— Nu. Sunt foarte bine. Tot mai citești *Versurile olondriene?*

— Da. Și *Idila Văii.*

A încuviințat din cap. Ochii i-au strălucit cu lumina străvezie a cerului, ca și cum i-ar fi spălat ploaia.

— Și eu citesc. Am citit scrisorile tale. Îmi pare rău că n-am răspuns. Dar am venit să te văd. N-o să stau mult. O să mă întorc la viața mea reală. Îți aduci aminte că ți-am spus cum am clădit ceva… Asta am clădit. Viața asta.

În lumina întretăiată a felinarului fața ei părea tânără, hotărâtă, nefericită. Era o oarecare îndrăzneală în felul în care și-a ridicat bărbia.

— Citesc. Iau note pentru tata. Stau în altarul Pietrei, totdeauna citind, uitându-mă, scrutând în adâncul misterelor. Piatra… Aș vrea să-ți pot arăta și ție. Poate atunci ai înțelege. Este neagră, grea, surprinzătoare, acoperită cu scris…

Și-a înălțat mâinile, cu brațele larg deschise, schițând o formă neclară în aer, apoi a ridicat din umeri și le-a lăsat să cadă.

— Nu ți-o pot descrie. Dar, Jevick, este ceva măreț. Speranța noastră. Tata este doar al doilea care încearcă să interpreteze mesajul. De asta…

A făcut o pauză și și-a mușcat buza, apoi s-a uitat la mine și a continuat încet:

— Din cauza asta e lesne să facem greșeli. Înțelegi? Pentru noi, pentru cultul nostru, e începutul. Suntem încă vulnerabili – încă râd de noi, încă ne urăsc… Avem sprijinul regelui, dar al niciunuia dintre apropiații lui. Adevărul este că fiul lui se numără

printre cei care se străduiesc cel mai tare să ne discrediteze. Și mai este și cultul lui Avalei. Ne urăsc pentru că respingem ce iubesc ei: luxul, desfrâul, năzuința către îngeri.

A zâmbit văzându-mi fața îmbujorată.

— Știu că te-ai întâlnit cu Marea Preoteasă a lui Avalei. Știu totul. Avem spioni.

O lacrimă i s-a scurs în jos pe obraz, până în poală.

— Da. Spioni. Ascultăm pe la uși, urmărim oameni. Tata primește rapoarte în fiecare dimineață, în zori. Este dezgustător…

Văzând spaimă pe fața mea, a râs, ștergându-și lacrimile cu încheietura mâinii.

— Nu-ți fie teamă. Ești în siguranță. Mă crezi, nu? Știi că sunt prietena ta.

M-am uitat în ochii ei melancolici, ochii ei de o imensă sinceritate.

— Da, am răspuns. Știu. Dar nu știu de ce.

— Asta am venit să-ți spun, a zis ea. Motivul pentru care sunt prietena ta. Motivul pentru care n-am să te trădez, deși știu că fugi. Motivul pentru toate.

S-a uitat cu atenție la mine, cu un zâmbet înfricoșat, și a înghițit în sec.

— Este ciudat – acum, că sunt aici, nu știu cum să încep.

Dar a știut. A știut cum să înceapă. A tras aer adânc în piept și s-a uitat în jos la degetele ei încleștate pe rochia de lână neagră. Apoi și-a ridicat capul și m-a privit în ochi. S-a aplecat spre mine ca o soră, în timp ce ploaia a închis Insula în spatele palisadelor ei sonore.

Mi-a spus despre satul Kebreis, satul Flint, cu acoperișurile din cioburi de ardezie și ferestre cu zăbrele. Un sat de apă rece și stâncă dură, prins între dealurile din vest, Fiaduoron, Munții Întunecați. Kebreis: cocoșat într-un peisaj de o frumusețe sălbatică, printre pâraie limpezi, ceruri scânteietoare și culmi de munte cu zăpadă strălucitoare, un peisaj unde lucirea îți rănește ochiul, al cărui aer rece îți străpunge plămânii, cu oameni retrași și tăcuți, care râvnesc la izolare. Mulți bărbați au lucrat cândva în mine. Aceștia aveau tatuaje sub ochi, care, în timp ce ei trândăveau la cafenea, îți dădeau de-nțeles că sunt „Hoți” sau „Pirați”. Printre ei era un bărbat care fusese însemnat cu cuvântul albastru „Braconier” – pentru că fusese prins vânând

un vier în Kelevain, pădurea Telkanului.

Petrecuse șase ani în mine și, când pedeapsa i se terminase, a coborât din munți în singurătatea din Kebreis. Ca mulți alți bărbați din zonă, descoperise că poate trăi cel mai pașnic printre dealuri, unde tatuajul lui nu-i atrăgea defăimări, ci respect. Așa că s-a statornicit acolo și a fumat cu ceilalți în cafeneaua micuță, bând vin roșu acru pe peticul de praf de sub umbrar, și s-a însurat cu singura fiică a profesorului, împotriva voinței tatălui ei, și a luat-o să locuiască împreună în casa cu o singură cameră dintre culmi.

Fata profesorului purta haine de bumbac aspru, ca și celelalte femei din Kebreis, iar iarna, o pereche de cizme garnisite cu piele de vidră. Și, în pofida prorocirilor de dezastru ale tatălui ei, n-a tânjit niciodată după lenjerie fină sau slujitori, nu s-a plâns niciodată când a trebuit să spargă gheața din găleți. A crescut capre, a ars-o soarele, a prins păstrăvi și a mâncat cartofi și a refuzat să ia fie și o ridiche de la tatăl ei, iar copiii au venit unul după altul, toți neastâmpărați, costelivi, veseli, îndrăzneți, la fel ca părinții lor. Erau bine pregătiți pentru viața în Kebreis și nu aveau visuri nefericite. Apoi au avut două fete care au murit în pruncie; apoi au avut un ultim copil, un băiat, pe care mama lui l-a numit Lunre, pentru că s-a născut în luna celei mai curate lumini.

Tialon mi-a spus toate astea. Vorbea tremurând de nerăbdare, uneori trăgând de gulerul rochiei. Și-a ridicat mâna când am deschis gura și a continuat să-mi vorbească, pripit, ca și cum se grăbea să prindă povestea înainte să-i scape. Mi-a spus despre băiatul slăbuț și singuratic cu genunchii înroșiți, care tușea, care plângea când era bolnav, care zăcea lângă perete, acoperit cu pături de lână, împreună cu frații lui, în singura cameră despărțită de o draperie ponositâ, care suferea în camera aceea plină de fum și suferea și afară, unde era bătut de zăpadă și nu reușea să alerge repede, unde tatăl lui îl lua în plimbări lungi pentru a-i întări organismul și îl obliga să se bălăcească în râurile repezi și înghețate ale păstrăvilor. Mi-a povestit cum suferea peste tot, mai puțin la școala unde bunicul lui, domnul sever și bine îmbrăcat care își pierduse speranța pentru toți frații și surorile băiatului, era interesat, abia îndrăznind să spere, de acesta din urmă, cel cu tusea cronică. Lunre. Îmbrăcat cu hainele peticite ale fraților lui și cu un fular

de lână. Lunre, care uneori nu putea merge la școală și zăcea în colțul casei, palid și istovit, privind gheața care se forma de-a lungul tocului ușii când se stingea focul. Bunicul lui era cel care venea la el, sprijinindu-se în baston, încă înfofolit într-o mantie de blană, deși era deja primăvară, iar puhoaiele năvăleau strălucitoare și reci, iar ici și colo se vedeau primele brândușe ivite prin urmele noroioase de zăpadă care se topea. Bunicul lui a fost cel care venea și stătea pe un scăunel lângă vatră, părând prea masiv și maiestuos pentru camera mică, și cel ce s-a oferit să plătească pentru ca băiatul să meargă la școală în Capitală, unde clima mai blândă i-ar fi putut oferi o șansă de supraviețuire. Da, ar putea sta acolo cu un negustător, fratele bunicului, în casa unde stătuse și mama lui timp de doi ani, cu multă vreme în urmă, unde învățase să picteze și să coasă, dar nu reușise niciodată să vorbească olondriana fără să o presare cu fraze din argoul din munți. Părinții lui Lunre au fost de acord, nu pentru câștig sau pentru prestigiul ce avea să vină, ci pentru că satul Kebreis le ucidea ultimul copil. Iar mama lui a plâns după el, ca și cum el, cel mai dificil, cel care îi semăna cel mai puțin, i-ar fi fost cel mai drag.

— Așa că Lunre a plecat la Bain, a spus Tialon. Avea zece ani. Mai trebuie să-ți zic ce i s-a întâmplat după aceea? Mai trebuie să-ți spun despre casa unchiului său, negustorul de sticlă, unde dormeau pe balcon vara? Mai trebuie să auzi despre școlile lui – școala privată pentru băieți, Universitatea din Bain –, despre pasiunea lui pentru citit? L-ai citit pe Firdred din Bain, *Despre cele nouă texturi ale luminii, Versurile* lui Karanis, așa că știi. Nu-i destul să știi că, la vârsta de douăzeci și unu de ani, s-a dus la o prelegere de seară la care era puțină lume și l-a văzut pe bătrânul predecesor al tatei, scofâlcit și înverșunat, cerându-le studenților să se alăture lucrării Pietrei? Și să mai știi că a simțit repulsie la vederea siluetei deșirate și i s-a alăturat nu pentru că ar fi crezut în vis, ci pentru că n-a putut rezista tentației de a merge pe Insula Binecuvântată și a se plimba prin sălile bibliotecii scăldate în mit… Abia mai târziu s-a simțit intrigat de lucrarea Pietrei, după ce a auzit dezbaterile ținute de învățații care se adunaseră să-l slujească pe bătrânul preot. Se întâlneau de obicei în amurg, într-o grădină pe acoperiș, plină de lavandă. Pasiunea lor a fost cea care l-a atras. Și, mai târziu, a fost prietenia lui cu tata. Era singurul nostru prieten, a spus ea,

ducându-și mâna la gât. Era prietenul nostru, singurul prieten al tatei. Îți dai seama ce înseamnă asta? Îl putea face pe tata să râdă. Îl putea face chiar să cânte la vioară. Era singurul care a reușit vreodată să-l convingă pe tata să cânte – nici chiar eu nu reușeam, deși îmi plăcea mult. Venea în camerele noastre când eram mică. Avea un fel anume de a bate la ușă, ca noi să-l recunoaștem și să-i deschidem. Aducea un pește sau o inimă de vițel și le frigea pe cărbuni pe balcon. Îl putea face pe tata să mănânce orice, chiar și să bea vin... Când era... când Lunre era acolo, tata ofta și zicea: „De ce nu?” Vezi tu, își uita asprimea și devenea generos. Susținea că situația asta îl sâcâie, dar vedeam cât de bucuros e, că bucuria îl făcea să cedeze plăcerii... Uneori, când era Lunre acolo, când eu eram prea mică să înțeleg, bucuria mă copleșea într-atât încât trebuia să urlu; săream prin casă, prea îmbătată de ușurare ca să mă mai pot stăpâni și trebuia să mă trimită la culcare devreme sau chiar să mă pedepsească. Vezi tu, casa noastră era așa de sobră... Era așa de puțin loc de joacă... Așa că, atunci când venea Lunre în vizită, o luam razna: duceam totul la extrem, râdeam prea tare, voiam ca fiecare glumă că continue la nesfârșit. După aceea, mă simțeam întotdeauna foarte rușinată...

A zâmbit, uitându-se în jos la propriile mâini, urmărind liniile din palmă, petele de cerneală veche. Apoi și-a ridicat privirea și a continuat:

— Această prietenie era inexplicabilă. Pe de o parte era omul ăsta, tatăl meu – atât de mohorât, timid, atât de susceptibil –, care își pierduse de curând soția, care nu mă avea decât pe mine. Avea felul lui de a ține doliul, un fel care implica o sensibilitate forțată, o furie care erupea din orice și totuși, cumva, îl invita pe acest tânăr să-l viziteze, acest student cu șaisprezece ani mai tânăr decât el. Cum s-a întâmplat? Presupun că a început în grădina din fața capelei, grădina suspendată cu statuile ei, cu parapetul îngust, unde se întâlneau adepții Preotului Pietrei și priveau în jos la meterezele orașului în ceasul de după apus... Studentul trebuie să fi spus ceva sau să fi urmat o linie de raționament care să fi sugerat natura lui singuratică, dragostea lui pentru poezia clasică sau capacitatea lui de a suferi în tăcere, toate trăsăturile pe care tata le admira la el. La el: acest tânăr de douăzeci și unu de ani cu lustrul fin al civilizației orașului așezat peste tristețea din Kebreis, cu felul lui

de a se purta, sfios, ușor afectat, pe care îl folosea ca să-și ascundă stângăcia de om de la țară. Poate că și asta i-a apropiat: amândoi erau stângaci, deși la Lunre, blând din fire, această trăsătură era fermecătoare. La tata, stângăcia era crudă. Dar când erau împreună, dispărea: se simțeau amândoi în largul lor...

Tialon s-a oprit pentru o clipă, apoi a urmat:

— În zilele acelea, Jevick, chiar cred că erau mai multe stele pe cer. Răsăreau toate deodată, ca un câmp de zăpadă. Și stăteam pe balcon, toți trei, privindu-le, iar eu îi ascultam pe tata și pe Lunre discutând. Uneori, spuneau povești vechi, sau Lunre recita părți din *Vanathul,* pe care le învățase de la tatăl lui în Kebreis, sau tata scotea *limike* și ne cânta cu vocea lui limpede vreunul dintre cântecele sacre, sau vechi cântece de leagăn de la țară.

Lungă e calea către casă,
Istoviți suntem, nu ne e bine.
Dacă rămân în urmă, tu, iubirea mea,
Te vei întoarce oare după mine?

Era cel mai trist cântec pe care îl cânta, cel cu vorbele cele mai simple. Era compus cu mult timp în urmă, pe drumul cunoscut drept Calea Lupilor. Îmi aduc aminte că am auzit cântecul, stând pe jumătate adormită pe balcon, cu obrazul lipit de dale în căldura nopții de vară... Puteam mirosi atât de multe flori, dar și cărbunii, încă fierbinți după cină. Strângeam farfuriile grămadă într-un colț al balconului. Și, mai târziu, când am stat acolo singură, când aveam nouăsprezece ani, am văzut că erau mai puține stele pe cer.

Am auzit că există oameni care sunt fericiți dacă trăiesc singuri. Dar eu nu cred că este posibil. Ți-am spus că am clădit ceva și, de când ai venit tu, mi-am dat seama că, de fapt, ce am clădit eu este năluca fericirii. Dar adevărata fericire este ceea ce aveam atunci când eram împreună, tata și Lunre, și cu mine, uneori și cu doica mea, când crescusem suficient ca să nu mai țip din cauza senzației sălbatice de fericire, și stăteam, în extaz, lăsând-o să mă scalde... Găteam, uneori mergeam la plimbare cu una dintre trăsurile palatului și făceam un picnic în pădure sau ne plimbam pe dealuri, mergeam la piesele organizate

pentru rege și, uneori, scriam noi înșine piese și le jucam pe balcon pentru dădaca mea. La vremea aceea, Lunre ajunsese să creadă în mesajul Pietrei și își țesuse și cususe singur propria robă, deși nu-și schimbase numele, așa cum făcuse tata, ceea ce era bine, numele i se potrivea: era o persoană luminoasă și sper că a rămas mereu luminos. Dar se schimbase înăuntrul lui. Căpătase o privire intensă și melancolia orelor zidite în mister. Odată, de pe balcon, l-am văzut jos, în ploaie, și m-am gândit că nici nu își dădea seama că plouă.

Tialon s-a oprit. Părea palidă și înstrăinată, ca și cum ar fi fost cioplită pe o fântână. Ochii erau îndreptați în jos; genele lăsau umbră. A continuat:

— Stăteam trează noaptea din pură bucurie, pentru un măr, pentru că văzuserăm fluturi, pentru că el râsese la glumele mele și dintr-o mie de alte motive nebunești, în timp ce viețile ne erau distruse încet, implacabil. Știi, au început să se ciorovăiască – Lunre și tata. Nu erau de acord asupra unor interpretări, iar tata, care nu putea suporta nici măcar atunci să fie contrazis, l-a obligat pe Lunre să-și ardă câteva însemnări. Da – bine faci că pari șocat. Dar după aceea s-au întâmplat lucruri și mai rele. Unul dintre dușmanii tatei a murit în temnițele Telkanului – nu ucis pe față, ci întemnițat până la moarte. Și a mai fost…

S-a oprit, apoi a continuat cu efort, buzele ei abia se mai mișcau:

— A fost o școală care a ars în Vale.

O răsuflare. După care a povestit mai departe cu aceeași voce stinsă:

— Acolo se preda din cărțile interzise. Niciunul dintre copii nu putea citi. Eunucii lui Avalei îi învățau pe de rost. Îi învățau autobiografia Leiyei Tevorova, care susținea că a fost bântuită de un înger. Tata le-a trimis trei avertismente, apoi Garda, Garda Telkanului. Mai târziu ne-a spus că nu știa că o să ardă școala. Lunre l-a făcut mincinos – tata, mincinos. Trei copii au murit când a ars școala. Doi dintre ei aveau vârsta mea. Poate că acela a fost momentul în care au început să dispară stele de pe cer, pentru că eu cred că s-au stins constelații întregi. S-au îndepărtat de noi pe când eram treji sau dormeam, și n-o să se mai întoarcă, nici măcar pentru o clipă. Poate că se estompau chiar în timp ce mă întorceam de la bibliotecă, împreună cu

Lunre, la braț, în întuneric, purtând hainele noastre mohorâte din cauza cărora ne spuneam „cei doi corbi”, râzând în sălile întunecoase sau la umbra copacilor. Am simțit o năvalnică bucurie sălbatică pe care o cunoscusem și când eram copil, iar el a văzut asta, vocea și râsul meu însuflețit, și, la colțul unui coridor, s-a oprit brusc și mi-a spus: „N-ar trebui să râzi așa; e prea mult.” Nu-mi mai spusese niciodată un asemenea lucru, iar eu mi-am tras brațul și am mers în tăcere până la Turnul Smirnei. Când treceam printr-o grădină, i-am văzut fața în lumina unui felinar și era aspră și îndurerată, nu semăna cu fața prietenului meu. Disputele dintre tata și Lunre au continuat și s-au înrăutățit. Tata a descoperit că Lunre avea însemnări secrete; cât despre Lunre, s-a dovedit că până și capacitatea lui fără pereche de a suferi în tăcere, pe care și-o dezvoltase în căsuța din Kebreis și pe care tata o admirase atât de mult, avea limite. Au țipat unul la celălalt, ieșind în trombă din altar. Tata se temea că Lunre o să ducă însemnările sale Telkanului sau o să le publice pe continent, distrugând opera tatei. Iar Lunre era chinuit de trădarea prietenului său, de școala arsă și de altceva, ceva ce nu putea fi spus. Da, de un alt lucru incalificabil, pe care nu l-am descoperit decât după ce a plecat, deși trebuie să-i fi simțit prezența, fără să recunosc nici măcar față de mine și fără să înțeleg măcar ce era. Știu numai că ceva, o amenințare, plutea asupra noastră în noaptea aceea în sală, când mi-a spus să nu râd, și din nou în grădină, când mi-am prins părul în spinii gardului viu, iar el mi l-a desprins și m-a mângâiat pe obraz. Așa a apărut mai întâi, apoi pe dealul care străjuiește marea, când am rămas tăcuți fără niciun motiv, temători în lumina cerului care amenința cu furtună; apoi noaptea, pe balcon; apoi la fiecare pas. Da, curând, această teamă, această pustiire era peste tot, și nu mă puteam uita la el fără să simt cum mi se aprinde fața, iar el se uita la mine cercetător, umil și fără speranță, iar într-o zi, după optsprezece ani, a plecat. I-a lăsat tatei o scrisoare, iar tata, în furia lui, m-a obligat să o citesc. Și așa am citit că Lunre pleca, părăsea Olondria, dar nu știa dacă o va lua spre nordul sau spre sudul lumii. Și am mai citit și motivele: că nu era demn să studieze cuvintele zeilor, pentru că i-a trădat și pe ei, și pe sine. Și că, scria el, se afla în ghearele unei pasiuni dezonorante. Acelea erau cuvintele lui: „o pasiune dezonorantă”.

Ecoul suspinat al acestor vorbe plutea în aerul camerei, ecou nu numai al cuvintelor pe care le spusese Tialon, ci și al celor pe care le citise în scrisoare în acea după-amiază de demult, sub ochiul tremurător și furios al tatălui ei. Dinspre dealuri venea un miros de ars. În acea seară, stătea pe balcon, cu spatele lipit de perete, privind fix în întuneric, și, când dădaca a ieșit și a întrebat-o de ce plânge, i-a spus că abia acum a observat că lipsesc multe stele.

— Era cu douăzeci de ani mai mare decât mine, mi-a spus ea în celula de piatră din Casele Cenușii, așezată pe marginea patului meu scund. Era… dar de ce îți spun eu ție cum era el? Tu trebuie să știi.

S-a uitat la mine, cu privirea ei pătrunzătoare, directă.

— Da, am șoptit.

Am crezut că o să plângă, dar n-a făcut-o. Părea o regină, stătea foarte dreaptă, cu mâinile liniștite în poală. Doar vocea îi tremura și un fior i-a străbătut gâtul când a spus:

— Da. Am știut. Cum aș fi putut să nu știu? Nu mi-am petrecut toți anii ăia, anii copilăriei mele, ascultându-l cum citea în lumina înserării, doar ca să uit cărțile pe care le iubea, pe care le iubeam împreună. Am știut când te-am văzut cu *Versurile olondriene* pe care le citea el.

A încuviințat din cap, ca și cum și-ar fi confirmat ei ceva, și și-a plimbat privirea prin cameră, a văzut raftul șubred cu cărțile inutile, goliciunea și mizeria ei. Camera devenise mai rece. Fața ei, întoarsă de la mine, era pierdută în umbră, așa că nu i-am putut vedea expresia când a întrebat:

— Și cum îi merge?

— E bine, am spus.

Tialon a încuviințat din nou din cap. Avea demnitatea impecabilă a unei persoane condamnate la moarte. Povestea părea să o fi secat cu totul, teroarea și neastâmpărul, chiar și hotărârea care o obligase să o spună. Știam că o spusese pentru că nu putuse scăpa ocazia să-i rostească numele cu voce tare, în auzul altcuiva, al cuiva care îl cunoscuse. Am simțit asta din felul cum i se arcuiau buzele pentru a pronunța cuvântul, cum zăbovea asupra lui – am simțit că era un sunet interzis la ea acasă. *Lunre*: chemarea unei păsări de apă, apoi căderea de apă. Un nume care înseamnă „cu lumină”, ultima lună a anului. L-a spus acum cu suspinul încheierii anului, după care s-a ridicat

și m-a privit, cu fața palidă și gravă în lumina rece a felinarului.

— Am ceva pentru tine.

S-a dus la ușă și și-a luat lădița de scris. A adus-o și s-a așezat din nou lângă mine, cu lădița în poală. Apoi a deschis cârligul și lădița s-a căscat, iar ea a scos două pachete unsuroase, legate cu o panglică.

— Vești din trecut.

O notă stridentă în vocea ei. A pus pachetele pe cearșaf. Erau solide și dense ca o brânză. Erau suluri de hârtie acoperite cu un scris înghesuit, decolorat de trecerea anilor.

— Ia-le cu tine, a spus Tialon.

M-am uitat la ea, fără cuvinte.

Zâmbetul îi tremura; ochii îi erau luminoși. Și-a acoperit gura cu mâinile și a privit în jos.

— I-am scris mai mult de o mie de scrisori, cred.

— O să le iau.

A înghițit în sec.

— Mulțumesc. O să încerc să fac în așa fel încât să-ți fie ușor să părăsești Casele.

— Și dacă vrei să afli mai multe despre el, am murmurat, îți pot spune…

A scuturat din cap, a închis lădița de scris și s-a ridicat, fără să se uite la mine în timp ce mi-a șoptit:

— Mi-am clădit viața fără să știu unde se află.

Mă gândesc adesea la ea așa cum era atunci: cu capul pe jumătate întors, buclele lucindu-i pe ceafă deasupra gâtului subțire, cu o mână deja întinsă să-și ia umbrela, cealaltă strângând lădița de scris ca pe o ancoră. Părea să plutească în fața mea, tremurând ca lumina unei lumânări, suspendată în această clipă calmă, fragilă. Apoi lumânarea se stinge și ea pleacă, camera e goală, a lăsat în urmă doar o căldură fugară și o urmă de fum.

După ce a plecat, am rămas holbându-mă la ușă, gândindu-mă la cum arăta în tinerețe maestrul meu: cu părul negru, dar cu aceiași ochi fermi, pătrunzători, de cuarț verde, într-o robă neagră care i-ar face pielea să pară și mai palidă. M-am gândit la el cum stătea sub copaci, cu ploaia trecându-i prin mantie, în uitarea contemplării religioase, și am dat înapoi, simțind că i-am greșit imaginându-mi-l așa, în cealaltă viață a lui, pe care nu

voia s-o știu. Dar era prea târziu: maestrul meu, Lunre din Bain, fusese înlocuit irevocabil de Lunre din Kebreis. Iar băiețelul care zăcea într-un colț și privea cum se formează gheața pe ușă a înlocuit toate închipuirile mele despre copilăria maestrului meu.

Mi-i imaginam pe maestrul meu și pe Tialon, bărbatul chinuit și fata adolescentă, într-o curte: un loc ireal cu flori de sidef în migdalii care se leagănă în bătaia vântului și ale căror frunze sunt smălțuite cu picurii unei ploi de curând căzute. Este un loc al lacrimilor. Și totuși, râsul lor stârnește ecouri printre pietre, bărbatul înalt cu un aer ușor preocupat, cu zâmbetul sumbru, îmbrăcat în aceeași lână întunecată indiferent de anotimp, și fata într-o tunică scurtă, croită drept, din același material. Stau de vorbă sub copaci. Fata are părul de miere întunecată, strâns în patru cozi ciufulite, în care se prind frunze. Are ochii luminoși ai înserării de după furtună și picioarele ei sunt ușor strâmbe când își ține genunchii lipiți, iar gleznele ei sunt bine proporționate și subțiri, ca de căprioară. Și râd din nou. Fata are ochii vioi și plini de viață sub genele dese, iar ochii lui, care îi răspund, fac riduri în colțuri. Ea vorbește înflăcărată și precoce despre clasici, dar încă doarme în cameră cu bătrâna ei doică... Iar el o privește, privește lumina orbitoare lunecând înainte și înapoi pe umărul ei, schimbându-se când se mișcă pe sub copaci, preschimbându-i culoarea pielii de la nuanța palidă a nisipului la culoarea toamnei, iar în umbră, la culoarea argintului vechi. Pielea ei splendidă, care încă este pielea unui copil. Își dă seama că este aproape aceeași culoare ca a părului. Diferența este infimă: și totuși, în acea diferență de nuanță se află oștile deșertului, orașe de marmură în flăcări. Aerul este înnobilat de râsul ei și de mireasma copacilor, apoi de somnul și de pajiștile care-i parfumează brațele când și le pune în jurul gâtului lui și îi soarbe energia într-un sărut neprihănit. O amintire arzătoare îi sfârâie în păr. Mai târziu, pe când se plimbă, ea încă se întreabă de ce sunt deodată triști, iar el nu poate să-i explice; îi spune: „N-ar fi trebuit să mâncăm midiile. Miros a moarte...” Și amândoi vor vrea să plângă în aerul întunecat.

Îl văd pe el, cu sudoare pe frunte, care a luat culoarea seului, și îmi imaginez cum va pleca la capătul pământului, punând marea fără fund între el și această fată dulce, nechibzuită, îngropându-se într-o țară de flori străine. Și niciodată, nici măcar în delirul frigurilor din insulă, nu-și va da voie să pronunțe

numele copilului pierdut. Cât despre ea, îi va spune numele doar în singurătate, în timp ce-și ține brațele strânse jur-împrejur în patul ei mic, iar lacrimile strălucesc în lumina lunii.

În seara asta, casa e tăcută. Bătrâna dădacă stă lângă vatră, bodogănind de una singură, pe jumătate adormită. Fata strânge farfuriile murdare de pe masă și le duce în bucătăria întunecată. Deodată, privește afară. Ușile balconului sunt deschise, noaptea calmă și plină de bâzâitul gâzelor verii. Apoi se aud plânsul ei înfiorat și zgomotul unei farfurii ce cade pe podea. Și-a dat seama de dispariția stelelor.

Miezul nopții. Ușa s-a deschis scârțâind și m-am trezit brusc, temându-mă, ca întotdeauna, de străfulgerările stafiei. Dar nu erau decât lucirea slabă a unei lanterne și o mână ca un sceptru de fier care mă împungea stăruitor în gât.

— Ridică-te. Ridică-te.

Era Auram, Mare Preot al lui Avalei, cu mantie și glugă. Avea mâneca jilavă și purta mireasma sării. Se furișase deja în jos până la țărm, unde se legăna pe valuri o barcă, tăcută și neluminată, așteptându-și încărcătura: un sfânt fugar.

Cartea a patra
Răsuflarea Îngerilor

Capitolul 13
În Vale

Barca a lunecat ușor prin apă și noapte, către Ethendria, un oraș numit după „Palatul încântător” care se înălța deasupra mării. Am ajuns devreme, ca să acostăm fără a atrage atenția, și am aruncat ancora în raza luminilor orașului ca să așteptăm zorii. Aerul era rece, marea neliniștită; barca sălta ca un mânz la capătul priponului. Am tras în piept cu lăcomie sarea și bezna și mi-am adus aminte cum, demult, în Bain, cumpărasem un bilet către Ethendria. Amintirea a fost o ușurare: în cele din urmă, mă îndreptam spre răsărit, spre trupul îngerului. Calea mea a fost o încâlceală, plină de meandre și de obstacole, dar eram sigur că la capătul ei se află libertatea. Ca pentru a-mi confirma alegerea, îngerul se retrăsese. Nu era prea departe – îl simțeam în inimă ca pe un grăunte de otravă –, dar nu-mi mai sfâșia nopțile de când vorbisem la Cingătoarea lui Avalei.

Auram a apărut lângă umărul meu; scânteia încrederii mele nou-găsite a pâlpâit și a pălit.

— *Avneanyi,* a spus el.

— Ți-am spus să nu-mi mai zici așa.

— De ce nu? Asta ești. Dar nu contează acum, a continuat el blând, cu vocea zâmbitoare.

Fața îi era o scobitură în mantie, iar lumina stelelor i-a sclipit pe dinți.

— Spune-mi: ești bine? a întrebat el.

— Da.

— Excelent, excelent! Ai o conformație extraordinară; sau, la fel ca mine, ești un greiere.

— Un greiere, *veimaro*?

— O creatură a miezului de noapte; bardul vulpilor. Toată noaptea cântă, dar ziua este, vai, așa de obosit!

Gluga i-a alunecat într-o parte; probabil că își sprijinea obrazul în mână. Am zâmbit fără plăcere, gândindu-mă că semăna extraordinar de mult cu un greiere: vioiciunea și îndemânarea lui, ochii negri, delicatețea extremă a încheieturilor, chiar și țârâitul vocii.

— Întâmplător, prefer ziua, am ripostat.

— Păcat. Dar s-ar putea să te răzgândești curând – noaptea este a lui Avalei.

— Noaptea, poate. Dar nu și eu.

— Ei, haide, *avneanyi.*

În voce i se strecurase o notă blândă de avertisment.

— Trebuie să fim prieteni ca să reușim.

Și-a pus mâna pe brațul meu, fiecare deget ferm și delicat ca un bisturiu. Răsuflarea lui mirosea slab a căpșune putrede.

— Trebuie să călătorim ușor și rapid. N-am decât un cufăr, iar Mirus, nepotul și valetul meu, a primit ordin să-l lase în urmă dacă suntem urmăriți.

Am recunoscut numele tânărului lipsit de griji, fermecător, care mă scosese prima dată din Case.

— Mirus e aici?

— Da, dar n-are importanță. Ascultă-mă. O să evităm hanurile când putem, cel puțin până în satul Nuillen, la granița de est a Văii, unde trebuie să ținem Târgul. Ne-am înțeles?

— Da.

— S-ar putea să nu fie de-ajuns ca să scăpăm de Garda Telkanului. Suntem un grup care cam bate la ochi – cel puțin, tu și cu mine suntem ușor de remarcat. Spun asta fără modestie sau îngâmfare, fără dorința de a te flata sau condamna. Trebuie să ne pregătim pentru pericole. Trebuie să ne așteptăm să fim găsiți.

Barca se legăna sub mine, nesigură.

— Dar cum e cu prietenii doamnei? Cum e cu puterea ei? Ai spus că o să fie ușor.

— Și, fără îndoială, așa va fi, așa va fi, m-a liniștit el, mângâindu-mi brațul, vârfurile unghiilor agățându-se în jacheta brodată pe care mi-o dăduse.

Mi-am tras brațul departe de el.

— Spune sincer. Vom fi sau nu vom fi găsiți?

— Nu mă pricep să citesc în oase, a răspuns el râzând. Zeul-Oracol n-are de ce să mă iubească. Spun că va fi ușor pentru că așa cred. Și spun că trebuie să ne așteptăm să ne găsească, pentru că și asta cred.

Cerul se luminase o idee cât timp vorbiserăm; gluga lui se vedea neagră pe fundalul cerului. Mâinile i-au apărut albe când s-a mișcat să-și încrucișeze brațele pe piept.

— Și ce se întâmplă dacă ne găsesc? am întrebat tăios.

— Pentru tine: Casele Cenușii. Pe termen nelimitat. Pentru mine…

A ridicat din umeri, cu râsul luminos ca un șir de perle.

— Nu mi-e teamă de niciun loc întunecat.

Înainte să se lumineze complet de ziuă, Auram a dispărut sub punte și, așa cum ziua ia locul nopții, a venit Mirus, căscând și frecându-se la ochi. A zâmbit când m-a văzut.

— Bună dimineața, *avneanyi,* a spus el, rostind stângaci cuvântul, frecându-și mâinile de laturile tunicii simple de in.

— Spune-mi pe nume, te rog.

— Mult mai bine! a spus el, vizibil ușurat. Care era ăla? Shevas?

Nu m-am putut abține și am râs – *shevas* este cuvântul olondrian pentru „rapiță”.

— Jevick din Tyom.

— Bine! O să las deoparte numele locului de unde te tragi, dacă nu te superi – e un sunet prea delicat pentru limba mea greoaie. Dar Jevick o să meargă foarte bine.

Pronunța „Shevick”, așa cum făcea și maestrul meu – așa cum făceau toți olondrienii, mai puțin Tialon, care avea ureche muzicală. Mi-a luat brațul și m-a tras din calea pânzei care se rotea și ne-am rezemat împreună de parapetul de la marginea bărcii, privind cum orașul capătă formă. Mirus nu semăna deloc cu unchiul lui: dacă preotul era palid și avea părut negru, Mirus avea bucle castanii și pielea aurie a celor din Lath, oamenii Văii. Intrase doar de curând în serviciul unchiului său – să scape de niște necazuri, din câte am înțeles din eschivările lui și din nervozitatea cu care și-a pipăit perla din lobul urechii.

— Nu știu nimic despre ce înseamnă să fii valet, a recunoscut el posomorât. Sper numai că o să și vânăm prin munți. Dacă aș fi fost acasă, aș fi putut vâna în Kelevain cu ceilalți unchi ai mei… Dar e vina mea. Totdeauna e o greșeală să pleci de-acasă.

Aducându-și aminte de situația mea, a bâiguit:

— Vreau să zic pentru mine, pentru oamenii ca mine, fără educație, potriviți doar pentru trândăveală…

Am râs și i-am dat dreptate.

— Și eu ar fi trebuit să stau acasă, am spus.

La sfârșitul propoziției, durerea mi-a încleștat gâtul. După o clipă, mi-am revenit:

— În orice caz, tu ești cu unchiul tău, preotul. Cu siguranță îl admiri.

Mirus s-a uitat fix la mine, pe jumătate râzând, pe jumătate consternat. A privit în jur, apoi s-a aplecat la urechea mea și a spus într-o șoaptă ascuțită, hoțească, de personaj negativ:

— Să-l admir? îl urăsc cum urăști un junghi.

„Evmeni este Evmeni, Kestenya este Kestenya: dar Valea este Olondria”. Așa scrisese Firdred din Bain despre Fayaleith sau „Valea”; iar cuvintele lui păreau să adie în aerul care s-a grăbit să ne întâmpine pe treptele văruite ale orașului. Pielea îmi tresărea la atingerea lui; starea sufletească se înviora. Era un efort uriaș să fii nefericit în dimineața strălucitoare, aruncat din Casele Cenușii în Ethendria, un oraș prins între Vale și mare, specializat în producerea de dulciuri, unde chiar și mortarul degaja aromă de pastă de migdale. Mirus a plecat în grabă să găsească o trăsură, lăsându-mă sub un tamarin împreună cu preotul, care stătea tăcut pe cufărul lui, cu gluga trasă până la buze; aparent neimpresionat de dimineața splendidă, s-a urcat în trăsură imediat ce s-a întors Mirus și a închis ușa cu un pocnet.

— E în regulă? i-am șoptit lui Mirus.

— Cine? El? N-are nimic. Uită-te la frumusețile astea!

Mirus era căzut în admirația cailor eleganți, de un albăstrui lăptos. S-a rugat de mine să stau cu el pe capra vizitiului, iar eu am acceptat cu bucurie. Odată ce a suit cufărul unchiului, ne-am urcat pe capră și am plecat.

Un băiețel își mâna caprele pe sub castanii de pe marginea canalului. Un negustător, încadrat de o fereastră, se încrunta la ziarul lui. O fată care vindea dintr-un cărucior begonii ofilite căsca aprig și se scărpina sub brațul costeliv. Apoi, deodată, ne-am trezit în piețe, împresurați de mireasma copleșitoare a ciupercilor și de țărani cu înfățișare fioroasă, *huvyalhi* cu robe și cercei de cositor brut, care s-au repezit la trăsură, strigând și gesticulând, întinzând salate, cârnați, coșuri cu urzici și roți de brânză sărată. Mirus s-a rugat de preot să-i dea doi *droi* și a cumpărat un cornet din ziar umplut cu tutun.

— Uite! a zis, împungându-mă cu cotul în coaste.

Și acolo, uitându-se la noi, dintre cepe, senină și fără nicio

urmă de batjocură, stătea o țărăncuță frumoasă... La țară, și bărbații, și femeile *huvyalhi* poartă robe lungi și croite drept, negre sau în diverse nuanțe de albastru, strânse cu cordoane de frânghie sau de piele, iar efectul pe care îl are acest veșmânt ciudat de provocator atunci când este purtat de femei frumoase a fost timp de secole subiect de poezie. Bumbacul moale, mai ales când este vechi, dezvăluie conturul trupului. „Fetiță cu mâna ca o frunză”, zice un cântec popular vechi, „te du din nou la apă în roba ta cea veche, pe care înainte și sora ta a purtat-o, lipită e acum de sânii tăi, ca ploaia.” Mirus a ridicat o mână către fată, iar ea a râs acoperindu-și gura cu palma. Trăsura s-a hurducat mai departe, înaintând prin mulțime, ridichi îngrămădite, stânjenei sălbatici, piei de capră blănoase curățate cu vin nou și ciuperci comestibile ca o dantelă galbenă. Apoi am trecut de cimitirul de cai, cu statuile de armăsari albastre și cu mausoleul unde își dormeau somnul caii de luptă ai ducelui; apoi, urcând pe culmea unui delușor, am ajuns deasupra inimii Olondriei, unduioasă și orbitoare. Ne îndepărtam de mare. În stânga noastră spânzurau la înălțime stânci de calcar, acoperite cu brazde de iarbă și de câțiva copaci aplecați de vânt; în dreapta, ținutul se revărsa ca un balot de mătase desfășurat în piață, ca uleiul aromat scurs într-o mișcare parfumată. Drumul Ethendriei, larg și bine întreținut, cobora cotind spre Vale, în umbra stâncilor și în mireasma ierburilor jilave. Culesul strugurilor se încheiase, iar ținutul era plin de vii răvășite, ruginii, înmuiate de vârstă, cântece de păsări și tihnă... Totul strălucea în acea lumină fastuoasă căreia i se spune „Răsuflarea îngerilor”: dealurile poleite cu aurul brândușelor de toamnă, castanii bătuți de vânt, cu crengile de bronz, și *radhui*, casele țărănești, structuri dezordonate care au în vârf hornuri înnegrite. Copacii și acoperișurile se conturau clar peste limpezimea cerului, al cărui albastru viu era darul unic al toamnei. Praful scăpăra pe drum, iar mirosul lui era amestecat cu aromele mai sălbatice de fum și de ierburi în adâncimile câmpurilor.

În acel peisaj luminos, departe de orice han, ne-am oprit la un *radhu.* Preotul, îngropat în trăsură, părea să nu aibă nevoie de nicio gustare, dar Mirus și cu mine eram flămânzi, după ce, încă de dimineață, ne potoliserăm foamea numai cu pere albe și smochine cumpărate pe drum.

— Sigur găsim ceva de mâncat aici, a spus Mirus, mânând caii

de-a lungul făgașelor cu iarbă făcute de o căruță. Chiar dacă e să fie doar *bais* și varză. N-ai mâncat niciodată *bais*? Cu asta trăiesc oamenii pe aici: pâine făcută cu făină de castane.

Ne-am apropiat de forma masivă, nedeslușită a unui *radhu* printre lămâii luxurianți, trecând printr-o grădină cu cepe și verze, mai multe roabe stricate și un măgar ursuz care rumega iarbă la umbră. Mai mulți copii entuziasmați au alergat să ne întâmpine.

— Aveți grijă la cai! a zbierat Mirus la băiețelul, fetița și prichindelul dezbrăcat care se moșmondea în urma lor.

Țipetele lor pițigăiate ne-au însoțit până într-un fel de curte deschisă, fără verdeață, în plin soare, acoperită de praf.

Am coborât din trăsură în sunet de pași grăbiți și trântit de uși, zgomote ce veneau din structura șuie de piatră din fața noastră. Într-o clipă, a apărut un băiat cu un urcior de lut plin cu apă, din care ne-a turnat încet pe mâinile prăfuite. Ceremonia a avut loc deasupra buzei unui jgheab de piatră de lângă casă, care ducea apa în grădină. Băiatul și-a făcut treaba foarte concentrat, respirând cu greutate pe nas. Purta cercei de argint mătuiți, în formă de văcuțe. Picături căzute de pe mâinile noastre au stropit pământul din curtea simplă, unde, într-un lighean de lemn ciobit, erau puse la înmuiat țesături albastre și unde puii ciuguleau porumb prăjit uitat de copii la umbra streșinilor acoperite cu iederă. Fațada năruită a *radhului* oferea o multitudine năucitoare de intrări, uși în arcadă așezate în diferite unghiuri unele față de altele: era ca și cum arhitecții n-ar fi reușit să se pună de acord asupra planurilor casei și fiecare se apucase de treabă fără să se consulte cu ceilalți. De fapt, nu eram departe de adevăr cu această presupunere, pentru că un *radhu* este un proiect de familie, care se întinde de-a lungul generațiilor ca o specie de ciuperci. Un bărbat îndesat și crăcănat a apărut pe cea mai largă dintre intrări și a făcut o plecăciune, apăsându-și dosul mâinii pe frunte.

— Bine ați venit, bine ați venit! a spus el, pășind afară și întinzându-și mâinile crăpate peste jgheab, așa încât să i le spele băiatul tăcut. Bine ați venit, *telmaron*! Sunteți din Huluethu, cred? De la tinerii prinți? Este o onoare…

— Nu, din Ethendria, l-a corectat Mirus.

Când l-a auzit, bătrânul a rămas cu gura căscată. Și-a șters mâinile pe laturile robei.

— Nu sunteți negustători de vin?

— Nu, pe numele Trandafirului! a răspuns Mirus, izbucnind în râs. Slujim un preot al lui Avalei. Se odihnește în trăsură. O să iasă când o să fie pregătit. Dar noi, nu mi-e rușine s-o spun, suntem pe jumătate morți de foame.

— Ah! a exclamat bătrânul.

Un zâmbet i-a luminat iar fața și chiar a chicotit în timp ce ne explica:

— O clipă am crezut că sunteți negustători – vânzătorii ăia de vin care ne storc de ne omoară –, dar Avalei…

Și-a înclinat capul și și-a atins fruntea.

— Preaslăvită fie ea! Noi o iubim aici, în Vale, *telmaron.* Și fata mea voia să devină una dintre femeile ei, dar templul acceptă mai puține novice în ultima vreme.

Și-a smucit capul peste umăr și și-a curățat urechea cu un deget gros. Apoi ne-a poftit pe sub arcadă și într-o cameră veche uriașă, în mod clar camera originală din *radhu,* dominată de un șemineu înnegrit.

Camera mare, cu pete de fum, cu pereții neatinși de decorațiuni, ar fi fost întunecoasă și apăsătoare dacă n-ar fi avut o trapă în acoperișul jos, deschisă pentru a primi un șuvoi larg de lumină limpede. Dedesubtul trapei era o nișă generoasă sau un pod de dormit; câteva fete iscodeau în jos de pe margine cu fețe vesele și voioase. Camera de dedesubt era mobilată cu două paturi de fier, câteva scaune de paie și un dulap de lemn decorat cu cireșe pictate.

Numele bătrânului era Kovyan. Ne-a vorbit despre recolta de struguri, scuipând cu atâta forță într-o scuipătoare de cositor, încât vasul se învârtea în loc. O femeie tânără a apărut într-o ușă întunecată de lângă șemineu și le-a chemat scurt pe fetele din pod. Două dintre ele au coborât pe scară și au dispărut în fugă pe ușă, șoptind și aruncându-ne priviri cu ochii lor negri enormi. Într-o clipă, s-au întors cu un preș rotund, l-au întins pe podea în mijlocul camerei și au pus un scăunel pe el. O aromă delicioasă a pătruns în încăpere, dulce și aducând a grăsime de porc, iar eu eram stingherit de chiorăiala din stomac, dar Kovyan părea încântat de această dovadă a foamei noastre și m-a bătut peste genunchi cu o mână noduroasă, zdravănă ca un ciocan.

Fetele au tras înăuntru un burduf plin, iar Kovyan ne-a oferit

căni cu un vin tare, parfumat, numit „Vinul Albinelor Albe”. Pe când beam, s-a auzit zarvă grăbită în curte, iar patru tineri s-au năpustit înăuntru, cu un aer nerăbdător, parcă așteptând să se întâmple ceva. Erau fiii lui Kovyan și fiii surorii lui: era limpede că unul dintre copii fusese trimis să-i aducă de la câmp. Se spălaseră în pripă în curte, iar din bărbile și părul lor lung picura apă care se scurgea și le uda umerii robelor. Cu cuțitele la cingătoare și podoabe de cositor care îmi aminteau de sclavii de pe galeră, aveau o înfățișare aspră, chiar sălbatică; dar și-au folosit toată energia ca să ne facă să ne simțim bine-veniți. Am schimbat plecăciuni și au mai fost aduse scaune din străfundurile *radhului.* „Băieții”, cum le spunea Kovyan, s-au așezat comod pe paturile de fier care scârțâiau, bând direct din burduful de vin, pentru că nu mai erau căni. Și în această atmosferă energică și jovială, au intrat doi adolescenți mândri, purtând pe umeri un ceaun enorm.

Mirus, înviorat de vin, a ovaționat și a bătut cu inelul în cană. Mi-a făcut cu ochiul și a șoptit:

— Ți-am spus eu că o să ne dea ceva!

Purtătorii ceaunului, un băiat și o fată, tremurau sub greutatea lui când l-au coborât pe scăunelul din mijlocul camerei. Înăuntru, aburea o minunată tocană de porc, dude și castane. Copiii nerăbdători s-au întrupat din întunecimea pereților. La urmă, a venit sora lui Kovyan, stăpâna casei: o femeie greoaie, cu ochi batjocoritori pe un chip ars de soare.

Conversația s-a aprins în toate colțurile camerei mari, toți bărbații, femeile și copiii vorbind deodată, dar numai Kovyan nu încerca deloc să-și stăpânească glasul agitat, așa că vocea lui răsuna deasupra celorlalte. Ne-a cerut să vizităm Huluethu, proprietatea rurală de la nord de drum, unde „tinerii prinți” se bucurau de muzică și de vânătoare. Huluethu era un palat de vânătoare: acolo afumau în fiecare zi vânat, iar tinerii învățau să se dueleze pe acoperișul plat.

— Lângă Râul Alb, a spus el, iar eu l-am întrebat dacă e același Râu Alb despre care e vorba în *Idila Văii.*

— E menționat în *Idilă*? a întrebat el, cu ochii căscați, iar familia s-a adunat în jurul meu când mi-am scos cartea și am citit:

— „Acolo e un râu, care e pietruit cu stele. Suprafața apei e acoperită cu flori de migdal; curge printre câmpiile viselor mele

ca un râu de zăpadă. Râul Alb, așa i se spune. E mai presus de roșul câmpurilor de mac, mai presus de albastrul câmpurilor de lavandă. Apa îi e dulce, iar nimfele care sălășluiesc în el sunt prietenele oamenilor. Ziua întreagă stau pe maluri, dărăcind lână…”

Când am ridicat privirea, Kovyan a bătut aprobator în cană. Sora lui a zâmbit pe deasupra cafelei, lingându-și dinții ca să curețe resturile de mâncare.

Lumina pălea, destrămată în fâșii. Kovyan s-a ridicat în picioare și a pus un chibrit în lămpița cu petrol de pe dulap. Abia când s-a întunecat, iar stelele străluceau slab prin luminator a intrat în cameră Marele Preot al lui Avalei. A intrat cu pași mari, fără nicio întrebare, fără nicio considerație, dându-și gluga pe spate, cu ochii strălucitori, și *huvyalhi* s-au dus la el și i-au sărutat mâinile, iar viața care începuse să-mi curgă prin vene a murit ca seva într-un copac prăbușit, iar eu mi-am amintit prezența morții.

Preotul s-a așezat, refuzând vinul și tocana, primind doar un pahar cu apă și o bucată de brânză. Căutătura lui aspră, afectuoasă a fulgerat de jur-împrejurul casei lui Kovyan.

— De ce să nu spunem o poveste? a zis el. Avem cu noi un străin, un insular. Să-i arătăm ospitalitatea Văii.

— Bunico, bunico! au strigat copiii.

Sora lui Kovyan și-a strâns mâinile, cu ochii înveseliți în lumina lămpii cu gaz.

— Foarte bine, a aprobat ea. Dacă oaspetelui nostru îi place Idila Văii, o să-i ofer o poveste din ea.

S-a întors, iar scaunul a scârțâit. Și-a dres vocea. Un copil a scâncit undeva în fundul camerei și cineva l-a potolit. Apoi femeia și-a spus povestea cu o voce și guturală, și blândă, ca mătasea indiană nouă, în timp ce o pisică se tânguia din când în când din dosul peretelui.

Oameni ai Casei, Oameni ai Casei! Povestea asta sângele nimănui în apă nu-l va putea schimba.

Se spune despre Finya Vrăjitorul că, înnebunit de o iubire nepermisă, a plecat în Evmeni să se lupte cu pirații Regelui-Mării; pentru că pe atunci oamenii arhipelagului erau puternici și mândri de puterea lor și hărțuiau poporul nostru ajungând până în câmpiile din Madh. Și așa Finya a călărit până la Țărmul de

Sare, unde marea este albă ca laptele, pământul sărac cum e cenușa, iar vânturile storc vlaga din trup. Acolo a distrus mulți păcătoși cu puterea spadei și a magiei și și-a câștigat renumele. Iar această aventură i s-a întâmplat pe atunci.

S-a întâmplat că își făcuse tabăra într-o parte părăsită a țărmului; și cu el erau Draud, și Rovholon, și Maldar, și Keth al Primăverii. Finya a fost primul care a văzut zorii, și a văzut și un delfin alb care fusese aruncat pe nisip. Frumos era delfinul ca o perlă și avea forma unui crin, și, cum încă trăia, tânărul a coborât pe țărm ca să-l salveze. Dar pe când se apropia de el, soarele, ce răsărea peste Duoronwei, a lovit delfinul, iar el a dispărut de parcă ar fi fost spumă de mare.

Finya a fost întristat de dispariția unui animal atât de nobil și le-a ascuns însoțitorilor săi ce văzuse. Totuși, când au vrut să pornească la drum, și-a exprimat dorința de a mai rămâne o noapte în același loc: a spus că îl durea rana. În zori s-a trezit și a văzut delfinul care trăgea să moară și s-a grăbit să coboare pe nisipul aspru presărat cu scoici; și pentru a doua oară soarele s-a ridicat când a ajuns lângă delfin, iar animalul, țintuindu-l cu privirea, s-a topit în mare.

Atunci Finya a fost și mai întristat decât înainte și n-a vrut să părăsească acel loc, deși însoțitorii săi erau toți nerăbdători să pornească la drum. Iar Draud a spus: „Cu siguranță rana vrăjitorului e vindecată; să fie oare lașitatea cea care-l ține-n loc?” Apoi Rovholon, Maldar și Keth s-au temut că tovărășia lor s-ar putea destrăma și că Finya i-ar putea cere socoteală lui Draud pentru insultă; însă Finya a zis doar atât: „Plata trebuie amânată, Fiu al Calului.” Și au rămas în locul acela și a treia noapte, cu multă neliniște.

Dar Finya se hotărâse să nu doarmă și a coborât pe țărmul pustiu, apoi a îngenuncheat în locul unde văzuse delfinul. Toată noaptea a vegheat, iar când cerul a început să se lumineze, animalul a fost aruncat pe mal, iar Finya l-a prins în brațe cu mare bucurie. Atunci delfinul i-a vorbit, spunând: „Ce ți-am făcut eu ție, Copil al Femeii, ca să mă răsplătești cu așa ocară gravă?” Iar Finya a întrebat: „Rogu-te, care-i ocara? Ți-am văzut nobila frumusețe și-am vrut să te salvez de la pieirea în lumină.” „Nu e nicio ocară atunci”, a spus delfinul, „să răpești fiica unui rege?” „Mă iartă”, a răspuns Finya, „n-am știut ce fac”. „Totuși”, a continuat delfinul, „trebuie să mă răsplătești”. „Bucuros”, a spus

tânărul. „Dacă ai atins”, l-a îndemnat delfinul, „din mână să nu lași”.

Apoi delfinul s-a cufundat în valuri și a început să înoate către vest, cu Finya atârnat de gâtul lui. A înotat până au ajuns la un frumos oraș pe stâncă, pe care vrăjitorul nu-l mai văzuse niciodată și nici nu auzise despre el. Măreț era orașul; acoperea întreaga insulă de piatră și era plin cu puțuri cu apă dulce, palate și grădini, dar era tăcut: niciun suflet nu ieșea dintre zidurile sale, iar lanțurile puțurilor părăsite gemeau trist în bătaia vântului. „Du-te”, l-a îndemnat delfinul, „și intră în palatul din mijloc. Acolo ai să găsești o sală mare de piatră, cu o adâncitură mică în podea, astupată cu un dop din frunze de viță. Scoate dopul și vezi ce descoperi.”

„Bucuros”, a spus tânărul și s-a cățărat de pe spatele delfinului pe scările albe care duceau către oraș. Iar delfinul a rămas în apă, legănându-și coada și urmărindu-l cu privirea. Și el, ca mulți eroi, s-a dus direct în brațele nenorocirii.

În vreme ce urca, vrăjitorul se minuna foarte de oraș, care era mai mare și mai fermecător decât orice alt oraș pe care îl văzuse în călătoriile lui. Față de el, fortăreața Beai, care îl bântuia în vise, era grosolană ca un grajd și părea potrivită doar ca sălaș pentru fiare fără grai. Strălucitoare erau acoperișurile ciudatului oraș, coloanele miraculos de înalte, casele falnice și spațioase, cu fundații bine clădite și arcade înflorate; străzile, cotite sau drepte, erau bine proporționate, iar piețele tăcute din umbra palatelor mândre îl umpleau de smerenie. Foarte mic era vrăjitorul în orașul acela îngropat de uitare. A urcat treptele prăfuite ale palatului din mijloc, cel mai măreț dintre toate, unde lei de piatră căscau larg gura la el, dar dintre viețuitoare n-a văzut nici măcar un câine. În mijlocul palatului, așa cum îi spusese delfinul, a găsit o sală enormă din piatră străveche și adâncitura micuță astupată cu frunze de viță. Pentru că era un om dintr-o bucată, n-a ezitat, ci s-a aplecat și a scos cepul dintr-o mișcare.

Sala s-a cutremurat, iar Finya a fost aruncat cu fața în jos și s-a temut că tot palatul se va prăbuși pe el. Pereții au rezistat, dar mai înspăimântătoare decât cutremurul a fost vocea pe care a auzit-o, vocea unei femei a cărei rezonanță i-a înmuiat oasele: „Muritor nerușinat”, a spus ea. „Crezut-ai tu că nu mi te aduc aminte? Amarnic regreta-vei nelegiuirea ce pătează-n astă zi a

ta mână. Aist popor e sub al meu blestem, pentru mândria vrăjitoriei prea departe-mpinsă, ce a-ntrecut ce-i bine pentru muritori a ști. Ai rupt blestemul meu cel sfânt; credința de niciun sprijin nu-ți va fi. Așa vorbește-al tău destin din stele." „Vai!", a strigat Finya; pentru că o mai jignise pe zeița Sarma și înainte și de ea urât era. Și a auzit sunetul clopotelor.

Pe străzile orașului se auzeau tamburine și tobe, și fluiere vesele; peste tot, oamenii cântau, se îmbrățișau și dansau cu bucurie sălbatică. Tânărul vrăjitor și-a făcut loc prin mulțime până la marginea orașului, în căutarea delfinului care îl făcuse să o înfurie pe zeița Sarma. Dar în locul delfinului, în apă înota o frumoasă fecioară, învești mântată în straie albe care pluteau în jurul ei și se amestecau cu părul ei negru și lung. „Ajută-mă să urc!", a strigat ea. Iar Finya a coborât treptele și a ajutat-o, iar ea s-a ridicat în picioare pe treptele albe ale orașului ei și a plâns de prea multă bucurie. „Mulțumesc, binecuvântat vrăjitor", a spus ea. Iar Finya a întrebat-o: „Vai, bună doamnă, de ce m-ai făcut să păcătuiesc împotriva zeiței care mă ura dinainte?" Iar prințesa a zis: „De ce, ce a spus?" „Că sunteți vrăjitori răi." „A, nu", s-a apărat fecioara. „Ea e cea haină; mă urăște pentru frumusețea mea." „Asta pot crede", a spus Finya; pentru că domnița era într-adevăr din cale-afară de încântătoare, cu pielea ei de-aramă, cu părul și ochii negri și o siluetă care putea nimici legiuni întregi. Cu adevărat, era aproape orbit de ea și i se părea mai încântătoare decât toate femeile pe care le văzuse, mai puțin aceea ce visele îi bântuia. Iar prințesa a râs și l-a dus în orașul încărcat de bucurie, unde toți cei pe lângă care treceau se plecau și le aduceau omagii. „Acum ai să vezi", a spus ea, „dacă al nostru este orașul păcătos. Rămâi cu mine un an: pentru că pe tine eu te iubesc".

Așa că Finya a fost de acord să rămână cu ea în orașul minunat al fântânilor și al grădinilor. Iar ea i-a zis: „Acesta este Orașul celor Nouă Minuni. Prima minune sunt caii noștri, care sunt stacojii și strălucesc precum trandafirii. A doua sunt frumoșii noștri câini de vânătoare albi, care pot vâna și pe mare, și pe uscat. A treia sunt muzicienii noștri, care pot face omul să plângă până își leapădă toată durerea ce-l apasă. A patra minune este lumina noastră, care este cea mai gingașă din lume. A cincea sunt păsările noastre, care sunt înțelepte și vorbesc precum oamenii. A șasea sunt fructele noastre: din

toate câte poți pe pământ mânca, sunt cele mai plăcute pentru limbă și dătătoare de putere pentru trup. A șaptea este vinul nostru, o încântare pentru limbă și pentru suflet; a opta este apa din puțurile noastre fermecate, așa de pură, că ne apără de bătrânețe, de boală și de moarte."

„Și care e a noua minune?" a întrebat Finya.

„Nimic nu mai poate rămâne sfânt?" a strigat ea, râzând; iar Finya a rugat-o să-i ierte grosolănia. „Te-am iertat deja", a spus ea.

Într-adevăr, avea o drăgălășenie care i-ar fi făcut invidioși chiar și pe zei.

Finya a stat cu ea un an și s-a bucurat de toate minunile: vânătoare pe pământ și pe mare și cea mai bună muzică, cel mai bun vin și cei mai buni cai. La sfârșitul anului, ea i-a cerut să mai rămână, iar el a acceptat, pentru că și-a zis că în cealaltă viață a sa nu era nimic în afară de deznădejde. Și s-a bucurat de dragostea prințesei, care i-a născut doi copii frumoși, de cea mai pătimașă vânătoare din viața lui și de înțelepciunea păsărilor. Toate lucrurile îi plăceau, doar că nu știa a noua minune, despre care credea că e minunea cea mai mare dintre toate.

Finya mai avea cercelul făcut dintr-o bucată de chihlimbar care-i fusese dat în pădure de vrăjitoarea Brodlian, unde sălășluia ucenicul și animalul său năzdrăvan, *lubnesse,* care era o bufniță cu față tristă de femeie. Odată, pe când era singur în palat, și-a frecat cercelul, iar *lubnesse* a apărut bătând din aripi în fața lui. „O, *lubnesse",* a spus Finya. „Aș vrea să aflu a noua minune." „Tot nemulțumit ești?", a întrebat ea. „Da", a răspuns el. „Fără această cunoaștere nu mă pot bucura de celelalte minuni." „Nici chiar de soața ta", a întrebat *lubnesse,* „și de ai tăi copii?" „Nici chiar de ei", a spus Finya. „Atunci", a zis *lubnesse,* „ales-ai bine când tu hotărâtu-te-ai un vrăjitor să fii. Băgat-ai tu de seamă, dară, că, vreme de-o lună din fiecare an, singur te lasă a ta soață, iar pe copii îi ia cu ea?" „Da", a spus Finya. „Se duce la muntele sfânt de dincolo de oraș, pentru că este obiceiul ei să se roage la mormântul tatălui ei." „Se prea poate", a zis *lubnesse.* „Când merge acolo data viitoare, urcă pe scara-ngustă ce duce sus, în turnul palatului. Dacă sar câinii ei la tine, aruncă-n ei c-un snop de grâu și-atuncea n-o să te mănânce. Intră-n odaia de la capul scării. Înăuntru găsi-vei un foc ce arde și încă ceva, și cela e lucrul ce-n foc va trebui s-

arunci. Și-atunci cu-adevărat descoperi-vei tu a noua minune a orașului.” „Fie să pier”, a zis Finya, „de nu voi face întocmai”.

Destul de curând a venit vremea când prințesa s-a învăluit într-o mantie și a spus: „Mă duc să mă rog la mormântul tatălui meu. Lasă copiii să vină cu mine și să poată învăța obiceiul nostru”. „Foarte bine”, a răspuns Finya; și au plecat. Atunci Finya a urcat pe scara îngustă ce ducea în turnul palatului, o scară întunecată și prăfuită care părea nefolosită; câini monstruoși s-au repezit la el, lătrând și arătându-și colții, cu spume la gură, dar el i-a lovit cu un snop de grâu și ei s-au culcat și au început să scheaune. În capul scării, a deschis o ușă și a intrat într-o cămăruță murdară, unde ardea un foc ce scotea un fum respingător. Pe masă se afla ceva lung și negru. L-a luat în mână și a văzut că era părut negru și lung al frumoasei lui soții.

„Vai!” a strigat Finya. „Ce e asta?”

Și a aruncat părul în foc. Atunci s-a lăsat o tăcere adâncă peste Orașul celor Nouă Minuni: muzica, râsetele, pașii, toate s-au oprit și singurul sunet care se mai auzea a fost o voce tânguitoare.

Finya a coborât în grabă scările și a ieșit din palat în stradă, iar orașul era așa cum îl văzuse prima dată: întins, gol, elegant, părăsit până și de șoareci. Și iarăși lanțurile gemeau în puțurile golite. A urmat sunetul plânsetului care l-a dus până la mare; acolo a văzut frumosul delfin alb, cu doi pui de delfin. Iar delfinul plângea: „Vai, soțul meu, ce ai făcut?” Și plângea cu lacrimi amare.

Finya, înnebunit de durere, a coborât în fugă treptele albe până la mare. „Cine să fii tu oare?”, a strigat. „Cine să fii tu oare?”

„Vai!” a exclamat delfinul. „Sunt a noua minune din Orașul celor Nouă Minuni.”

Și a înotat cu copiii ei în larg, apoi a dispărut.

O bufniță a scos un strigăt grav, ca de fluier, de undeva din grădină. Pentru o clipă, mi s-a părut că Marele Preot mă privește, dar lumina lămpii cu gaz se zvârcolea ca un șarpe de mare, aruncând umbre nestatornice, iar privirea lui gânditoare era cu neputință de urmărit. Mirus și ceilalți au aplaudat, felicitând-o pe sora lui Kovyan, schimbând remarci despre

tristețea poveștii. Auram s-a aplecat și mi-a prins brațul.

— Din amintiri! a șuierat el. Totul din amintiri. Nu știe să citească niciun cuvânt.

M-am ridicat, pretinzând că sunt obosit, și unul dintre tineri m-a dus într-un dormitor întunecat. Singura lumină se strecura din cealaltă cameră. „Nu-ți fie teamă”, mi-am spus. „Doar supraviețuiește, supraviețuiește până îți aduc trupul și se preface în praf și pulbere în foc.” Flăcări mi-au răsărit în minte, ruguri, sori. Tânărul a bătut în pat, cercetându-l de șerpi și să fie stabil. M-a lăsat singur și, imediat ce m-am așezat și mi-am tras cizmele din picioare, am auzit limpede vocea preotului din cealaltă cameră:

— Da, un Târg de Noapte.

Un Târg de Noapte. M-am întins și m-am învelit cu pătura aspră. Ceilalți au vorbit până târziu în noapte, râzând între ei. Dimineață, un soare fluid mi-a dezvăluit pereții scrijeliți ai camerei, cu umbre desenate de iederă prin geam. Încă o dată, îngerul nu venise. Un tablou al zeiței Elueth mă privea de pe un perete, îngenuncheată, cu brațele în jurul unui vițel alb. Expresia de pe fața ei oacheșă era tristă, iar dedesubt scria: „Pentru că te-am iubit neostoit.”

Capitolul 14
Târgul de Noapte

A doua zi, am mers mai departe în Vale. Iar de la Kovyan din *radhu* a plecat un mesaj în toate direcțiile, anunțând Târgul de Noapte. Urma să aibă loc lângă satul Nuillen, aproape de granița ținutului Fayaleith. Vestea s-a îndreptat spre Terbris, Hanauri, Livallo, Narhavlin, sătucuri de la umbra turnurilor năpădite de mușchi. Noi mergeam mai departe în trăsură, zdruncinându-ne pe drumurile cu pietriș. Mirus conducea, iar eu stăteam lângă el pe capră. Uneori, ne opream la marginea drumului și beam lapte din vase grele de lut, dând din mâini ca să alungăm muștele în umbra unui castan, iar fetele tinere care vindeau lapte ne vorbeau cu accentul gutural de la țară, plescăind din limbă când le necăjea Mirus. Ne îndemnau să cumpărăm oale cu miere și lapte covăsit sau funii cu pești uscați. Una dintre ele a încercat să ne vândă o piele de vidră. Aveau ochii vioi și părul înfoiat împletit, întotdeauna în patru cozi, uneori cu mărgele de sticlă

sau cositor la vârfuri.

Pe coama unui deal, am trecut pe sub faimoasa arcadă a lui Vanadias, marele arhitect al Mormintelor de la Hadfa. Piatra roz strălucea pe fundalul cerului, cioplită cu imagini de recolte, dansatori, copii și animale, împletite cu frunze înfoiate. Detaliile complicate ale sculpturii m-au umplut de venerație și un fel de zbucium, cum simți în prezența tainei. În mijlocul arcadei erau următoarele cuvinte scrise cu mândrie: „Acest Tărâm Fericit”, iar dincolo de arcadă chiar și umbrele păreau pătrunse de strălucire.

Noaptea, acele umbre erau adânci și albastre, *radhui* imense și tăcute, iar întreaga lume părea să fie o gravură. Trăsura s-a rostogolit pe lângă temple și vile rurale fermecate, ale căror forme albe se profilau în întuneric, țintuite în torente de lumină. O lumină tămăduitoare, rece ca roua. Am trecut de vestitul palat din Feilinhu, într-o splendoare sidefată pe fundalul dantelei întunecate a pădurilor sale: acel triumf al lui Vanadias, cu acoperișul extraordinar de ușor, cu coloanele conice, modelate în marmură albă. Mirus a oprit caii și a înjurat în barbă. Palatul, noptatic, splendid, se ridica printre palisade din raze de lună. Chiar și greierii erau tăcuți. Vocea lui Mirus părea să sfâșie aerul când a rostit primul vers nemuritor din poemul lui Tamundein:

„Weil, weil tovo manyifalaren, falarenre Feilinhu.”

Departe, departe pe dealuri s-au dus acum verile din Feilinhu,
chemarea vânturilor, caii albaștri,
balcoanele cerului.
Departe sunt acum caii de fum:
căci ploaia îi gonește.
O, dragostea mea,
de-ai pune un sărut
pe-o pagină a cărții mele.

Privim un fulger peste dealuri
și ne închipuim că-i un oraș
și ceilalți visează la sălile lui luminate
cu fum de chiparoși sălbatici.
Feilinhu, spun ei,

și plâng.
Și plâng și eu cu ei, iubire, ospăț,
o mare de catalpe,
o lampă ce o văd doar în oglindă.

Iar luna fuge peste glie
și doar dealu-i luminat.
Și acolo, doar acolo ți-aduci aminte de Feilinhu.
Unde-am văzut noi stele sparte sub fântână
și-ai aurorei cai i-au înșeuat.
Și tu, împărăteasa tuturor suspinelor:
Cu talpa ridicată pe treapta-ntunecată.

Și ea, împărăteasa suspinelor mele. Oare unde așteaptă ea acum, cu părul răvășit, ochii nepieritori, în singurătatea ei desăvârșită? În așteptarea mea. Știam că așteaptă, pentru că nu venise. Nopțile mele erau tăcute, însă prea încordate ca să le pot numi liniștite. Jissavet aștepta dincolo de întuneric. Cerul nopții era dilatat în visele mele, scufundându-se în pământ cu greutatea splendorii distrugătoare din spatele său. Într-unul dintre visele acelea m-am întins și l-am atins ușor cu vârful degetului, dar s-a spart ca un gălbenuș, lăsând să curgă un potop de lumină.

Pe marginea drumului, călători în grupuri mici vorbeau și râdeau încet, în drum spre Târgul de Noapte. Nu se vedea nici urmă de Garda Telkanului. Am binecuvântat-o în secret pe Tialon: pesemne că făcea tot ce putea ca să rămân în siguranță. Licurici împodobeau iarba, iar un aer de sărbătoare a cuprins tărâmul, ca și cum întrega Vale era în mișcare, revenind la viață. La hanul din satul Nuillen, în vechile dormitoare împărțite cu paravane, cearșafurile păstrau răcoarea, ca și cum abia ar fi fost aduse de pe câmp.

Am stat două zile în Nuillen. În timpul ăsta, hanul s-a umplut până când, ne-a spus gâfâind proprietarul, oamenii au ajuns să doarmă pe sub mese. De la fereastra camerei mele vedeam noaptea mici focuri împrăștiate prin piață, unde dormeau familiile țăranilor înveliți în șaluri. În seara Târgului, muzica a izbucnit brusc pe străzi, răsunând bătaia tobelor și acordurile cântecelor vesele, iar Auram, îmbujorat, a intrat în camera mea

purtând pe braț o robă albă.

— Haide, *avneartyi,* a spus el. E timpul.

Era îmbrăcat superb, într-o tunică brodată cu aur, a cărei rigiditate decorativă era îmblânzită de dantela elegantă de la mână. Deasupra scânteierii hainei, bronz bogat în lumina focului, triunghiul alb fără viață al feței lui, încoronat de părul negru mat. M-a privit cu încântare, ca și cum aș fi fost rodul creației lui: un portret frumos sau un inel încrustat cu nestemate. Exaltarea lui nu mai lăsa loc pentru nimic omenesc. În ochii săi strălucitori, extaziați, neîndurători am văzut că nu se va lăsa înduplecat, oricât de mult aș suferi.

— Vino, a spus cu un râs ușor, care m-a înfiorat. Trebuie să te îmbraci.

M-am dezbrăcat în tăcere și mi-am pus pe mine roba pe care mi-o adusese. Mătasea a foșnit peste trupul meu, moale și rece ca un râu de lapte. Apoi m-a pus să mă așez și mi-a legat părul la spate cu o panglică argintie.

Oglinda a reflectat lumina focului și fața mea ca o săgeată arsă. Sub geam, o voce cânta: „Ia-o la goană, micuța mea iapă neagră.”

— Ai studiat? a întrebat Auram.

— Da.

— Ai băgat la cap?

— Da.

Privirea mea rătăcea pe cărticica jerpelită de pe masă. *Îndreptarul binecuvântărilor,* de Leiya Tevorova. Auram mi-o adusese învelită în mătăsuri vechi de culoarea unui dinte stricat. „Unul dintre puținele exemplare pe care am reușit să le salvăm”, spusese el, și mi-o îndesase în mână, cerându-mi să rețin primele pagini. Asta era cartea pe care o scrisese Leiya în Aleilin, în turnul unde fusese închisă, în zilele pe care Auram le numea Epoca Nenorocirii. Un manual pentru cel bântuit. M-am întors și am întâlnit privirea lui Auram în geam.

— Haide, a spus el. Ești gata.

Curtea era plină de lume: vestea despre *avneanyi* se răspândise, iar acum, văzându-ne pe Auram și pe mine în costumele noastre strălucitoare, *huvyalhi* s-au împins înainte.

— *Avneanyi,* a strigat cineva.

Hangiul și-a făcut cu greu drum prin ușa din spate și le-a cerut grăjdarilor să facă loc trăsurii noastre. Un bărbat măcinat

de griji, cu un pântece revărsat și ochi albaștri umflați, hangiul s-a uitat deznădăjduit la mulțime, care încă se scurgea dinspre stradă, apoi s-a aruncat în mijlocul oamenilor, mișcându-și brațele groase ca de urs.

— Pe aici, *telmaron,* a zbierat el. Veniți după mine.

Auram a pășit înainte, zâmbind și dând din cap, salutat ca un actor după o reprezentație de succes, întinzând mâinile, pentru ca oamenii să-i poată atinge vârfurile degetelor. Pe mine nu m-a atins nimeni: ca și cum între ei și lucirea robei mele se afla o armură invizibilă.

— Roagă-te pentru noi, strigau.

Deasupra noastră, cerul dănțuia de stele. Când am ajuns la trăsură, genunchii mi-au cedat și aproape că am căzut la pământ. Cineva mi-a prins brațul și m-a sprijinit: Mirus.

— Hopa! a spus el, ținând deschisă ușa trăsurii. Poftim. Pune piciorul pe treaptă.

M-am târât înăuntru.

— *Avneanyi, avneanyi,* murmura mulțimea.

Mi s-a alăturat și Auram, Mirus a închis ușa, iar trăsura a pornit. Tot drumul până la izlaz, preotul și-a ținut ochii triumfători îndreptați spre mine, strigătele scoase de *huvyalhi* răsunându-mi în urechi. La Târgul de Noapte am coborât în iarbă lângă un cort înalt ale cărui părți ridicate luceau, încălzite dinăuntru de o lumină roz bogată. Toți fluturii din Vale păreau să se fi adunat în jurul ei, și înainte se răspândiseră peste tarabele, steagurile și torțele Târgului de Noapte.

O mulțime mare se adunase lângă o scenă de lemn din fața cortului, unde un bătrân ședea cu un *limike* pe genunchi. Avea un umăr mai ridicat decât celălalt, un colț de stâncă în lumina torțelor. Își legăna instrumentul și trezea la viață coardele cu o pană de fildeș.

— Cânt despre îngeri, a anunțat el.

Auram mi-a prins brațul.

— Uite, *avneanyi*! a șoptit el încântat. Uite cât de iubiți sunt îngerii în Vale.

Mulțimea se împingea mai aproape.

— *Anavyalhi*! a strigat cineva.

— Mirhavli! a strigat altcineva; iar cuvântul a fost preluat și trecut mai departe prin mulțime, ca un burduf plin cu vin.

— Mirhavli! Mirhavli!

Bătrânul a zâmbit pe scenă. Fața lui a strălucit, iar vocea sa, când a vorbit din nou, era limpezită, filtrată prin lacrimi. Acea voce s-a topit în sunetul coardelor – pentru că, deși *limike* înseamnă „râsul porumbeilor”, instrumentul plânge, în aceste tonuri sonore, bătrânul a spus

POVESTEA ÎNGERULUI MIRHAVLI

O, a mea casă, o, bărbați din casa mea,
și doamne de acasă,
veniți și ascultați povestea-mi
ce n-aduce năpastă.

O, mândră ea era, cu ochi curați și sinceri,
fecioara Mirhavli.
Era o fată de pescar
și locuia pe malul mării.

Stătea cântând pe malul mării
cu voce blândă și adâncă,
așa de-ncântător că peștii-ncep să-și ia avânt
și pe pământ se-aruncă.

Toți peștii au sărit din apă pe nisip
și au murit cu toți, pân’ la unul.
Mirhavli pe toți i-a strâns
și în oraș i-a dus, jar-a uita niciunul.

„De-acum cine s-o ia de soață pe-a noastră fecioară,
frumoasa Mirhavli?
Căci ea toți peștii i-a făcut
din mare a sări.

Există oare vreun bărbat, vreun minunat bărbat,
împodobit cu aur și veșmânt împurpurat?
Altminteri temeri am c-a noastră fată
o să rămână veșnic nemăritată.”

Și era un bărbat, un minunat bărbat,
împodobit cu aur și veșmânt împurpurat;

cu mantia din stofă stacojie
și capu-n auriu încununat.

El satul de la malul mării l-a zărit
și iute s-a apropiat.
Era în ziua de Tolie, iar norii
goneau pe cer 'nalt.

Semeț ca raza lunii, subțire ca o lance,
parfumul lui de trandafiri te năucea!
Pe când se-apropia de ușa ei, lumina
peste-al său umăr strălucea.

— Ia vezi, copila mea, că mire ți-a venit
din țară de departe. Poate vrei
tu viața să-ți unești cu-a lui
în dulcea lună de Fanlei.

— Nu, mamă, de bărbatul ăst' mă tem, mă tem
de-al lui surâs ascuns în barbă,
mă tem de râsul și de ochii lui
ce poartă-a înghețatului exil culoare oarbă.

— Taci tu, copilă, o vorbă nu mai spune.
De vrerea mea ai s-asculți chiar de nu vrei.
Și te vei însoți cu-acest bărbat
în dulcea lună de Fanlei.

Și l-a urmat pe ușă-afară,
fecioara Mirhavli.
Și l-a văzut cum sta pe malul mării
și o chemare azvârli.

— Mamă, a strigat el, iar glasul lui
a răsunat sălbatic, mai rece decât stropii înghețați ai apei.
— Mamă, al tău fiu devine stâlp de casă,
în dulcea lună de Fanlei o să-și ia mireasă.

Mantia de purpură s-a sfâșiat pe dat'

și brațele-i din ea s-au arătat.
Un braț, un braț și înc-un braț:
treisprezece au ieșit la numărat.

— O, mamă, mamă, ușa-ncuie
și cheia o aruncă hăt.
Este un demon, nu bărbat,
acela căruia m-ai dat.

Și ușa au închis, și cheia au ascuns,
și salcie au agățat ca să-i păzească.
El a venit, s-a pus în pragul lor.
A început să urle asurzitor
și dinții ascuțiți să și-i scrâșnească.

— Faceți orice, la bine și la rău
copila voastră îmi va fi mireasă.
Chiar și pe coama valului veni-voi eu călare
s-o iau cu mine-acasă.

— Faceți orice, la bine și la rău,
de soț tre' să mă iei.
Tu, Mirhavli, te-oi însoți
în dulcea lună de Fantei.

Și luna vesel-a venit,
În meri merele cresc,
și-n aerul de peste câmp
păsările zvonesc.

Și ușa au închis, și cheia au ascuns,
și salcie au agățat ca să-i păzească,
dar marea s-a-nnegrit și vânt sălbatic s-a stârnit
și neguri ceru-au pângărit,
iar monstrul sta-n furtuna nefirească.

— Acum să-mi dați mireasa mea promisă
sau în durere vă zdrobesc.
Și se adună lângă casa ei sătenii,
la ușă să n-ajungă îl opresc.

Dă ochii peste cap, scrâșnește dinții,
și brațele le-ntinde peste clisă.
— Am să mă-ntorc când luna se sfârșește
să-mi iau mireasa ce mi-a fost promisă.

Și o nenorocire coboară asupra lor:
duhoarea a urcat din mare,
și peștii nu s-au mai trezit
la a lui Mirhavli căutare.

Pământul s-a crăpat, iarba n-a mai crescut,
și toate însetate s-au uscat,
iar Ciuma-n straiul alb pe străzi a bântuit,
și-un pescăruș din aripi bătea dezlănțuit
și a strigat: „Blestemat! Blestemat!”

Apoi un val s-a ridicat din mare,
precum e cornul de berbec cabrat fără răgaz,
și satul jumătate l-a spălat
ca ruperea unui zăgaz.

— Vai, vai! a plâns fecioara,
zeii m-au părăsit,
altfel casa noastră n-ar fi ajuns
pe fund de mare pustiit.

Și-acum ea părut și-a-mpletit
și haina de sărbătoare a-mbrăcat.
— De dimineață merg la cel ce mi-e sortit,
a spus ea și degrabă s-a culcat.

Și dimineață s-a trezit
și a pornit spre mare.
Și-un cântec a-nceput să cânte,
Cântând alinare.

Și cântul îi era ca razele de stele,
ca o lumină ce nicicând nu piere,
și toți cei ce-o vedeau ochii își ascundeau,

ca ploaia curgeau lacrimile-i de durere.

Dar demonul s-a ridicat din marea clocotită,
iar brațele-i se zvârcoleau nestăpânite.
— Tăiați-i limba, căci n-o pot lua cu mine
Când ea cântă asemenea cuvinte.

— O, demone, nicicând n-am să mai cânt.
Dar uriașele lui brațe prinseră marea a lovi,
și oamenii au plâns când limba i-au tăiat
preamândrei Mirhavli.

Dar când el o purta prin valuri
cu sângele curgând pe buză,
o rugăciune ce nu-i din cuvinte
din suflet începu să se auză.

Ruga cea mai iubită zeilor
din al ei suflet se topea.
Cerul s-a luminat, vântul s-a potolit
și marea înapoi a început să dea.

Uriașa mare l-a-nlănțuit pe demon
și pe fecioară de la el o smulse.
„Mireasa mea promisă”, se jeluiește,
dar buna mare o poartă cu blândețe
și pe țărm o depune.

Monstrul cu mama lui lupta,
în valu-nalt și înspumat,
și-ntr-un târziu puterea l-a lăsat
și cu un urlet el s-a scufundat.

Monstrul cu mama lui lupta,
în valu-nalt și înspumat,
și-ntr-un târziu teribil a răcnit
și în adânc s-a înecat.

Vocea bătrânului trubadur a continuat: a povestit despre rătăcirile lui Mirhavli și despre cum Telkanul a descoperit-o

căzută în Kelevain; a povestit despre dragostea lui pentru ea, gelozia reginei și a concubinelor, acuzațiile lor neadevărate, despre cum Mirhavli a fost condamnată la moarte pe nedrept. A mai povestit și despre miracol: vocea ei recăpătată, ridicându-se deasupra mării. A povestit cum Telkanul a implorat-o să se întoarcă și cum ea a refuzat, apoi a fost luată de vie de Ithnesse, Zeița Mării, ca să trăiască veșnic în paradis:

Ce bine e să fiu cu tine,
și bine e să-ți fiu iubit,
și bine e să merg pe iarbă
cu soarele deasupra-mi strălucind.

Ce bine e să calci pe iarbă
când soarele strălucește minunat,
dar și mai bine e să mergi pe dealul
de pe Tărâmul de Lumină binecuvântat.

Când cântecul s-a terminat, m-a cuprins o senzație de ireal, o detașare bizară. Era ca și cum muzica ar fi îndepărtat lumea de mine. M-am uitat la torțele care sclipeau până la orizont și mi s-au părut ciudate. Apoi, cu o tresărire, mi-am dat seama că tovarășii mei de drum se certau.

Poate că nu mi-am dat seama mai repede pentru că se certau într-o limbă străină: în kestenyi, limba din cea mai estică provincie a Olondriei. Am recunoscut sunetul șuierat, pentru că maestrul meu mă învățase cele câteva cuvinte pe care le știa, iar eu o auzisem printre marinarii de pe *Ardonyi.* M-am întors spre ei. L-am văzut pe Mirus gesticulând, supărat, în lumina torțelor. Preotul era ascuns în trăsură. Deodată, Mirus a schimbat graiul, spunând clar în olondriană:

— Dar cum poți să refuzi? Ce drept ai?

Preotul a răspuns tăios, în kestenyi.

— Blestemați fie-ți ochii! a zis Mirus, răgușit și vehement. Nici măcar mama nu mi-ar refuza asta…

— Și de-aia ai fost despărțit de ea, l-am auzit pe Auram categoric. Îți vrea binele, dar e slabă. Influența ei asupra ta n-a fost niciodată cel mai bun lucru. Este normal pentru femei să-și răsfețe copiii mai mici.

— Nu vorbi despre ea, l-a atenționat Mirus. Doar spune-mi de

ce nu ești de acord. Ce se poate întâmpla?

Vocea spartă, necruțătoare a răspuns din nou în limba din Est. Mâna preotului a apărut de dincolo de marginea trăsurii, cu degetele pline de inele, lăsând în urmă o dâră de dantelă.

Mirus a strigat și presupun că i s-a spus să vorbească mai încet, pentru că a continuat într-o șoaptă sălbatică, încordată, o ieșire pătimașă în kestenyi, pe care unchiul lui o puncta cu replici scurte, hârâite. Apoi mi s-a părut că Mirus se ruga. M-am îndepărtat și m-am îndreptat către cort.

— Unchiule! a spus el în olondriană. Ai fost și tu tânăr odată… ai avut experiența…

— Ai spus destule, l-a oprit preotul cu o furie rece.

A dat ocol trăsurii, a pășit spre mine și mi-a prins brațul.

— Stai! a strigat Mirus.

Dar preotul m-a târât către intrarea cortului. Când am privit în urmă, Mirus se ținea de păr cu ambele mâini, cu ochii închiși. Auram a dat deoparte pânza de la intrarea în cort și am pătruns în lumina trandafirie, iar eu nu l-am mai văzut pe Mirus până după foc.

În cort ardeau lămpi așezate pe mese. Sub picioarele noastre era iarbă, mirosul ei uscat de toamnă se simțea puternic în căldura dinăuntru. În mijlocul cortului mai era un scaun înalt sculptat – adus dintr-un templu, am bănuit, sau împrumutat de la vreun moșier susținător din zonă. Ce iute trebuie să-l fi adus ca să-l așeze aici, ca eu să pot sta cum stăteam acum, în roba mea albă, cu mâinile încleștate pe brațele lui lăcuite. Auram era din nou el însuși, lăsând în urmă cearta cu Mirus. Mi-a trasat un cerc pe frunte și a șoptit vesel:

— Începe.

A ieșit din cort. „O, zei”, m-am gândit, „ce caut eu aici?” Murmurul mulțimii care se adunase în fața cortului s-a întrerupt. Mi-am dat seama cât de tare era zumzetul abia când s-a oprit, așa cum devii conștient, în tăcerea verii, de cântecul unor cicade[3].

Vocea lui Auram s-a ridicat, aspră și limpede.

— Copii ai lui Avalei! Copii ai Grânelor Coapte! Cine vrea să

[3] Denumire dată insectelor homoptere cu corpul scurt și gros și cu capul mare, terminat printr-o proeminență ascuțită, al căror mascul emite un țârâit caracteristic.

audă un *avneanyi* vorbind?

— Eu, *veimaro*! s-a auzit strigătul unei femei. Eu și Tais, fiica mea.

— Vino, atunci, a spus Auram impresionant. Vă așteaptă.

Le-a condus înăuntru: o fată, o femeie cu papuci de lemn, un bătrân încovoiat.

— Avalei vă aude, a spus el și a ieșit.

Femeia s-a lăsat în jos și a înaintat în genunchi, trăgându-și fata în urma ei cu oarecare dificultate, pentru că fata nu îngenunchea, ci mergea țeapănă, cu o privire fixă.

— *Avneanyi,* a suspinat femeia.

Și-a acoperit fața cu mâna. Era clar că nu avusese de gând să mi se adreseze în lacrimi. Am strâns brațele scaunului.

După o clipă, și-a regăsit stăpânirea și a privit în sus, încă tremurând, trecându-și brațul peste ochi.

— *Avneanyi,* a gemut ea. Trebuie să ne ajuți. De dragul unui copil. Un copil mic – știi cum îi iubește Avalei.

— Te rog, ridică-te, am spus, dar ea nu a făcut-o.

S-a uitat la mine surprinsă, ca și cum ușorul meu accent îi sporise venerația. Fata ei, încă în picioare, se holba la peretele cortului.

— Este nepotul meu, a spus femeia. Băiatul fetei mele. Un băiețel – trei ani avea când l-am pierdut, acum un an.

— Nu pot, am spus.

S-a uitat la mine nerăbdătoare, cu buzele deschise.

— Nu pot să promit nimic, am corectat eu. Dar o să încerc.

— Mulțumesc, mulțumesc! a șoptit ea, cu ochii sclipind.

— Mulțumesc, a repetat bătrânul în spatele ei, stând cu picioarele încrucișate pe iarbă.

Și am privit la una dintre lămpițele roșii. Mi-am ascultat inima până când s-a potolit. Și am conjurat cuvintele Leiyei Tevorova ca pe un foc fără fum.

Cel Tulburat trebuie să stea cu fața către Nord, care, deși se poate să nu fie Reședința Îngerului, este totuși locul care atrage Spiritul cu Negurile sale și așa îl poate face să zăbovească în Apropierea sa. Cel Tulburat trebuie apoi să se gândească la un anumit Duh sau Reflecție care trebuie să aibă forma unui Munte cu Nouă Trecători. Fiecare dintre Trecători trebuie să fie adâncă, zimțată, abisală, plină de Neguri strălucitoare și, mai mult,

înghețate. Cel Tulburat trebuie să-și urmeze Viziunea până când este foarte clară, clădind Muntele Piatră cu Piatră. Când a obținut-o, trebuie să facă, printr-un act al Minții, să crească un Copac din fiecare dintre cele Nouă Trecători. Și cei Nouă Copaci trebuie să aibă Scoarță aurie și diferite Crengi, din care trebuie să fie Nouă Sute pe fiecare Copac: o sută de Rubin, o sută de Safir, o sută de Carneol, o sută de Smarald, o sută de Calcedonie; și câte încă o sută de Ametist, Topaz, Opal și Lapizlazuli; și toate acestea să scapere cu Strălucire neobișnuită. Când cel Tulburat a reușit acestea – Trecătorile, și Copacii, și Crengile care sunt de nouă ori nouă sute la număr –, atunci va fi el orbit cel mai tare de puterea Lucirii acelei Reflecții, pe care o va păstra prin toată Lucrarea sa chinuitoare. Și când e-n stare să se uite peste ea fără Agonia Spiritului, atunci trebuie să aducă în Viziunea sa miraculoasele Păsări, dintre care trebuie să fie nouă sute pe fiecare dintre cei Nouă Copaci; și fiecare Pasăre trebuie să aibă nouă mii de Pene colorate. Pe fiecare dintre Păsări o mie de Pene trebuie să fie negre ca jaisul, o mie albe, o mie albastre, alte o mie galbene; și câte o mie roșii, verzi, purpurii și portocaliu aprins; și o mie de pene trebuie să fie limpezi ca Sticla. Cel Tulburat trebuie să le vadă pe toate deodată: Muntele, Trecătorile, Copacii cu toate Crengile lor, și Păsările colorate. Apoi trebuie să vină o clipă a celei mai cumplite Suferințe, care trebuie să fie mușcătoare, albă și încinsă ca într-o Forjă. Și când Clipa aceasta a trecut, cel Tulburat nu va mai vedea Muntele, nici vreunul dintre lucrurile pe care le-a zărit până acum; ci o altă Viziune trebuie să apară în loc, o Imagine ce n-o cunoaște, care să ia o formă ca o Pădure sau o Peșteră. Apoi cel Tulburat trebuie să intre în Peșteră sau Pădure, sau Casă Stranie, sau orice Imagine de el e observată; el trebuie să meargă până când Imaginea se șterge cu o Întunecime ce se cască. Și în această Întunecime va întâlni Îngerul.

— Jissavet, am spus. Răspunde-mi.

Lampa roșie ardea, iar îngerul a venit. Stătea acolo, în cămașa ei, cu umerii lucind ca aurora. Picioarele ei goale sfâșiau alcătuirea aerului. În cozi îi atârnau scântei; lumina ei potrivnică înghițea lucirea lămpiței roșii. O lumină voalată, cu siguranță mai puțin decât era ea în stare, totuși o lumină care era în sine

ostilă vieții. În insule, spunem că moartea e întuneric, dar știu că exista o lumină dincolo de poarta aceea, insuportabilă, dincolo de orice asemuire.

— Jevick, mi-a rostit ea numele.

Vocea ei preocupată, mângâietoare. Expresia de dorință și sălbăticia din ochii ei frumoși și gânditori. Și-a ridicat mâna, iar eu am încremenit și mi-am închis ochii, așteptând o lovitură, însă n-a lovit.

— Jevick, a spus ea din nou: un ciob de sticlă în creier.

Cuvinte s-au întors către mine, rugi șoptite, incantații rituale: „Apărați-ne, o, zei, de cei ce grăiesc fără grai.” Cu un efort de voință, ochii strânși, capul apăsat de spătarul scaunului, m-am forțat să spun:

— Am o întrebare.

— Îți voi spune totul, a zis ea. Îți voi spune tot ce s-a petrecut. Și tu vei scrie pentru mine în *vallon.*

Am deschis ochii. Plutea în văzduh, cu mâna încă ridicată într-un gest de orator. Totul din jurul ei lucea într-un foc blând și albicios. Mi-a zâmbit și am văzut stele căzătoare.

— Te așteptam. Știam că o să mă chemi. Ești ceva greu de găsit: un bărbat înțelept din insule.

Am înghițit și m-am bâlbâit.

— Întrebarea mea. Întrebarea mea e pentru femeia de aici, femeia olondriană. Nepotul ei e rătăcit. Știi unde e?

M-a privit cercetător din cercul luminii ei. Era încă așa de mică. De m-aș fi ridicat de lângă ea, m-aș fi uitat în jos la creștetul ei. Am rămas așezat, înghețat, în scaunul olondrian, fără să îndrăznesc să mă mișc. După o clipă, am reușit să spun:

— Nepotul femeii ăsteia…

— Nepot, a repetat ea.

Privirea ei era ca un ac. Căutătura ei de o limpezime izbitoare era cea pe care mi-o aminteam de pe *Ardonyi.* Apoi vocea ei mi-a izbit creierul într-o ploaie de scântei strălucitoare.

— Ce vrei? Îmi ceri mie să-l găsesc? Îndrăznești să-mi ceri așa ceva?

— Nu eu. Oamenii ăștia. Preotul lor. A spus că tu poți da răspuns…

— Răspuns! Îți place că mă vezi? Îți face plăcere?

A înaintat, o amenințare aurie.

— Nu, am urlat.

— Și pentru mine e același lucru. Același. Să intru iar în țară – țara aceea – printre cei vii – niciodată! Nu suport!

A ridicat din umeri, împrăștiind lumină. Îi puteam simți spaima, intensă ca a mea, spaima trecerii. Și-a încleștat pumnii.

— Scrie-mi un *vallon,* a spus ea.

— Nu pot. Jissavet, oamenii ăștia încearcă să te-ajute. O să te găsească… o să-ți găsească…

— Scrie-mi un *vallon*!

— Ajunge! am țipat, apăsându-mi mâinile pe ochi.

Conturul degetelor mele îmi tremura în fața ochilor, uriașe, încețoșate, și îmi simțeam sângele din trup ca uleiul într-o lampă. Apoi a plecat.

Mi-am revenit pe pământ, în mirosul vomei.

— Nepotul, am murmurat.

O față a plutit deasupra mea, înlăcrimată, fața cuiva străin. Țăranca olondriană. Capul îmi era sprijinit pe genunchii ei.

— Mulțumesc, fiule, a suspinat ea, cu degetele în părul meu.

— Dar nu ți-am spus nimic.

— Am simțit-o. Ți-am văzut suferința. *Avneanyi…*

M-am îndepărtat de ea, m-am ridicat în șezut după un efort scurt, am scuipat în iarbă. Scaunul meu era răsturnat într-o parte. Două lămpi se stinseseră; o alta pâlpâia înnebunită, aproape de sfârșit. Și noi – eu însumi, femeia și bătrânul pe care-l adusese cu ea – ne priveam unii pe alții ca supraviețuitorii unui potop. Fata încă se holba la perete. Stătea în aceeași poziție, ca și cum ar fi fost izgonită din viață, când afară, pe izlazul luminat de stele, a izbucnit tumultul.

Întâi am crezut că e mai degrabă zgomotul Târgului. Trebuie să fi sosit vreo nouă atracție, am gândit indiferent: dansatori sau vreo căruță plină cu clovni. Apoi, în vreme ce femeia mă ajuta să mă ridic în picioare, o siluetă a pătruns grăbită în cort, cu fața întunecată, sălbatică și asudată.

— Fugiți, fugiți! a țipat el. E Garda!

Pete pe roba lui – pământ sau sânge.

— Garda, vă spun! a strigat el, fluturându-și mâinile ca niște gheare, ca și cum ar fi amenințat să ne sfâșie.

Pentru o clipă, umbra lui s-a alergat pe sine pe pereți, apoi a ieșit în fugă. Când clapa cortului s-a deschis, după care a căzut la loc, am prins o străfulgerare de flăcări.

Atunci ne-am pus în mișcare. Am fugit ca unul. Nu multă vreme – în clipa în care am pășit afară, o siluetă grăbită s-a lovit de mine și am căzut. Gust de pământ olondrian în gură. Când m-am ridicat din nou, oamenii care fuseseră cu mine dispăruseră, iar pământul era în flăcări. Fierbințeala a suflat spre mine, trosnind, ridicându-mi părul.

Tarabele ardeau. Oamenii se zvârcoleau pe jos, biciuiți de flăcări, iar iarba uscată se schimba în fum.

În lumina focurilor, cai. Se cabrau și săreau, nechezând de spaimă și de furie. Călărețiii lor purtau coifuri și ciomege și nu se lăsau doborâți. Aceste siluete uriașe loveau cumplit, fără ezitare, iar și iar. Lângă mine, o fată s-a rostogolit fără simțire, cu sânge luminat de foc în păr.

Țipetele sfâșiau noaptea.

Călărețul care lovise fata și-a întors fiara, învârtindu-și ciomagul deasupra capului.

— *E drom*! a țipat el.

Piatra. Copitele armăsarului în aer, arma lui, o umbră. M-am ferit, mi-am ridicat roba până la genunchi și am fugit.

Fugeam toți, împrăștiați ca șoarecii la vreme de inundații. Fugeam către câmpuri, către pădurile din apropiere, iar ei ne urmăreau, strigându-și unii altora ca vânătorii. Cărțile de istorie vor vorbi despre arderea Târgului de Noapte din Nuillen, dar nu și despre teroarea, duhoarea de sânge și zgură. Și zgomotul – zgomotul. Fuga. M-am lovit cu piciorul de o piatră și am căzut, cu un pleoscăit, până la gât într-un canal de irigații. Malurile erau destul de drepte ca, dacă stăteam lipit, să am o șansă să nu mă calce în picioare niciun cal. Am stat întins în noroi, cu țipete în urechi.

M-am întors pe o parte, ghemuit în malul canalului, și mi-am acoperit trupul cu noroi. Un pic de apă a curs pe lângă mine leneș, înroșită de foc. Caii zburau pe deasupra ca niște vulturi. Pleoapele îmi tremurau, înțepate de fum. Către dimineață, focul a trecut peste mine, pârjolind câmpul, și s-a dus.

Capitolul 15
Acest Tărâm Fericit

M-am ridicat dintre maluri, ca Leilin, prima femeie, zeița olondriană a lutului. *Cartea misterelor* ne spune cum s-a ridicat

ea, „un boț vorbitor”. Se trezise într-o lume abia făcută, dar lumea în care am intrat eu era deja veche, nesfârșit de veche, întinată de fum, tăcută. O lume căreia îi încărunțise părul.

Cenușa era purtată în vânt. În ceața care se ridica de pe izlaz se mișcau siluete, cocoșate ca niște secerători, căutând, hohotind nume.

Am îngenuncheat și am luat în mâini un pic de apă cu noroi din canal. Gâtul îmi era uscat, iar apa avea gust de tăciuni. Apoi m-am ridicat în picioare și am pornit peste câmp, cu picioarele goale, fiindcă-mi pierdusem papucii când fugeam. M-am întors către izlaz.

Cortul cel mare unde vorbise îngerul dispăruse. Stâlpii încă ardeau mocnit pe pământ.

Am mers printre supraviețuitori, strigând, la fel ca ei, un nume. Mirus. Gâtul îmi era sufocat, vocea doar o șoaptă. Fiecare efort de a striga, fiecare răsuflare îmi sfâșia de durere plămânii și gâtul.

Am crezut că n-o să-l mai găsesc. Am crezut că era mort. Nu puteam zări nicăieri silueta trăsurii. În mijlocul izlazului, unde fusese cea mai mare aglomerație de la Târgul de Noapte, trupurile arse erau de nerecunoscut.

Undeva, pe la mijlocul izlazului, m-am așezat pe jos. O tarabă se prăbușise alături, împodobită cu lungi fâșii de dantelă înnegrită. Prin cenușa de pe jos zăceau monede, triunghiuri întunecate tainice ca niște litere. De la încheietura cuiva căzuseră niște mărgele.

Mi-am pus capul pe genunchi și am plâns. Am plâns pentru cei care muriseră în flăcări, care veniseră să cumpere și să vândă, să petreacă, să stea de vorbă cu un *avneanyi.* Am plâns pentru cei care-i pierduseră pe cei dragi dincolo de poarta ce vibra, pe cei ce nu se vor mai întoarce niciodată de pe tărâmul morților. Am plâns pentru mine. Am plâns pentru că eram bântuit, hăituit în Vale – cauză, împotriva voinței mele, de mare nenorocire. Când am ridicat ochii, am văzut un tânăr zbârlit cu o cârpă murdară legată în jurul capului, iar în profilul lui palid l-am recunoscut pe prietenul meu.

M-am ridicat.

— Mirus, am strigat.

Vocea mea, ca un chițăit.

La început, nu m-a recunoscut. Privirea i-a lunecat peste

mine, neliniștită și grăbită, căutând prin ruine. Apoi am făcut un pas înainte, iar ochii lui s-au întors spre chipul meu și a alergat și m-a prins într-o îmbrățișare sălbatică.

— Jevick! a croncănit.

— Mirus!

— Am crezut că ai murit…

— Unchiul tău…

— E în viață, în trăsură, aproape de pădure. Haide.

Mi-a apucat brațul și a luat-o la goană. Mă mișcam mai încet decât el, gâfâind, cu plămânii stând să plesnească. Mi-a aruncat o privire.

— Iartă-mă, a gâfâit el. Trebuie să fugi. Garda se întoarce curând.

— Se întoarce, am horcăit.

— Trebuie să scape de cadavre, a spus el tăios. Curăță izlazul.

Am alergat, tăcerea fiind întreruptă doar de răsuflarea noastră. Trăsura se afla la marginea pădurii, cruțată așa cum cruță adierea vântului pomii. Laturile îi erau mânjite de funingine și nu mai avea decât un singur cal.

— Unde mergem? am șoptit.

Mirus, care verifica harnașamentul, s-a oprit.

— Spre est. Slujitorii unchiului meu vin în josul râului cu… ce voiai. Traversăm cu bacul și ne întâlnim cu ei la Klah-ne-Wiy.

— Mulțumesc, am spus.

A încuviințat din cap, privind fără speranță peste izlazul ars.

— Să mergem.

Am deschis ușa trăsurii, ca să sufăr încă un șoc. Pe banchetă stătea un bătrân chel, inconștient, înfășurat într-o pătură.

— Mirus! am spus, iar el a răspuns de pe stinghia vizitiului:

— Urcă, n-avem timp.

Iar eu l-am ascultat și am tras ușa după mine cu o mână tremurătoare. M-am așezat pe locul din fața bătrânului și m-am uitat la el. Fața îi era o îngrămădire de pete, ca și cum ar fi fost batjocorit în vreun fel de ritual brutal. Am recunoscut, în figura aceea îmbătrânită, capul teșit și bărbia ascuțită, trăsăturile lui Auram, Mare Preot al lui Avalei. Părul. Părul era o perucă. M-am lăsat pe spate pe locul meu, cu inima bubuind. Sprâncenele erau pictate, ochii măriți cu vopsea neagră și beladonă, ridurile acoperite cu alifii, îmbibate cu pudră. Omul era o adevărată zămislire, zămislit din nou în fiecare zi. Buzele, desigur, fuseseră

întotdeauna prea roșii. Și mâinile trebuie să fi fost tratate: am ridicat din umeri la gândul atingerii lor, cu degetele lor albe, mlădioase. Și totul s-a limpezit, ca și cum un văl s-ar fi sfâșiat în două: mantia cu glugă a preotului, vocea lui neobișnuită, plângăreață. Mi-am dat seama că, până acum, nu-i văzusem niciodată fața în lumina zilei. Și gândul, venit deodată, mi-a ridicat părul în cap. Am simțit cum mi se face pielea de găină de-a lungul brațelor, ca și cum l-aș fi văzut pe Dit-Peta, demonul din insule, „Bătrânul Tinereții”.

Nu s-a trezit. Pe când ne îndepărtam de foc, spre aer mai curat, soarele strălucea prin geam, pe întinderea ridată a frunții lui. Pentru prima dată, fața lui avea contururi clare. Era uman acum: emoționant și înduioșător ca un craniu.

Nu și-a revenit timp de cinci zile. Mirus i-a legănat în poală capul bătrân și i-a strecurat o picătură de apă printre buzele uscate. Am cumpărat carne uscată de la un țăran și am făcut focul pe o pajiște, iar Mirus a fiert carnea într-un vas de metal, ca să facă o supă. Ochii îi erau strălucitori în lumina focului, fața îi era trasă.

— I-am urat să moară, a zis el. În noaptea Târgului. Ne-am certat… I-am spus că îi doresc să moară.

— Nu-i vina ta, am spus.

— Nu-i nici vina ta, a răspuns el, privindu-mă cu asprime prin flăcări. Știu la ce te gândești.

Mi-am întors privirea către preot.

— E așa de bătrân…

Mirus a râs, cu lacrimi în ochi.

— Câți ani credeai că are?

— Patruzeci… Poate patruzeci și cinci…

— Patruzeci! a strigat el, căzând într-o rână. Spune-i când se trezește…

Apoi s-a ridicat în șezut și și-a înăbușit râsul, spunând repezit:

— Nu… să nu pomenești niciodată de asta.

— Energia lui, am spus uluit. Merge așa de repede, stă așa de drept…

— E *botina.* Nu știi? O foloseau Regii-Mării, în Evmeni. Este incredibil de scumpă. Bătrânul se hrănește cu ea. Uneori mestecă și *milim,* pentru că *bolma* îl înnebunește.

— Din cauză că e preot? am întrebat.

— Ha! a mârâit Mirus. Din cauză că e o cămilă bătrână și tâmpită.

A răcorit supa și l-a hrănit pe preot, lichidul picurând pe bărbia bătrânului, scurgându-se în cutele gâtului.

Mergeam încet, ca să cruțăm calul. Ținutul era tot mai pietros și mai pustiu. Mirus mergea pe drumurile pentru căruțe, evitând Drumul Regelui. Am băut apă dintr-un râu și ne-am spălat tot acolo. Mi-am găsit tașca în trăsură, cu toate cărțile și hainele, cu scrisorile lui Tialon. Tot acolo erau și cufărul mare al preotului, și cele câteva lucruri ale lui Mirus, mai mult tutun și sticle de *teiva.* Mi-am amintit cuvintele lui Auram: „Trebuie să ne așteptăm să fim găsiți.” Trăia așa cum vorbea. Venise la Târgul de Noapte fără teamă și pregătit să fugă.

Am coborât până la albia unui pârâu ca să luăm apă. Mirus ducea vasul pe care-l foloseam pentru gătit, iar eu aveam un urcior gol. Urciorul avusese cândva înăuntru un leac al preotului și, când beam din el, apa era înțepătoare ca parfumul. Totuși, îl umpleam pe unde puteam.

În ziua aceea, lumina era blândă, iar roiuri de fluturi miniaturali stăruiau în iarbă ca o ceață. Deodată, Mirus s-a poticnit și s-a lăsat într-un genunchi.

— O, zei! a exclamat el.

Suspina, distrus. Apa îi împroșca cizmele.

În ziua aceea, i-am luat brațul și l-am ajutat să se ridice, l-am făcut să bea, l-am scos din starea lui de nebunie. Iar noaptea a făcut și el la fel pentru mine, fiindcă stafia a apărut în trăsura unde dormeam ghemuiți ca să ne apărăm de frig, iar eu am umplut aerul cu țipete sălbatice, asprite de fum. Era aproape, atât de aproape. Stelele scânteietoare erau adunate toate în jurul ei ca o mantie, iar fața îi sclipea încordată și supărată, un nod de flăcări.

— Scrie-mi un *vallon*! mi-a poruncit ea.

Un peisaj mi-a trecut prin fața ochilor, cu țărmul la fel de neted ca marea: amintirea ei, nu a mea.

— Scrie-mi un *vallon*!

Când mi-a dat drumul, eram afară, la pământ. O pajiște întunecată în jurul meu și toate stelele la locul lor. Mirus mă

ținea de umeri ca să-mi oprească zvârcolirile.

— Sunt bine, am gâfâit, iar el mi-a dat drumul și s-a așezat suflând greu, un bulgăre de umbră.

— Ce? a întrebat. Ce?

— Îngerul, am răspuns.

M-am bucurat că nu-i pot vedea fața.

— Pe toți zeii!

A rămas tăcut o vreme, cu brațele în jurul genunchilor. M-am ridicat în șezut, respirând ușor, așteptând să se liniștească tremurul. O adiere a trecut blând pe lângă noi, un murmur prin ierburi.

Atunci Mirus a întrebat cu o voce joasă, chinuită:

— Întotdeauna e așa?

— Întotdeauna. Da.

Și mi-am spus: „Așa va fi de acum înainte.” Am refuzat îngerul; știa că n-am să fac ce îmi ceruse; mă va vâna în toată Olondria ca dâra unei fapte rele.

— Îmi pare rău, a spus Mirus, dar eu abia l-am auzit.

Vorbele lui însemnau pentru mine mai puțin decât mâna lui, care m-a tras în sus și m-a călăuzit spre trăsură, și decât eforturile lui de a face ca ziua următoare să fie una obișnuită: glumele despre apă, strânsoarea hățurilor, buzele lui crăpate fluierând un crâmpei de cântec.

În cea de-a cincea zi ne-am oprit la un vechi *radhu* uriaș. Amurgul care se lăsa avea nuanța viorelelor. Am zărit în penumbră o construcție răsfirată: părți întinse se năruiseră, lăsând goluri dărăpănate, iar prin curte zăceau pietre împrăștiate, împreună cu bucăți de grinzi putrezite. Tot locul avea un aer de descompunere, totuși printre sfărâmăturile de piatră țopăiau capre, iar din casă a ieșit o fată cu un lighean cu apă îngălbenit, în care să ne spălăm mâinile. Avea ochi negri, un aer neliniștit și un chip ferm, îndârjit. După ce ne-am spălat pe mâini, a aruncat apa în buruieni. Mirus l-a ridicat pe unchiul lui din trăsură și, fără nicio remarcă, fără nicio vorbă, fata ne-a condus în casă. Acolo am găsit o cameră întunecată, afumată, cu un covor pe podea lângă care Mirus l-a așezat pe preotul fără cunoștință.

— Ce s-a întâmplat cu el? a întrebat fata.

— A avut o cădere, a răspuns Mirus tăios.

După numai o clipă, s-a oprit și a privit-o în ochi.

— Adevărul este că venim de la Târgul de Noapte de lângă Nuillen.

Ochii i s-au lărgit, dar n-a spus decât:

— Sunteți bine-veniți, *telmaron.*

Încet, pe furiș, au ieșit din întuneric *huvyalhi,* îmbrăcați în robele albastre decolorate ale clasei lor. O femeie cocoșată, cu un aer de om înfrânt, o fată înaltă cu un zâmbet indiferent și un bărbat în vârstă care mormăia fără încetare. La urmă a venit o fetiță, de nouă-zece ani, a cărei față era cumplit desfigurată de vărsat de vânt. Nu se vedea nicăieri nici un alt bărbat în afară de bunicul dement, și nu se vedeau nici copii. Femeia aplecată de mijloc și fata înaltă se zgâiau la noi cu gurile căscate.

Fata cu ochi negri și maxilarul ferm, care era limpede că ținea singură casa, ne-a adus boluri de lemn cu tocană și linguri de cositor grosolane. Nu părea să aibă mai mult de șaisprezece ani, iar părul îi atârna în patru cozi, însă avea mâini dibace și pasul hotărât de stăpână a casei. Le-a așezat pe femeile mai în vârstă – mama și sora ei, am bănuit – pe un covoraș și le-a dat un bol și o lingură, să le folosească împreună. Ambele purtau basmale albe strânse în jurul capului, semn de văduvie.

Fetița a venit cu urcioare cu apă. Era o făptură sprintenă, mlădioasă, ai cărei ochi negri străluceau vioi pe fața desfigurată. Mirus abia de se putea uita la ea, iar mâna îi tremura în timp ce ducea la gură lingura cu tocană. A întrebat cu voce înăbușită despre bătrânul care bombănea.

— Tatăl mamei mele, a explicat fata cu purtare de matroană. Are reumatism și convulsii și e aproape orbit de cataractă. Dar, la vremea lui, ce taur a fost! Ara câmpul cu propriile-i mâini și a ridicat camera asta când era deja bătrân. I-a atacat pe *dadeshi* numai c-un cuțit – bărbați călare, imaginați-vă! Le ținea urechile uscate într-o cutie…

— Până le-a mâncat Kiami, a adăugat răutăcios fetița, iar ochii ei frumoși au scăpărat când și-a privit sora.

Fata mai mare și-a arătat cei șaisprezece ani izbucnind într-un hohot de râs sălbatic, punându-și repede o mână la gură.

— Cine e Kiami? a întrebat Mirus.

— O pisică, a răspuns fetița. O! Bunicul a fost tare supărat! Ne-a tras de păr…

Copila, câtuși de puțin preocupată de înfățișarea ei tristă și diformă, ne-a încântat cu povești despre incorigibilul animal.

Stătea cu picioarele încrucișate, spatele drept și brațele destinse, uneori ridicând un deget subțire ca să sublinieze câte ceva. Avea vorba repezită, în ochi îi străluceau șirengăria și inteligența; era toată numai scânteiere, veselie și vioiciune. Ochii negri ai surorii ei se îmblânzeau când se uita la copilul slăbuț cu o tărie de caracter minunată și cu trăsături aspre, de reptilă. Fetița se bucura atât de tare de atenție și de propria inventivitate, încât atunci când a încheiat povestea era vlăguită de atâta chicotit. Chiar și Mirus a zâmbit, iar pe fața sa a revenit ceva din vechea lui însuflețire când și-a pus jos bolul și a spus:

— Un adevărat demon, Kiami ăsta al vostru!

Când copila a ieșit să mai aducă apă, sora ei mai mare s-a aplecat în față și a întrebat, într-o șoaptă încordată:

— Chiar veniți de la Târgul de Noapte?

— Da, a răspuns Mirus.

— Unde au fost uciși atât de mulți?

— Da.

— Da, a repetat fata cu amărăciune. Așa e Olondria în vremurile astea.

Deodată mama ei a izbucnit încetișor:

— Nu mai avem bărbați. Casa noastră e casă fără ferestre. El e ultimul.

Își îndreptase lingura murdară spre bunic. Privirea ei atentă și felul ciudat în care trântea cuvintele au aruncat un giulgiu peste încăpere.

— Da, Mama, a răspuns liniștitor fiica ei. Știu și ei.

S-a întors spre noi.

— Un accident, a explicat ea. O parte din casă a căzut peste frații mei și i-a omorât pe amândoi. Iar tata a murit înaintea lor, de malarie.

— *Bamai,* a șoptit Mirus. *Bamanan ai,* „Să piară”, vechiul descântec olondrian împotriva nenorocirilor.

— O, a pierit deja!

Fata a zâmbit, ridicându-se să strângă farfuriile.

— Răul a trecut prin casa asta. Suntem în siguranță acum. Nu ni se mai poate întâmpla nimic.

După aceea m-a condus într-o cameră igrasioasă, înnegrită de fum.

— Mulțumesc, am spus.

Iar fata s-a întors nepăsătoare, luând cu ea și lampa micuță. Printr-o deschizătură aflată sus în perete, stelele se vedeau albe. Mai erau acolo un paravan ponosit, o saltea de paie pe podea și un lighean ciobit. Atâta sărăcie, atâta vitregie neîndurătoare a sorții. Am atins paravanul, care probabil înfățișa, așa cum înfățișau multe piese de mobilier din Vale, scene din *Idilă.* Pădurea din Beai, cu copacii ca o rețea de spini. Sau povestea unui sfânt, Breim Vraciul sau biata Leiya Tevorova, bântuită de un înger.

Am închis ochii și mi-am lipit fruntea de paravan. Flăcări în spatele pleoapelor. Deodată m-a trecut un frison. Mintea îmi era încă amorțită, detașată, dar trupul nu putea suporta ceea ce se întâmplase. M-am prăbușit și m-am încovrigat pe salteaua mucegăită.

Acolo m-am gândit la *huvyalhi* de la Târg și la gazdele noastre din locul ăsta pustiit. M-am gândit la femeia care plânsese în fața mea în cort. Voiam să fac ceva pentru ei, pentru fetele astea părăsite, să le dau un cuvânt sau un semn, să aduc și altceva decât oroare. Dar nu aveam nimic altceva. Iar când a apărut îngerul, croindu-și drum printre stihii, născut într-o ploaie de scântei, m-am gândit că poate chiar această groază ar putea deveni altceva, că m-aș putea folosi de ea, așa cum spusese Auram. Că aș putea fi bântuit cu un scop.

Lumina ei era palidă; arăta ca o făptură vie, mai puțin strălucirea ușoară, o aură purpurie care colora aerul. Dedesubtul golului crestat în zid, și-a încleștat mâinile și s-a uitat la mine cu o privire cercetătoare, expresie a unui dor deznădăjduit. În spatele căutăturii era o forță ascunsă, o inteligență neîndurătoare care îmi dădea fiori până în măduva oaselor. O voință care n-ar fi pălit nici într-o veșnicie; o forță care n-ar fi obosit. Dar ochii ei erau precum cei ai unei iubite sau ai unui copil. A slăbit strânsoarea degetelor.

— Scrie, a șoptit.

Un zâmbet slab pe buzele ei. S-a prefăcut că bate din palme, că se joacă cu un alt copil, cântând un cântec din insule.

Tata e un palmier,
iar mama e un palisandru.
Plutesc pe mare de la Ilavet la Prav
în barca mea, micuța mea barcă din piei.

Știam cântecul. Limba familiară. Mi-am dat seama că numai când eram cu ea îmi puteam auzi propria limbă în țara asta a cărților și a îngerilor. A râs când a început a doua strofă: „Un bol de supă de mango verde.” Și mi-am adus aminte cum încercam să-l fac pe Jom să cânte, în curtea umbrită de portocali.

— Jissavet. Oprește-te.

S-a întrerupt, cu gura deschisă. O încruntare: orașe în flăcări.

— Jissavet. Am nevoie de ajutorul tău. Pentru oamenii ăștia. Sunt într-o casă din Vale.

Aerul s-a încovoiat, deformat în jurul ei.

— Stai. Ascultă. Li s-au întâmplat atâtea lucruri cumplite. Dacă le-ai putea spune ceva. Ceva care să le dea speranță.

S-a uitat la mine cu ochi nemângâiați.

— Nu pot. Ți-am spus. Este un gol între… e îngrozitor. Iar ei nu sunt oameni ca mine.

— Ba da, sunt.

Și-a scuturat capul.

— Nu. Tu ești un om ca mine. Tu ești din poporul meu.

Și, din nou, vocea ei, slabă și stranie, s-a transformat în cânt. De data asta, a cântat despre văile și câmpiile din Tinimavet, estuarele unde marile fluvii se rostogoleau prin noroi către mare. A cântat despre pescarii ale căror trupuri se obișnuiesc cu aerul mării și, spre deosebire de alți oameni, nu pot fi înnebuniți de vântul necontenit. Și a cântat lunga poveste a lui Itiknapet Călătorul, primul care i-a dus pe oameni către insule.

Și când au ajuns deasupra insulelor ridicate,
au spus că sunt frumoase,
din mare abia ivite
cu râurile lor de mir.

A cântat despre pământurile acelea. Pământurile Înălțate, cu parfum de obligeană. *Kideti-palet:* Insulele Oamenilor.

„Și acesta să fie locul unde trăiesc oamenii”, a cântat îngerul. „Aceasta să fie casa ființelor omenești.”

Mi-am adus aminte, am simțit-o – casa mea, cu tot farmecul ei depărtat –, mi-am amintit-o datorită vocii stridente a fetei moarte. În vreme ce cânta, o amintire mi-a revenit în mod special: amintirea de demult despre cum am încercat să-l învăț

pe fratele meu un cântec. „Tatăl meu e un palmier”, am spus. „Repetă.” El a zis: „Tatăl meu.” „E un palmier”, am insistat eu. Dar el n-a mai continuat. S-a zgâit la copaci, frecându-și marginea sandalei în rostul cretat dintre dale. Ca întotdeauna când era forțat, părea să se retragă în spatele unui zid protector de lipsă de înțelegere și nepăsare, care te înnebunea.

L-am văzut limpede. Câți ani avea? Șase, poate șapte. Deja nu mai era în stare să învețe, dar tata nu băgase încă de seamă. Purta o vestă scurtă albastră, cu broderie înflăcărată de un roșu-portocaliu, exact ca a mea. Cracul pantalonului era rupt. Dacă l-aș fi întrebat cum l-a rupt, mi-ar fi spus că nu știe, sau nu mi-ar fi spus nimic, deși marginile găurii erau pătate cu sânge. Nu se plângea că îl doare, deși probabil că se tăiase la genunchi pe undeva, în vreun loc pe care nu l-ar fi divulgat niciodată.

— Tata e un palmier, am spus. Repetă!

Văzusem alți copii jucându-se așa. Învățasem de la ei, le imitasem bătaia complicată din palme – asta adusesem pentru fratele meu. Când am țipat la el, o umbră de suspiciune i-a întunecat privirea, ca aripa unei păsări.

— Spune tu, am mârâit printre dinții încleștați, privindu-l cu asprime și încercând să-l sperii, pentru a trece de simplitatea lui și a ajunge la el.

A privit în altă parte, nesigur. Oare știa ce urmează?

Pumnii mei l-au lovit direct în piept, iar el s-a rășchirat pe spate, țipând de durere.

Iar acum, după atât de mulți ani, într-o țară ciudată, la auzul cântecului unui înger, am retrăit acel moment de disperare, acea încercare de a acoperi golul, acea sforțare cumplită, disperată și neîndurătoare, când iubirea se înstrăinează în violență, când i-aș fi sfâșiat pielea de pe față ca să văd ce se ascunde în spatele ei.

— Jevick, a șoptit îngerul.

Ochii ei mi-au întâlnit privirea, negri, tainici, fără nicio rază de lună. Privirea ei clară.

— De ce nu-mi răspunzi? De ce nu scrii?

Mâhnire și furie, un ocean vălurit.

— Nu pot, am spus. Nu pot.

— Ascultă-mă! a strigat ea.

Iar valurile s-au prăbușit grăbite.

Tăcerea m-a lovit ca o explozie. M-am ridicat în șezut, transpirând și gâfâind, și am privit fața luminată a demonului.

Plutea deasupra mea, o față deformată cu trăsături de om și de iguană. Buzele descărnate erau întredeschise, scoțând la lumină dinți micuți.

M-am ghemuit la perete, înghețat de groază, și am bâiguit un crâmpei dintr-o rugăciune kideti: „Din ceea ce e nevăzut... Din ceea ce-i neadormit înaintea zorilor.

— Ai visat urât, a spus demonul în limba Nordului. Vocea îi era răgușită și copilărească, cu un șuierat ușor.

— Zeu al tatălui meu, am șoptit tremurând.

Mi-am șters fața cu cearșaful. Formele camerei începeau să se limpezească: am recunoscut fereastra și am observat poziția paravanului, și am știut că silueta din fața mea nu era un monstru, ci un copil speriat. Era îmbrăcată într-o cămașă albastră zdrențuită, fără îndoială făcută dintr-o robă veche, iar părul ei moale, neîmpletit, era prins în jurul capului. Ținea o farfurioară cu ulei în care ardea un fir răsucit de bumbac, cu o lumină care pâlpâia ca o insectă pe moarte.

— Ai țipat, a spus ea.

— Nu mă îndoiesc c-am țipat, am bâiguit.

— Ce-ai visat?

— Un înger, am răspuns.

Am privit direct către fața ei, încercând să mă concentrez pe ochii ei frumoși, cu vivacitatea și francheța lor dulce. M-a privit înapoi curioasă.

— Dacă ai visat urât, nu trebuie să rămâi în pat. Trebuie să te ridici. Uite.

A pus pe podea opaițul, m-a luat de încheietură și m-a tras până m-am ridicat de pe saltea. Apoi și-a înălțat brațele deasupra capului.

— Faci așa. Da. Acum întoarce-te.

Ne-am rotit încet, cu mâinile în aer și umbre uriașe pe pereți, în timp ce copila recita solemn:

Te salut pe tine, te salut pe tine.
Trimite-mi un mic trandafir alb,
iar eu o să-ți dau o inimă de căprioară.

— Gata, a spus ea, lăsându-și brațele să cadă.

Mi-a zâmbit, strălucirea revărsându-se din ochii ei.

— Trebuie să o spui în jurul unei plante de usturoi, dar n-avem voie să ieșim noaptea. Ceilalți sunt pe acoperiș. Vrei să vii și tu sus?

Am încuviințat din cap și mi-am pus cămașa, iar copila a ridicat lumina slabă și a lunecat fără zgomot în hol. Camerele erau întunecate și goale; am surprins câțiva șobolani prin colțuri. Aerul se simțea rece, cu miros de paie mucegăite. Am văzut că un *radhu* – case deseori așa de luminoase, pline de veselie domestică – poate fi și un loc al părăginirii totale. Picioarele goale ale copilei erau tăcute pe podelele de piatră rece, iar lumina pe care o ținea în mână pâlpâia pe sub arcade.

În cele din urmă, am ajuns la o scară îngustă, unde aerul era curat, iar stelele priveau în jos printr-o deschizătură triunghiulară în acoperiș. Scările erau atât de abrupte, încât fata s-a cățărat în sus, iar eu i-am urmat tălpile, auzind deja voci slabe afară. Am ieșit pe acoperiș, în noaptea nemărginită. Cerul era presărat cu stele aprinse, de cristal. O aschie de lună își împrăștia lumina prăfuită peste casa dărăpănată și nemișcarea desăvârșită a câmpurilor dimprejur.

— Jevick!

Mirus a strigat cu o voce atât de încărcată de emoție, încât mi-am dat seama că e beat chiar înainte să-l văd.

— Mulțumesc lui Avalei că ai venit. E îngrozitor. A fost îngrozitor.

M-am îndreptat spre el. Cârcei de viță îmi foșneau în jurul gleznelor.

— Amaiv! s-a auzit o voce ascuțită. Ce faci cu lumina aia? Stinge-o și vezi să nu verși uleiul.

Ascultătoare, fetița a stins lumina.

— A avut un vis urât, *yamas.*

— Un vis urât, a oftat Mirus. Până și somnul e periculos…

Stăteau lângă zidul scund care înconjura marginea acoperișului, unde cârceii formau o perdea groasă ce acoperea piatra. Mirus ținea în mână o sticlă și se uita în jos, cu fața în întuneric; fata cu bărbie fermă își odihnea capul pe umărul lui. Puțin mai încolo stătea fata înaltă cu basma, cu picioarele răsucite și vârfurile îndreptate spre interior. Am bănuit că era cam săracă cu duhul. M-am împiedicat de o sticlă goală în timp ce mă apropiam de ei, apoi m-am așezat printre lujeri.

— Ai grijă, a spus Mirus. Dacă o să cazi de pe acoperiș, *vai, o* să fiu vinovat, după toate cele, și că am omorât un *avneanyi.*

Fata care se sprijinea de el a început să chicotească și nu se mai putea opri. Mirus mi-a întins nesigur sticla.

— Uite, prietene, a spus. Bea. I-am dat-o toată lui Laris. Acum bem mulțumită ospitalității ei.

Am băut din *teiva* purificatoare și i-am dat sticla înapoi. Fata cu cicatrice, ca un animăluț iute, și-a încolăcit picioarele lângă mine.

— Ar trebui să fii în pat, a mustrat-o fata care stătea alături de Mirus, oprindu-se brusc din chicoteală.

— Nu pot să dorm, a protestat copila, dându-se bine pe lângă ea.

— O să adormi acușica și atunci cine o să te ducă jos?

— O să dorm pe acoperiș, a spus cu hotărâre copila.

— Nu poți să dormi pe acoperiș.

Sora ei își plecase capul ca o junincă furioasă. Mișcarea, dimpreună cu încăpățânarea cu care vorbea și consoanele nedeslușite, m-a convins că și ea era foarte beată.

Mirus avea un braț în jurul ei. A mângâiat-o pe creștet, iar ea s-a cuibărit cu un oftat înapoi pe umărul lui. Mirus și-a ridicat capul și m-a privit, iar lumina lunii i-a dezvăluit trăsăturile încețoșate de băutură.

— Ea e Laris, a spus el poticnindu-se. Ea e Laris, o adevărată fiică a Văii. I-am dat deja două sticle de *teiva.* Asta e tot ce aveam. O să-i dau tot ce am. N-o să fie niciodată destul. Niciodată destul pentru Târgul de Noapte.

— Totul? a spus Laris cu șiretenie, trăgându-l de gulerul tunicii.

— O, zei! a oftat Mirus. Uite cum a fost, prietene. Mai bea. Nu lua sorbituri așa de mici; n-o să ajute la nimic. Nu lasă pe nimeni să-i refuze ospitalitatea.

— Așa e, a zâmbit Laris.

Am băut, mai mult ca să-mi risipesc stingherealа decât din dorința reală de a bea *teiva.* Băutura a făcut stelele mai strălucitoare și a tăiat cerul cu o foarfecă de croitor. Câinii lătrau în depărtare, pe câmpuri.

— Laris, Laris, a spus Mirus cu tristețe. Nu știi cine sunt eu.

Și-a rezemat capul de zid, iar trăsăturile lui blânde erau luminate palid.

— Nimeni nu știe cine sunt, a murmurat el. Poate doar unchiul meu. Nici chiar Jevick nu știe, iar el e cel mai bun prieten al meu de la est de Sinidre.

— Eu știu cine ești, a spus Laris.

— Nu.

Mirus a scuturat din cap cu un aer obosit, mișcându-l dintr-o parte într-alta pe zid.

— Nimeni nu știe. Niciunul dintre voi. Jevick.

Am simțit că se uita la mine, deși ochii îi erau ascunși în beznă. Fruntea și obrazul lui străluceau.

— Crezi că sunt un domn, Jevick, a spus el răgușit. Dar te înșeli. N-am onoare. Am uitat totul, pe toată lumea. Într-o bună zi o să uit chiar și Târgul de Noapte. O să-l uit pentru suficient de mult timp ca să râd din nou. Toate astea mă fac să mă urăsc… Am încercat odată să intru în armată. Ca să mă trimită la Lelevai. Toată lumea a spus că n-am să rezist la pregătire. Și au avut dreptate. Beam prea mult… Știi, când porți o spadă, ai credit peste tot – și cum mai jucam! Ei bine, a trebuit să dau sabia înapoi. Un an întreg am crezut că o să mor de rușine. Am dovedit că aveau dreptate, frații, unchii, toți… Dar apoi…

A ridicat din umeri.

— N-am avut curaj nici să mă sinucid. Mi s-a părut mult mai înțelept să mă duc la vânătoare…

A râs, dar chiar și în lumina lunii i se vedea asprimea din jurul gurii.

— Adevărul e că am fost bun doar pentru două lucruri în viață: și astea sunt vânătoarea și *londo.* Până și în dragoste am fost un ratat. Chiar și când am slujit o zeiță. Și tocmai de-aia, Laris a mea, dorm singur.

A sărutat-o pe creștet.

— Nu, nu, a protestat fata înăbușit, agățându-se nesigur de gulerul tunicii lui. Știu cine ești. Tu ești bărbatul care mi-a fost prorocit în *taubel,* bărbatul cu umbra lungă.

— Nu, a spus Mirus. Sunt un nimeni.

S-a aplecat în față și mi-a îndesat în mână sticla de *teiva.* Apoi, cu oarece greutate, s-a smuls de lângă Laris. Și-a desprins brațul din jurul umerilor ei cu o blândețe infinită, pe când ea îl trăgea de cămașă cu mâinile ei mici.

— E o greșeală, a spus ea, beată și necăjită, când el a reușit, în cele din urmă, s-o facă să-și țină mâinile în poală. Trebuia să

mă fi iubit, *lammaro.* În casa asta, nu ne rușinăm de nimic. Ne-am pierdut rușinea când ne-am pierdut frații. Uite.

A arătat către sora ei, fata înaltă cu basma, care stătea vrăjită, deschizându-și și strângându-și mâinile în pulberea luminii lunii.

— Poartă un *brodrik,* dar nu e văduvă. Nu e nici măcar măritată.

Vocea fetei a scăzut într-o șoaptă:

— Dar a avut un copil. L-am îngropat… Știu că e mai drăguță decât mine, totuși, îmi vine și mie vremea. Mun Vothis mi-a citit-o în *taubel.* Un bărbat cu o umbră prelungă, a spus ea. Ar trebui să vină într-o zi de Tolie. Dar azi nu e Tolie, nu?

S-a uitat de jur-împrejur la noi, iar fața ei s-a înseninat.

— E Valie, a zis Mirus cu o voce înăbușită și cu fața în mâini.

— A! E bine. Uite, Amaiv doarme…

Ne-am coborât toți privirile spre copila care se încolăcise ca un ghem lângă mine.

— Ea ar fi fost cea mai frumoasă, a spus Laris.

A doua zi, când eram gata de plecare, când urcam pe locul meu în trăsură, fata pe nume Laris a venit în goană la mine. Nu se pieptănase, iar cozile ciufulite i se loveau de fața cu trăsături late, cu obrazul ferm, hotărât. Mi-a prins brațul în umbra unei acacii ca un fus din curtea stearpă.

— Chiar ești un *avneanyi?* m-a întrebat cu sufletul la gură.

Și, fără să aștepte răspunsul, mi-a luat palma și și-a apăsat-o pe pântece, închizând ochii, într-o mișcare prelungă, senzuală. Mirosea puternic a *teiva* și a sudoare uscată, iar eu m-am tras îndărăt. Laris mi-a dat drumul, râzând sălbatic.

— Mulțumesc, *avneanyi,* a spus ea, umbrele ramurilor acaciei aruncând umbre zimțate peste zâmbetul ei. Când vine vremea, asta o să grăbească lucrurile.

Capitolul 16
Curajul lui Hivnawir

Singurătatea se pogora asupra noastră: ne apropiam de capătul țării.

Nu era, desigur, capătul lumii cunoscute: locul acela, înscris pe hărți cu înfricoșătorul cuvânt *Ludyanith,* „fără apă”, se afla

de cealaltă parte a deșertului, dincolo de munții din Duoronwei. Totuși, goliciunea dealurilor din Tavroun, ridicându-se deasupra noastră, m-a orbit după frumusețea blândă și căldura din Vale. Pentru prima dată, drumul părea prost întreținut. „N-aveți decât să mergeți mai departe”, păreau să spună pietrele tocite. „Nu mai e problema noastră.” Într-o după-amiază am lăsat calul și trăsura în grajdul unui han de pe marginea drumului și am luat-o pe jos către râu, să ne urcăm pe bac. Pietrele ni se rostogoleau sub picioare, iar praful de argilă se ridica în vânt, un vânt încăpățânat și fără nume, mai rece decât orice întâlnisem vreodată până să pătrund în sălbăticia aceea. Preotul începuse să meargă pe picioarele lui, dar nici nu vorbea, nici nu-și scotea mantia, și se agăța de brațul lui Mirus cu mâna lui subțire în timp ce ne mișcăm pe marginea apei. Echipajul de pe bac era alcătuit din sclavi. O fată, o mireasă, plângea în timp ce ne îndepărtam de țărm, încercând să-și ascundă fața în mantia întunecată.

Dincolo de râu, marele Ilbalin, urma să ajung la trupul îngerului. Râul, care urma hotarul podișului înalt ca mărgelele de pe fusta unei femei, era sfânt pentru mine, așa cum era pentru vechii olondrieni și muntenii Tavrouni, care îl numeau râul lui Daimo Zeul.

Apa aceea, ce strălucea cu luminițe palide sub cerul cenușiu, mă va duce către Jissavet și către libertate. Puțea a pește și a putreziciune, la fel ca marea. Pe punte, un bărbat din Evmeni cu turban negru vindea statuete de zei, cioplite din colți de mistreț.

De cealaltă parte se afla satul Klah-ne-Wiy. Pereți de lut, ulițe bătute de vânt, căruțe și măgari, cidru în singura cafenea nenorocită. Pereții și podeaua erau înnegrite de fum, iar vânatul uscat era vândut în bucăți înșirate pe sfoară și sătenii nu știau să joace *londo.* Mirus își adusese piesele lui de fildeș și încerca să-i învețe, dar îl priveau cu suspiciune în timp ce trăgeau din pipe. Mai târziu, Mirus s-a ars la mână când a încercat să învârtă frigarea în focul năbădăios, iar unul dintre ei l-a oblojit cu suc de aloe.

Auram s-a târât într-unul dintre dormitoarele înguste, făcându-i semn lui Mirus să-l urmeze cu cufărul. Apoi Mirus a ieșit, lăsându-l singur pe unchiul lui. Nu l-am mai văzut pe Auram până la ora *kebma,* când s-a năpustit în camera comună, cu peruca purpurie în lumina lămpilor cu petrol lampant. Purta

un costum roșu-închis, cu guler cu țințe și o capă tivită cu aur, și mi-a zâmbit rece, cu dinți falși. Ochii îi ardeau. Era aranjat în chip măreț, frumos ca un obiect de cult. Ai fi zis că nu va muri niciodată.

După ce am mâncat, Mirus s-a dus să se așeze lângă foc. Auram și-a frecat mâinile ca de ceară, bine proporționate, iar inelele au sunat ușor.

— Ai început, nu-i așa? m-a întrebat el.

— Ce să încep? am zis, deși știam la ce se referă.

— Ai început să vorbești cu ea. Văd pe fața ta.

— Nu știu ce vezi, am ripostat, privindu-l înapoi cu îndrăzneală, știind că mi s-a schimbat expresia feței, că a devenit mai aspră, mai greu de citit.

Dar preotul a zâmbit, ca și cum ar fi văzut fix ce sperase cel mai mult să vadă, deși lumina din ochii lui, mi-am dat seama cu o tresărire, venea din lacrimi.

— Ah! *Avneanyi,* este un privilegiu să te privesc. Ai descoperit, cred, curajul lui Hivnawir. Nu știi povestea?

A râs, scuturându-și capul, astfel că părul negru de cal din peruca lui a foșnit. În timp ce vorbea, urmărea umbrele cu mâinile, încheieturile înguste rotindu-se în dantela groasă de la mânșete.

— Hivnawir, a răsuflat el, cu ochii scânteind, este un personaj legendar, unul dintre cei mai mari amanți. Povestea lui e din vremurile mărețe ale Bainului, când clanurile de Ideiri se nimiceau între ele pe străzi… De pe vremea când a fost ridicat Cartierul Suspinelor, cu ferestrele lui cu zăbrele solide, când era cunoscut drept Cartierul Prinților. Bain era un oraș al nobilimii vicioase și al asasinilor plătiți, da, chiar în vremea celor mai mari realizări artistice ale sale! Trebuie să-ți imaginezi, *avneanyi*… trăsuri ghintuite cu țepi de fier și femei care nu se iveau niciodată din palatele lor de piatră… Darvan cel Bătrân, care a fost lovit cu o săgeată în ochi în sala lui de muzică, și Bei cel Neprihănit, căruia i-au turnat plumb topit în urechi! În acest cartier s-a născut Hivnawir și se știu puține despre el, în afară de povestea de dragoste cu frumoasa Tara, care-i era interzisă nu numai pentru că era promisă altcuiva, ci și pentru că era fiica unchiului său. Pictorii noștri adoră povestea: l-au înfățișat pe Hivnawir ca pe un tânăr frumos, aprig, cu umerii largi, deseori călare; cumva a devenit asociat cu leandrii și apare, de-a lungul

a secole întregi de arte frumoase, încununat cu flori albe și stacojii. Dar eu m-am întrebat mereu dacă nu cumva era un tânăr tras la față, obraznic și mediocru, care a nimerit pur și simplu într-o legendă! Poate că avea o buză răsfrântă sau horcăia când alerga prea tare. Dar n-are importanță! Să ne ferească zeița să comitem vreun sacrilegiu! Nici despre frumusețea Tarei nu știm mai multe decât despre strălucirea lui Hivnawir – portretul nu i-a fost pictat niciodată, în ciuda obiceiului vremii. Tiranicul ei tată, Rothda cel Barbar, a încuiat-o în niște camere de piatră, ca pe o biată muscă într-un medalion de chihlimbar. Se spune că era prea frumoasă ca să fie privită de bărbați: există o poveste despre un sclav nissian care și-a tăiat beregata din dragoste pentru ea. Niciun bărbat nu era lăsat în apropierea ei, nici chiar rudele ei. Rothda însuși nu și-a vizitat fiica ani de-a rândul. Îți închipui că era cea mai mare bârfă din oraș; se spunea că e necruțător, și mai mulți tineri au fost uciși sau răniți în încercarea de a o salva pe domniță. Curând după ce a fost promisă de soție unuia dintre creditorii tatălui ei, vărul ei Hivnawir s-a aprins gândindu-se la ea. Se spune că trecea printr-o încăpere din palatul unchiului său când a auzit vocea unei fete, dulce și tristă, cântând o veche baladă. Era singur și a cercetat coridoarele, căutând să afle de unde venea muzica, și, pentru că nu a reușit să găsească sursa, în cele din urmă a strigat. În clipa în care a vorbit, cântecul s-a oprit. Atunci s-a gândit la verișoara lui, Tara; era sigur că s-a nimerit prin părțile palatului care-i erau închisoare. Știind asta, nu s-a mai putut gândi la nimic altceva și s-a întors acolo în fiecare zi, cu o lumânare de spermanțet, bătând în zadar în ziduri. Cu cât căuta mai mult, cu atât mai puțin găsea, cu atât mai mult tânjea să o întâlnească. „La urma urmelor”, chibzuia el, „e verișoara mea; nu poate fi nimic nepotrivit să o întâlnesc măcar o dată, doar să o felicit pentru logodnă!” Dar hotărârea lui era mai mare decât ar fi fost cazul pentru o relație de prietenie. Zvonurile despre frumusețea ei primejdioasă îl tulburau. Iar Tara, în închisoarea ei capitonată, a auzit strigătele slabe ale necunoscutului și și-a strâns șalul în jurul ei, tremurând. Până la urmă, încăpățânarea lui a început să o înnebunească; simțea un fior rece în suflet, se temea să mai cânte la harpă și chiar să vorbească. Dar și curiozitatea îi creștea, ca o floare întunecată, iar răsuflarea îi era aproape sufocată de spini. Femeile ei au băgat de seamă că

tânjea și avea tot mai puțin înfățișarea unei mirese, pe care o îngrijiseră cu atâta atenție, hrănind-o cu pastă de migdale. „O, *teldamas”,* plângeau ele, „ce ți-ar putea mulțumi inima?” Iar ea răspundea slab: „Spuneți-mi numele bărbatului ce rătăcește pe coridoare.” Și așa a început. Odată ce i-a aflat numele, a devenit absorbită de gândul la vărul ei, așa cum și el era absorbit gândindu-se la ea. Poetul spune că inima ei s-a aprins simțind-o pe a lui; și apoi niciunul dintre ei n-a mai avut liniște. Tara a început să-și chinuiască femeile, cerându-le să pună la cale o întâlnire, iar ele refuzau, cu strigăte de groază. Fata a devenit melancolică și n-a mai mâncat, dar cânta la harpă și din gură, astfel că strigătele iubitului ei îndepărtat deveneau tot mai puternice în nebunia lor nedeslușită. „Strălucitoare îi erau lacrimile, căzând ca floarea de migdal” – ăsta e Lian. Cine știe unde a găsit ea așa o putere înverșunată? De unde a avut fata asta sihăstrită puterea să amenințe că se va omorî – să încerce să-și împrăștie creierii de pereți? Poți bănui că moștenise brutalitatea tatălui ei, împreună cu iscusința lui de negustător de *teiva*... pentru că, așa cum el dăduse satisfacție unui prinț în fața căruia pierduse totul la cărți, promițându-i-o de nevastă pe fiica lui cea neîntinată și nevăzută, așa și Tara își învăluise femeile într-o asemenea plasă de minciuni și de amenințări, încât trăiau toate cu spaima poveștilor pe care fata i le-ar fi putut spune tatălui ei. Femeile plângeau: ce copilă nemiloasă! Cum putea să le amenințe că va spune că sunt hoațe, ca să li se scoată ochii cu un fier înroșit? Cum putea să le oblige să-și riște viețile, cum putea ea să-l pună în primejdie pe vărul pe care îl iubea, tânărul nefericit de pe coridor? Dar nu s-a lăsat convinsă și, până la urmă, au ajuns la un compromis: ele îi vor da voie să-l întâlnească pe tânăr cu condiția să nu se vadă unul pe celălalt: femeile vor ține un șal de mătase între ei, astfel ca tânărul să nu poată fi tulburat de vederea ei.

Auram s-a oprit. Afară, lapovița fosnea în copacii încremeniți de pe marginea drumului; o căruță trasă de un măgar trecea scârțâind. Preotul privea visător spre lampă, iar ochii lui fardați luceau profund, umplându-se încet de farmecul poveștii.

— N-ai cum să nu te întrebi cum era, a spus el încetișor. Ți-o poți imagina: ce însemna pentru ea vocea dintr-un culoar îndepărtat. Cel puțin, avea cărți. Așa că, fără îndoială, vărul ei a devenit simbolul a tot ceea ce-i lipsea: cerul, copacii, lumea. Pe

când el…

Preotul mi-a aruncat o privire strălucitoare, plină de înțeles.

— Iar Hivnawir? El avea totul. Totul: bogății, femei, cai, taverne, stele! De-aia am spus „curajul lui Hivnawir”. Este curajul de a alege nu ceea ce ne face fericiți, ci ceea ce este de preț. Așadar, verii s-au întâlnit. Au îngenuncheat fiecare de câte o parte a șalului de mătase, fără să-l atingă niciunul dintre ei. Au vorbit ore în șir. S-au întâlnit așa zile la rând, săptămâni, luni, vorbind și șoptind, cântând și recitând poezii. O idilă stranie, în mijlocul slujnicelor torturate de spaimă, amantul riscând, cu fiecare întâlnire, o spadă în grumazul lui nesocotit! În încăperea de piatră cu contururi aspre ascunse de tapiserii, în aerul parfumat de aerisirea meșteșugită… Iubirea vocilor duce, firesc, la iubirea buzelor. Închipuie-ți cum își apăsau pe mătase gurile înflăcărate. Poetul ne spune că Hivnawir i-a conturat silueta cu mâinile și a văzut-o „ca pe un duh de ceață într-un pahar”.

Preotul tăcut, urmărind o crestătură în masa veche neagră, cu fața încă bântuită de un zâmbet tremurător. A rămas așa până când s-a oprit lapovița, iar vestitorul de noapte a trecut pe drum, strigând *Syen s’mar,* ceea ce în kestenyi înseamnă „Străzile sunt închise”.

În cele din urmă, am întrebat:

— Și ce s-a întâmplat cu ei?

— O!

Preotul a tresărit, apoi și-a fluturat mâna, invocând niște umbre neclare.

— O grămadă de necazuri… o evadare încurcată, o tentativă la viața fetei… în cele din urmă, o spadă înfiptă în spinarea tragicului tânăr. Iar Tara și-a dat foc în apartamentele ei, alegând să-și împlinească iubirea și să-și răznească tatăl, distrugându-și frumusețea răpitoare. Cârligul a pătruns foarte adânc! Pentru că Rothda s-a spânzurat în foișorul unde jucase de atâtea ori *omi* cu prinții acelui oraș neîndurător. O poveste celebră! A fost folosită ca avertisment împotriva incestului și model de chenar fantezist pentru fețe de masă de vară. Dar gândește-te, *avneanyi…*

Mi-a atins încheietura; dinții i-au strălucit.

— Nu s-au văzut niciodată la față.

Klah-ne-Wiy, satul, îmi aduc aminte de tine. Îmi aduc aminte

străzile sărăcăcioase și frigul, femeile Tavrouni cu păturile lor de lână vărgate, cea care stătea lângă căruță, vânzând *odash* incandescente și scobindu-se în ureche cu un spin, cea care râdea în piață, cu gingiile vinețiii. Îmi aduc aminte de ea, părul încâlcit și fața arămie ciudat de turtită, felul cum încerca să ne vândă un șirag de mărgele galbene, un talisman de dragoste. Ne-a arătat calea către târgul de oi, iar Mirus și cu mine am cumpărat haine și căciuli din blană de oaie și saci de dormit din piele, ca să putem supraviețui în frigul de la han.

Pe lângă piață, ologii cereau de pomană. Un taur uriaș fusese măcelărit acolo, iar femeile așteptau de jur-împrejurul lui cu căldări. Una dintre ele a înhățat brațul lui Mirus și a recitat fără dinți: „Deșertul este dușmanul omenirii, iar *feredhai* sunt prietenii deșertului.” Forme geometrice din ocru zgrunțuros încadrau tocurile ușilor, bătând în violet în spectacolul măreț al amurgului. Pe lângă templu fumau bărbații uscățivi, bruneți cărora li se spunea *bildiri,* cei într-al căror sânge se amestecau strămoși din Vale și din podiș.

O singură dată i-am văzut pe adevărații *feredhai,* imposibil de confundat. Veneau prin mijlocul satului Klah-ne-Wiy, într-un vârtej de zgomot și de colb. Erau vreo șapte bărbați și, deși fiecare își călărea propriul animal iute, se mișcau totuși ca unul singur. Au alungat câinii și copiii pe alei, femeile și-au tras din drum vasele cu jăratic, iar cineva a strigat când s-au răsturnat coșurile, însă călărețiii n-au părut să bage de seamă, ci au trecut cu capetele sus, bărbați și cai subțiri și viguroși, suflând abur alb în aerul rece. Bărbații erau tineri, abia niște băieți, cu părul lung nepieptănat și plin de praf. Aveau brațele goale, iar pe piept li se încrucișau teci și talismane. Au trecut în josul drumului și au dispărut în asfințitul care colora dealurile, iar noi, în urma lor, scuipam ca să scăpăm de praful din gură.

Apoi, hanul mohorât, bătrânul desculț care își târșâia picioarele din camerele din spate, aducând berea de miere numită *stedleihe,* și felul în care Mirus ne-a făcut să ne oprim înainte să bem, cu ochii închiși, după obiceiul din Kestenya, „să lăsăm dragonii să treacă”. Și felul în care am bătut în masă până când bătrânul a adus lintea, apoi am auzit un vaier din bucătărie și am aflat că acolo se găsea o vacă mițoasă legată printre sacii cu fasole și urcioarele cu ulei, cu funii de usturoi în jurul gâtului ca să țină bolile departe. Și bătrânul părea așa de

înspăimântat de noi și își flutura mâinile explicând că o ține înăuntru ca să nu o fure *beshaidi.* Iar mai târziu l-am văzut prizând tutun la o masă cu niște Tavrouni; îi lipseau toți dinții dintr-o parte a gurii.

Întuneric, aer înnegrit de fum, lămpi murdare pe mesele șubrede, iar afară un vaier jalnic și o bătaie din palme ritmică, și ne-am dus toți la ușă și am privit mireasa, dusă pe străzi într-o procesiune de torțe strălucitoare. Vântul întețea flăcările; prin aer zburau scântei. Mireasa stătea pe un scaun dus pe umeri de neamuri. Am bănuit că era fata nefericită care venise cu noi pe bac, deși fața îi era ascunsă în spatele unui văl brodat.

Dar eu o așteptam pe alta, nerăbdător ca orice mire. Și, în cele din urmă, a venit. Am stat șase zile în Klah-ne-Wiy. A venit, nu dusă de eunuci și împodobită cu crinii sacri ai lui Avalei, ci învelită într-un sac de piele, în spinarea unui Tavrouni zdravăn. Erau doi și s-au furișat până la ușă, arătând exact precum ceilalți, poate doar mai ponosiți, mai istoviți, cu cizmele în zdrențe împuțite. Merseseră cale lungă, pe dealurile joase din Nain, unde era deja iarnă, iar noroiul înghețat le udase gambele până la jumătate. Dar acum erau aici, acasă, în Klah-ne-Wiy. S-au așezat la masă, iar cel cu sacul l-a lăsat pe jos, la picioare. Auram și-a pus mâna pe brațul meu și a încuviințat din cap, cu ochii înecați de tristețe. Am înghițit un nod.

— Nu e ea.

— Ba da! Ba da! a șoptit preotul.

Am simțit cum mi se strâng măruntaiele.

— Uite, a spus Mirus, îngrijorat, cu mâna pe spatele meu. Ia niște *stedleihe.* Sau poate ceva mai tare. Tu! *Odashi kav'cesh*!

— Nu, am refuzat, făcând un efort. Nu.

Sacul era mic, prea mic pentru o ființă omenească, doar dacă – și stomacul mi s-a strâns – nu mai erau decât oase.

— Nu e ea, am repetat.

Și atunci, silit de o forță misterioasă, am strigat:

— Jissavet.

— Ce? a întrebat Mirus.

— Liniște, a șuierat Auram. O cheamă!

— Jissavet. Nu ești tu, am spus.

Preotul și-a răsucit capul, cu ochii strânși în lumină, sperând să zărească o umbră de dincolo.

— Nu ești tu.

— Fii atent, a zis preotul, îngrijorat la rândul său. Nu striga așa tare, nu trebuie să pară că i-am observat.

S-a aplecat mai aproape de mine, mirosind a pudră și a cuișoare, cu degetele încleștate de mâneca mea.

— Când pleacă, a șoptit. Când se duc la culcare, în spate. Camera lor e în colțul dinspre nord-vest. O știu. O să iau eu pachetul pentru tine. Și poate…

Limba, flămândă și nesigură, i-a țâșnit peste buze.

— Poate – acum, că te-ai mai înzdrăvenit – o să i te adresezi din nou. O dată sau de două ori. Câteva vorbe, câteva întrebări. Ar însemna mult pentru noi…

Am râs. Un râs sănătos, pentru prima dată după Festivalul Păsărilor.

— O, *veimaro*! am chicotit, prinzându-i fața și strângând-o în mâini.

L-am tras aproape de fața mea, așa de aproape, încât ochii lui mari și-au pierdut concentrarea și s-au micșorat.

— Nici măcar o clipă, i-am spus printre dinți. Nici măcar o dată.

I-am dat drumul brusc; a căzut înapoi pe scaun. Ni s-a adus *odash,* un lichior amețitor făcut din orz și servit cu unt topit. Am tras o dușcă din băutura dezgustătoare, fascinat de sacul boțit care se vedea în lumina focului aproape stins. Zăcea acolo, mișcat din când în când, când vreunul dintre mesageri îl atingea cu cizma. Trupul ei, salvat de viermii olondrieni.

— Jissavet, am șoptit.

Și atunci ușa, care stătea încuiată tot timpul, s-a cutremurat sub o salvă de lovituri și o voce a strigat:

— Deschideți, în numele regelui!

Ne-am holbat unii la alții, iar Auram mi-a luat brațul, nu speriat, ci cu o blândețe chibzuită, aproape cu tandrețe. Și deși vocea îi era blândă, a acoperit loviturile și strigătele de la ușă, ajungându-mi direct în suflet.

— Drumul din spatele pieței, a spus el, te va duce la trecătoare. După ce treci de dealuri, o să vezi un râuleț, Yeidas.

Urmează râul și te va duce la Sarenha-Haladli, una dintre vechile proprietăți ale prințului. Stai acolo. Oamenii noștri vor veni după tine.

— Ce tot spui? am șoptit uluit.

Ușa s-a îndoit înspre înăuntru.

Marele Preot a râs, a ridicat din umeri și și-a netezit marginea capei sale largi de brocart.

— O călătorie extraordinară. Extraordinară și teribilă. Și poate că vom merge mai departe împreună. Dar este posibil ca acesta să fie, așa cum ni se înfățișează, ultimul act.

A dat din cap către hangiu.

— Deschide ușa.

Bătrânul a ridicat ivărul și a sărit înapoi, în timp ce patru soldați din Vale s-au năpustit în încăpere. Umbrele săltau pe pereți. Nu mă gândeam decât la cadavru, la sacul de piele pătat de vreme care deținea cheia viitorului meu. M-am ghemuit în spatele mesei și m-am străduit să ajung la el pe podeaua de pământ, dar dispăruse, ridicat în spatele unuia dintre Tavrouni.

— Stați jos, stați jos, au strigat soldații.

Dar însoțitorii mei i-au înfruntat ferm, Auram ridicând mâna lui slabă.

— Înapoi, în numele lui Avalei, a ordonat el.

A urmat o pauză, o ușoară nesiguranță din partea soldaților din Vale, cu fețe odihnite, bine hrăniți. Încă în genunchi, am înșfăcat centura bărbatului Tavrouni.

— E a mea, am șuierat. E a mea. Ai adus-o aici pentru mine. Dă-mi-o, repede!

Unul dintre soldați s-a uitat la mine, încruntându-se; Auram a bătut din picior, ca să-i atragă atenția.

— Ce ai de gând hărțuind un Mare Preot și pe oamenii săi? Ce treabă are regele cu mine? Sunt vorbitorul lui Avalei. Eu sunt bunăstarea. Și, dacă ceasul o cere, sunt răul însuși.

Chiar și cuprins de spaimă, tot l-am admirat pe bătrân. Drept ca o salcie tânără, stătea în picioare, cu capul dat pe spate și nările umflate de dispreț. Își ținea un braț peste piept, susținând strălucirea de carmin a capei. Dar mâna pe care o ținea la spate, am băgat de seamă, strângea un cuțit.

Soldații au schimbat priviri.

— Nu vrem să aducem niciun afront lui Avalei sau persoanei tale, *veimaro,* a mormăit unul dintre ei, scărpinându-și grumazul. Dar căutăm un bărbat, un străin.

A cercetat grupul și a arătat cu spada către mine.

— Pe el. Insularul. Am venit după el.

— Omul acesta e oaspetele meu, a spus Auram cu răceală. O

insultă la adresa lui e o insultă la adresa mea și, prin mine, la adresa Celei care coace Grânele.

— Avem ordine de la Telkan, a spus un alt soldat, nu cel care vorbise primul, cu fața întunecată cuprinsă de nerăbdare.

Auram a zâmbit.

— Discuția noastră începe să se învârtă în cerc, domnilor. Degetul lui s-a rotit în aer, umbra sa răsucindu-se pe tavan.

— De jur-împrejur. De jur-împrejur. Voi îl invocați pe rege, iar eu o invoc pe zeiță. Care dintre ei credeți că se va dovedi mai puternic?

— Preoții au mai trădat și înainte, a strigat tânărul cu fața întunecată.

Și atunci unul dintre tovarășii lui a tresărit și și-a scăpat spada. Arma a căzut cu o bufnitură și, ca și cum cineva ar fi eliberat un arc, un zumzet a spintecat aerul, iar cuțitul lui Auram s-a înfipt în ochiul negru al soldatului.

— Fugi, Jevick, a strigat Mirus. S-a terminat.

A ridicat un scaun, așa cum face cineva învățat cu încăierările în taverne. Unul dintre soldați l-a lovit cu sabia, iar lemnul ușor s-a rupt și s-a crăpat în așchii. Mirus s-a ferit, iar așchiile scaunului s-au prins în părul lui.

Am sărit în picioare și am prins sacul de pe spinarea bărbatului Tavrouni.

— Dă-mi-l!

El a rămas neclintit, cu picioarele depărtate, puțind a lapte covăsit, și ne-am dat târcoale, încleștați, pentru un lung moment, înainte să-mi dau seama că de fapt el mă ajuta, încercând să-și treacă peste cap cureaua. I-am dat drumul și a scos cureaua, a dat drumul sacului și și-a scos cuțitul. Tovarășul lui era jos, pe podea, ținându-se de pântece. Unul dintre soldați căzuse cu capul în vatră; într-o clipă, toată camera s-a umplut de mirosul dezgustător al părului ars.

— Mirus, a țipat Auram.

A strigat repede câteva cuvinte în kestenyi, iar Mirus a sărit lângă mine, folosind ce mai rămăsese din scaun ca pe un scut.

— Repede, a gâfâit. Du-te prin spate, e o ușă. O să vin cu tine, știu casa. Ah!

M-am întins după sac, apoi m-am întors spre el, pentru că l-am auzit gemând.

S-a prăbușit pe podea. O umbră a plutit pe deasupra noastră,

o umbră sănătoasă și fără griji, cu uniforma împodobită cu o tresă stacojie. A înaintat să lovească, să ucidă. M-am repezit la picioarele lui și s-a prăbușit peste mine, iar sabia, care lucea de sângele lui Mirus, a căzut pe podea.

Soldatul a lovit, trăgându-și picioarele sub el. M-am rostogolit. Și-a făcut apariția un Tavrouni, rânjindu-și dinții cenușii și strângând un cuțit strălucitor între ei. S-a năpustit ca o panteră asupra soldatului. Iar eu ar fi trebuit să iau trupul îngerului, să risc totul pentru el, viața mea și viețile celorlalți. Dar, dintr-odată, n-am putut. M-am gândit: „Prea mulți au murit pentru asta.” M-am gândit: „Nu ceea ce ne face fericiți, ci ceea ce este de preț.” Și n-am ridicat un cadavru din haosul acela. În schimb, m-am întins după Mirus. L-am prins cu ambele mâini. Mi-am luat prietenul.

L-am prins de subraț și l-am târât în bucătăria întunecoasă, unde un băiat care spăla vasele, cu un braț infirm, zăcea scâncind în fân. Ochii mari, blânzi ai vacii mă urmăreau prin întuneric, reflectând razele felinarului unei căruțe aflate în curte. Căruța soldaților, fără îndoială. Mirus răsufla repede, prea repede.

— Mirus, l-am strigat eu.

— Da, a icnit el.

— Te duc afară. Undeva în siguranță.

Am deschis ușa cu piciorul și l-am târât în alee. Călcâiele cizmelor lui se frecau de pământul întărit, săltând când loveau vreun dâmb. Gemea la fiecare zdruncinătură. Nu vedeam nimic în întuneric, nici unde era rănit, nici cât de gravă era rana, dar am văzut că se ținea într-o parte, iar mâinile îi erau negre în lumina lunii. Și-a aruncat capul pe spate, iar dinții i-au clănțănit.

— Mirus. Este… pot…

— Nimic, a gâfâit el. Nimic. Am pățit… și mai rău… la o vânătoare.

Vorbele lui m-au încurajat, deși știam că probabil nu sunt adevărate. Am aruncat o privire în sus: alt colț printre casele de pământ. Am cotit, trăgându-l după mine pe prietenul meu. Undeva în urma noastră s-a auzit un trosnet, sticlă spartă. Probabil că era geamul de la trăsura soldaților, pentru că hanul nu avea decât obloane. Auram, m-am gândit. Sau poate unul dintre aliații noștri ursuzi din Tavroun. L-am tras pe Mirus în sus, ca să-l prind mai bine, provocându-i un țipăt de durere. Mai

repede. Alt colț, alte case tăcute, uneori în spatele obloanelor groase câte o lucire fugară ca un licurici în amurg. Scopul meu era să pun între mine și soldații regelui cât mai multe cotituri întortocheate. Nu ne puteau urmări mișcările în întuneric și speram că solul e prea tare ca să găsească mare lucru chiar și la lumina zilei.

La următorul colț m-am oprit, gâfâind ca să respir în frigul dureros. Mirus zăcea lat pe pământ. Capul îi atârna într-o parte. Își ținea mâinile pe pântece fără vlagă. Mi s-a strâns inima de groază, m-am ghemuit să-i verific răsuflarea și am văzut că încă respira. M-am ridicat din nou, trăgând frigul în piept cu lăcomie. Noaptea era tăcută, presărată cu stele. Noaptea asta, aceeași noapte întinsă peste toată Olondria și peste dealurile pe care trebuia să le trec cumva, lanțul deluros Tavroun, despre care se spunea că ar fi colierul unei zeițe azvârlit nepăsător din zbor. Nestemate negre în noapte, o creastă neagră peste stele. Am îngenuncheat din nou lângă Mirus. Când i-am dat mâinile deoparte, sângele s-a revărsat din rană ca dintr-o cană. Mi-am scos haina și cămașa, frigul zgâlțâindu-mă între fălcile sale, mi-am pus la loc haina și i-am legat neîndemânatic cămașa în jurul pieptului. Îmi era teamă să nu-i facă mai mult rău decât bine; dar speram, măcar, că o să lase mai puține dâre de sânge pe ulițele din Klah-ne-Wiy. Am încercat să-i susțin greutatea pe umăr, însă era prea înalt și prea greu pentru mine. Am fost nevoit să-l târăsc tot ca înainte.

O ploaie măruntă, înghețată a început să cadă când am ajuns la târgul de cai, acum adormit. Boxele erau întunecate, acoperite cu piei de capră. Corturile *feredhai* ridicate în piață erau, cele mai multe, întunecate; numai unu-două licăreau discret prin ploaie. Pentru o clipă chinuitoare, m-am gândit să mă duc să cer ajutor într-unul dintre corturile acelea; în definitiv, erau oameni ai deșertului, dușmani tradiționali ai celor din Lath, și era puțin probabil să aibă legături cu soldații imperiali. Dar mi-a fost teamă. L-am tras pe Mirus prin noroiul din piață și către stâncile de dincolo de ea.

Înghețat, extenuat, am târât pe cărare trupul inert. De haine ni se agățau spini și crengi de ienupăr. O dată mi-a scăpat din mână și a alunecat în jos pe o pantă cu pietriș care s-a rostogolit cu zgomot, oprindu-se în peretele de stâncă al dealului. „Departe de drum”, am mormăit. „Departe de drum. Trebuie să

ieșim de pe drum.” Gândul acesta, care promitea odihnă, mi-a dat puterea să continui. M-am întins peste el și i-am prins din nou brațele.

— Nu încă, Mirus. Nu încă.

Tremurând și încordându-mă, l-am târât în sus pe deal.

Fără foc. Fără ulei. Fără iască. L-am tras într-o râpă de lângă cărare și m-am întins lângă el. Ploaia se oprise, iar stelele purtau un văl de ceață înghețată. Răsuflarea mi se vălătucea în întuneric, albă ca spuma. Dincolo de ea, lumina stelelor poleia cutele golașe ale munților. Lanțul Lunii.

Am urcat în trecătoare. Măcar atât am făcut. Am urcat în trecătoare cu Mirus atârnând în brațele mele. Am găsit în buzunarul lui un briceag micuț, pe care l-am folosit să tai o fâșie din cojocul meu din blană de oaie, pe care am trecut-o pe sub brațele lui și în jurul încheieturilor mele dureroase. Am tras. L-am tras pe sub cerurile de porțelan în umbra vâlcelelor cu pini, printr-un peisaj întunecat, orbitor și neînduplecat, unde stâncile sumbre erau încununate de licărirea roz a vârfurilor pe deasupra cărora zburau gâște răzlețe, umplând văzduhul cu țipete nostalgice și îndepărtate. Era un ținut necruțător, țara poporului Tavrouni, oameni scunzi și robuști, care își spun *E-gla-gla-mi* și adoră o zeiță gravidă. Prea disperat acum ca să mă mai tem de altceva în afară de moartea lui Mirus și a mea, am bătut în bucățile de scoarță care țineau loc de uși la colibele lor încovoiate. Acum nu mai erau sate printre dealuri – toate fuseseră distruse fie de oamenii Lath din Vale, fie de nomazii războinici din podiș. Colibele pe care le-am găsit aparțineau ciobanilor taciturni care își creșteau caprele cu vegetația rară de pe stânci. Nu s-au arătat surprinși când m-au văzut, iar eu mi-am amintit cum se spunea că dealurile ar fi bântuite de bandiți și m-am gândit că probabil ciobanii erau obișnuiți cu astfel de vizitatori – bărbați sălbatici și răniți, care devorau *odash* și brânză de vacă fără să scoată niciun sunet și îi jefuiau brutal de hrană, apă și piei uscate. De la unul am luat un amnar cu iască, de la altul, o bucată de bumbac de Evmeni. Stăteau lângă focurile lor de ienupăr care fumegau, mângâindu-și pipele scurte de lut. Unul dintre ei, cu barbă cenușie fioroasă și nasul spart, i-a curățat rana lui Mirus cu *odash* și a cusut-o cu catgut, în timp ce pacientul urla ca și cum l-ar fi vizitat îngerii.

În cele din urmă, după zile în șir în voia sorții și lipsuri, am fost răsplătiți: în peisaj s-a deschis o poartă a minunilor. Pe coama unui deal stâncos, în fața noastră, s-a așternut deodată o lume nouă, o strălucire de aur, o pustietate sumbră, profundă: Kestenya cea sălbatică și singuratică, întinsă la poalele munților, marele platou care ducea spre locul unde s-au născut dragonii. Câteva linii izolate punctau peisajul: o asperitate care se îndrepta spre dealuri, o albie uscată ca umbra unei încheieturi a mâinii. Era lumea bivolului, a voinicului, a poneiului de deșert cu coama zbârlită. Iarna, lupii colindau după pradă la marginea podișului. Era „o imagine care să-i facă pe bărbați să plângă”, a scris Firdred din Bain când a văzut-o prima dată: „Exact imaginea unei mări pângărite.”

Am stat privind în jos către platou, uitând de vânt. Mirus, galben la față cum e ceara, s-a răsucit pe o parte și a privit peste culme împreună cu mine. „Este un mister”, a scris Firdred, „cum a avut vreodată omul curaj să intre într-un loc așa de amenințător și de singuratic”.

Văzut din trecătoare, deșertul avea întreaga forță hipnotică a unei nopți senine și lipsite de lună, strălucind de stele. Aprindea aceeași lăcomie a ochilor, simțământul că niciodată, oricât de mult ai fi privit, imaginea nu va rămâne neatinsă în amintire. Era prea întins, prea enigmatic, de nepătruns. Și totuși, așa cum a scris un Telkan, nu era nimic: „Sarma să mă ierte”, a scris Nuilas cel Înțelept, „pentru că am făcut ca sângele fiilor noștri să se verse pentru această sălbăticie cu totul dușmănoasă, acest abis nimicitor al Estului”. Poate de aceea simțeam, uluit, că n-aș putea nicicând să cuprind această imagine largă – pentru că era nimic, nimic în stare pură: o pustietate fără formă, aurită, vârstată cu sângeriu, cum scrisese Firdred, „de culoarea unei unghii”. Lanțul deluros se întindea la nord și am văzut în depărtare orașul Ur-Amakir, cumpănit spectaculos pe marginea unui abis peste nisipuri, și, cum stăteam holbându-mă la zidurile lui sumbre și înalte, vântul a început să urle, iar un diamant mi-a ars fața. Era zăpada.

Cartea a cincea
O grădină de lănci

Capitolul 17
Casa Calului, palatul meu

Casa se înălța pe malul de est al râului Yeidas. Era ultima zidire, naufragiată între ferme și eternitatea deșertului. Se înălța în îmbrățișarea neroditoare a livezii de pruni și de migdali și își întorcea ochii obloniți către liniile platoului. Acolo era biblioteca, acolo era terasa cu balustradele de piatră, acolo erau balcoanele închise în colivii din flori de fier. Îmi amintesc până și scârțâitul porții și umbra mâinii mele în timp ce mă întindeam către ea, în lumina argintată a zăpezii.

Am coborât și am trecut podul de piatră peste Yeidas. Mirus stătea agățat de gâtul meu, poticnindu-se, prea conștient ca să mă mai lase să-l car. N-am vorbit. Am mers cu înverșunare printr-o câmpie cu arbuști lipsiți de viață, unde vite vlăguite își ridicau capul să ne privească trecând. În depărtare se ridicau trei fortărețe, iar de-a lungul parapetelor care se năruiau caprele căutau iarbă. Și mai departe, piramidele negre ale corturilor *feredha.* O cârpă roșie a fluturat printre ele și a dispărut. Am ajuns la poarta din fier forjat aflată în zidul de granit care înconjura pământurile prințului.

Poarta s-a înclinat, ruginită în balamalele ei, încovoindu-se ca o gură pofticioasă. Ne-am împleticit pe potecă, prin livezile părăginite. Vântul se potolise; răsuflarea lui Mirus se auzea în aerul nemișcat. A părut să dureze mult până am ajuns la casă. Când, în cele din urmă, am ajuns, am văzut bolțile acoperișului împroșcate cu găinați de ciori și obloanele cu aschiile lor de vopsea scorojită, zidurile de piatră pătate și mucegăite pe la colțuri și terasa întinzându-se în umbra rododendronilor golași. Ne-am oprit și ne-am uitat la casă. Cerul se întunecase deasupra colinelor, iar zidurile ni se înfățișau în lumina cenușie și nisipoasă. Tăcerea era profundă, ca liniștea ce se așterne după ce răsună un clopot și ecourile s-au stins, iar cineva așteaptă ceea ce a fost invocat.

Ușa era descuiată. A cedat cu un oftat. O adiere de aer mucegăit, rece ca un curent venit dintr-un deal găunos, mi-a

dezmierdat fața.

— Așteaptă-mă aici, am spus așezându-l pe Mirus pe pietrele porticului.

S-a încolăcit imediat pe o parte și a închis ochii.

Am împins ușa, deschizând-o larg.

— E cineva? am strigat.

Ecoul m-a dezorientat până am pășit înăuntru, în vastul hol boltit de la Sarenha-Haladli, un nume care în limba kestenyi înseamnă „Casa Calului, palatul meu”, unde venea odinioară prințul pentru sezonul de vânătoare. O podea din piatră colorată se întindea în fața mea, estompată de un strat de praf și oglindită deasupra în sticla pictată a bolții. Șapte arcade de porfir roșu și verde duceau dincolo de hol, fiecare închizând în sine o beznă de nepătruns. Palatul, așa cum aveam să aflu, era circular, ca un trandafir, pentru că în podiș trandafirul este un semn prielnic. În acea primă zi, coridoarele lui lipsite de lumină, toate ușor curbate, m-au chinuit cu imitația lor sinistră de labirint.

— E cineva, e cineva aici? am strigat, alergând orbește pe holuri.

Am strigat cu slăbiciune, cu febră, cred – cu siguranță nu cu speranță. Desuetudinea sfâșietoare a acelor camere, unde tapiseriile se sfărâmau la o simplă atingere, era dovada că în casă nu se afla niciun slujitor. Niciun slujitor, niciun îngrijitor, nicio călăuză, și doar un ceas până se întuneca. Gândurile mi s-au restrâns brusc și mișcările mi s-au limpezit, pierzându-și natura disperată. Am băgat de seamă mobila impresionantă gravată cu rodii imperiale: lemn de foc. Marile lămpi de pe podeaua din camera de zi aveau în ele urme de ulei prețios. În cele din urmă, cu un strigăt de bucurie, am descoperit o bucătărioară la subsol unde se afla o sobă de porțelan împodobită cu funii de usturoi uscat și unde degetele mele iscoditoare au scos la iveală un amnar vechi, câteva lumânări roase de șobolani, o cutie de făină și o mână de cartofi degerați.

Am aprins o lumânare de spermanțet și m-am grăbit pe scări în sus. Lumina nu mă ajuta foarte mult să-mi găsesc calea: mai mult mă orbea, săltând de-a lungul coridorului. Scânteia ei aurie ca o viespe pâlpâia peste bucăți de hârtie murdară împodobită cu heliotrope, dantela unei ferigi pietrificate, spătarul unui scaun sculptat.

— Mirus, am strigat, dar întunericul mi-a înghețat vocea. M-am grăbit prin trecerile boltite, unde statui îngrijorate iscodeau cu ochi albi, și am ajuns în cele din urmă în holul principal, unde lumina lunii, răspândită prin ușa de la intrare, desena cristale înșelătoare pe podeaua pestriță. Călcâiele cizmelor alunecau pe mozaicul rece.

— Mirus.

Zăcea unde îl lăsasem, aproape în ușă, dormind pe-o parte. Obrazul lui avea o tentă cenușie în lumina lumânării, ca o apă stătătoare. L-am tras din bătaia vântului și am închis ușa.

Camerele erau reci, triste, deteriorate, încărcate de beznă și de miros închis, fiecare pat avea separeul lui cu uși, ca ale regilor. L-am urcat pe Mirus într-un astfel de pat și l-am învelit cu tot ce am putut găsi: blănuri de oaie, tapiserii putrezite, covoare pline de praf. N-am aprins niciun foc; chiar și lumânarea de spermanțet pe care o țineam în mână mă neliniștea. Îmi imaginam lumina ei strecurându-se afară prin acoperișul înclinat al terasei. Dacă își găsea drum prin arabescurile brune ale rododendronilor către sălbăticia unde vreun păstor i-ar putea prinde raza cu vârful cuțitului?

— Apă, a gemut Mirus în somn.

I-am dat ultimele picături de apă limpede și rece pe care o luasem din Yeidas într-un burduf Tavrouni. A tușit, s-a întors pe o parte și a adormit. I-am atins fruntea: era fierbinte și uscată. Nimeni nu se mai uitase de șapte zile la rana lui. Când ne luptam să răzbim în trecătoare, mi-am spus că n-aveam timp să o examinăm; acum știam că de fapt îmi era teamă. Mâine, m-am gândit. M-am strecurat în camera de alături și în patul cu uși imens, unde m-am aruncat pe o saltea care scârțâia, umplută cu păr de cal.

Fără somn. Fără liniște. M-am ridicat și, înfășurat într-un covor ca să mă încălzesc, am smuls obloanele ferecate cu zăvoare de alamă voluminoase. Luna, dezvăluită ca o revelație mistică deasupra dealurilor, împrăștia o strălucire tăcută care m-a făcut să clipesc. Olondria dispăruse; cea care mi se înfățișa dinaintea ochilor era noaptea deșertului, nemișcată și mândră. Era provincia care rezistase cel mai mult imperiului, unde Limros din Deinivel observase: „În această țară a înclinațiilor vicioase, nu există niciun amărât care să nu fie gentilom și nicio apă care să

nu fie înghețată.” Dar va veni Auram, m-am gândit. Va veni sau va trimite pe cineva cu trupul fetei. Dacă a fost ucis sau capturat, nu va rămâne un secret. Marea Preoteasă va afla, sau prințul, și va ști unde să ne găsească și va trimite peste dealuri pe cineva să ne salveze.

Dar Auram n-a venit. N-a venit nimeni.

Nu știu cât am așteptat în casa aceea dărăpănată de pe țărmul câmpiei nemărginite. Știu că îngerul a venit la mine aproape noapte de noapte, strigând „Scrie”, ca un zăngănit de săbii, și că am scrâșnit din dinți în acea pedeapsă de lumină. Slăbiciunea mea era o binecuvântare: leșinam repede. Știu că mă trezeam, uneori în patul meu, alteori pe podea, gândindu-mă numai la supraviețuire. Știu că am făcut mai multe feluri de mâncare nefierte, cu alimentele pe care le găsisem în bucătărioară, subțiindu-le cu apă ca să dureze mai mult. Am scos apă dintr-un puț din grădină, lanțul înghețat arzându-mi mâinile. Căldarea era spartă, dar am găsit una bună în bucătărioară. Se lovea de pereții puțului cu un sunet plin și vesel, în timp ce eu, mort de foame și de spaimă, mă luptam să o trag în sus. O pală de vânt a trecut foșnind printre copaci, iar aceștia au fremătat, umbrele lor lucind peste stratul de zăpadă proaspăt așternut. Zgomotul slab și mișcarea au scos în evidență izolarea acelui loc, atât de irizat și de îndepărtat. Am înhățat până la urmă găleata și am sprijinit-o pe buza fântânii, ținându-mă de partea care mă durea, așteptând să-mi recapăt răsuflarea. Când am ridicat capul, toți copacii arătau ca niște umbre, iar spinii lor ca o ceață. Soarele presăra totul cu frunze înghețate.

Am târât căldarea în casă. Când am trecut clătinându-mă prin holul principal, am împrăștiat stropi de apă pe dale, creând pete limpezi pe podea, care au dezvăluit sub praf florile de topaz, stelele de sticlă spartă, incrustațiile de jasp și calcedonie. Mi-am croit drum până în cea mai apropiată cameră cu șemineu, camera de zi oficială, o pustietate înghețată unde pe pereți atârna damascul jupuit, unde flori roșiatice clocoteau în penumbra covoarelor, iar sticla din ferestre vibra în vânt. Camera avea aerul părăginit al unui loc ocolit de cei vii, scena unui accident sau a unei crime străvechi, dar devenise vizuina mea pentru că era aproape de ușa principală și avea o grămadă

de piese de mobilier șubrede pentru făcut focul. Ogari heraldici pășeau pe pietrele șemineului; au părut să mârâie la mine când am luat un scaun elegant din Vale și l-am lovit de podea, rupându-i picioarele, desprinzându-le de tapițeria de catifea roz-închis, distrugând ieruncile alpine dăltuite în relief. Asudat de efort, m-am așezat pe un *bredis* bătrânesc ce scăpase de furia mea pentru că pielea lăsată era greu de ars. Când am scăpărat amnarul pe scaunul distrus, căptușeala s-a înălțat pe coș cu o flacără albastră și un șuierat ca un strigăt de panică.

Mi-am încălzit mâinile la flacăra galbenă. În casă nu era nimic de mâncare. *Bredisul,* m-am gândit șovăitor: aș fi putut fierbe pielea. La gândul ăsta măruntaiele mele chinuite au început să mi se zvârcolească în pântece. Iar Mirus nu putea supraviețui cu piele fiartă. Avea nevoie de carne, de lapte, de ierburi tămăduitoare – poate și de altele. Vâjâitul zidurilor în fața forței vântului, a cărui putere doborâse acaciile, nu mă lăsa să uit distanțele dătătoare de fiori de afară, nesfârșirea marelui podiș, vasta sălbăticie impenitentă, cu monotonia sa înspăimântătoare sub cerul hibernal. Pentru prima dată m-am gândit: „Și dacă Auram nu mai vine? Dacă nu vine nimeni?” Am sărit ca să alung gândul și am turnat apă din fântână într-un vas înnegrit. L-am atârnat deasupra focului și am tras de damascul de pe pereți, care s-a desprins ca niște fâșii din cea mai fină pânză de păianjen. „Dacă nu vine nimeni?” Dar va veni. Am așteptat până a fiert apa, am înmuiat damascul în ea și l-am atârnat pe lampadarele stinse, să se usuce. Fâșiile lungi fluturau în căldura focului. Când s-a răcit apa, am luat căldarea și damascul și le-am dus sus.

— Mirus.

De fiecare dată intram cu spaimă în cameră, așteptându-mă să găsesc un cadavru – dar cel puțin azi era viu. Ușa patului era deschisă, iar el și-a întors capul spre mine și a zâmbit, dar la vederea acelui zâmbet ușurarea mi s-a spulberat. Nu era zâmbetul lui Mirus. Era infinit mai blând, mai închis în sine.

— Vești bune, am spus cu veselie prefăcută. Azi n-avem tocană.

Mâncărurile mele experimentale, pe care niciunul dintre noi nu le putea înghiți fără să se înece, au fost o sursă de haz de necaz în tot timpul petrecut în acea casă. Dar acum n-a râs, doar a zâmbit și mai blând, un zâmbet delicat și lipsit de viață

ca zăpada.

— O să-ți schimb bandajele, am spus cu voce tremurătoare. Trebuie să te ridici. Îmi pare rău.

— E în regulă, a zis el.

Mi-a ieșit sufletul până am reușit să-l fac să-și schimbe poziția, să-l trag din pat, să-i smulg bandajele pe unde i se lipiseră de corp. Era scheletic cum sunt copacii desfrunziți din grădină. Rana lui, cusută cu catgut, avea o nuanță purpuriu-închis, singura culoare care se vedea pe trupul lui. Am turnat apă peste ea și am înfășurat-o în fâșii de damasc zdrențuit. Apoi i-am pus la loc bluza murdară și cojocul lui de oaie, de muntean. L-am împins înapoi în pat, blestemându-mă singur, pentru că eram prea slăbit ca să-l așez ușor, și l-am învelit cât de bine am putut.

Era încă treaz. De obicei își pierdea cunoștința în timpul încercărilor mele stângace de a-l obloji. Ochii îi erau foarte mari și întunecați, mai limpezi decât cerul.

— Jevick, a spus el. Cred că o să mor aici.

— Prostii, l-am contrazis cu toată convingerea pe care am putut-o aduna. O să ajungi în Sinidre pentru următorul sezon de vânătoare.

A oftat.

— N-o să mai vânez niciodată.

— Sigur c-o să vânezi.

— Nu.

M-a privit mândru, cu noua lui detașare și răceală pe figură. Apoi a început să se reverse din el totul. A vorbit despre păcatele și eșecurile lui, dar și despre femeie: baroneasa Ailin din Ur-Melinei.

— Sunt un *balarin,* mi-a spus el cu amărăciune.

Un *balarin:* unul dintre „cei iubiți și liberi”; iubitul tânăr al unei femei bogate măritate. În Sinidre, se bătuse de două ori cu cei care îndrăzniseră să-l numească așa; unuia îi scosese un ochi; fusese amendat și scăpase la mustață de închisoare. Dar acum recunoștea și el că ăsta era adevărul. Și o iubea. Își dăduse seama cu adevărat în timpul călătoriei noastre: dacă nu-i putea scrie, să știe măcar că își aduce aminte de el, era înnebunit; cele mai simple lucruri deveneau de neîndurat.

— De-aia m-am certat cu unchiul meu la Târgul de Noapte, a spus el, foindu-se agitat pe pernă, în timp ce eu stăteam

îngenuncheat lângă pat. Acolo erau purtători de scrisori. Am vrut să trimit o scrisoare în Vest, iar el nu m-a lăsat. N-are milă; nu cred că are vreun nerv în corp.

Amintirea a părut să-i înfierbânte sângele: pe față i-a apărut o urmă de culoare. Degetele au strâns păturile cu o urmă de forță. Și, ca și cum, după ce și-a depășit reticența, se eliberase de toate constrângerile, mi-a povestit despre doamna din Ur-Melinei.

Situația lui era groaznică, rușinoasă. Era rușinea familiei și o umilință pentru toți cei care-l cunoșteau. O cunoscuse la o partidă de vânătoare în Kelevain; moșia soțului ei era lângă pădure. N-o mai văzuse niciodată până atunci. Ei nu-i plăcea societatea din oraș, iar neamul său era de la hotarul de vest al Olondriei. Adunase la reședința ei de la țară o societate exclusivistă: actori și muzicieni, vânătoare, dans și baluri mascate. Călărea minunat. Se zvonea că ar avea sânge nissian. Era foarte frumoasă și avea părut negru ca de barbar. Era cu zece ani mai bătrână decât el, avea trei copii care plecaseră la școală, iar soțul ei era diplomat în Ordinul Lămpii.

Totul a început ca un flirt ușurel. Mirus a fost invitat la Brovinhu, vila baronesei, și a luat parte la spectacolele ei de teatru de amatori. L-a pus să joace ca partener al ei în tragedii ca *Fedmalie* și *Colierul,* și s-a aruncat în brațele lui în fața unui public apropiat.

— Vai! a exclamat ea. Te-ai aprins la față de parcă ai fi alergat mult.

Iar el i-a răspuns:

— Adevăr spui: un abis stă între acest ceas și restul vie ții mele.

Soțul ei stătea în primul rând, aplauda cu mâinile lui mari, aspre, fuma trabucuri și discuta despre Balinfeil cu distinșii musafiri. Mirus avea de gând să stea o săptămână; dar a stat tot sezonul, pentru vânătoare, focuri de bușteni și dansuri pe terasă. Și când baronul a plecat în Belenduri pentru iarnă, Mirus și câțiva alți prieteni au rămas la Brovinhu.

Erau amanți. Ea era cea mai atrăgătoare femeie pe care o întâlnise vreodată: le eclipsa pe toate celelalte, târfele prietenoase sau fetele bătoase ale gentilomilor. Era ciudată, tristă, încăpățânată, seducătoare, extraordinar de bine educată, o solitară declarată, care se înconjura cu prieteni pe moșia ei

sălbatică. Nu era de acord ca pământurile de la Brovinhu să fie cultivate; îi plăceau pădurile sălbatice. Se plimba prin livezile năpădite de buruieni cu cei doi ogari cu trupurile lungi, de culoarea porumbeilor, și vâna damani și fazani prin tufărișul încâlcit al câmpiilor. Era învăluită de o mie de zvonuri: că ar fi fost exilată de societate după ce mototolise evantaiul ducesei de Sinidre; că se temea să reînvie un scandal uitat, o poveste de dragoste trecută, în oraș; și vechea poveste a ascendenței sale primitive. Mirus o adora prea mult ca să o întrebe, fie și într-o doară, despre aceste bârfe și, la Brovinhu, înconjurat de prietenii ei, toți țintași excelenți, toți oameni care iubeau aerul liber, acțiunea și pădurile sălbatice, a înțeles cât de plicticoasă este societatea de la oraș. Cine ar fi preferat camerele înăbușitoare cu vase de jăratic sub mese, vizitele obligatorii la bătrânele aristocrate, în locul marii săli întunecate de la Brovinhu, unde te tolăneai pe covoarele groase în fața focului de lemne, în vreme ce ploaia bătea în obloane? Cine ar fi preferat orice alt loc din lume camerei lui Ailin, cu patul înalt și tapetele nissiene sângerii, încrustate cu cioburi de oglinzi? Dimineața, ea stătea fumând la masa de toaletă.

Se trezea întotdeauna înaintea lui. Poate că nici nu dormea vreodată.

Astfel și-a petrecut cea mai grozavă iarnă din viața lui, uitând de toate. Apoi, primăvara, ea i-a cerut să plece. „Dar în curând vine vara”, a spus el. Se gândea să mai stea un anotimp. Ea a refuzat: se întorceau soțul ei și copiii pentru vacanța de vară. El s-a întors în Sinidre disperat și a început anul de chin care a urmat acelei ierni scurte, paradiziace: un an de scrisori secrete, daruri, gelozie, plimbări călare nocturne, întâlniri în parcuri, în hanuri de țară, în grădini de temple. Călărea deseori de la Sinidre la Ur-Melinei, dormind în iarba înaltă de pe lângă drum, doar ca să dea în sat peste camerista ei ursuză cu șoldul strâmb, cu un bilet pentru el: „Imposibil. Pleacă imediat.” Era convins, pe rând, că îl iubea, îl disprețuia, tânjea după el, se plictisise de el. O bănuia că are un alt iubit. Bântuia pădurile de pe lângă Brovinhu și aproape că a fost rănit de paznicul ei de vânătoare, săgeata acestuia înfigându-i-se în carâmbul cizmei. Când ea a refuzat să-l primească peste iarnă, a știut că îl înșală; dar Ailin a plâns și i-a spus că se teme de soțul ei: se teme de dragul lui Mirus. Și-n tot acest timp el nu-și dorea decât ocazia

să-l ucidă onorabil pe bărbatul de lângă ea, într-un duel deschis.

— Tu să-l ucizi pe el? a spus ea supărată. Tu, un băiat neisprăvit, să ucizi un lord al Ordinului Lămpii?

Mirus a plecat furios. Apoi, încălcând toate regulile pe care le stabilise singură, a venit deghizată să-l vadă în Sinidre.

Au avut parte de două zile. Au locuit în taină lângă docuri, în cartierul Kalak, printre negustori de pește crud și ceai verde încărcat cu sare, în casele de lemn sărăcăcioase, unde năvoadele atârnau la uși, unde pescărușii țipau flămânzi, unde sunetul limbii kalak se auzea pretutindeni. La sfârșit, ea l-a privit cu o paloare de moarte și a spus: „Foarte bine. Omoară-l.” Era tot ce-i ceruse el. Era gata să omoare sau să moară. Dar i s-au opus alte forțe: când a ajuns acasă, a fost convocat imediat la un *radmakanid* – un consiliu de familie.

Între timp, scandalul atinsese proporții periculoase. Tatăl și unchii lui primiseră scrisori anonime; chiar și fratele bunicii, Preotul lui Avalei, primise una în Insulă și venise la Sinidre într-o dispoziție îngrozitoare. Toți cei pe care Mirus îi iubea și îi respecta cel mai mult se aflau în spațioasa cameră de zi cu podele de lemn lustruit, cu harpa înaltă în colț, încăperea de lângă grădina închisă cu grilaj a mamei lui. Trăseseră draperiile și aprinseseră o singură lampă, pentru că preotului îi plăcea o ambianță întunecoasă. Erau acolo și mama lui Mirus, frământându-și faldurile fustei cu mâinile ei fine, și frații ei, cei patru unchi ai lui, prosperi și încăpățânați; sora ei, mătușa lui, care, credea el, îl privea cu oarecare simpatie; și tatăl lui, și cei trei frați ai lui, și o soră mai mare. Potrivit tradiției olondriene, unchii din partea mamei, și nu tatăl lui, erau capii *radmakanidului,* pentru că Mirus aparținea Casei lor și urma să moștenească prin familia mamei. Conducătorul lor, cel mai bătrân și cel mai puternic, era Marele Preot. Mirus s-a așezat tăcut dinaintea lor. În timp ce fața îi era biciuită de acuzații ca de niște lovituri, și-a privit frații care își cercetau enervant cizmele. I s-a dat de ales: să intre în slujba unchiului său ori să intre în armată. A ales armata, deși soldaților li se interzicea să lupte în dueluri. „Vreau să fiu trimis departe”, i-a spus el plângând, mai târziu, mamei sale. „Să mă duc în Lelevai, în țara Brogyar…” Totuși, înainte, trebuia să-și facă instrucția în Sinidre, și nu s-a putut abține să nu-i scrie baronesei. A primit un bilet scurt, pe un ton reținut, în care ea îi interzicea să-i scrie sau să

vină la Ur-Melinei, din care a înțeles că și ea fusese amenințată. Era sigur că familia lui o avertizase, o obligase. I-a scris din nou; următorul bilet jura că asta era voia ei. După care a început o perioadă îngrozitoare de beții, încăierări și jocuri de noroc, care a dus la excluderea lui din armată.

A urmat un an de disperare aproape sinucigașă. Începuse să bea singur în dormitor, să doarmă zile în șir. Și în cele din urmă l-au chemat pădurile, caii și vechii lui prieteni, alți tineri, fără griji, simpli și ușuratici. A vânat în Kelevain, călărind tot mai aproape de Brovinhu. Spera să o întâlnească în pădure. Purtarea lui n-a fost trecută cu vederea; *radmakanidul* s-a întrunit pentru a doua oară, iar lui i s-a poruncit să i se alăture unchiului său pe Insulă.

Într-un fel sau altul, Ailin a aflat. I-a scris o singură scrisoare, nu prea lungă, dar care avea stilul ei și pe care încă o poartă la el. I-a spus că se bucură că pleacă; îi era dor de el; nu se mai ținea nicio partidă de vânătoare la Brovinhu. Fusese bolnavă și era în convalescență. Scrisoarea l-a sfâșiat din cap până în picioare de pasiune, exaltare și mâhnire; în această stare a ieșit să bea în barurile din Sinidre. Acolo a orbit un bărbat care l-a batjocorit, numindu-l *balarin.* Numai influența unchiului său l-a scăpat de închisoare.

— Nu-ți poți închipui, a continuat el cu voce răgușită, cum e ea. Faptul că fusese bolnavă… Nu e ca mine. Frații mei râd, spun că e prea sofisticată pentru mine, că n-am cum să țin pasul cu o așa femeie. Poate că au dreptate. Dar eu cred că mă iubea – că mă iubește. Poate că de grija mea s-a îmbolnăvit! Cum am spus, nu e defel ca mine, sentimentele ei sunt mai delicate, mai furtunoase, nu uită nimic, nu-și poate uita durerea… Dar eu… eu sunt mai necioplit. Ți-am spus de necazurile mele, dar n-am spus nimic despre toate nopțile petrecute la mesele de *londo,* cum dimineața puteam să jur că mă sinucid și la apus, într-o tavernă, să cânt *vanadiel* și să râd. Sunt nestatornic… cred că emoțiile mele n-au profunzime adevărată. Dar ale ei! Face cât o sută, cât o mie ca mine. Curios, ăsta e singurul punct în care toți – frații mei, unchii mei, eu însumi – suntem de acord.

Mâna i s-a destins pe pătură. Un zâmbet slab i-a trecut peste buze. Lumina pălea, soarele scufundându-se în deșert.

Am stat o vreme în tăcere, apoi el a cântat, foarte încet, câteva versuri dintr-un cântecel comic pe care îl auzisem în

Bain:

Balarin, balarin,
Ce-a făcut cu cizmele lui oare?
O, sunt sub patul doamnei mele,
Ce mai rămâne de făcut acum?

Auzisem cântecul revărsându-se dintr-o cafenea, cântat zgomotos în râsete obscene și zdrăngănit de tacâmuri. Dar Mirus l-a cântat ușor, cu gingășie, cu o voce melancolică, tremurătoare, care s-a stins în cele din urmă și s-a pierdut în noapte.

Când s-a terminat cântecul, a privit spre mine.

— N-o să mai vânez niciodată. Chiar dacă o să trăiesc. O să lupt pentru Avalei așa cum n-am luptat niciodată până acum. Oamenii spun că prințul conspiră împotriva tatălui său, Telkanul. Unii spun chiar că își pregătește în taină o armată.

L-am făcut să tacă, atingându-i fruntea, dar mi-a dat mâna deoparte.

— Sper că e adevărat. Sper să trăiesc. O să merg alături de el. O să mă răzbun pentru Târgul de Noapte. Dacă n-o mai pot vedea niciodată pe Ailin, o să fiu așa cum ar fi trebuit să fiu când era a mea. Un om care nu uită. Care își păstrează credința.

Propozițiile lui s-au topit și curând delira. Am încercat să-i răcoresc fața cu bucăți de damasc umezit: scamele putrezite i-au rămas în păr. I-am prins brațele care se zbăteau, l-am ținut, m-am rugat de el să stea nemișcat. În cele din urmă, nu s-a mai zbătut și a rămas cu ochii larg deschiși, cu raze de lună în lacrimi. Am stat cu el până a adormit adânc, iar atunci am închis ușa grea a patului, ca să nu intre frigul. M-am dus în camera de alături, cea unde dormeam, un loc al deznădejdii asemănător celorlalte, cu miros închis ca într-o criptă.

— Jissavet, am spus.

— Jissavet.

A înflorit în camera întunecată, luminând pereții. Dar ea nu-i putea vedea. Acum îmi era limpede că nu putea vedea nimic în afară de mine. O fidelitate zdrobitoare și neschimbată, ca o poveste de dragoste perfectă sau ca devotamentul întunecat, neclintit al unui sfânt.

— Jissavet, am șoptit.

Și-a întins mâinile. Era pe punctul de a vorbi, de a reveni la poveștile din trecutul ei, acele amintiri fără trup. Dar de data asta nu puteam asculta. Nu era vreme.

— Oprește-te, am spus. Jissavet. Ascultă-mă. Am nevoie de ajutorul tău. Trebuie să găsesc mâncare și leacuri.

— Să te ascult pe *tine*! N-am de ce să te ascult.

Fața ei ofensată, oțel într-o furtună. Poeții olondrieni vorbesc despre forța letală a încruntării unei femei, dar eu știu ce pot face o încruntare, coborârea unei sprâncene delicate, frământarea unei buze.

— Nu-mi face asta, am țipat. Sunt pe moarte.

Lumina a pălit în jurul meu, ca o lampă acoperită. Sprijinit în mâini și în genunchi, am icnit, vărsând pe covor apă și o picătură de fiere.

— Pe moarte! a spus ea.

— Da, am tușit eu. Sunt pe moarte. Suntem pe moarte. Suntem înfometați. Prietenul meu e bolnav. Am nevoie de leacuri și de mâncare.

— Îți spun că nu mă întorc!

— Nu!

M-am târât în patru labe pe podea, o pasăre cântătoare străpunsă.

— Nu, Jissavet... O să mă omori și nimeni n-o să-ți scrie *vallonul...*

Lumina a pălit din nou. Nu aveam putere să mă ridic și zăceam unde căzusem, întorcându-mă pe spate ca să mă uit la ea.

A plutit deasupra mea, funiile roșii ale părului ei aproape atingându-mi fața. Mi s-a părut că i-am simțit mirosul: mucegai și putreziciune.

— O să-l scrii? a întrebat ea, iar fața ei strălucea. Dacă vă ajut – pe tine și pe prietenul tău –, o să-mi scrii *vallonul?*

— Da, am răspuns.

Acela a fost târgul nostru: viață pentru viață. Un târg în care sufeream amândoi: ea trecând înapoi în lumea mea, eu trecând într-a ei. În noaptea aceea, m-a dus prin livada înghețată și mi-a spus să sap după fructele viței țepoase pe care cei din Kestenya o numesc *yom afer,* „mâna deșertului”. Zăpada mi-a amorțit

degetele; pământul tare mi-a rupt unghiile. Am scurmat în pământ la lumina stelelor, ca un jefuitor de morminte sau un căutător de comori îngropate. Recolta spinoasă mi-a înțepat mâinile, dar în seara aceea am înmuiat rădăcinile în apă și le-am fiert în zori, și erau moi și hrănitoare ca smântână.

S-a uitat și la Mirus: a pășit prin vălul dintre lumi și l-a privit lung. Și m-a călăuzit prin dealurile din Tavroun. Acolo, într-o grotă săpată în deal și ascunsă de lujeri uscați, locuia o babă Tavrouni, cu un inel de cositor în buză. Nu aveam nicio limbă comună; i-am descris cu gesturi suferința prietenului meu. Mi-a dat un snop de rămurele parfumate și o cataplasmă din ierburi răsucite. Nu aveam cum să o plătesc și am mimat sărăcia mea neputincioasă, dar ea mi-a făcut semn să plec, cu un singur cuvânt olondrian: *Avneanyi.*

Apoi, după ce i-am oblojit rănile lui Mirus și el a adormit, m-am dus sus, în biblioteca de la Sarenha-Haladli. Înghesuită de observatorul dărăpănat ca o idee venită prea târziu, biblioteca avea pereții acoperiți cu pâslă și un balcon închis în zăbrele ca o cușcă. Prințul strânsese acolo o colecție kestenyi, singurele excepții fiind câteva romane din Bain și lucrările lui Karanis din Loi, cărți sprijinite pe rafturi ca niște dinți stricați. Mi-am pus lumânarea pe pupitrul de scris și am scotocit prin el, bâjbâind prin sertare. Gândul că lumina ar putea fi zărită nu mă mai speria: noaptea era atât de goală, atât de întinsă, încât ajungea până în munți. Am găsit câteva tocuri, fragile ca oasele bătrânilor, și o călimară pe jumătate plină. Am ales de pe raft *Poveștile felinarului*, pentru că avea margini late.

M-am așezat la pupitru cu mantaua pe mine, am înmuiat tocul în cerneală și m-am oțelit pentru lumina ce avea să vină.

— Sunt gata, am spus.

Da, am chemat-o. I-am cerut să vină. „Vino, tu, îngerule”, am spus. Am numit-o Cea Vizibilă, A Noua Minune, împărăteasa Suspinelor. Vino, am spus, și o să-ți arăt magia din Nord, propriile tale cuvinte invocate într-un *vallon.* O carte, îngerule, este o grădină de lănci. Voi ține tocul pentru tine și voi țese o plasă ca să-ți prind vocea. Voi face ce n-a mai făcut nimeni, voi scrie în kideti, o limbă ca tine și ca mine, o stafie ce șovăie între lumi. Între vijelii, îngerule, și lumina albă a Nordului. Între delfini de râu și lupi. Între sudul îndepărtat, tărâmul elefanților și al chihlimbarului, și acesta: tărâmul chiparoșilor și al zăpezii.

Vino dară. Cântă-mi despre Kiem, vorbește-mi despre râuri. Revarsă-ți amintirile în tocul meu. Spune-mi a ta *anadnedet,* viața ta, povestea morții tale, ca și cum ai fi încă pe moarte și n-ai fi murit deja. Lasă-mă să fac pentru tine ce facem pentru cei cărora zeii le acordă privilegii și care mor încet în insule; lasă-mă să stau lângă culcușul tău de paie în lumina focului și să ascult povestea pe care tânjești s-o spui. Povestea unei vieți care s-a dovedit, după mulți ani, că a fost dintotdeauna povestea unei morți. Cum trăiești și continui să trăiești, cum ajungi să mori, sub ochiul păsării de pradă, Nedet, zeița pulberii.

ANADNEDET
(1)

Îngerul a spus:

Știu deja despre scris. Facem și noi hărți: hărți ale mării, ale apelor dintre Tinimavet, Sedso și Jiev. Și hărți ale marilor râuri, Dyet, Katapnay și Tadbati-Nut, cele care ne umplu țara de mocirlă în drumul lor spre marea ce ne înconjoară. Facem hărțile pe piei. Întâi tragem liniile cu cenușă și cu apă, apoi le desenăm cu o bucată de fier înroșit. Timp de multe anotimpuri, casa noastră a fost plină de hărțile acestea atârnate pe pereți, cu margini răsucite, întunecate în lumina slabă.

Dacă vrei să-mi asculți *anadnedetul,* atunci trebuie să începi cu o hartă, și trebuie să fie harta ținutului Kiem. Kiem, Ținutul Negru, reavăn și strălucitor, Mandibula unei Vaci. O să desenez o hartă pentru tine așa:

Sunt trei râuri, umflate și în care se varsă o sută de afluenți, maronii, enorme, ducându-și povara până la mare. La țărmul mării, sunt delte care licăresc, lagune cu miros jilav, un peisaj neted și fluid pe placul păsărilor. La nord, sunt păduri dese, unde râurile se avântă în tăcere. La vest, țărmul se ridică spre dealurile albastre, unde aerul e răcoros și unde se găsesc grădini terasate și un mare templu care veghează satele presărate în noroi.

Asta este o hartă. Uite și alta:

Case cocoțate pe piloni, bărci din piei legate de pari,

abandonate în noroi. Lumea este umedă. Sunt și canale mici, poteci între case, și tot timpul lumina verde se reflectă în sus, către cer. Mai este și pădurea, plină de *jodyamu* care îți sug sângele dacă nu ai la tine oase de pui învelite în frunze de bananier, asta le place, trebuie să așezi ofranda la rădăcina unui copac imediat ce îi auzi sunând din clopoței în întuneric. Pădurea, plină de pericole, vrăjitoarele călare pe hienele lor, și sufletele morților deghizate în lilieci frugivori imenși, și palisadele pătate cu sânge ale poienii unde se fac sacrificii atunci când sunt războaie, cutremure, epidemii, furtuni pe mare. Pădurea, apăsătoare și solemnă. Apoi râurile, maronii și scânteietoare pe sub copaci, unde merg să se roage femeile însărcinate, aruncându-și mărgelele lui Jabjabnot, zeul-hipopotam, cu pântecele umflat și sâni grei de femeie. Dacă părăsești râul, vâslind în barca ta, vastele întinderi de mocirlă strălucesc și poți să vezi țipari-vânători, iar cerul este pătat cu păsări flamingo. Iar acolo poți vedea o bătrână care își umple urciorul din râul sacru Dyet, urciorul care te orbește dacă te uiți în el.

Acolo stăteam noi, în Kiem. Eram *hotun,* cei săraci, fără niciun statut. Ceilalți ne numeau „oameni fără *jut”.* Așa ne spuneau când eram mică, înainte să mă îmbolnăvesc: mai târziu, ne spuneau în alte feluri, mai rele. Oricum ne-ar fi numit, mama le zâmbea. Zâmbetul ei era nesigur, zâmbetul unui nătâng. Zâmbea, își împletea mâinile în fustă, părea neliniștită, începea să plângă. Apoi zâmbea din nou. Așa a făcut ani în șir.

Dar el, tata: el nu era unul dintre noi. Tata avea un *jut,* iar *jutul* lui era unul dintre cele mai puternice din sudul insulei Tinimavet. Era un aristocrat, fiul unei căpetenii, un doctor de păsări care învățase cu doi *tehanavi* sus, pe deal. Putea citi în apă. Putea citi și chipurile oamenilor, și în copaci, în tunete, în strigătele bufnițelor, în greieri morți. Părul lui era argintiu de când îl știu. Ce altceva aș mai putea spune despre el?

Îl iubeam și încă îl iubesc și sunt ca el, întotdeauna ca el, niciodată ca mama. Când eram foarte mică, nu stătea cu noi. Era cu *tehanavi.* Mama îmi povestea despre el. „Stai să vină tata”, îmi spunea ea când mă necăjeau ceilalți. „Și o să ai un *jut,* cel mai bun *jut* din lume.” „Cine e tata?”, întrebam eu. Și ea îmi

răspundea: „Regele râurilor. Un om de pe lună, un prinț, o stea căzătoare.” Așa că nu m-am mirat când a băgat capul pe ușă și i-am văzut părul și barba argintii, ca razele stelelor sau ca ploaia.

„Uită-te la ea”, a spus el. Despre mine vorbea, în timp ce zâmbea în lumina slabă. Abia așteptase să mă vadă. A intrat direct în cameră și eu am zis: „Ai grijă la bunica”, iar el a părut surprins și a râs: „Ce fată perspicace!”

Vezi tu, mama mamei mele încă trăia pe atunci, învelită în piei, ca să nu se poată scărpina cu unghiile murdare. Era zbârcită, micuță ca un copilaș, uscată cum nu-ți vine să crezi că poate fi o ființă vie, împuținată cu totul și tăcută. Îți puteai închipui că, dacă ai fi luat-o și ai fi scuturat-o ca pe o tărtăcuță, toate mărunțaiele ei prăfuite ar fi zdrăngănit înăuntrul ei. O luam de una singură și o plimbam cu barca, eu, un copil de șase ani. Așa era de micuță. Tata a pășit peste ea și s-a așezat lângă noi. „Mănâncă ceva, mănâncă”, spunea mama. Aveam *datchi* în lapte de cocos, orez, lapte bătut, un urcior cu berea de mei a mamei. Toată casa mirosea a bucurie și a mâncare.

„Imediat”, a spus tata. L-am văzut deschizându-și rana și scoțând ceva, ceva roșiatic cum e lutul în lumină. L-a atins cu afecțiune cu mâinile lui zvelte, iar eu am știut: era *jutul.* L-a așezat ușurel lângă perete.

O plimb pe bunica mea cu barca. Fața ei micuță privește către cer. Ocolim marele canal care duce spre mare. Vâslesc printre trestii, pe lângă întinderea verde de orez, în lumina și în căldura soarelui, pe cărările libelulelor. Apa este murdară și maronie; fața bunicii pare mai întunecată în soare, chiar mai zbârcită, dar ei nu-i pasă, n-o tulbură nimic. Îi cânt:

Tata e un palmier,
iar mama e un palisandru.
Plutesc pe mare de la Ilavet la Prav
în barca mea, micuța mea barcă din piei.

Kiem este cunoscut pentru magia sa. Chiar și voi, păgânii din Tyom, ne chemați să vă vindecăm bolile și să vă alungăm stafiile. Avem doctori redutabili, doctori de leoparzi și doctori de crocodili, și doctori de păsări ca tata, „oameni ai negurilor”. Îi

vezi mergând din casă în casă când oamenii sunt bolnavi, au un aer falnic, ceremonios, stau drepți în bărcile lor și-și duc gențile cusute din piei de broască. Pieile de măgar atârnă de jur-împrejur, iar asistenții lor se tânguiesc și sună din clopotele de aramă. Pot binecuvânta instrumentele muzicale, pot îndepărta negii, pot invoca luna. Se luptă cu vrăjitoarele care călăresc prin păduri noaptea. Dacă sufletul ți-e pierdut, pot merge în tărâmul luminat închizându-și ochii și te pot căuta, învești mântați în veșmântul de pene al bâtlanilor.

Noaptea, trec în larma clopotelor. Ne ghemuim în pragul ușii și-i privim. Bărcile lor trec încet prin apă, împresurate de lumina torțelor. Peste tot se aud foșnete când oamenii se furișează către uși, ridicând draperiile, cercetând strălucirea de deasupra apei. Barca se oprește, amarează la un pilon, o scară de frânghie coboară, iar ei urcă într-o casă. Nu este casa noastră. Acum se aud pretutindeni oftaturi, murmure de compătimire, triumf tainic. În Kiem ne bucurăm întotdeauna de nenorocirea altuia.

Da, toți sunt așa – mai puțin mama. Nu înțelege niciodată; e prea proastă ca să învețe cum să se poarte. Mila ei e sinceră. „O! Ce îngrozitor!”, exclamă ea, frângându-și mâinile, uneori plângând de mâhnirea altora. Plânge pentru oameni pe care nici nu-i știm și, mai rău, pentru oameni pe care îi știm, urâta aia de Dab-Nin, cu ochii ei mijiți și buza ei încrețită, care scuipă în apă de câte ori trecem pe acolo și îl lasă pe băiatul ei să-mi încline barca, și se uită la el râzând, fără să spună nimic. Dab-Nin s-a îmbolnăvit când aveam treisprezece ani, înainte să mă îmbolnăvesc eu. Tușea și zăcea pe podea, cu un șold umflat. Și toată lumea ofta, iar eu mă bucuram, toată lumea o ura pe Dab-Nin, sunt sigură că boala i se trăgea de la vreo vrăjitoare. Iar mama plângea. O, biata femeie! Imaginează-ți așa o prostie. „Ea s-ar bucura dacă ai fi tu bolnavă”, i-am spus. Ochii mamei s-au căscat, umplându-se din nou cu lacrimi nefericite. Lacrimile erau bogăția ei, singurul lucru pe care îl avea din belșug.

Tata nu plângea. El era întotdeauna calm în fața necazurilor, își păstra demnitatea. Știa ce înseamnă să fii trist. Cred că era mai trist decât mama, în ciuda nenorocirilor ei, pentru că el înțelegea mai multe. Nu avea parte de pavăza ignoranței. Nu

putea plânge la moartea unei femei îngrozitoare ca Dab-Nin, dar, cumva, era și mai întristat din cauza asta, pentru că toată lumea era în doliu după o ființă pe care o urau toți, pentru că lumea era nebună și doldora de minciuni. M-a luat cu el în barcă. Am mers în josul râului, de la Tadbati-Nut către marele canal, departe de funeralii, de vulturii care se roteau pe deasupra, de duhoarea focului, de fumul care se furișa în pădure, de sunetul clopotelor și de tânguirile multelor glasuri. Ne-am îndreptat către mare. Tata a vâslit spre locul unde aerul era curat și nu mai auzeam deloc ceremonia funebră. Apa era albastră, iar soarele atât de fierbinte, încât ne-am deschis umbrelele de paie și ne-am așezat sub ele, duși de vânt, fericiți pe valurile mari. Am jucat mult timp *vyet* și chiar am reușit să-l bat o dată. Apoi ne-am desfăcut mâncarea și am mâncat, și am băut. Nu ne-am întors decât când soarele cobora și în sat se aprinseseră focuri, iar Dab-Nin fusese prefăcută în cenușă.

Știu că oamenii au băgat de seamă că n-am participat la înmormântare, iar asta le-a dat și mai multe de spus împotriva noastră. Eram bănuiți de vrăjitorie, se spunea că întărâtăm *jutul* împotriva oamenilor. Și poate că aveau dreptate, cel puțin în privința mea. Tata era prea bun ca să facă rău cuiva, iar mama era prea proastă, dar eu nu eram nici sfântă, nici neroadă. M-am gândit de multe ori la asta, m-am întrebat – oare sunt vrăjitoare? Mă încerca gândul ăsta când eram entuziasmată și când eram înspăimântată. În Kiem, găseau deseori vrăjitoare care nu erau conștiente de puterile lor, care aveau în ele răul ce lucra fără știința lor, oameni obișnuiți, fermieri, pescari, bunici, chiar și copii, care mergeau să fie purificați în pădure, țipând de teamă. Doctorii îi ucideau în poiană, ucideau răul din ei, le distrugeau *jutul.* Când se întorceau, erau simpli și blânzi. Mergeau șovăielnic, nu-și aminteau multe lucruri și trăiau cu o sfială zâmbitoare până când se rătăceau sau erau mâncați de crocodili.

Atunci m-am gândit pentru prima dată: Oare eram vrăjitoare? Era posibil ca eu să fi fost cea care a omorât-o pe Dab-Nin? Cu siguranță mă bucuram că murise, o bucurie răutăcioasă, triumfătoare: mă făcea să mă simt puternică și să mă bucur de lumină și de apă. Mă bucuram că mersesem pe mare cu tata o zi întreagă, în timp ce femeia aia oribilă sfârâia în propria grăsime.

Iar mai târziu m-a îngrozit gândul că doctorii m-ar putea găsi și m-ar putea duce în pădure, ca să mă despoaie de puterea mea. Apoi m-am gândit: nu sunt vrăjitoare, n-am cum să fiu. Sau, cel puțin, nu sunt destul de puternică să fac atât de mult rău. Vezi tu, dacă aș fi fost vrăjitoare, ar fi murit atât de mulți în Kiem, încât fumul rugurilor funerare ar fi acoperit soarele.

Cât eram plecați cu barca, tata mi-a povestit despre moarte. Îmi mai aduc aminte vocea lui, privirea lui atentă și blândă, felul în care lumina ce pătrundea prin umbrelă îi desena modele în păr și pe față, felul în care s-a lăsat pe spate în barcă și mi-a spus povestea asta:

Primul bărbat, pe care îl chema Tehe, a fost gândul ploii.

Iar prima femeie, pe care o chema Kyomi, a fost gândul elefantului. Creatorul nu era doar un elefant, era cel care născocise elefantul, pe care îl făcuse ca pe o formă care să-l cuprindă pe el însuși. Era propriul său creator.

Și ploaia l-a făcut pe bărbatul Tehe. Și-a luat cuțitașul cu mâner de os și i-a tăiat silueta într-o bucată de piele de căprioară. Apoi a cusut peste tot pe suprafața ei bucăți de coral, chihlimbar și fildeș și, când a terminat, se găsea dinaintea celui mai frumos băiat din lume. N-a mai existat nicicând un băiat așa de frumos ca primul, deși ne place să spunem „frumos ca Tehe”. Nimeni n-a mai făcut niciodată ceva atât de frumos dintr-o piele de căprioară. Și ploaia i-a pus Moartea în cea de-a treia vertebră.

Iar elefantul a făcut-o pe Kyomi. A făcut-o folosindu-și fildeșul, nu folosea niciodată altă armă. I-a croit silueta dintr-o frunză de bananier și a cusut peste tot pe suprafața ei jad și cochilii de scoici, dar și o pană de corb pentru păr. Când a terminat, se găsea dinaintea celei mai frumoase fete din lume și nici o altă fată nu a mai avut parte de atunci nici de a zecea parte din frumusețea ei. Și elefantul i-a dat fetei un dar minunat: i-a aruncat sare în ochi, așa încât ea să aibă vederea zeilor, prin care lumea putea fi văzută cu adevărat.

Toate astea s-au întâmplat undeva departe, în Partea de Jos a pământului, când pământul mai era verde, înainte de foc.

Iar Tehe locuia într-un colț al pădurii, iar Kyomi într-altul, cuprinși de uimire, bucurie și teamă în fața tuturor lucrurilor pe care le vedeau.

Elefantul și ploaia se temeau foarte tare pentru creațiile lor,

dar cel mai tare se temeau că acestea s-ar putea întâlni pe undeva, prin pădure. Așa că s-au întâlnit ei printre norii de pe vârful unui munte înalt, iar elefantul a spus: „Nu vreau să-l vadă vreodată Kyomi a mea pe Tehe al tău. Pentru că ea are vederea zeilor, iar frumusețea lui o va răni ca bubuitul unui tunet și, dacă îl vede, cu siguranță mă va părăsi.” Iar ploaia a răspuns: „Nu te teme. Pentru că am pus însăși Moartea în a treia vertebră a acestui frumos băiat. Și îi voi spune despre asta, și despre puterea ei grozavă, așa că, dacă ea îl atinge, el o să fugă ca și cum ar încerca să-l ucidă.” Iar elefantul a spus: „Atunci e bine. Și fata trebuie să știe că nu poți iubi un muritor și să-ți păstrezi vederea zeilor.”

După care ploaia a coborât în pădure și l-a găsit pe băiat stând sub un copac, unde se adăpostise pentru că ploua. Și ea i-a zis: „Ascultă-mă, fiule, ce îți spun acum este foarte important. În cea de-a treia ta vertebră porți Moartea, care așteaptă să te prindă. Trebuie să ai grijă ca nimic să nu-ți atingă a treia vertebră, în niciun caz o mână de femeie, pentru că asta te va ucide!”

„Ce este o femeie?”, a întrebat băiatul.

Iar ploaia a răspuns: „Este o făptură ca tine, doar că e urâtă, grosolană și de o viclenie înspăimântătoare.”

Iar băiatul a spus: „O! Ai descris o ființă îngrozitoare! Dacă văd vreuna, o să fug de ea.”

Apoi și-a continuat noua viață, jucându-se prin pădure și prin râuri, făcând bărci și sulițe, și săgeți minunate, și vânând chiar și florile, pentru că nu știa altceva, și dormind pe burtă, ca să nu tulbure Moartea.

Iar elefantul a căutat-o pe Kyomi și a găsit-o la malul mării, adunând alge pe care voia să le gătească pentru cină. Și el i-a spus: „Salutare, fiica mea. Ce crezi tu despre marea asta?”

Iar Kyomi i-a răspuns cu ochi strălucitori: „E frumoasă, ca un foc care nu se stinge niciodată.”

Apoi elefantul a zis: „Ah! Asta pentru că tu nu-i cunoști decât pe zei. Dar ce diferit ar fi totul dacă ai iubi un bărbat muritor! Atunci, aceeași mare, care pentru tine și pentru mine are înfățișarea unui foc, sau a unei rogojini țesute nu din trestii, ci din fulgere, ți s-ar părea cenușie și searbădă, și chiar mai neînsuflețită decât nămolul.”

„Ce îngrozitor!”, a strigat Kyomi. „Dar ce e un bărbat?”

„E o făptură ca tine”, a răspuns elefantul, „numai că e foarte urâtă, cu o gură uriașă mistuitoare și un caracter feroce”.

Iar Kyomi a spus: „O! Ce creatură îngrozitoare! Îți mulțumesc că m-ai avertizat. Dacă văd vreun bărbat, o să fug de el.”

Și Kyomi s-a dus să se plimbe prin pădurile înalte și pe țărmul mării, strângând alge și bând roua de pe flori, mai fericită decât oricine a mai trăit după ea, pentru că vedea lumea așa cum o vedeau zeii. Și într-o după-masă l-a văzut pe băiatul Tehe, iar Tehe a văzut-o și el, și erau departe de elefant și de ploaie. Și Kyomi s-a gândit: „Nu poate fi ăsta bărbatul despre care mi-a spus elefantul, căci e frumos ca un zeu.” Iar Tehe s-a gândit și el că ploaia nu la astă ființă s-a referit când a vorbit despre femeia din cauza căreia va muri. Și și-au zâmbit, iar Kyomi i-a dat băiatului niște alge, iar el i-a dat un iepure pe care îl vânase în pădure. Nimeni nu știe cum s-au întâlnit, poate că vinovat a fost Ot cel Înșelător, zeul în formă de cameleon. Dar ei erau fericiți, și s-au îmbrățișat așa cum fac bărbații și femeile, ascunși în adâncul pădurii din țara cea pierdută.

Când Kyomi s-a uitat din nou în sus, spre cer, deodată cerul s-a întunecat, iar copacii semănau cu niște torțe stinse: pentru că ea pierduse vederea zeilor, așa cum îi prezisese elefantul, și nici ea, nici copiii ei n-aveau s-o recapete vreodată. Știa. S-a gândit: „Acesta este bărbatul.” Și, plângând, l-a tras mai aproape, iar palma mâinii ei a atins ușor a treia lui vertebră. Iar Tehe a țipat și s-a gândit, deznădăjduit: „Aceasta este femeia”.

Apoi, Moartea a sărit afară din trupul lui și a plecat zornăindu-și coada prin lume.

(2)

Casa unde s-a născut tata se vede din multe locuri, dar mai ales, într-o zi senină, de pe mare. Dacă hoinărești cu barca, la marginea lagunei singuratice trebuie să privești spre dealurile mândre dinspre vest. În coasta dealului au fost săpate grădini ca niște trepte, proaspete și frumoase, grădini de porumb și de roșii, livezi de guava, hățișuri verde-întunecat de spanac și de manioc, straturi înflorite de fasole, totul amăgitor și albastru de la depărtare. Drumul este un râu de alb, cu mici siluete clătinându-se de-a lungul lui, bărbați cu coșuri de cărbune, măgari cu cotigi și, o dată pe zi, bătrâna care vine să-și umple

urciorul în Dyet, sunându-și clopotul ca să alunge oamenii din cale. Locul de unde își ia ea apă este chiar acolo, la templul lui Jabjabnot, clădit deasupra unui izvor, călare peste cataractă. Se ridică în nori de pâclă, încrustat în deal, inaccesibil. Are multe ferestre, prin care nu se uită nimeni afară.

Privește mai departe, de-a lungul drumului. Acolo încep casele, cu acoperișurile lor cu țigle și stâlpi din abanos cioplit. Uită-te la cea mai senină, cea mai elegantă: aceea este casa unde s-a născut tata. Ziua, obloanele cu lamele sunt ridicate pentru a primi vântul dinspre mare; întreaga casă este deschisă, răcoroasă, liniștită, încântătoare. Noaptea, obloanele sunt coborâte, iar la colțurile acoperișului atârnă felinare, lămpi de sticlă aprinse de strălucirea licuricilor captivi.

Iar aici, femeia pentru care a părăsit el casa: stângace și speriată în timp ce vâslește, împotmolindu-se în nămol, uneori preferând să meargă pe jos, să intre chiar până la glezne în pământul reavăn, pentru că nu se descurcă prea bine cu bărcile, nu poate învăța cum să le controleze. Și nu numai bărcile. Nu poate să joace *vyet*, e cu neputință să o înveți. Râde, dă din mâini: „Iar m-am încurcat!” Nu se supără dacă te joci, stă și se uită la tine cum muți piesele fără să fie nici măcar invidioasă sau rușinată. Știe să gătească doar câteva feluri de mâncare, gătește aceleași lucruri iar și iar. Orez și alune, *datchi* în lapte de cocos. Vorbește despre gătit, despre un șarpe pe care l-a văzut, un pui de crocodil sau despre nimic, doar stă acolo surâzând trist.

O, știu că a fost frumoasă. Mai mult decât frumoasă, i se dusese vestea, chiar dacă era o fată *hotun,* fără *jut.* Încă existau cântece despre ea când eram mică; un bărbat le cânta când vâslea noaptea pe lângă casa noastră. *Copil al cerului, păr ca noaptea minunat, subțire ca un pește. O fată ca mierea, ce-n lumina soarelui dispare.* Așa erau cântecele pe care le cântau pentru mama, pline de ochii ei ca stelele și de părul ei ca o plasă care prinde inimi când merge cu el despletit în bătaia vântului. Singurul care le mai cânta era bărbatul acela, tot un *hotun,* un bărbat mai bătrân decât tata, cu ochi melancolici. Mie nu-mi plăcea de el. Era doar unul dintre pețitorii mamei – oamenii spuneau că odată avusese douăzeci. O, îi credeam pe cuvânt. De ce să fi mințit? Oamenii din Kiem nu mințeau niciodată ca să măgulească. Așa că am crezut că a fost cândva

o mare frumusețe, chiar dacă mie mi se părea o făptură cu șolduri late, lipsită de grație, cu o cicatrice pe frunte, unde fusese lovită cândva cu o vâslă, într-un accident. Da, pentru mine ea însemna cicatricea aceea, ochii înlăcrimați și înspăimântați, mirosul de mei care începe să fermenteze, mâna cu degete lipsă, pe care când era copil și-o prinsese într-o capcană pentru leoparzi, un ghinion nemaiauzit. Pentru mine, ea însemna acest ghinion îngrozitor, acest pomelnic de nenorociri. Așa că, deși credeam poveștile despre frumusețea mamei, nu vedeam cum doar frumusețea l-ar fi putut atrage pe tata la ea, la sărăcia, prostia și veșnica ei nefericire.

Odată l-am întrebat. De mai multe ori. „De ce te-ai căsătorit cu Tati?” Și el a râs: „Am spus povestea de prea multe ori.” Asta însemna: Nu-i o întrebare potrivită pentru o fetiță. Dar eu insistam, iar el ceda de fiecare dată.

În largul apelor lagunei, mi-a povestit: „Ea vâslea în barca ei, iar eu vâsleam într-a mea în cealaltă direcție. Ne-am ciocnit – ni s-au lovit vâslele –, ea aproape m-a pocnit în cap cu vâsla ei, înnebunită să se îndepărteze, blocată în canal! Ei bine, era așa de serioasă, iar situația era așa de comică, încât am izbucnit în râs. Nu știam nimic despre ea. Nu știam cât era de săracă, dar mi-a plăcut cum a râs când am început eu să râd. Era atât de sinceră, atât de ușor de mulțumit…”

Iar în pădure, când ne-am oprit să ne odihnim după ce am cules ciuperci și ne-am așezat la umbra răcoroasă, el a zâmbit și a spus: „Ei bine, ea avusese o altfel de viață. Îmi plăcea să o ascult cum vorbea despre asta. Îmi plăceau vocea ei, felul ei calm de a vorbi. Îmi plăcea felul cum avea grijă de mama ei. M-am gândit că mi-ar plăcea să locuiesc cu ele. Nu poți înțelege asta, broscuță? Nu? Aveau o casă fericită, pașnică, așa mi s-a părut… În mama ta e multă pace, ca lumina într-o lampă.”

Iar în pragul ușii, în amurg, când stăteam cu picioarele atârnate peste margine, privind luminile care pâlpâiau la celelalte case, mi-a mărturisit: „Să știi că viața pe deal n-a fost mereu plăcută. Știu că e greu de crezut. Dar am avut și necazuri. Necazurile sunt pretutindeni, desigur, însă pe deal am avut niște necazuri pe care nu și le dorește nimeni. Prefer necazurile de aici.”

„Și atunci, te-ai însurat cu Tati pentru necazuri?”, am întrebat

neîncrezătoare.

Fața îi era nemișcată, ca un copac în umbre. „Nu știu”, mi-a răspuns.

Dacă tata se căsătorise pentru necazuri, atunci se căsătorise cu femeia potrivită. Necazurile o urmau pe mama ca un amant. Tatăl ei murise în barcă, de friguri, trupul i-a fost înghițit de râu, ca să-și găsească singur drumul către mare, să putrezească, să fie devorat de calmari. Fratele ei a murit din cauza unei mușcături de șarpe, piciorul i s-a înnegrit, s-a umflat și a început să miroasă atât de dezgustător, încât nu mai putea fi ținut în casă. A dormit într-o barcă până a murit, cântând cântecele morții și încercând iar și iar să smulgă luna de pe cer. Și sora ei. Sora ei a fost văzută ultima oară umblând la poalele dealurilor. Una dintre sandale i-a fost adusă pe mal după două zile. I-au găsit și coșul, cu prânzul încă învelit în frunze de bananier, dar nimeni n-a știut dacă a căzut sau s-a aruncat.

Așa că e discutabil. Se întâmplau o grămadă de necazuri în Kiem, mai ales printre noi, *hotun,* cei de jos. Nu era nicio familie care să nu fi suferit vreun dezastru, un accident cu rechini, un atac al piraților care locuiau în peșteri. O cădere, o întâlnire cu crocodilii, o rană care refuza să se vindece. Viol, nebunie, oncocercoză, *kyitna.* S-ar putea spune că mama nu era ceva neobișnuit printre oamenii ăștia, toți zdrobiți de nenorociri.

Când eram mică, aveam totul. Nămol, guave, mirosul mării. Pe atunci, stăteam toată ziua în bărcile noastre și nu ne lipsea nimic. La marginea pădurii, adunam portocale și uneori *tyepo,* pe care le spărgeam de o piatră, ca să ajungem la crema de culoarea frunzelor fragede. Făceam lănci și vânam țipari și pești în estuare; înotam și ne luptam, descopeream cochilii și corali, vâsleam înapoi către pădure, făceam leagăne din liane, țipam, plângeam, uitam de toate, și râdeam, și râdeam. Noi, copiii *hotun.* Fiind născuți în Tărâmul Negru, aveam totul, dar ne deosebea stigmatul lipsei unui *jut*. Bătrânii care stăteau și beau vin din trestie de zahăr de-a lungul canalului scuipau în apă când treceam, o flotilă blestemată.

Eram Tehod, Miniki, Jissavet, Ainut, Nadni și Pyev. Și alții: Kedi, care a murit de friguri, Jot, care a murit de guturai. Ei au dispărut, dar noi ne-am jucat în continuare, fără să mai vorbim despre ei, simțindu-i doar în aerul rece care ne împingea din

spate în pădure. Făceam praștii ca să omorâm păsările cu penaj colorat. Dacă prindeam pește, îl frigeam pe bețe verzi. Noaptea se lăsa repede în Kiem când cădea soarele în spatele dealurilor, iar umbrele se grăbeau peste pământ și se întindeau după noi.

Îmi aduc aminte de toți. Ainut era cea de care îmi plăcea cel mai mult, pentru că avea părut moale și ochii limpezi. Înota de obicei cu mine pe lângă casă. Tata ne zicea „cele două broaște”. Pe frânghii, lăsa în jos până la noi coșuri cu orez. Ne plăcea să ne întindem nesigur de pe bărcile noastre, prefăcându-ne că se revarsă râurile, iar tata striga la noi că trebuie să fim atente, arătând spre crocodili închipuiți care ne făceau să țipăm. Uneori mergeam până departe împreună, în expediții până pe plaje, unde înălțam case din frunze de palmier. Ainut era cu mine când ne-am întâlnit cu vânzătorii de indigoferă din Sedso, cu marinarii din Prav și cu bărbații *kyitna* din peșteri.

Când sunt foarte bolnavă, când abia respir, tata stă lângă mine. Stă cât timp am nevoie, toată ziua, toată noaptea. Îmi cântă, îmi spune povești, îmi trasează conturul fiecărui deget iar și iar. Degetul mare, arătătorul, mijlociul. Îmi spune orice îi trece prin cap, mă ajută să mă ridic și să mă întind, inventează o sută de jocuri ca să-mi aline durerea. Mă lasă să stau cu fața spre ușă, ca să văd afară și să putem număra păsările care trec prin fața ușii și să închipuim povești despre ele. Îi văd fața în lumina discretă, de interior, o lumină palidă chiar și în dogoarea din miezul zilei, de culoarea fluturilor, ferită. Văd că suferă, că are riduri care se adâncesc în jurul gurii, că îmbătrânește, nu pot suporta și plâng. Plânsul înrăutățește lucrurile. Nu poate suporta ce mi se întâmplă. De dragul lui, nu mai plâng, mă prefac că nu s-a întâmplat nimic. Îi zâmbesc și mă întind să-i șterg lacrimile, care i s-au prelins în barba rară. Îi usuc fața cu părul meu și râdem.

Chiar și cele mai mici lucruri sunt suficiente ca să ne dea speranță în astfel de zile lungi. Descoperim lumi întregi în nuanțele cerului, pe care le vedem prin ușă. Tata cântă la fluierul lui; sunetul este mai dulce decât clipocitul ploii și uneori ploaia îl acompaniază și ne adăpostește sub vălul ei.

În fundal, apa care fierbe, plimbatul farfuriilor, mama. Umblă încet ca să nu ne tulbure. Și chiar mai dulce decât sunetul fluierului este visul pe care îl am: că locuim pe deal, răsfățați și

bogați, iar ea e doar o slujnică.

„Povestește-mi despre deal”, îi cer eu.

Nu-mi poate refuza nimic. Oftează, trăgându-se melancolic de firele din barbă. Ușa noastră e îndreptată către nord-vest, poți vedea de aici o parte din deal, dar nu și templul și nici casa cu felinare de sticlă cu licurici. Vreau să aflu despre casa aia, să continui visul pe care îl am, visul cu parfum de iasomie, care mă face să plâng. Nu vrea să vorbească despre asta. Îl oblig și nu-mi pasă. Cred deja că merit mai mult de la viață.

El spune: „Închipuie-ți o cameră mare. Mult mai mare decât casa noastră, de cinci-șase ori mai mare, cu o podea netedă cu dale. Podeaua e lustruită de două ori pe zi, ba chiar o freacă și cu ceară, și lustruiesc cu ceară și stinghiile obloanelor de lemn. Camera asta e goală, cu excepția *janut* ai familiei așezați lângă un perete. Da, și al meu era acolo, la marginea din stânga. *Jutul* tatei era împodobit cu frunze de aur care atârnau, al mamei cu dungi micuțe făcute din argint… Da, acum faci ochii mari, exact ca o broscuță. Dar ce puteam face în încăperea aia? Singuri pe deal, fără să avem la ce ne uita în afară de mare, nimic de făcut decât să ne ciorovăim, să așteptăm și să murim de plictiseală.”

Nimic din ce îmi spunea nu-mi putea distruge visul. I-am cernut vorbele în cap, alegându-le doar pe cele care îmi susțineau fantezia, ignorând toate plângerile lui despre plictiseală, tirania tatălui, superficialitatea mamei și minciuna fără sfârșit. Abia băgam de seamă lucrurile pe care mi le povestea cel mai insistent, certurile dintre frații lui, felul în care erau bătuți servitorii, răceala conversațiilor, care nu făceau decât să rănească subtil, șiretlicurile, zâmbetele mincinoase și cruzimea ascunsă sub un înveliș mieros. Nu. Iau în seamă doar lucrurile pe care mi le doresc și le adun pentru mine. Doamnele în robele lor aurii și portocalii. Ținuta lor când stau pe podeaua strălucitoare, cu pielea lor catifelată de uleiul de cocos și învăluite în aromă de scorțișoară. Toate au buza de jos întunecată, tatuată în felul aristocratelor din Kiem. Sunt grațioase, degajate, superbe. Vântul intră dinspre mare și le ridică doar câteva fire din părul împletit; le umflă mânecile robelor, așa încât seamănă cu niște fluturi uriași… Visez la ele, la farfuriile și la cănile lor minunate, la mâncarea lor rafinată, la stridii, ghimbir și caju, la vizitele pe care și le fac una alteia în

telegile lor împodobite cu ghirlande cu gălbenele, sub umbrele de paie. Visez la felinarele lor și chiar la sunetul obloanelor coborâte seara. Obloanele pot fi potrivite ca să lase să intre razele lunii. Acum lumina lunii vârstează podeaua unde stă o doamnă, al cărei păr uns cu ulei strălucește, arzând arome ca să alunge melancolia.

Uneori, Kiem părea veșnic neschimbat, de neîndurat. Nu știu dacă și Tyom arată la fel. Ploaia, sau lipsa ploii, sau ceața, orezul și meiul, bivolii în apă până la genunchi, aceeași lumină a râului, acoperită de nori, monotonă. Câteodată pare o țară unde nu se întâmplă nimic, destul ca să te facă să te arunci în apă și să te înec. „Nu mai suport”, îi spuneam lui Ainut. Și mergeam în căutare de aventuri, fără suflare în căldură, străduindu-ne să dăm deoparte giulgiul ploilor care nu se mai terminau.

Am plecat vâslind în bărcile noastre. Aerul era nemișcat, vântul n-avea putere nici să miște trestiile. Am vâslit încet către vest, pentru că lumea se află la vest de Kiem, și către sud: spre est nu e nimic în afară de ocean, plin de rechini, zei și stafiile celor înecați. Am vâslit pe sub minunatele dealuri verzi-albăstrui care se ridicau deasupra noastră, unele peste altele ca niște formațiuni masive de nori, și diafane, și monumentale, stâncile lor ieșind în afară deasupra mării și ascunzând vederii casa cu felinare de sticlă. Sub stânci e o fâșie de plajă, uneori presărată cu colibe încropite, unde fac tabără marinarii și pescarii, sau Tehinit, soția marinarilor, care dormea în alt loc în fiecare noapte, pentru ca oamenii din Kiem să n-o poată găsi și arde de vie. N-am văzut-o niciodată pe soția marinarilor, dar o dată am crezut că i-am găsit tabăra: era acolo un pieptene rupt, cu câteva fire de păr lung în el. Le-am ars pe plajă cu mare entuziasm, rostind cele mai îngrozitoare incantații pe care ni le-am putut aminti sau pe care le-am putut inventa. Casa lui Tehinit era poate una dintre cele care se plecau și se prăbușeau în ploaie. Mai era și casa lui Ipa fierarul, care părea întotdeauna cât pe ce să se prăbușească, dar nu se prăbușea niciodată, unde ologul singuratic făcea brățări din fire de cupru. Am vâslit mai departe. Căutam cele mai îndepărtate, cele mai pustii plaje. Aici i-am găsit odată pe vânzătorii Sedsi de indigoferă, care ne-au dat câte un petic de bumbac vopsit în culoarea vânătăilor și de care am fugit, chicotind, când ne-au cerut să ne întindem pe

rogojinile lor. Deasupra acestor plaje sunt peșteri săpate în deal, unde trăiau piraţii. Nu aveam voie să ajungem la ţărmul ăsta. Se spuneau poveşti îngrozitoare despre piraţi, care aveau guri în palme şi cozi ca maimuţele şi se hrăneau doar cu carne de om.

Am vâslit mai departe. „Am obosit”, a spus Ainut. Şi eu eram obosită, dar aşteptasem să spună ea prima. „Bine, să mergem la ţărm”, am zis. Ne-am bălăcit în marea caldă şi ne-am tras bărcile pe nisip.

Plaja era tăcută. Am cules frunze şi le-am împletit într-un acoperiş: bărcile noastre, aplecate într-o rână, erau pereţii casei. O parte era deschisă către mare. Am dormit ca să ne trezim ameţite de căldură şi ne-am înviorat deplin cu o partidă lungă de înot. Ce plăcut era să fim libere, singure, fără nimeni care să ne numească oameni *hotun,* nimeni care să scuipe în apă când treceam, nimic să ne aducă aminte de sărăcia noastră, de ruşinea de a fi copii ai celor care nu erau cu nimic mai presus de animale. Am devenit tot mai nestăpânite, mai îndrăzneţe, am înotat mai departe, ispitindu-i pe rechini. Apoi ne-am grăbit spre ţărm şi ne-am azvârlit în nisip. Am dansat şi am cântat, ne-am împletit pălării minunate din frunze de palmier, am exersat clipitul din gene către băieţi vag închipuiţi... Nu ştiu cum eram eu, dar Ainut era diferită pe plajă, cu o neaşteptată dispoziţie către ştrengărie şi distracţie – făcea tumbe şi spunea lucruri prosteşti care o făceau să izbucnească în râs de una singură, aproape îngrozită de propria îndrăzneală. Închipuiam dansuri noi, făcând paşii la unison, cântând, îmbrăcate doar cu fustele înnodate. Apoi ni s-a făcut dintr-odată foame, eram flămânde de foamea care vine după înot, aşa că ne-am pus pe noi vestele scurte şi am plecat să căutăm mâncare.

Întotdeauna găseam ceva hrană pe plajă. Găseam nuci de cocos şi şopârle somnoroase, melci obezi care visau în bălţile rămase în urma valurilor, iar mai sus erau banane sălbatice şi *datchi,* deşi ne temeam de piraţii de prin părţile acelea şi de câinii vagabonzi. Dar în ziua aceea, ziua pe care mi-o aduc aminte, eram prea îmbătate de fericire ca să ne gândim la toate astea, aşa că am urcat până aproape de peşteri, pălăvrăgind şi râzând prin iarba înaltă, adunând banane verzi pe care să le frigem şi să le dăm gust cu apă sărată. Cozile lui Ainut erau ude şi avea obrazul murdar de sare. Îşi arăta dinţii şi îşi dădea ochii peste cap, imitând pe cineva. Şi atunci l-am văzut pe bărbat şi

râsul mi s-a stins ca și cum mi l-ar fi oprit cineva cu o lovitură. N-am putut decât să trag aer în piept.

Stătea lângă peretele stâncii, în iarba până la genunchi. Își ținea mâinile pe lângă trup și ne privea. Deasupra lui se vedeau gura căscată a unei peșteri și un versant cu grohotiș care cobora până în locul unde se afla el, bărbatul din peșteră. Era îmbrăcat în zdrențe, cu părul măciucă și roșu la culoare, roșu, oribil, țeapăn și dezgustător, ca și cum ar fi fost înmuiat în sânge, iar ochii, și mai înspăimântător acum, când îmi aduc aminte, păreau să nu aibă nicio culoare, argintii poate sau de culoarea cojii de guava. În contrast cu aceste culori, pielea îi părea foarte neagră. Era un bărbat pictat. Ainut mi-a urmărit mișcarea ochilor. S-a oprit din râs, iar eu m-am mișcat, cu mâna ridicată, și i-am prins brațul, cu putere, înfigându-mi unghiile în carnea ei.

Slăbiciunea ei a fost cea care m-a întărit pe mine. Când am văzut bărbatul *kyitna,* prima mea pornire a fost să mă las în jos, să nu mai respir, să mor – și, poate, dacă aș fi fost singură, m-aș fi prăbușit din cauza terorii pure, iar ei m-ar fi dus în peștera lor. Dar Ainut m-a salvat, ne-a salvat pe amândouă. Ne-am uitat la bărbat și am văzut o mișcare deasupra, o umbră înăuntrul peșterii, iar umbra s-a mutat în lumină, cu părul și barba stacojii atârnând în colb, iar Ainut a țipat și a țipat, și a tot țipat. Atunci, primul bărbat, cel de lângă noi, și-a ridicat mâinile și le-a fluturat, ca și cum ne-ar fi făcut semn, și a pășit înainte în iarbă, iar eu mi-am recăpătat puterea și am tras-o de braț pe Ainut și am luat-o la fugă târând-o după mine, strigând la ea să fugă, să nu mai țipe și să fugă. Ne-am împleticit pe plajă. Bărbatul venea după noi. Mi-am amintit totul atunci, totul. Avertismentele mamei, neliniștite, agasante, nu te duce prea departe, Jissavet, promiți, nu te duce pe țărmul de lângă peșteri. M-am rugat la *jutul* tatei. Dacă scap, am să o ascult, am să o iubesc mai mult, n-am să mai fiu neascultătoare. În mod surprinzător, am ajuns la bărci. M-am întors, am îndreptat-o pe Ainut și am plesnit-o peste față cât de tare am putut. „Treci în barca ta”, am spus. „Te las în urmă. Mă auzi? Te las în urmă.” Suspine, țipete și marea albastră strălucitoare. Ne-am repezit în apă, am urcat în bărci, am tras vâslele și ne-am îndepărtat, încet, de țărmul blestemat.

Chiar și când ne aflam departe în larg, încă îl puteam vedea pe bărbat. Stătea în spuma valurilor, mic, fluturându-și brațele.

Îi mai puteam vedea părut năclăit, și am scuipat în ocean ca să ne curățăm sufletele de această imagine, de murdărie. De acea monstruozitate.

(3)

Când m-am făcut destul de mare, am întrebat: „De unde vine *jut*?”

Stăteam în culcușurile noastre, seara, în timp ce lumina pâlpâia și bătea pe hărțile noastre desenate pe piei și atârnate peste tot pe pereți, iar tata s-a aplecat în față, cu ochii ca niște iazuri negre, și a spus:

„În zilele cele mai de demult, *jut* trăia în mare. Toți *janut* separați și întregul *jut.* Erau toți acolo și toți într-unul singur. Oamenii se întorceau cu fața la mare când se rugau. Și știau că în mare trăia ceva puternic și nu-l necăjeau sau insultau niciodată. Apoi, într-o bună zi, a venit o fetiță, o fetiță cât tine, și a spus: «Am să mă duc și am să vorbesc cu *jut».* Iar lumea a zis: «Nu-i treaba oamenilor să vorbească cu *jut»*, iar ea a spus: «Foarte bine», dar rămăsese nezdruncinată în hotărârea ei. Și când a venit noaptea, s-a strecurat afară din casă, s-a dus și s-a urcat pe stâncă și a strigat către mare:

«Jut! *Jut*!*»* A stat acolo cu îndărătnicie și a strigat spre mare cât de tare putea: «*Jut*! Răspunde-mi, *Jut*!»”

Și *Jut* a răspuns.

Cred că eu sunt fata aceea. Sunt ca fata care l-a chemat pe *jut.* Tot timpul pe dinafară, tot timpul diferită de oameni. Nu numai că sunt diferită, nu vreau să fiu diferită și totuși sunt mândră, aproape mândră de diferența în sine. Nu încerc să mă schimb. Când Ainut avea să crească, avea să se mărite cu un truditor din Kiem, un bărbat sărac, dar unul cu *jut.* Eu aveam să stau cu fața către ușă, privind cum trece alaiul de nuntă, deja foarte bolnavă, prea bolnavă ca să mă ridic. La vremea aceea, la vremea nunții, nu mai vorbisem cu Ainut de doi ani, și totuși alaiul a trecut pe lângă casa noastră, așa e ea, se gândește la mine chiar și după ce a murit totul între noi, știe că am să mă uit la ea. Și chiar asta fac. Stă la prora bărcii, cu un colier de gălbenele, frumos. În jurul ei se aud strigăte, un talmeș-balmeș, zăngănit de lănci. Nu privește spre mine. Plutește mai departe

cu fața întoarsă, undeva departe. Apoi o pierd din vedere în mulțime.

Venea pe neașteptate, primele dăți. Sunt sub casă, îmi dezleg barca. Deodată, nu mai văd nimic. Sau ce văd nu este ceea ce e acolo, văd ceva ca un roi de muște, albe și negre, care îmi umple vederea. În același timp, mi se îngreunează capul. Mă aplec în față, mă prind de stâlp. Departe, printre muște, îmi văd mâinile. La fel de neașteptat, totul se limpezește și o văd pe mama uitându-se la mine, ținându-și coșul.

„Jissi, ești bine?”

„Nu-i nimic”, răspund.

Apoi, într-o zi, Ainut a spus: „Părul tău e roșu.”

„Ce?”

„Uite, chiar aici”, mi-a arătat. Se întorsese dinspre copac. Își pusese coșul jos și mă privea ciudat. Eu mă sprijineam de prăjină în strălucirea soarelui.

„Uite.” Și-a ridicat mâna, îndreptând un deget spre mine. Nu mi-a atins părul.

„Poate e papaya”, am râs, fără suflare. „Poate am spart vreuna cu prăjina și s-a vărsat pe mine.”

Mi-am ridicat mâna și mi-am pipăit părul acolo unde arătase ea. Nu era lipicios.

„Nu cred că e papaya”, m-a contrazis. Întotdeauna fusese așa, serioasă, greoaie, lipsită de romantism, fără ingeniozitate. M-a privit cu ochii ei serioși.

„Am spart vreuna?”, am întrebat, uitându-mă pe pământ, încă atingându-mi părul cu băgare de seamă.

Am încercat să mă uit la părut împletit în coadă.

„E prea sus”, a spus ea. „Nu cred că poți să vezi.”

„Și atunci de ce mi-ai spus să mă uit?”

Mă cuprindeau deja furia, disperarea, jindul după viață, orice fel de viață. Mi-am atins părul. Era ca și cum aș fi știut deja ce se va întâmpla, că vom fi separate, ea și cu mine, că ea își va duce viața mai departe, se va mărita, va avea copii și va îmbătrâni, iar eu voi mai petrece câteva anotimpuri întinsă pe pragul ușii. Răsuflarea mi s-a oprit nefiresc, de parcă aș fi fost cât pe ce să izbucnesc în plâns.

„Poate ar trebui să te duci acasă”, m-a îndemnat Ainut.

„Poate ar trebui să-ți vezi de treaba ta”, am răspuns, deodată cuprinsă de furie. „Ești așa de proastă… Coșu-i plin de furnici.”

Totuși, m-am dus acasă. Am mers repede, m-am strecurat cu pricepere prin mocirlă. Întotdeauna m-am descurcat bine cu bărcile. Mama era sub casă, împletind un capac pentru coșul mare, dar tata nu era acolo, barca lui nu era la locul ei. Mi-am tras barca pe mal, cu mâinile tremurând și fața încinsă. Aveam doar cincisprezece ani și totuși știam. Mintea mea gonea prin tot ce știam despre boala mea, frigurile mele, dățile când vomitam și mă simțeam slăbită, apoi îmi reveneam repede. „Tati, am părut roșu?”, am întrebat în gând. Dar nu puteam să o spun și cu voce tare. Stăteam acolo, lângă barcă, trăgându-mi sufletul. Nu puteam s-o spun. Mama a zâmbit; nu s-a oprit din împletitul coșului. Nu o puteam zdrobi cu o altă nenorocire.

Bună dimineața, bună dimineața, merge mai departe, salutând pe toată lumea, incapabilă să lase oamenii în pace, dând din cap în direcția lor, bună dimineața, iar ei îi întorc spatele sau râd de ea, insultător, sau scuipă în apă. Unii dintre ei, dacă sunt într-un grup, se prefac că îi răspund. „Bună dimineața, Hianot”, strigă Dab-Nin. Vocea ei răsună peste apă, aspră și sonoră, stă în picioare printre trestii, împreună cu alte femei, uitându-se chiorâș la noi. Celelalte femei chicotesc. Una dintre ele ridică o mână în semn de protest, nesigură că vrea să participe la așa ceva, dar ezitând pentru că e așa de distractiv s-o vadă pe femeia aia *hotun* care gâfâie în urma lor ca un câine. „*Jutul* să te binecuvânteze!”, strigă Dab-Nin. Femeile izbucnesc în râs, este prea mult. „Și pe tine”, spune mama. Dab-Nin continuă să rânjească la noi, mama merge mai departe salutând pe toată lumea, iar pe apă plutesc insule de salivă.

Pisălogul bate sub casă: mama zdrobește grăunțe. Casa este plină de umbrele brune, supraîncălzite ale amiezii, iar eu zac în colț, sub locul unde acoperișul de paie se prăbușește, astfel că pe față îmi cade un model de luminițe. La început, de fiecare dată când lovește cu pisălogul, simt că îmi zdrobește craniul. Dar apoi mama începe să murmure, cântând. Cântă doar pentru sine, așa că vocea poartă în ea toată încrederea și expresia neîngrădită a tristeții, culoarea ei întunecată.

Tu, cea micuță, cea gingașă.
Pe care o zăresc în depărtare.
Da, cea cu zâmbet iute, mușcător
și părul prins cu fluierașe albe.
Tu, pescuind și aducând
coșuri de jad și pești de sticlă.
Tu, risipind fundițe de lumină
când râsul pe câmpii ți se revarsă.
De ce porți cea privighetoare
pe o șuviță dintr-al tău păr lung?
De ce se spune că pe nimeni nu iubești?
De ce ți-s zorile așa de triste?
De-a ta moarte tu te înspăimânți
când se întoarce pe sub inimioara ta?
Tu, cea gingașă, cea dulce,
portocal, foc și cenușă.

Abia mai târziu a pomenit cineva cuvântul: Olondria. Dar, chiar și atunci, în primele luni de boală, trebuie să se fi gândit la el, trebuie să-l fi șoptit în întuneric, torturați de cheltuiala colosală. Auzisem de Olondria, un tărâm izolat, fantastic, de cealaltă parte a enormei mări din nord, un tărâm al frigului și al *vallonului,* unde oamenii sunt înalți și lipsiți de culoare și vorbesc o limbă inventată de stafii. Pentru mine, era ridicol de îndepărtat, atât de inaccesibil, încât mă lăsa indiferentă, spre deosebire de bazarurile din Akaneck. Când mi-a spus mama că voi călători până acolo, am râs. Și-a coborât ochii, înfiorându-se. „Nu râde”, a zis.

Nu o să-mi tai părut. Niciodată. Mama l-a observat până la urmă – stătusem în casă două zile, pentru că îmi era teamă să ies. Roșeața se întindea de la rădăcinile părului, ca și cum mi-ar fi spart cineva în creștet un ou atins de sânge: încet, respingător, pur și simplu. Spun că nu mă simt bine, m-am plictisit să mă plimb cu barca. Mă folosesc de orice scuză. Stau și mă uit pe hărțile noastre cu ape, posomorâtă. Apoi mama bagă de seamă. Aprinde o lumânare în plină zi, ca să alunge ghinionul, și mi-o ține deasupra capului, tremurând.

Schimbăm câteva cuvinte. Dârdâie, redusă la o mâhnire adâncă. Își apasă o mână pe inimă, cealaltă strângând

lumânarea cu muc de trestie. „Nu, nu, nu”, spune. Mă uit la ea, sunt rece, arogantă. „De ce nu?”, întreb în bătaie de joc. Îmi încrucișez brațele, ca să ascund că și eu tremuram, mă uit la ea cu capul sus, încordată, sfidătoare. Își duce pumnul la gură, îl mușcă. Lacrimile i se scurg pe obraji. Îi spun: „Dacă plângi, nu rezolvi nimic.”

Dar ce ușurare ar fi fost să plâng, să mă arunc în brațele ei, să-i ud cu lacrimi poala rochiei, hohotind de oroare, de disperare, să o las să mă legene înainte și înapoi, cântându-mi încetișor, să mă arăt zdrobită în fața ei, să o las să mă adune, să mă absoarbă.

Nu știu de ce un astfel de abandon mi s-a părut mai rău decât moartea.

Așa că mama tremură, se clatină, plânge. Pune lumânarea jos, deschide vasul în care ținem uneltele, scoate un brici vechi învelit în bumbac. Crede că trebuie să tăiem părul, acum, poate că va crește la loc normal. Refuz. Stă în picioare, înfricoșată. Briciul din mâna ei e ca un dușman al sorții mele: părul meu, confirmarea destinului.

Când vine tata acasă în seara aceea, nu e nimic de mâncare, doar niște *datchi* rece. Mama plânge în colțul camerei. Iar eu zac pe spate, privind în sus la panta acoperișului de stuf, sumbră, fără lacrimi, cu părul împletit în două cozi. Părul meu, pedeapsa zeilor. Pielea urangutanului. Casa noastră a devenit deja scena unui naufragiu. Teama trece peste chipul tatei, o alungă imediat, își pune jos rănița și coboară perdeaua de la ușă.

Suspinele mamei devin mai zgomotoase când îl aude intrând. El îngenunchează lângă ea, șoptește, îi mângâie părul. Probabil crede că am jignit-o. Gândul mă face să vreau să râd. Dar nu râd, pentru că nu vreau să plâng.

Îi spune, zice ea, *kyitna.* Plânge cu suspine umede. Lumina traversează tavanul de frunze, tot mai aproape. Genunchii îi trosnesc când se lasă pe podea, cu lumina peste părul meu. „Bună, broscuță.” Vocea îi e nesigură.

„Bună, Tehimu.” Nu mă uit în ochii lui, mă uit drept în sus. Își trece mâna ușor peste părul meu. Apoi se ridică din nou, genunchii îi trosnesc, iar lumina se îndepărtează. Îl iubesc, este așa de calm, neclintit, controlat.

Se apleacă și-i vorbește mamei cu glas încet. Suspinele ei

sporesc. Tata ia o frunză din grămada de lângă urcioarele de apă. Învelește niște *datchi* în ea și pune pachetul în raniță, apoi lasă scara și coboară să-și dezlege barca.

E plecat toată noaptea. Adună șapte broaște. Ucide un leopard. Vâslește către vest și îl trezește pe Ipa fierarul. Tata suflă în foalele de piele, asudând pe plaja nopții, flăcările înălțându-se, fierarul ciocănind. Apoi tata pleacă; se duce în pădure. Prinde greieri în poiană. Își deschide propriile vene. Sângerează. În întuneric, palisadele ruginii, lipicioase ale locului morții. O bufniță țipă: el ignoră prevestirea îngrozitoare.

Dimineață, casa noastră e înconjurată de talismane cu o putere înspăimântătoare. Clopote de aramă răsună în adierea vântului. Se simte un miros de urină și oase calcinate; toți pilonii de lemn care susțin casa sunt mânjiți cu sânge. Mama gătește păsat de ovăz la un vas cu jăratic, în cameră. Tata, foarte palid, stă lângă perete. Are o prișniță pe braț, iar când deschid ochii zâmbește, mândru, năvalnic: „Nu plecăm din casa asta.”

L-am visat de multe ori pe bărbatul pe care-l văzusem pe plajă, lângă peșterile piraților, bărbatul cu fața întunecată, părul ca de vulpe, ochii spălăciți. Nu știu de câte ori l-am visat; mi se părea că de sute de ori, iar fiecare vis mă umplea de aceeași groază foarte concretă. Ainut era întotdeauna cu mine, întotdeauna greoaie, întotdeauna având nevoie să fie trasă de acolo. Era esențial să o protejez. Ea era eu însămi, lumea, era la fel de greoaie ca toți copiii din sat, avea prea multe brațe și picioare. Și bărbatul, venind după noi. Picioarele lui culcau iarba, răsuflarea și umbra lui, distincte. Marea, în depărtare, o fâșie de albastru la marginea plajei orbitoare. Distanța era uriașă. Nu aveam să reușim niciodată.

Acum nu știu ce voia. Mă gândesc la el cu milă. Felul în care își flutura brațele, ca și cum s-ar fi rugat de noi. Și uneori mă gândesc că nu se ruga de noi, că am înțeles greșit: că încerca să ne avertizeze, poate chiar să ne salveze.

Deci tata ne-a izolat. Aveam asta: curajul lui suprem. În Kiem nu se mai văzuse așa ceva. Acest doctor de păsări țicnit, acest nebun cu *jutul* căpeteniilor, care trăia ostentativ în sat cu fiica lui *kyitna.* Trăia în văzul lumii, în timp ce talismanele se uscau

peste tot pe casă, astfel că nimeni nu îndrăznea să se apropie, nici chiar cu foc, stătea dedesubtul casei și țesea o rogojină, în văzul tuturor, cu nepăsarea celui ieșit din minți. „Așteaptă câteva zile”, i-a spus el mamei, „apoi puteți ieși din nou”. Întâi, a apărut doar el, provocând atacul.

Ne-am uitat printre crăpăturile din acoperișul de frunze și am văzut casa înconjurată, fețe urâte, sape și lănci ruginite.

„Uite”, i-am șoptit mamei. „Ăla e Ajo Ud. Și uite-l și pe bătrânul Nedovi cu o torță.” Ne transpiraseră palmele, nu puteam mânca, abia ne puteam ține pe picioare, și totuși mă simțeam mai apropiată de ea decât în ultimii ani.

Chiar am lăsat-o să-mi strângă brațul, fericită să o fac fericită cu această bunăvoință, știind că nu se așteaptă la ea. „Uite, e Ajo Kyet”, mi-a șoptit, îngrozită, dându-se într-o parte ca să pot vedea și eu prin golul ei din acoperiș.

Era Ajo Kyet. Doctorul de leoparzi din sat. Stătea în picioare în barcă, cu brațele în sân. Nu arăta ca atunci când îl văzusem sub casa lui mare de lângă canal, cu o pânză albă în jurul mijlocului – nu, acum era strălucitor, cu unt proaspăt în păr și cu cozile a șase maimuțe albastre atârnate de mantie, își garnisise cureaua cu mai mulți săculeți din piele de leopard, iar de pe barca lui lungă se ridicau nori de tămâie. Avea dungi roșii pe față. Părea măreț, impunător și mâhnit. În timp ce-l priveam, vocea i-a tunat din pieptul lat. „Jedin din Kiem!”, a mugit el ridicând mâna. „Ai adus monstruozitatea asupra noastră, blestemul *jutului* fie asupra ta.”

Vocea tatei ne-a făcut să tresărim, chiar sub picioarele noastre. „Bună dimineața, Kyet!”, a strigat el. „*Jutul* să te binecuvânteze!”

Din mulțime s-a auzit un murmur. Ajo Kyet părea mai trist ca niciodată. „Oh, Jedin”, a strigat el cu o voce care-ți dădea fiori. „Duse sunt zilele când mă puteai numi Kyet. Te-ai înstrăinat singur și în sufletul tău știi asta la fel de bine ca mine. Și *jutul* tău o știe. Ia-ți blestemul și pleacă, Jedin din Kiem.”

„Fiica mea e nevinovată”, a strigat tata.

Murmurul mulțimii s-a întețit. „Blestemată fie-ți limba!”, a strigat cineva. Peste tot, oamenii scuipau în apă. Unii ridicau bulgări de noroi și îi atingeau de buze. Numai Ajo Kyet stătea nemișcat, gânditor. Rareori am mai văzut pe cineva cu o înfățișare atât de tristă. În timp ce vorbea, arăta tot trist,

sclipitor și frumos, spunându-i tatei, cu vocea lui sonoră, că zeii sunt cei care împart blestemele, așa cum numai zeii pot binecuvânta. I-a spus tatei că va veni o vreme când *jutul* lui își va pierde puterea, iar talismanele de pe casă vor fi ca un pumn de cenușă și lumea va ști și va veni cu foc și arme, ștergând orice urmă a locuinței noastre. A spus că tata ar trebui să știe, că trebuia să fi fugit cu noi în noapte în loc să comită această nelegiuire, folosind propriul lui sânge ca să facă un semn pentru tot satul că aici se află *kyitna,* mizerie protejată cu magie. Mizerie morală, i-a spus. Era elocvent, nobil, falnic. „Suntem nevinovați”, a strigat tata.

Ajo Kyet a scuturat din cap. „Nevinovăția nu poate supraviețui”, a spus el, „în trupul atins de descompunere”.

(4)

De o mie de ori mi-am jurat că voi fi altfel, răbdătoare, amabilă. Plecam singură cu barca, după ce mă înfuria cu simplitatea ei, după ce îmi băteam joc de ea, o luam în derâdere sau țipam la ea. Plecam singură cu doar o cupă de lut cu apă. Marea mă liniștea, cerul de culoarea noroiului. Bombăneam de una singură, certându-mă, luându-i apărarea, vâslind pe marea agitată și plumburie. Era neștiutoare, era bună. Nu greșise cu nimic. Doar își exprimase mila pentru prima soție a lui Ud sau mă întrerupsese când învățam de la tata cântecul unui *tehavi,* întrebând cum poate să plouă când portocalele erau deja coapte.

„Dacă sunt atât de multe fructe”, a spus ea, „ploile ar trebui să se fi oprit deja”. Era sub casă, aprinzând focul pentru gătit. Eu stăteam lângă tata într-unul dintre scaunele cu perne de iarbă. „Sigur că ploaia o să se oprească”, m-am răstit eu. „Asta încearcă și el să spună.”

„Păi…”, a comentat ea cu șovăială. „Dar el spune că a plouat ore în șir.”

„Știu. Vrea să spună… descrie căutarea după *tehavi.* Felul…”, m-am oprit, neajutorată.

„Poate că fructele s-au copt devreme în anul ăla”, a spus ea.

Și felul în care a spus-o – ca și cum mă alina pe mine pentru greșeala cântecului, în timp ce se ghemuia, întețind focul cu un evantai din trestie, iar tata stătea, blând, fără să spună nimic,

așteptând doar să termine ea, fără să încerce măcar să o corecteze –, felul în care ea se mulțumea cu nimic, cum nu voia deloc învățătură, doar să semene, să sape, să aibă apă curată, mulțumită să rămână pentru totdeauna o proastă. „Nu mai suport!” am strigat și mi-am dezlegat barca, apoi am tras-o în apă.

„Jissi”, a spus tata. Era dezamăgit de mine. Spunea adesea: „Mama ta este una dintre cei modești. Cei modești sunt nevinovați; nu trebuie umiliți.”

Am vâslit în largul mării. Nu m-am mai uitat înapoi la ei.

Dar acum n-o să mai vâslesc niciodată în larg, nu de una singură. Și n-o să mă mai plimb nici prin lanurile de mei, ascultând vântul cum își rostește dorul printre grânele înalte. Și n-o să mai aprind focuri pe câmp, ca să mănânc peștele furat. Nu, s-a terminat, de acum încolo nu o să mai pot scăpa de ea, de suspinele ei, de felul cum se lasă greoi pe vine, de împroșcatul cu apă, de sunetul de apă împroșcată noaptea, când își clătește rochia, și de mirosul ei, mirosul acela de lucruri vechi, de întuneric. O aud întorcându-se noaptea de pe o parte pe alta, uneori sforăind. E întotdeauna obosită, adoarme într-o clipă, brusc, ca un copil. Zgomotul somnului ei, respirația ei, totul e apăsător. Casa este așa de mică, încât nu e aer, iar eu plâng pentru că sunt închisă acolo cu ea. Plâng pentru că îmi vreau barca, vreau să fiu afară, în lumina soarelui, vreau să privesc iar marea, munții, este îngrozitor când aud oamenii vorbind peste apă, iar eu sunt singură, nu scap niciodată de ei, și totuși mereu singură. Ieri, întotdeauna o să se numească „ieri” ziua când a venit un grup de persoane de vârsta mea și s-a așezat pe malul celălalt și și-a bătut joc de mine. Printre ei se aflau Tehod și Miniki. „Aruncă boarfele maică-tii”, cântă ei, „nu știi că dacă le mănânci te îmbolnăvești de *kyitna*?”

În cele mai depărtate întinderi ale nopții, Hed-hadet, ploaia.

Era începutul lumii. Hed-hadet a început să se umfle. Mai mare, și mai mare, mare cât muntele celor Douăzeci de Mii de Flori, mare cât luna. Nu, mai mare de atât, mare cât oceanul, chiar mai mare, mare cum e cel mai adânc cer al nopții în anotimpul secetos. Apoi a țâșnit, iar lumea s-a născut într-o uriașă cădere de ploaie, cu o explozie imensă de lumină, de râs

și de lacrimi.

Atunci s-au născut soarele și luna, și rodiul, și palmierul de ulei, și porumbelul. S-au născut bâtlanul, sau ceea ce a făcut bâtlanul, și steaua nopții, și clopotul, și toba, și ceea ce a creat greierele. Hed-hadet a dat naștere creatorului elefantului și creatorului hipopotamului, și briciului, și sapei, și lui *datchi,* și tulpinii de mei, și celor care urmau să creeze broasca și măgarul.

Apoi s-a lăsat o tăcere imensă. Ploaia s-a oprit: a urcat înapoi în tărâmurile nopții.

În întreaga lume, lucrurile se priveau unele pe altele.

Din depărtare, urmându-și câinii, a venit vântul.

Când ne-am întâlnit cu marinarii din Prav, ne cățăram pe stânci în căutare de melci. Ne lăsaserăm bărcile pe plaja de dedesubt, iar ei, cu bărcile lor, erau de cealaltă parte a stâncilor, fumând trabucuri întunecate și făcând ciorbă de pește. Am simțit fumul și ne-am târât înainte, ținându-ne lipite de stânci. De acolo, le puteam vedea capetele, părul lins, eșarfele sclipitoare. Toți purtau fâșii de pânză în jurul frunții, legate la spate peste păr: ca să adune transpirația, cum ne-au explicat ei mai târziu. I-am aruncat o privire lui Ainut. Nu, s-a strâmbat ea, scuturând din cap, începând să se târască tiptil înapoi. Soarele era strălucitor, aroma fumului de trabuc era înțepătoare, irezistibilă. „Bună ziua!” le-am strigat.

Ne-am mirat de cât de repede s-au ridicat în picioare, cu cuțitele scoase din teci. M-am agățat de stânci, ametită de groază și de bucurie. Când ne-au văzut, tensiunea le-a părăsit ușor trupurile și au izbucnit în râs, gesticulând unii către alții, vorbind în limba lor. „Ce faceți aici?” ne-a întrebat unul dintre ei. „Haideți jos să mâncați.” Limba kideti pe care o vorbeau avea o blândețe, o fluiditate, de parcă limbile le erau mai catifelate și mai suple decât ale noastre.

Era un accent curgător, mângâietor, de neuitat.

„Haide să nu mergem”, a șoptit Ainut.

Eu coboram deja pe stânci. „Ar fi bine să fiți singure!” a strigat unul dintre marinari, cu cuțitul ridicat în semn de avertisment. Am văzut că era o femeie. Purta o tunică și pantaloni albaștri, asemenea celor doi bărbați.

„Suntem singure”, am răspuns. „Suntem doar două fete.”

„Haide”, am adăugat către Ainut, care cobora mai încet, pentru că tremura toată. Unul dintre bărbați m-a apucat de braț și m-a ajutat să sar jos pe nisipul răcoros în umbră. În fundal, lumina sălta în apa mării.

„Zeu al tatei!” a exclamat marinarul mucalit. „Sunteți *chakhet.* Știți ce înseamnă *chakhet*?”

„Nu. Ce înseamnă?”

„Chakhet…” Și-a fluturat mâna în aer, ca și cum ar fi încercat să prindă cuvântul. Ceilalți doi își puneau cuțitele deoparte.

„Chakhet înseamnă curajos”, a spus femeia-marinar.

„Ba nu, isteț”, a zis celălalt bărbat.

„Nu, nu”, i-a contrazis cel care mă ajutase să cobor. A întins mâna și a ajutat-o pe Ainut să sară chiar lângă mine, mușcându-și buza și mijind ochii în timp ce căuta cuvântul. „Nu, *chakhet*… Când faci ceva ce n-ai nevoie să faci. Când te cațeri într-un copac pentru că e înalt. Când înoți unde sunt crocodili sau îi răspunzi nepăsător unei căpetenii, doar ca să arăți că o poți face – asta înseamnă *chakhet.”*

„Când sperii oameni fără niciun motiv”, a continuat femeia, luându-și trabucul și scuturându-l ca să-l curețe de nisip. „Când le stângi trabucurile și îi faci să ardă mâncarea…”

„N-o luați în seamă”, a spus marinarul care ne ajutase să coborâm. „Așa e ea.”

Ne-am așezat alături de ei la umbra stâncilor, în jurul focului. Miros de fum de lemne și de trabucuri. Și din vasul de lut de pe foc, mirosul de pește, ardei și ghimbir gătite laolaltă, picant, delicios. Îmi lăsa gura apă; rareori ți se oferea o mâncare așa de sățioasă. Marinarii aduseseră cu ei ghimbirul și ardeii. Cel care mă numise *chakhet* stătea lângă mine și mi-a arătat cutia lui cu mirodenii, pe care a scos-o dinăuntrul tunicii. Nu pleca niciodată la drum fără ea. Pe mare, mi-a explicat el, trebuie să ai întotdeauna ceva iute de pus în gură, nu-ți face sete, este doar un zvon. Mirodeniile te țin în viață, fericit, alungă monotonia. „În Prav, toți luăm mirodenii cu noi la drum”, a spus el. În timp ce vorbea, celălalt bărbat, care era mai în vârstă, cu o față cioplită, rigidă ca lemnul, amesteca în ciorbă cu un băț subțire, iar femeia fuma și se uita la noi batjocoritor și zâmbea. Avea o față rotundă, iar sânii îi săltau sub tunică. Marinarul cu mirodeniile ne-a pus întrebări, cum ne cheamă, ce făceam în satul nostru. I-am răspuns, iar el a încercat să o facă și pe Ainut să vorbească.

„Odată ce începi, e simplu”, i-a spus el încurajator, iar ceilalți au râs, dar Ainut părea stingherită și apatică și strângea din buze. Dar după o vreme s-a relaxat, era imposibil să rămâi înspăimântat printre marinarii aceia care erau atât de lipsiți de griji, așa de netulburați, cu veselia și cu nepăsarea lor, care se opriseră o vreme în Kiem în drumul lor către Dinivolim, Jennet și Ilavet. În drumul lor către undeva. Ne-au povestit despre dealurile negre din Jennet, florile din interior, a căror sevă era prețuită de regi, despre bazarurile din Akaneck, unde se vindeau bucăți de carne de elefant și unde găseai piepteni de aur, ceasuri și libelule închise în colivii. „Dar unde vă e nava?” am întrebat. Și ne-au spus că era pe țărmul golfului natural Pian, printre dealuri, și nu le venea să creadă că nu fuseserăm niciodată la Pian, că nu auziserăm niciodată de el, era așa de aproape de noi, și ne-au privit cu milă. „Biete măcinătoare de mei”, a spus femeia. S-a uitat la noi de la distanța anilor, călătoriilor, durității și cunoașterii ei, cu o privire ironică și înțeleaptă, tristă și amuzată în același timp, cu părul răvășit de miile de vânturi ale mării.

Ciorba era gata. Au pus vasul pe nisip, iar marinarul mai bătrân a desfăcut un pachet de frunze de bananier, în care se afla o pâine subțire de porumb. Am luat cu mâinile bucăți de pâine și am înmuiat-o în ciorbă. Ardea pe limbă. Pe mare, lumina sclipea ca un avertisment.

Eram niște copii minunați, ciudați, plini de vervă, îi distram pe marinari. Nu puteau înțelege care era sursa noastră de energie orbitoare, că eram doldora de secrete, rușine și nefericire îngropată, cunoașterea nespusă a faptului că eram din poporul *hotun.* Atenția, aprobarea bătrânilor noștri ne înnebunea: cântam, aveam ochii strălucitori, eram zeflemitoare, impulsive, îndrăznețe, le dădeam totul, le arătam dansurile noastre de pe plajă, chicoteam și chiar vorbeam impertinent, pentru că știam că asta le place. Mai ales eu. Era așa de simplu să fim cu marinarii din Prav. Simțeam că le pot desluși fiecare dorință și când râdeau și își aruncau priviri unii altora vedeam că am avut dreptate, iar gândul și puterea mă umpleau de încântare. Ainut îmi urma exemplul; mâncarea și acceptarea celorlalți o făceau să strălucească. Nu aveau cum să fi întâlnit vreodată niște copii așa magici. Și, învăluit în vitalitatea noastră strălucitoare, încărcând-o cu un parfum ametitor, era strigătul nostru: Nu

plecați, nu ne lăsați, luați-ne cu voi.

Luați-ne cu voi. Luați-ne să vedem bazarurile din Akaneck. Luați-ne la Prav, în orașul Vad-Von-Poi. Luați-ne să trăim în orașul acela al turnurilor, scripeților, puțurilor și fântânilor, să fim marinari, să purtăm pantaloni și tunici albastre. Luați-ne acolo unde femeile au părut răvășit de vânt, ochi migdalați și fumează trabucuri, unde cresc flori de hibiscus, florile care fac vinul ce îl purtați în străvechea sticlă, legată la brâu, pe sub haine.

Beau. Cântau. Noi două am gustat vinul cu sorbituri temătoare, ezitante. Marinarul vorbăreț ne-a spus să nu fim timide. Jăraticul focului se făcea tot mai roșu pe măsură ce aerul devenea albastru, încremenit, tăcut, îndreptându-se către un amurg nemișcat. În cele din urmă, s-au ridicat în picioare, au aruncat nisip peste tăciuni și au spus că se întorc în Pian. Voiam să-i rog să nu plece, să plâng... Iar femeia și-a pus ranița pe umăr, cu vasul de lut săltând în ea, s-a uitat la noi cu tristețe și ne-a spus ce știa despre bărbați și anotimpuri.

Apoi s-au întors către mare, către roșul apusului, iar Ainut, temându-se să rămână afară după lăsarea întunericului, se cățăra deja pe stânci. Marinarul cu mirodeniile s-a întors către mine și mi-a prins brațul, zâmbind în aerul amurgului, care se umplea de umbre.

Plaja singuratică. Ceilalți și-au întors spatele. Întunericul vibrează. Sare, fumul trabucurilor, ghimbir, sudoare. S-a lăsat în jos și m-a sărutat cu un sărut care a oprit timpul, apoi a zâmbit din nou.

„La revedere, *chakhet”,* a spus.

Nu-mi aduc aminte cum arăta fața lui. Este singura pe care am uitat-o, singura figură care mi-a dispărut imediat din amintire. Pe ceilalți mi-i aduc aminte: Dab-Nin, Ajo Kyet, Ainut și ceilalți copii, bărbatul *kyitna* de la peșteri. Îmi aduc aminte de toți, îi așez în ordine ca și cum ar fi cochilii sau mărgele, zăcând în dogoarea unei uși deschise, sau mai târziu, stând înăuntru lângă perete, sub acoperișul de frunze stricat, cu mirosul lui slab și jalnic de grâne putrede. Șovăi asupra lor, meditând melancolic asupra detaliilor, marinarul cu trăsături severe, cu nasul lui arogant coroiat către buze, ochii migdalați ai femeii, obrajii ei lucioși, felul în care i se ridica gura într-un zâmbet

afectat și înfățișarea ei tristă. Dar pe el, nu, nu mi-l pot aminti, și-a șters figura, atingerea buzelor și limba lui uzurpă locul celorlalte amintiri. Mai rămân doar urma fumului, conștiința umbrelor albastre, sentimentul de teamă și sunetul valurilor pe țărm.

După ce mulțimile s-au împrăștiat, după ce barca lui Ajo Kyet s-a îndepărtat încet, trist, urmându-și norul de tămâie, în jurul casei noastre s-a deschis un spațiu bâzâitor, de neatins: atunci, pentru o după-amiază, am fost năpădiți de fericire. Poate că nu era fericire, dar pentru noi emoția acelor ore nu putea fi deosebită de bucuria adevărată. Tata urcase în casă, cu ochii sălbatici și fața întunecată de victorie, care îi făcea părut să pară mai strălucitor, înflăcărat. Am râs, ne-am îmbrățișat toți trei. Nu ne goniseră. Nu reușiseră să ne distrugă. Iar eu nu mă simțeam foarte rău, stăteam în șezut și mâncam mâncarea pe care o pregătise mama la vasul cu jăratic, spanac și banane prăjite. Am mâncat repede, înfometați, ținând pânza de la ușă ridicată, ca lumina zilei să poată pătrunde în cameră, și am văzut bărcile plutind, departe, pe apa strălucitoare, viața satului continuând în pofida tuturor celor întâmplate. Tata avea tot felul de planuri. „Întâi”, a spus el, „o să te tratăm cu flori de *hawet,* apoi cu flori de dovleac, când le vine vremea. Și vin de orez, în fiecare zi. Și carne, dacă pot doborî ceva în pădure sau pot cumpăra de la Pato, ca să-ți îngroașe sângele. Apoi trebuie să plecăm, de câte ori se poate, pe mare, unde aerul este curat și unde poți face baie”. A încuviințat din cap, mestecând; radia de satisfacție.

„Și toate talismanele alea…”, a spus mama. „O să fie bune pentru totdeauna?”

„O să fac altele”, a spus tata debordând de încredere în sine. „O să le înlocuiesc. Mănâncă”, mi-a spus, „mănâncă tot ce poți”. Apoi, dintr-odată, a început să râdă de nu se mai putea opri. „Porcul ăla gras”, s-a sufocat el. „Ce față a făcut când i-am dat binecuvântarea *jutului.”*

Tăcere: o întunecare discretă în cameră.

N-am mai vorbit niciodată cu Ainut. Ultimele cuvinte pe care i le-am spus au fost: „Ești așa de proastă… Coșu-i plin de furnici.” Poate că ultimele cuvinte sunt întotdeauna astfel, anoste, nepotrivite. Ultimele cuvinte pe care le-am spus în viața mea au

fost: „Nu stinge lumina.”

Ce i-aș fi zis dacă aș fi avut ocazia? Poate i-aș fi vorbit despre eleganța ei, despre hotărârea ei minunată, despre frumusețea ei neatinsă de vanitate, despre înfățișarea ei, ușor solemnă, și totuși dornică de râs. Dar nu, aveam doar cincisprezece ani, eram îmbătată de aventurile mele cu barca. Poate că i-aș fi spus simplu: „Amintește-ți. Ainut, amintește-ți vremurile când i-am văzut pe marinari, negustătorii de indigoferă, amintește-ți când am găsit urmele leopardului…”

Eu n-o să am decât amintirile astea. Dar ea o să aibă multe altele. Acum, muncind în orezăria ei din Kiem, avea propriile amintiri, își poate aminti noaptea nunții, nașterea fiului ei, extinderea micii ferme. Își poate aminti când i-a zâmbit prima dată bărbatul cu care avea să se mărite. De ce și-ar irosi gândurile pe mine, de ce și-ar irosi timpul cu niște amintiri dezlânate despre o fată cu care se juca odată, care a murit de *kyitna*?

Și totuși, cred că Ainut se gândește la mine din când în când, poate când plouă, sau noaptea, când se teme. Nu cred că are gânduri măgulitoare. Probabil că-și amintește cum o intimidam, neastâmpărul meu, nerăbdarea mea. Probabil că-și amintește cum nu puteam accepta niciodată nicio slăbiciune, felul meu tiranic de a fi, de fiică de căpetenii, și felul cum, dacă îmi punea la îndoială spusele sau mă contrazicea, o pedepseam cu zile în șir de tăcere înghețată. Până la urmă, mă îndupleca, uneori cu daruri, *tyepo,* banane. Nu cred că a uitat asta. Și nu cred că a uitat cei trei ani în care am zăcut în pragul ușii, în lumina soarelui la apus.

(5)

Am crezut tot timpul că o să mergem pe deal. Întâi, am crezut că o să mergem pe jos, urcând pe versanți, dormind sub cerul liber pe drum. Apoi am crezut că o să mergem cu catâri, iar mai târziu m-am gândit că tata și Tipyav o să mă ducă până acolo într-un hamac. Indiferent cum aveam să călătorim, obișnuiam să visez cu ochii deschiși la aventurile noastre. Nopțile luminate de stele, focurile de tabără, roua. Apoi, visam la când aveam să vedem casa pentru prima dată, întotdeauna luminată în splendoarea soarelui, cu acoperișul ca două aripi lucind în aerul

imaculat.

Într-o zi, după ce toată lumea încetase să ne mai vorbească, apare el. Este deja bătrân. Bate la stâlpul casei noastre. Nu ne vine să credem, ne uităm unii la alții. Un câine, spune tata, și mâncăm în continuare, sau cel puțin ei mănâncă în continuare, iar eu îi privesc. Apoi se aude din nou bătaia, discretă, dar insistentă. „E cineva”, spune mama. Ochii îi sunt plini de teamă. Tata înjură. Înjură mai des acum, acum, că a trebuit să renunțe la existența lui retrasă și să devină eroic. Încerc să trag perdeaua deoparte. Tata vine lângă mine și o smucește. Afară, o seară albastru-închis, lumina albastră a râului. Și, stând în înserare, acest bătrân, înalt și slab, cu un smoc de barbă, mușcându-și buza, privind în sus către noi.

„Nu”, spune tata. „Ce cauți aici?”

Bătrânul se mută de pe un picior pe altul. Plouase; stă în noroi. Își mușcă buza. Văd că vesta și pantalonii lui, deși spălate, sunt ponosite și duce în mână o pereche de sandale curate. Pare nefericit și împovărat de toată deznădejdea din Kiem, poate senil, în orice caz foarte bătrân. Pe rogojina de trestie de la picioarele lui se află doi saci îndesați. Fețe furișate aruncă priviri din casele învecinate.

Ținându-și sandalele în mână și privind în sus spre cer, bătrânul vorbește. Spune că a coborât să-l găsească pe Ekawi. Spune că n-are niciun mesaj, că a venit din proprie voință. Spune asta cu grijă: „Din propria mea voință.” Spune că dintotdeauna a vrut să vină, dar până acum n-a avut cum, și că i-a fost rușine de asta ani în șir, că nu vrea nimic altceva decât să trăiască și să-l slujească în continuare pe stăpânul său, dacă stăpânul îl iartă pentru trădare. Vorbește întruna, fără pauză; e limpede că a repetat cuvintele. Tot timpul privește către cer, ținându-și sandalele în dreptul inimii. Când termină, tata înjură din nou, privind în jos către el, din ușă.

„Nu țin slujitori”, spune tata. E furios, tremură de furie. Bătrânul privește cerul albastru-închis și clipește. „Am terminat cu toate astea”, spune tata. „Cuvântul *ekawi* a fost alungat din viața mea. Nu vreau să-l mai aud.”

Mama vine la ușă. „Lasă-l să vină să bea apă”, murmură ea. Tata aruncă scara, fără nicio vorbă. Bătrânul se cațără, ducând câte un sac o dată. Mama încearcă să ia unul dintre ei și se

clatină.

El este Tipyav. Va locui cu noi, o va ajuta pe mama și va dormi într-un hamac întins sub casă. N-o să ne părăsească niciodată. Nu știu cum a ajuns să aibă o asemenea loialitate, poate doar din cauza disperării. Va fi prietenul nostru, unchiul nostru ramolit, confidentul nostru, cel cu ajutorul căruia vom căpăta vești din sat, mesagerul nostru, cel care ne va aproviziona cu mâncare, o spinare pe care să pot călări, un sprijin pentru noi toți, îndelung-răbdător, stăruitor. Și va fi slujitorul mamei. Atât s-a hotărât atunci, în prima seară. „Atunci ia-l tu!”, a strigat tata. „Ia-l dacă îl vrei. Dar eu n-am să fiu *ekawi* al nimănui.”

Și coboară în întuneric pe scara de frânghie.

A plecat cu barca în noaptea aceea și nu era acolo când am desfăcut sacii grei. Bătrânul l-a deschis pe primul pentru noi, cu mâinile lui mari, cu unghiile negre pipăind sforile în lumina slabă, în timp ce conținutul sacului se mișca și suna. Gura sacului s-a deschis dintr-odată, i-am văzut mâna ținând de sac ca să împiedice ceva să cadă, dar era prea târziu, a zdrăngănit pe podea. Fascinați, am privit obiectul rostogolindu-se. Mama a scos un țipăt. Era o cană, întunecată și grea, făcută din aur.

„Lasă-mă s-o țin”, am țipat. „Dă-mi-o mie.” Era așa de înceată, a luat-o de jos și s-a zgâit la ea cu gura căscată. Nu puteam suporta să văd lucrul acela încântător în mâna ei dolofană, diformă. Am bătut cu palma în podea. „Dă-mi-o mie!”

Cu umilință, mi-a pus-o în mână. O, era frumoasă, lustruită, grea. Mi-am apăsat-o pe obraz: era rece, ca apa. Răsuflarea mea năștea modele gravate de triunghiuri și de stele și am șters-o cu grijă cu bluza. Mama a scos briciul și a tăiat șireturile celuilalt sac și, întotdeauna, întotdeauna, momentul acela avea să mi se pară așa de ciudat, pentru că, în pofida firilor noastre diferite, amândouă clipeam neobișnuit de repede, amândouă ne luptam cu lacrimile de bucurie. De ce, sigur că o să mă întrebi de ce, n-ai văzut niciodată căsuța noastră cu pereți de lut și acoperiș de frunze, pielea subțire a hărților, urcioarele de apă cârpite cu rășină, culcușurile înguste și lumina mohorâtă, și n-ai văzut niciodată lumina aceea căzând pe aur? Nu erau doar potirele și holurile de aur, colierele de chihlimbar, mărgelele de jad și de coral, fluierele de fildeș. Era felul în care se schimbase

camera în strălucirea acelor obiecte, iar lumina părea să vină de la o mie de licurici… Deodată, camera asta, camera noastră, așa de înăbușitoare, atât de veșnic tristă, devenise un loc unde se întâmplau tot felul de lucruri, un loc al farmecelor, al schimbărilor totale, al certurilor între iubiți, al poeziei improvizate, unde aerul avea parfumul însuflețit, emoționant al tămâii. „O, uite, o, uite”, am șoptit noi, râzând și plângând. Iar Tipyav avea un zâmbet atât de jalnic și de stângaci când ne-a povestit, în felul lui timid și ezitant, despre sora tatei, sora lui mai mică, cea pe care o chema Jetnapet. Jetnapet, un nume frumos, te face să te gândești la primele ploi, la mirosul de după ce a fost curățat colbul. N-aș fi aflat niciodată despre ea. I-am ținut brățara de jad și am sărutat-o spunând: „Jetnapet, o, Jetnapet, mătușa mea!” O iubeam, știam totul despre ea, frumusețea ei, încheieturile ei subțiri, ca ale mele, care erau așa de diferite de încheieturile groase ale mamei. Știam cât de tristă era când se gândea la tata, pentru că tot ce-i trimisese lui era prețios ca o întreagă moștenire.

„Este a mea, este moștenirea mea”, am șoptit. Apoi: „Dă-mi-le mie”, i-am spus mamei aspru, pocnindu-mi degetele. Am întins mâna, mâna mea atât de plăcut apăsată de bijuterii, spre bolul pe care îl ținea să-l admire în lumină. „Ce e asta? Ce porți?”

A părut speriată, încurcată, rușinată, cu mâna rătăcind către chihlimbarul de la gât.

„Scoate-l, Tati… Zeilor, pe *tine.*

Nu l-am auzit pe tata când a venit: s-a uitat la mine înspăimântat, ca și când l-aș fi lovit.

Cum era pe deal.

Frumoasa văsărie lăcuită, cupele de jad, eticheta, neclintirea. Tata îmi spune mai multe despre toate astea acum, când sunt foarte slăbită, acum, când sunt pe moarte, deși noi nu-i spunem așa. În ultimele luni petrecute în sat, poveștile izvorăsc din el odată cu lacrimile, se despovărează în fața mea. Nu mai cântă la fluier, bea bere de mei, miroase a bere în timp ce-mi despletește și-mi piaptănă părul.

„Era o luptă pe viață și pe moarte”, îmi spune el cu voce groasă, vocea lui care îmbătrânește, preluând din textura zgrunțuroasă a luminii slabe. „Mama… Nu ți-am povestit

niciodată despre ea. Zeu al tatălui meu, Jissi, o femeie care să te facă să vrei să te sinucizi, sau s-o ucizi pe ea, sau ambele. Bine, ți-am mai povestit câte ceva. Știu că ți-am spus cum nu țipa și nu se enerva niciodată, doar zâmbea afectat și surâdea. Era bine-crescută, ceva ce numeau «ca de pe deal», o copilă-mireasă din munții din susul țărmului. Dar ascultă, nu știu cum să-ți spun. A avut o seamă de servitoare, totdeauna fete tinere, îngrozite ca niște iepuri. Cum se obișnuia vreuna cu ea și dădea semne de resemnare, mama o înlocuia cu alta. Voia să fie înspăimântate, știi, avea nevoie de o distracție în viața ei retrasă, de cineva pe care să-l îngrozească. Avea nevoie de sunetul plânsetelor în casă, să le audă din spatele paravanului unde dormea slujnica... O alina, o ajuta să adoarmă... Erau întotdeauna inseparabile, mama și slujnica ei care tremura. Veneau în vizită și alte femei, femeile din clanul nostru. Mama avea un ton ascuțit pe care îl folosea când vorbea cu slujnica, un ton care dădea fiori, penetrant și, totuși, atât de blând... Fetele trăiau în teroare, era ceva de nedescris. Una dintre ele a fugit. Lucrătorii i-au luat urma. Da, ar fi ucis-o. Dar ea a scăpat, probabil a plecat la bordul unei corăbii Pravi. Sper că s-a așezat pe undeva. Sper că a găsit dragostea.

Dragostea, Jissavet. La noi, în casă, nu exista. Așa erau toți cei de pe deal. Dragostea, pentru ai noștri, era totuna cu dezonoarea. Era ceva care trebuia ocolit, ascuns, zdrobit... Vorbeau despre dragoste în șoaptă, povesteau despre verișoara mea care iubise un bărbat ce nu-i era permis și se aruncase în mare, sau despre un tată pe care îl dezaprobau pentru că își iubea la nebunie fiul, spunând că băiatul va fi răsfățat, va deveni un molâu. «Atunci, eu nu vreau să fiu puternic», i-am spus mamei înainte să plec. Asta era nemulțumirea ei, că eram slab. «Nu vreau puterea pe care o aveți voi», am zis. Știi ce mi-a răspuns? «Mi-aș dori să te fi avortat cu rădăcină de tama.»”

Îmi mângâie ușor părul, boala mea, părul meu roșu ca soarele. „E mai bine aici”, șoptește el, „în pofida tuturor”. Știu ce vrea să spună. În pofida faptului că mori de tânără. Pe obrazul meu, o lacrimă. Nu este a mea.

Dar ea te iubește, spun eu. Sora ta.

Cred că așa e, în pofida celor pe care mi le-a povestit el, cu tot disprețul lui pentru darurile ei, convingerea că ea nu face

decât să încerce să-i otrăvească familia. Era tânără când fugise tata de acasă, o fată de doar șaisprezece ani. Probabil că el era un zeu pentru ea: acest frate mai mare, blând, cu ochii triști. Probabil că a plâns când a văzut că *jutul* lui a dispărut de pe altar, că el a plecat. Și i-a păstrat amintirea ani de zile, adunând aurul ei de nuntă, făcând să dispară cupe și brățări, poate dând vina pe vreo slujnică. Tezaurul ei îmbogățindu-se încet într-un dulap. Și apoi, într-o zi, s-a gândit că e destul, a găsit slujitorul care îl iubise cel mai mult, acum un bătrân, și i-a spus: „Găsește-l pe fratele meu.” Iar bătrânul Tipyav a luat sacii pe umeri, iar ea a stat în ușă în amurg și l-a privit, cu inima plină de mândrie și de iubire, fără să știe vreodată cum i-a fost primit darul.

Jetnapet, mătușa mea. Am păstrat sute de visuri cu ea; m-am gândit la ea pe când stăteam în ușa deschisă. Mi-am odihnit ochii pe forma rece, splendidă a dealului și m-am gândit: „Acum, mătușa mea, îți piepteni părul lung. Îl piepteni în șuvițe, fiecare prinsă cu o agrafă de aur. Și tragi după tine cu o coardă libelula de casă. Fața ta netedă, ochii tăi adânci, plini de compasiune. Poate că ai auzit de mine, poate chiar știi că îți port brățara.”

Gura tatei s-a deschis. A râs tare; sunetul m-a înspăimântat. A băut din tigva lui maronie cu bere de mei, iar vocea i s-a stins când a spus: „Jissavet, nu-mi face asta. N-ai niciun drept.”

A închis ochii: „N-ai niciun drept.”

Și mai târziu, când mama se entuziasma și calcula ce ar trebui să vindem ca să ajungem în Olondria, tata a râs răgușit, stând sprijinit de perete, cu tigva cu bere între genunchi, în noaptea fierbinte. Râsul lui m-a trezit. I-am văzut părul căzându-i răzlețit pe lângă față, ochii sălbatici, sudoarea picurându-i pe grumaz. Ei bine, a dovedit ce avea de dovedit, a spus el. Vocea lui era mult prea puternică, iar mama a ridicat dintr-un colț privirea vinovată.

„A câștigat”, a spus tata. „Soția mea îi mângâie farfuriile ceremoniale, fata mea doarme cu brățara ei la mână.” Și-a ridicat tigva și a băut, cu brațul legănându-se astfel încât toată camera părea ocupată de umbra sa violentă, rătăcitoare. Dinții i-au sclipit umed când a râs. „Ei bine, Jetnapet! Vise frumoase în patul tău de bumbac, viperă ce ești!”

„Jedin”, a spus mama.

„O, broscuța e trează? Broscuța…” S-a oprit și și-a șters cu mâneca fața asudată. „Cea mică”, a mormăit.

„Dar avem nevoie de lucrurile astea”, a spus mama. „Pentru călătoria noastră.” Stătea în picioare ținând în mână o cutie de abanos împodobită.

„O, o știu pe asta”, a gemut tata. „Deschide cutia aia, dragostea mea, e plină de sânge!”

Dar cutia era plină de corali.

(6)

Mâinile lui îmi mângâie fruntea, tremurând peste părul meu distrus. În răsuflarea lui, miros de bere de mei. Razele lunii prin golurile mici din acoperiș, iar de dincolo de mlaștină, sunetul tobelor, o sărbătoare. Mama ta, spune el.

Da, mi-a spus adevărul în cele din urmă.

Uite o altă hartă. Este harta unei fețe, fața tatălui meu. Oase mici, o bărbie ascuțită, pomeți plați, exact ca ai mei. Două riduri pe frunte, exact ca ale mele. Când se gândește, își ține buzele așa cum fac și eu. Și încruntarea lui, la fel ca a mea, îi adâncește ridurile frunții. Un zâmbet grăbit, o anumită noblețe a înfățișării, și inteligența din ochii lui, aceeași, e a mea, exact la fel.

„Mama ta”, a spus.

„Unde e?”, am întrebat, deodată înfricoșată. „Unde e? Tehimu? De ce nu s-a întors?”

„N-a vrut să afli”, a spus el, răgușit, mângâietor, cu degetele încă trecând prin părul meu. Era așa de puțină lumină în cameră, doar vârful razelor lunii. Afară, tobe, voci înăbușite, lătratul câinilor. „Du-te la culcare, Tehimu”, am spus, vorbind cu greu din cauza spaimei. „Ești obosit.”

„Nu”, a spus. „Nu.”

Mi-a povestit. A insistat să-mi povestească. A spus: „Adevărul are propria lui valoare, care este diferită de conținutul său.” A spus: „Asta e ultima poveste, Jissavet, ultima.” Și așa a fost. Nu mi-a mai spus niciodată vreo alta.

„Era o fată”, a spus el, „o fată *hotun* dintr-o familie foarte

săracă. Tatăl ei murise când ea era doar o copilă. Nu, nu mă întreba nimic. E destul de greu și așa. Fata a crescut. Era frumoasă ca… nu știu ce. Frumoasă ca un vis pe care nu ți-l poți aduce aminte, tainic, lipsit de formă, puternic… și fără să știe nimic. N-a știut niciodată nimic, în pofida tuturor încercărilor vieții – ei bine, destul. Fata asta, Jissavet, când era aproape de vârsta ta, cu un an mai mică decât tine, doar șaisprezece ani, s-a dus de-a lungul țărmului piraților, cred că în căutare de melci, împreună cu sora ei. Ei bine, sora ei, știi tu, a murit.

Sora ei e moartă. Dar ea e în viață. Asta a fost victoria ei. Și este o mare victorie, Jissi, să știi".

A râs încetișor, întretăiat. „De ce nu pot s-o spun?" a bombănit el. „Cu toată hotărârea mea, încă ezit… Vezi tu, este… ce s-a întâmplat a fost ceva ce zeii n-ar trebui să permită. N-ar trebui să permită. Dar o fac. Hianot a fost prinsă de piratii de pe țărm. A trăit cu ei în peșteri mai mult de un an. Șaisprezece luni. Sora ei a sărit, ăsta e un alt adevăr, sora ei a sărit de pe stânci și s-a pierdut. Dar nu și ea. Vezi care e valoarea adevărului? Trebuie să știi ce mamă temerară ai. Curajul ei, tenacitatea ei sunt incredibile, chiar mai incredibile decât frumusețea, despre care încă se cântă în sat. A trăit în peșteri, rănită – o ametiseră cu o lovitură în cap când au prins-o, încă are cicatricea. A fugit de trei ori. După fiecare încercare, în două dăți, i-au tăiat câte un deget de la mâna dreaptă. A treia oară a scăpat. A coborât dealul și s-a dus în sat, ca o stafie. Era gravidă."

Mi-a mângâiat părul blând, blând. Mirosul berii de mei. „Tehimu, ești beat", am încercat să spun, dar n-am putut. O rază de lună strălucea pe argintul părului său, fața lui, în beznă. Miezul nopții. Suferință. Câini.

„Atunci, tu nu ești tatăl meu", am spus.

Iar el: „Sigur că sunt tatăl tău." Dar îi puteam auzi tremurul din voce. Știam tremurul acela: era fiorul spaimei.

„Nu", am zis. „M-ați mințit, și tu, și Tati. Mi-ați zis numai minciuni."

„Da", a șoptit el. Stătea lângă perete, cu capul în jos.

Razele lunii i se scurgeau peste degetele subțiri.

„Nu ești deloc tatăl meu", am spus. Și apoi: „*Kyitna o* am de la el, nu?"

Și-a îngropat fața în mâini.

Când descoperi rana, sursa durerii, nu te doare, pentru că durerea e deja acolo, dintru început. Asta a fost cea mai mare surpriză pentru mine. Nu pot să cred că zac liniștită în întuneric în timp ce el plânge. Mă gândesc la oamenii de la sărbătoarea câmpenească, de dincolo de mlaștină. Dansează, beau bere de mei. Bătrânii, deja beți, au băut lichior de cocos și se clatină pe picioare, îndepărtându-se să urineze în buruieni. Peste tot se aud discuții, țipete. O femeie se întoarce. Muzicanții asudă peste tobele și clopotele lor. Strigătele cântărețului sunt răgușite; pare posedat. Sub un copac, două femei o ajută pe o a treia să-și aranjeze cozile. Iar tinerii, fetele dansează în șiruri; râsetele în lumina lunii, câinii, sclipirea de pe apă, teama de șerpi, berea vărsată pe pământ, certurile, amorul tainic printre palmieri, palmele care aplaudă, copilul care plânge. Sunt toate acolo, cu totul, doar că nu ajung la ele. Descoperirea mi-a golit mintea și m-a făcut să mă simt ușurată. Toate lucrurile ajungeau la mine din propria lor voință.

Și mama. Se întoarce. Și-a petrecut noaptea în pădure sau poate în hamacul de sub casă, un ospăț pentru țânțari. Eu n-am dormit. O privesc urcând scara pe care am lăsat-o atârnată și încep să pun cărbuni în vasul cu jăratic.

N-o să vorbesc niciodată cu ea despre asta. Nu pot. Din punctul ăsta de vedere, sunt ca ea, nu ca tata, care nu mai e tatăl meu. Nu cred în valoarea adevărului. Asemenea mamei mele, sunt lașă, mă ascund, nu sunt în stare să formez cuvintele. Ce aș putea spune? Știu că ai fost violată de un pirat *kyitna.* De ce să-i spun așa ceva? Știe deja că știu. Ce altceva aș mai putea spune, ce aș putea să o întreb despre asta, despre peșteră, despre moartea surorii ei? Nu, nu-i nimic acolo, nicio cinste. Și așa, cuvintele acelea nu vor fi spuse niciodată, nici când tata se oprește și nu mai vorbește și rămânem singure, doar cu Tipyav care să ne vorbească, nici când în cele din urmă luăm decizia să mergem iar pe râul Katapnay, să ne îmbarcăm pe corabia tăcută cu încărcătura ei de ulei, nici în timpul călătoriei către nord, nici pe corabia sau în carele care ne duc din ce în ce mai departe, spre dealurile acelea rozalii, nici în munți, nici în pustietatea Salonului Tinerelor de la sanatoriu, nici

chiar în groază, în moarte. Niciodată, niciodată. Până la sfârșit, ne ducem viața la fel. Grâne, foc, vremea băii, somn. Așa comunicam, prin aceste gesturi goale. Terci, apoi *datchi.* Apoi terci din nou.

Undeva, ea țâșnește, se oprește, aleargă, tremură, își potolește răsuflarea. Coboară stâncile, prin nisip, printre pâlcuri de copaci. Prin iarba fragedă care îi rănește picioarele, prin tufișurile dese, prin spini, pe sub crengi, croindu-și drum printre liane. Ocolește toate potecile, atracția căilor simple. Aleargă. Uneori se ascunde pentru o vreme, cu inima bătându-i nebunește. Cele două inimi ale ei. Se împiedică, își julește piciorul, suferă de foame, de căldură, de apăsarea groazei.

Nu știu de ce merge mai departe. De ce nu se oprește, de ce nu se întinde pe pământ și nu adoarme? Chiar și noaptea merge mai departe prin pădure. Răsuflarea grea, mirosul frunzelor copleșitor în întuneric, și râul Dyet așa de adânc, așa de periculos de trecut. Urmează râul, culegând portocale cărora să le soarbă zeama pe drum. Luptă împotriva speranței, a slăbiciunii acestei emoții. Apoi, într-o dimineață, vede primul pescar ieșit pe apă, la pescuit, și intră în sat cu picioarele însângerate.

Așa că, vezi tu, n-am avut niciun *jut,* de la niciunul dintre părinții mei. A fost doar o fantezie a copilăriei. Felinarele care strălucesc cu licurici, Jetnapet cea binevoitoare, cupele de jad: n-am nicio legătură cu nimic din toate astea. „Nu, așa e”, i-am spus. „Te cred. Așa pare drept.” Eram încântată că nu aparțin dealului. Așa i-am spus. Am zis: „Am știut tot timpul că nu sunt una dintre voi.”

Curând după aceea, și-a pierdut orice dorință de a mai vorbi.

Trupul atins de descompunere. Asta sunt eu, Jevick, asta credeți voi, trupul atins de descompunere? Nu, nu tu: ai vorbit cu mine pe corabie, am văzut asta în tine pe loc, lipsa de teamă, lipsa de superstiții. Știi ce a însemnat să vorbesc cu cineva de vârsta mea după toți anii aceia? Pentru că trecuseră ani buni, mai mult de trei ani. Trei ani de ceață, căldură, friguri și izolare în trupul pe care Ajo Kyet l-a proclamat drept murdărie.

Tata a spus că sunt nevinovată. Dar zeii n-au fost de acord.

Și, în definitiv, eram fiica unui pirat. Eram copilul peșterilor, al brutalității, al suferinței, al umilinței. Blestemată de păcatul țărmului întunecat.

Indicii, șoapte. Mi le amintesc, mai ales acum, când știu adevărul. Cruzimea din ochi, sfidarea. N-ai cum să știi cât de ticălos e Kiem, nu poate ști nimeni dacă n-a trăit acolo, în pâlpâirea aceea și la căldura care te stoarce de energie. Bolnavă, incapabilă să mă mișc, îmi aduc aminte femeile șoptind, cu privirile lunecându-le către mine și apoi îndepărtându-se, șoaptele: Mama a avut atâta ghinion, da, povestea de atunci, și apoi mătușa, trebuie să fie *jut.* Răutatea însuflețită din Kiem este de așa natură încât i-ar ajuta să-mi ascundă adevărul, susținând că trebuie să fiu protejată, ca să sporească plăcerea vorbelor șoptite mai târziu: Viol, țărmul piraților, degetele ei, copilul ei.

Mai târziu, la noi acasă, ne era atât de teamă, că-l chemam pe Tipyav să urce și să stea cu noi, doar să stea acolo, lângă perete. Tata este cel care ne înspăimântă, credem că ar putea să moară și nu știm cum am suporta așa ceva. Mama și cu mine nu ne mai putem uita una la alta: așa ne purtăm de când am aflat adevărul; dacă ni se întâlnesc privirile din întâmplare, se aude un zăngănit, un sunet care ne face să ne retragem, sunetul unei crime comise undeva. Mamei îi e greu să-și recapete răsuflarea. Amândurora ne e teamă să vorbim. Ea e mai stângace ca de obicei, îi cad lingurile din mână, își încurcă picioarele în păturile tatei, chiar se împiedică de picioarele lui când stă nemișcat, un bătrân subțire, cu părul alb. Dintr-odată, e la fel de bătrân ca Tipyav, ba chiar mai bătrân. Fața lui n-are nicio expresie. Mama îl spală, tăcută, în fiecare seară. Buretele, privirea inexpresivă, e ca o reîntoarcere în zilele bunicii. Lasă jos perdeaua ca să-l dezbrace și să-i spele și jumătatea de jos a corpului.

Îl spală pe tata, dar de ea nu poate avea grijă. Părul îi e murdar și plânge pentru că sunt gărgărițe în făină. Știu ce se întâmplă: e bărbatul care a apărut imediat după ce tata n-a mai vorbit, bărbatul sălbatic, cu părul roșu, de pe țărmul piraților. Cred că mama îl vede prin partea putrezită a acoperișului, unde se scurge ploaia, și în bananele pline de furnici, și în tot ce este

oribil, pervers și o chinuiește: în gesturile obscene și schimonoselile sorții. Și eu îl vedeam peste tot. Fața lui, cu ochii spălăciți de reptilă, mi-a zdrobit visurile despre deal, despre mătușa mea generoasă. „Mă gândesc la încheieturile lui bine proporționate, trebuie să fie frumos, îmi zâmbește.” „Ajunge!” țip la mama. „Mă înnebunești.”

Se oprește. Pune mărgelele la loc în sac. Le-a numărat ore în șir, e singura ei idee zilele astea. Trebuie să mergem în țara stafiilor, unde Jissavet poate fi vindecată. Presupun că are impresia că zeii ne vor pierde urma. Tâmpită, e o tâmpită, iar eu nu vreau să plec de lângă tata, dar o să merg, fie și numai ca să scap din casa asta, din casa asta care se dezmembrează, cu mirosul ei puternic de sudoare, copleșitor, și cu bezna ei, unde ne pierdem toți mințile. O să merg cu ea, nu-mi mai pasă. Doar că în ziua aceea, înainte să se crape de ziuă, îl voi ține pe tata în brațe, apăsându-mi obrazul de al lui. Și eu voi fi cea care îi va descâlci degetele încolăcite din șuvițele mele când mă vor coborî în barcă.

Harta Kiemului, Jevick: este desenată în stele și nemuritoare. E putregăită, deja stricată, dar nu moare niciodată. Este acel trup atins de descompunere în care, la fiecare oră, inocența își găsește sfârșitul, o dezagregare grabnică și tăcută. Am văzut harta, am văzut cum îi urmam căile, mama și cu mine, cum mergeam împreună în desăvârșită armonie, cum Kiem are mereu nevoie și de cea care pradă și de cea care se supune, cum noi două eram făcute una pentru cealaltă în acest plan etern. Mi s-a arătat, așa de frumos, încât mi-au dat lacrimile, cu măreția sa de netăgăduit, cristalină. „Mi-ai distrus viața”, am șoptit. „Ai distrus totul. Din cauza ta, n-am avut niciodată parte de bucuria pură…”

Era în Salonul Tinerelor. Era aplecată deasupra mea, storcându-mi o cârpă udă în păr, tamponându-mi fruntea. Avea buzele întredeschise de concentrare. Am închis ochii în mirosul respirației ei, ametită de repulsie și de disperare. Când i-am deschis din nou, i-am văzut porii din piele, ochii uriași și luminoși și, deodată, nu mai știu cum a început, am văzut și *kyitna,* cum a urmărit-o toată viața, cum a fost întotdeauna semnul celui care a distrus-o. Întâi bărbatul din peșteri, apoi copilul ei, propriul ei copil: fuseserăm tot timpul acolo, nemiloși ca zeii. La

fiecare pas, lovind-o, batjocorind-o, violând-o, dându-i peste cap cele mai umile visuri, speranțele ei. Îl știam pe tatăl meu, îl știam pe bărbatul din peșteri, sentimentele lui sălbatice la vederea slăbiciunii și nesiguranței ei, aceleași metehne nenorocite care mă aduseseră și pe mine deseori în pragul violenței: deoarece Kiem nu poate suporta prezența nevinovăției. Detestăm când cineva scapă de cunoașterea pe care o deținem, cunoașterea trupului atins de descompunere. Inocența ei era cea care mă lipsea de satisfacție, și cruzimea mea era cea care o lipsea pe ea de orice plăcere. Cercul era închis, întreg. Însoțitorii fuseseră deja chemați, iar mama se căznea să mă țină întinsă în pat. Am împins-o, nu sunt sigură dacă o împingeam sau mă agățam de ea, pentru că rochia ei, cumva, părea tot timpul încurcată în mâinile mele… De undeva, din depărtare, s-a auzit o voce, un urlet dement, cel mai înfiorător, cavernos, aproape inuman sunet, ca un glas din cealaltă parte a morții. Eu sunt Jissavet din Kiem, spunea, iar și iar. Sunt din Kiem.

Poți doar să stai în colț. Asta e tot ce poți face când începe să plouă. Să stai în colțul uscat și să te uiți la apa care se scurge pe podea, pentru ca până la urmă să-și facă drum spre ușă și să se alăture restului ploii de afară. Tunete, beznă, o ceață rece pretutindeni.

Nu-i așa că ai ieși uneori, când cerul se limpezește, și ai alerga, strigând și sărind ca să scuturi picăturile de ploaie de pe frunze? Nu-i așa că mirosul mălului e plin de viață, încântător, excesiv, că lumina galbenă a țărmului întrece în strălucire cerul? Și peste tot îți poți auzi vocea în aerul rece și poți să dai năvală printre trestii, care se scutură și împrăștie stropi de apă. Și marea, care mai clocotește, furioasă, luminată de o fosforescență intensă. Poți să te joci cu ea: aureola ei ți se agață de trup.

Așa e, am atins aureola aceea, dar atunci de ce sunt veșnic flămândă, de ce îmi doresc mereu mai mult, mai multă lumină, mai multă viață? Viața asta în care nu am nimic, doar această boală, uriașă, de nepătruns, această boală care, ușor-ușor, a devenit eu însămi. Când sunt singură, mă gândesc la sărutul meu, singurul meu sărut, dar cu prudență; îmi e teamă să nu-l

tocesc amintindu-mi-l prea des, mă îngrădesc, hotărăsc că mă voi gândi la el doar o dată pe săptămână, pe lună. Este amintirea mea cea mai intimă. Când îmi dau voie să mă gândesc la el, închid ochii și mă concentrez; mi-e greu să găsesc din nou momentul acela. Încep cu sunetul valurilor, apoi adaug fumul înțepător al trabucurilor. Îmi ling încheietura mâinii ca să regăsesc gustul sării. Uite-l, apare. Și este acolo. Beția de ghimbir de pe buzele lui, buzele acestui necunoscut, ale acestui străin. Dar de fiecare dată e mai slabă, până când acțiunea memoriei o subțiază, iar eu îi trasez, cu disperare, conturul ce nu mai poate fi adus înapoi.

Corabia se îndepărtează de țărm. Este prea mare ca să simți valurile. Doar la amiază ne aventurăm afară din cabină. Atunci, când puntea este pustie, stăm sub o tendă, mângâiați în aerul umed. Oceanul strălucește în toate direcțiile.

Am incinerat trupul bunicii pe coasta dealului.

Îmi amintesc drumul până acolo, toți în barca tatei, tata vâslind lin cu bătăi de vâsle lungi, îndemânatice, iar mama plângând într-o zdreanță de bumbac. Mă simțeam importantă pentru că aveam o responsabilitate: să flutur un evantai de trestie deasupra cadavrului uscat și micuț. Era acoperit cu o pânză subțire, cu țesătura lejeră, ca pentru a evita să o sufoce pe bătrână în arșiță.

Probabil că niciodată n-a mai cunoscut Kiem funeralii atât de tăcute. Tata găsise ideea printre *tehanavi*. Nu erau bocitoare, nu era cretă albastră, nu erau corni sau tânguiri și, spre marea mea supărare, nici platouri cu bunătăți. Nu, doar o singură barcă subțirică, acest bărbat, această femeie, acest copil, mergând prin iarbă, ocolind pădurea, târându-se către un loc singuratic de pe deal, golaș în anotimpul uscat. Mama ducea trupul în brațe. Iar tata a aprins creanga, care a făcut silueta subțire să trosnească pe rugul său funerar, în timp ce eu priveam insectele fugind de foc. „Aceasta e Hanadit din Kiem”, a spus el cu un ton blând, egal. Și am eliberat-o în Insula Abundenței. Cred că a încercat să-mi spună ceva: ceva mângâietor despre moarte, despre întoarcerea trupului în vânt. Dar eram plictisită, îmi era cald și foame, mă scărpinam unde mă pișcaseră gâzele, nu simțeam niciun fel de mâhnire și deci nu-mi doream niciun fel de alinare. Iarba de pe deal era uscată, îngălbenită și ușor

înnegrită. Am început să mă plâng că fumul mirosea ciudat. Haide să ne întoarcem, m-am rugat, devenind tot mai arțăgoasă când tata a scuturat din cap. Mama nici măcar nu s-a uitat la mine.

Mama era de nemângâiat, pătrunsă de durere. Pentru ființa asta, păpușa asta de piele cu mirosul ei de urină. Era ca și cum n-ar fi fost niciodată pe lume o femeie așa de uimitoare, așa de adorată, așa de iubită ca Hanadit din Kiem. „Tati, Tati”, a gemut ea. Ani de zile, de când mă știu, bunica n-a putut vorbi, n-a putut să se miște aproape deloc, o biată cochilie, care nu-i oferea nimic fiicei ei, așezată într-un colț ca o tărtăcuță veche. Am adormit pe iarbă, apoi m-am trezit înnebunită, îngrozită de ce era în jurul meu, întunericul, cerul fumuriu al dealului, țipetele groaznice, convulsive ale mamei.

„Tati! Tati!”, țipa ea.

Am văzut-o împleticindu-se, arzându-și mâinile în jăraticul strălucitor.

Până la sfârșit, da, era exact la fel, nepricepută, stângace, stânjenită. Se bâlbâia și plângea în lumina lămpii cu ulei. Mă întreb ce vedea când se uita la mine, dacă aveam, în ochii ei, figura călăului cu păr roșu din peșteri. Am încercat să-i sprijin mâna, dar brațele mele nu se mișcau. Reteza vârful feștilei, fără să fie atentă. Flăcăruia s-a micșorat și s-a zbârcit. Am auzit-o strigând în josul holului în kideti, o tâmpită până la capăt, destul cât să te facă să plângi. „Nu stinge lumina”, am spus.

Capitolul 18
Primăvara

Am scris toată iarna. Am scris, am făcut pauze, am ieșit afară și m-am plimbat până departe peste câmpiile acoperite de zăpadă, ca o epavă abandonată înfășurată într-un covor. Baba de pe deal coborâse la casa ei de iarnă din sat, unde nu mă puteam duce, pentru că îmi era teamă să nu fiu descoperit, și a trebuit să caut ajutor în altă parte. Îngerul strălucea deasupra mea, prin zăpada care cădea pe pământ. Mi-a arătat cum să mă ascund, când să mă târăsc prin râpe înaintând pe coate, cum să evit să fiu văzut de pe terenul fortăreței, unde prizonierii lucrau să repare o fisură în zid, prinși în cătușele lor de lemn. M-a dus

la taberele *feredhai,* vremelnice sate de femei, copii și bătrâni, cu corturile ancorate strâns ca să nu le ia vântul. Bărbații și băieții erau plecați; duseseră vitele departe în est. Când strigam, câte o femeie desfăcea prudent ușa cortului, apărându-și lampa. Și nu se fereau niciodată de străinul sfrijit cu zăpadă în barba lungă, ci mă priveau curioase, cu ochii lor negri sclipitori, mă trăgeau înăuntru, strigând unele la altele cu voci ca de păsări, și-mi dădeau ierburi de leac și ce unt și orez aveau în plus. Copiii se uitau la noi de pe culcușurile ridicate, înfofoliți în blănuri, jucându-se cu păpuși făcute din seu. Uneori, gazdele mele încercau să mă convingă să rămân, împingându-mă jos cu degete puternice. *Kalidoh, kalidoh,* repetau ele. L-am întrebat pe Mirus ce însemna, iar el mi-a spus că e cuvântul muntenilor pentru *avneanyi.*

Am zâmbit.

— Deci știu.

El a încuviințat, cu capul lăsat în jos, îndesându-și orez în gură.

— Nu-i greu de văzut, a mormăit.

— Nu. Presupun că nu-i greu.

A scos un mârâit care putea fi râs. Mâna pe care o ținea pe marginea bolului era așa de palidă, că devenise aproape albastră, dar părea să strângă vasul ferm și sigur. A mâncat, ca de fiecare dată în iarna aceea, ca și cum cineva i-ar fi putut lua mâncarea de la gură în orice clipă, ca și cum fiecare masă era o chestiune de viață și de moarte. Și, desigur, asta nu era departe de adevăr. Îl văzusem zăbovind săptămâni în șir în tărâmul începătoșat al îngerilor.

Acum a râcâit ultimele boabe de orez din bol și mi l-a întins, uitându-se în ochii mei.

— Mulțumesc.

Am dat din cap.

— Arăți ca un adevărat kestenyi. Un bandit.

A rânjit. Trăsăturile lui abia dacă se distingeau printre lațele de păr și haosul bărbii.

— Nici unchiul meu nu m-ar recunoaște.

Cuvintele mi-au adus un fior în suflet. Am luat bolul și lingura și l-am lăsat singur. Știu că se obișnuise cu purtarea mea ciudată, cu aparițiile și dispariițiile bruște, strigătele în noapte din biblioteca de sus, felul cum deseori nu-i răspundeam când

vorbea. Îngerul îmi era mai apropiat decât el: pe ea o luam cu mine peste tot, așa cum eroul din *Idilă* își ducea într-un cercel animalul năzdrăvan. O știam din vocea ei intimă, presantă, schimbătoare, ca adierea nopții, din poveștile pe care mi le spusese, din cântecele ei cu hotarele lor de sare. Îmi șoptea, își sprijinea brațele pe umerii mei, își lipea obrazul de al meu, așa că temperatura de necrezut a iernii din Est, un frig pe care nu-l mai simțisem niciodată, terifiant, uimitor, tulburător, mi se părea că ar fi trupul îngerului. La fel ca ea, uneori îmi înviora sângele în diminețile reci în care țurțurii spărgeau lumina zorilor în așchii; și tot așa, la fel ca ea, mă amorțea când stăteam prea mult în biblioteca întunecată, uitând de mine în colocviile noastre din altă lume.

Acum am urcat scările către încăperea aceea neglijată și umbroasă unde gheața sclipea pe covor în fața ușii balconului. Lumina intra prin ușă, lumina de fier neîndurătoare a podișului iernatic, singura lumină din cameră până când am chemat-o pe ea. M-am așezat pe scaunul de la pupitru, în fața tocurilor mele rupte, a călimării umplute cu cenușă și apă, a teancului de cărți cu povestea ei scrisă pe margini. Mâna mea pe copertele de piele scorțoasă, cenușie de frig, umbra mea vagă pe perete. Răsuflarea îmi era înghețată.

— Jissavet, am spus.

Vocea ei. Urzeala ei melancolică, de mătase neprelucrată.

— Jevick.

Luminile ei, o serie de mișcări misterioase printre polițele cu cărți. Și iat-o, cu picioarele goale, în cămașă: ochii negri și precauți, părul de culoarea chihlimbarului pieptănat copilărește.

— Te holbezi ca o vrăjitoare, m-a acuzat ea zâmbind. Dacă ai fi făcut așa în Kiem, aș fi scuipat.

— N-ai fi scuipat, am contrazis-o. Tu nu ești superstițioasă.

— Nu, a spus ea cu un râs tăcut, trecându-și degetele prin păr. Nu, nu sunt superstițioasă. N-am fost niciodată. Ăsta e *vallonul* meu? a întrebat apoi, privind peste umărul meu; pentru că ea, la fel ca mine, era acum o adeptă a trecerii între lumi.

— Da, am răspuns, cu mâna protectoare pe cărți, pentru că nu puteam să nu fiu mândru de acele rânduri, parcă smulse din inima mea.

Am deschis-o pe prima, *Poveștile felinarului.*

— Asta e olondriană, am spus, arătând textul tipărit, iar pe

margini e kideti.

— Nimeni nu poate citi kideti, a râs îngerul.

— Eu pot.

I-am arătat cum am folosit litere olondriene pentru sunetele pe care le foloseau ambele limbi. Uneori am folosit o literă pentru un sunet asemănător din kideti: așa că sunetul nostru *j* era *shi* în olondriană. Și alteori am modificat literele, ca să creez unele noi:*te h* al nostru era tot un *shi*, dar avea o curbă ca o pană deasupra.

— Ascultă, am spus.

Soarele cobora, inundând deșertul cu stacojiu. Părea să ardă nefiresc, aruncând o strălucire amenințătoare pe cartea pe care o țineam în mâini. Am bâjbâit printre pagini. Deodată, am simțit o greutate pe piept; m-a cuprins durerea în timp ce citeam primele rânduri:

Știu deja despre scris. Facem și noi hărți: hărți ale mării, ale apelor dintre Tinimavet, Sedso și Jiev. Și hărți ale marilor râuri, Dyet, Katapnay și Tadbati-Nut, cele care ne umplu țara de mocirlă în drumul lor spre marea ce ne înconjoară...

— Oprește-te, a șoptit ea în cele din urmă.

Nu terminasem *anadnedetul.* Vocea mea s-a stins nesigură în aer.

— Îmi pare rău, am spus. Te-am rănit.

Am simțit din nou durerea, și mai intensă decât înainte. Mi-am îndoit degetele peste pagină.

— Nu, a zis ea cu un glas răgușit.

Plângea, undeva departe, de nemângâiat, dincolo de puterea mea. Durerea pe care mi-o provoca și sentimentul de neajutorare erau așa de puternice, că am închis ochii.

— Este o poveste îngrozitoare, a suspinat ea.

— Nu, am spus. Nu. Este o poveste frumoasă. Jissavet? Mă auzi? Ai povestit minunat.

— Mi-e dor de el. Cred că e mort, dar nu-l găsesc nicăieri.

— O să-l găsești, am spus. Ai să-l găsești, am să te ajut să-l găsești…

A continuat să plângă, pustiindu-mă cu o revărsare de mâhnire. Așa că i-am vorbit, dorindu-mi s-o alin. Mi-am căutat cuvintele peste tot, în poezia deșertului și a Văii, în cântecele

din Tinimavet. Mi-am închipuit că am întâlnit-o acasă, în sud. I-am povestit despre întâlnire, despre cum vâslea pe un afluent leneș al râului Tadbati-Nut. I-am amintit de lumina călduță, de nemișcarea ascuțită a frunzelor.

— Iar eu călăream pe un catâr alb și aduceam piper să-l vând pe deal, am spus.

Și tu, Jissavet, ți-ai dus vâsla în curentul nu prea adânc, oprind mișcarea bărcuței, și te-ai uitat la mine cu ochi înfiorați, ochii aceia care au puterea stranie de a trece prin orice: o piatră, o inimă. Mi-am strunit catârul. Pot oare să nu recunosc că am fost fascinat de ochii aceia, cu sclipirea lor tăcută, cu întunecimea lor imperceptibilă? De umărul acela, subțire și mlădios, pielea fără cusur pe care cădea lumina bogată, picătură cu picătură, ca mierea? Eram înghițiți de pădure, aerul opac devenise greu de respirat. Expresia ți s-a schimbat subtil, dar mai presus de orice îndoială. Nu mai păreai surprinsă. Te-ai ridicat, alungând pe loc lumina din ochi, și mi-ai aruncat o privire de trufie ofensată… Atunci m-am gândit că privirea mea insistentă a insultat-o pe fiica unei căpetenii. Dar ce fiică de căpetenie e cea care, îndrăzneață și nepăsătoare, vâslește singură prin pădure, în pofida frumuseții ei, care trebuie că atrage atenția nedorită a celor ce-s sub ea? Și te-am salutat, încurajat de faptul că nu te îndepărtaseși. Atunci, expresia ta, așa de nestatornică, s-a schimbat din nou. În ea erau tot râsul ascuns, ironia și inteligența pe care, acum, le-ai lăsat să sclipească pentru prima dată…

Suferința ei creștea în tăcere. Acum m-a întrerupt cu amărăciune:

— Astea-s prostii. Nu știi ce spui.

Dar i-am spus că știam.

— Îmi amintesc, am continuat. Am văzut totul, în ziua aceea, la bordul lui *Ardonyi.*

I-am vorbit și despre zilele de dinainte de *Ardonyi,* zilele mele din Tyom. În splendoarea împietrită a grădinii părăsite, unde nemișcarea copacilor era profundă și statornică precum iarna însăși, i-am povestit despre părinții mei, despre fratele meu, despre maestrul meu. Răsuflarea mi se preschimba în nori de ceață, ca și cum vorbele mi s-ar fi condensat în aer; și când vorbea îngerul, răsuflarea lui împrăștia lumină. I-am spus că

eram de acord cu tatăl ei, că durerea se găsea pretutindeni, și i-am descris ploaia, frustrarea, pe soția tatei. Cred că atunci a văzut și ea Tyomul. Și-a imaginat, neclar, casa de piatră galbenă pe dealul ei care domina verdele-închis al câmpiilor. Și l-a imaginat pe tata veghindu-și ferma tăcută, măreț sub umbrela sa de trestie pe coasta în terase a dealului.

— Probabil că arăta ca Jabjabnot, a zis ea.

Râsul meu a răsunat în aerul înghețat, făcând să freamăte copacii albaștri.

— Chiar așa arăta, am spus. Era ca un zeu. Ne înspăimânta. A fost dezamăgit de noi până în ziua în care a murit.

Ea n-a răspuns. Am văzut că rămăsesem singur.

— Arată-te, am șoptit.

Și iat-o, așezată pe marginea fântânii, apărând ca literele scrise cu cerneala magică din Nord, care se arată numai când e ținută aproape de flacără. Își odihnea mâinile pe marginea ghizdului fântânii și-și legăna picioarele.

— Nu așa, am zis. Cu altceva. Cu… o haină pe tine. Nu poți sta afară așa, pe jumătate dezbrăcată.

Și-a ridicat ochii și s-a uitat cu gravitate la mine.

— Știu, am spus râzând strident. Tu nu simți frigul. Dar nu poți să faci pentru mine ceva așa de neînsemnat? N-ai putea… doar să faci să pară…

M-a lăsat să vorbesc până când, dându-mi seama de absurditatea vorbelor mele, am tăcut.

— Atunci sunt singur, am spus în cele din urmă.

A zâmbit, cu înțelepciune și tristețe.

— Mai povestește-mi despre *tehavi* al tău… Lunre?

— Bună pronunție pentru cineva din insule, am mormăit. Mama tot insista să-i spună „Lunle”…

— Și chiar era din Bain, din orașul acela îngrozitor?

— Orașul acela minunat, am corectat-o.

Mi-am dat capul pe spate, privind în sus printre copaci. I-am aruncat o privire, întunecimea ei incandescentă alături de marmură.

— O să-ți spun povestea lui de dragoste, i-am zis.

I-am spus povestea lui Tialon și a lui Lunre, iar ea a plâns. I-am spus totul, toate secretele mele. Simțeam cum mă destram, cum pălesc, mă transform în fum, devin rațiune pură, energie

pură, la fel ca ea. Voiam această destrămare, o căutam cu înfrigurare. Nu era niciodată destul. Niciodată, chiar dacă ne agățam unul de altul ca doi orfani într-o pădure.

— Acum nu-ți mai e teamă de mine, a șoptit ea tremurând.

— Nu, am spus, închizând ochii pe măsură ce mă întindeam în direcția ei, atingând marmura.

N-o puteam atinge. Și totuși părea așa de aproape, lumina pielii ei pe mâna mea, vocea ei în urechea mea, ca o muzică tainică. I-am citit iar și iar *anadnedetul.* Voiam să scriu și acolo, să mă gravez și pe mine printre cuvintele olondriene și kideti de pe hârtie. Propria mea poezie sălbatică împrăștiată pe paginile acelea ca grânele. M-am gândit la ea jucându-se cu prietenele ei și o puteam vedea așa de limpede: cu ochi strălucitori, autoritară. Și mi s-a părut că fusese făcută pentru a împlini o dorință pe care, fără să știu, o avusesem toată viața.

Nopți întunecate din Kestenya. Ore la lumina lămpii din bibliotecă. Și vocea aceea, zâmbitoare, neliniștită, mândră și singuratică. Vocea care sălășluia în vânt și răsuna în soare pe copacii de gheață și ocupa spațiul gol din inima mea. Nu știusem despre acest gol, dar acum îl acceptam și sângera; și mă simțeam nenorocit, uluit și fericit. Am alergat în zăpadă, am strigat și am rupt țurțurii de pe poarta din zid, împungându-i imaginea nebuloasă cu acele cuțite strălucitoare.

Iar în pat, dincolo de paravan, am plâns.

— Gata, a spus ea. Gata, Jevick, e gata, s-a terminat.

— E prea târziu, am zis eu cu un nod în gât. N-o să te cunosc niciodată.

— Mă cunoști acum.

— Dar nu pot face nimic. Nu pot face nimic pentru tine. Dacă aș fi știut, poate că aș fi putut face ceva… te-aș fi găsit…

— Șșș! Ridică-te. Aprinde lumânarea.

Mi-a cerut să fac umbre pe perete, iar ea le ghicea formele. Așa se juca *tehoi,* jocul umbrelor din nopțile din Tinimavet. Dar îngerul meu, dragostea mea, nu arunca nicio umbră.

Mirus revenea la viață. Se plimba prin grădină, întâi sprijinindu-se într-un baston, apoi drept, fără ajutor. Fața îi era încă trasă și fioroasă din cauza bărbii, dar ochii își recăpătaseră strălucirea, iar trupul destulă putere ca să care apă și să spargă lemne. Ca să-și întărească mușchii, începuse să practice

kankelde, arta soldatului, pe o creangă crescută pe orizontală a unui prun din grădină. M-a speriat când am dat peste el legănându-se cu capul în jos, cu fața vineție, într-o postură care se cheamă Pendulul Gărzii.

Seara, mâncam orice resturi aveam în camera de zi devastată. Lumina focului a fulgerat pe o șuviță din părul lui. A spus:

— Mi-ai salvat viața în iarna asta. Nu știu cum ai făcut-o. E un miracol.

Am zâmbit și am întrebat încet:

— Chiar nu știi?

Mi-a aruncat o privire vinovată.

— Păi… Da, știu. Dar nu sunt… nu sunt ca unchiul meu.

S-a tras de cercel și a continuat încet:

— Faptul că știu că aici se află un înger nu mă face să-mi doresc să-i pun întrebări. Nu mi se pare corect.

Am curățat din bol ultimele resturi de *yom afer* și mi-am supt degetele.

— Ai vorbit ca un insular.

A ridicat din umeri și a zâmbit prin barbă.

— Poate. Nu știu.

Când am terminat masa, ne-am ridicat, iar el m-a bătut pe umăr și, pentru o clipă, recunoscător, m-am lăsat în îmbrățișarea lui aspră, omenească.

Apoi m-am dus sus și i-am citit îngerului.

Am deschis iar *Poveștile felinarului,* vechi basme din podiș repovestite de Ethen din Ur-Fanlei. De data aceasta nu mai citeam povestea îngerului, ci povestea tipărită în paginile cărții. Limbajul înflorit aducea aminte de vremuri de demult, dinaintea războiului din Est. Ethen la fereastra camerei ei, de deasupra râului, unde își petrecuse câțiva ani ca oaspete al ducesei de Tevlas, lampadarele înalte de pe balcon după căderea întunericului, *nath* ars ca să țină departe țânțarii, Ethen cu picioarele goale, masându-și gleznele veșnic umflate. „Această poveste mi-a fost spusă de Karth, un slujitor uscățiv cu vederea slabă, care susține că nu doar o dată a văzut cu ochii lui Corbul Alb.” Am citit cu voce tare, împleticindu-mă, traducând pe măsură ce citeam. De câte ori îi aruncam o privire, îngerul se uita la mine, cu obrazul odihnindu-i-se în palmă.

Am citit. I-am citit *Lanțul nopților mele* de faimosul Damios Beshaid, *Călătorie la Duoronwei* a lui Elathuid, *Cântecul dragonului* al lui Fanlero, *Organizarea socială a nomazilor kestenyi* a lui Limros, care numește Estul „acest vast teatru al existențelor mizerabile”. Ea asculta, ca un fluture în fereastră. Am citit *Despre viața plantelor deșertului* de marele botanist din Eiloki, care a murit de sete în nisipuri, ale cărei pagini sunt pline cu desene în acuarelă ca un păienjeniș al florilor deșertului, cum sunt *tras,* „ale căror spini galbeni sunt acoperiți cu perișori negri ca niște gene”. Uneori mă întrerupea cu întrebări. Am inventat cuvinte noi în kideti: ceasul de apă olondrian era „cel care urmărește soarele chiar și după apus”. Unele cărți le urmărea mai atent decât pe altele. Stătea atât de nemișcată, încât aproape că pălea în timp ce citeam Kahalla cel Neînfricat:

Ce se spune despre deșert? Ce se spune despre el nu e adevărat. Ce se spune despre dune, despre întinderile de sare, despre orașele de piatră sfărâmată și despre câmpurile de cuarț și calcedonie aruncate de maiestuoșii vulcani din Iva? Nimic. Nu se spune nimic. Lumea vorbește asurzitor despre feredhai, *și după aceea zâmbește și mai pune cuișoare zdrobite în ceai. Nu știu nici de căldură, nici de frig, sunt deplin străini de moarte, vorbesc ca niște oameni care nici măcar n-au zărit vreodată cai...*

Am ridicat privirea. Încă era acolo, iar lumina ei strălucea palidă ca o frunză căzută.

— Trebuie să mă opresc, am murmurat. Mi-e prea frig să mai continui.

A încuviințat din cap, oftând.

— Este o mare minune *vallonul* ăsta.

Buzele mi s-au crăpat când am zâmbit; lumina serii era rarefiată de frig. Răsuflarea ieșea din mine ca un nor alburiu, îndepărtându-se în adierea vântului. Am simțit-o ieșind ca o durere, ca sfâșierea unei pânze. M-am îndreptat către ușile balconului și am văzut, în clipa de dinainte să le închid, stelele deșertului ramificându-se ca niște candelabre.

I-am citit și din *Sejururile* lui Firfeld: am rătăcit împreună printre copacii înmiresmați din Shelemvain și am întâlnit-o, la

marginea pădurii, pe Novannis, Contesa Prefăcută, fumând printre acacii din pipa ei împodobită cu mărgele. Am luat masa la curtea lui Loma, unde femeile purtau coafuri înalte, făcute cu nalbe de grădină, și am gustat, în verdele întunecos al pădurilor de stejari, din creierul unui porc sălbatic fript cu cicoare în propriul craniu, o delicatesă a Dimailor cu vorba dulce. Ne-am înfiorat când am citit despre deșertul fără nume din mijlocul platoului, pe care *feredhai* îl numeau doar *suamid,* „locul”, unde nu cădea apă din cer, nici chiar zăpada ce se depunea în apropierea munților, „unde omul trăiește sub tirania fântânilor”. Și am citit despre insulele noastre, despre Vad-Von-Poi, „orașul coșurilor de apă”. Degetele lui Jissavet au pâlpâit deasupra paginii. Mai târziu, când eram aproape adormit, mi-a vorbit deodată în întuneric.

— Știu ce este *vallonul,* a spus. Este *jut.*

Zeii trebuie să fi iubit-o și de-aia au luat-o la ei.

În Pitot se spune că zeul-elefant, Bunicul Bătrân, este gelos. Fură copii, fură neveste. Până aici, spune el, și nimic mai mult. El este cel care pune limite, cel care controlează fericirea omenească. Probabil că a văzut-o; probabil că toți s-au uitat la ea, chiar când era doar o copilă, când vâslea în bărcuța ei făcută din piei. Probabil că i-au văzut privirea semeață și brațele bronzate, luminate de soare, reflectate în oglinzile maronii ale bălților. Fata asta, micuță și deja așa de încăpățânată, pe atunci cu părul de un negru irizat. Dar cu ochii, gura, expresia, cu îndărătnicia și cutezanța pe care am ajuns să le iubesc când era prea târziu, când zeii o revendicaseră deja pentru ei înșiși.

Anii aceia, anii în care zăcuse în pragul ușii: mă doare fiecare an în parte, iar fiecare oră este o durere separată. Ore pierdute, care nu mai pot fi aduse înapoi, ore pe care ar fi trebuit să le adun și să le prețuiesc, dar care erau împrăștiate afară în noroi. Ore în care a zăcut singură și părăsită de prieteni. Dar dacă aș fi fost și eu unul dintre prietenii ei, dacă aș fi mâncat și eu pe câmp din peștii aceia furați, dacă aș fi fost binecuvântat, la fel ca ei, cu acel noroc de neînchipuit, nimic nu m-ar fi putut despărți de ea. Nici *kyitna,* nici părul care căpăta culoarea fructelor otrăvitoare, pe care l-aș fi împletit în frânghii care să mă țină aproape de ea, nici ura întregii lumi, nici pericolul bolii, al molipsirii, pe care l-aș fi întâmpinat cu lacrimi de bucurie. Aș fi

îmbrățișat părul acela, mijlocul acela, și i-aș fi tras în piept răsuflarea înspăimântată, în speranța că blestemul s-ar întinde, ca să-mi facă și mie loc, că am putea fi împreună, în siguranță, îndepărtați de toată lumea, în onoarea și întâietatea pe care ni le-ar fi acordat moartea. Ca să fiu, asemenea ei, un aristocrat al morții, care ne-ar fi îngropat sub florile ei stacojii. Ca să sufăr, la fel ca ea, de febra dogoritoare. Ca să o țin strâns de mână în timp ce mă lupt pentru viață, să-i aud vorbele de alinare adunând în ele răceala străvezie de dincolo de stele.

Pentru prima dată în multe luni m-am rugat zeului cu coada alb-negru, rugi incoerente și năstrușnice. M-am rugat ca o dată, măcar o dată, legile timpului să rămână suspendate și să mă pot regăsi pe mine, cu zece ani în urmă, în Kiem. M-am rugat ca ea să poată rămâne cu mine pentru totdeauna, ca, în vreun fel, să putem intra în marginile magice, intime ale cărții ei. Și am invocat pedepse groaznice pentru tovarășii ei de joacă din copilărie: să ajungă să-i prețuiască amintirea, iar apoi să piară. „Fă-i să moară”, m-am rugat, „dar numai după ce au suferit așa cum sufăr eu”. Mi se părea că întreaga lume trebuia să o cunoască, să își dea seama că, prin moartea ei, universul s-a schimbat și câmpurile, pădurile și râurile s-au încărcat de cenușă.

Oare *kyitna* este semnul urii zeilor? Sau al dragostei lor?

Pălind, extenuată, zăcea în ușa deschisă. Lumina apăsătoare, căzând peste pântece ca un val, părea mai mult decât putea duce trupul ei. Fragilă, era fragilă și efemeră ca sarea. Ca sarea se va dizolva, își va pierde substanța. Și tot ca sarea va da savoare, pretutindeni le va da tuturor un gust pătrunzător și amniotic, tulburător și inconfundabil. Zeii au văzut. Au văzut ce am văzut și eu la bordul corabiei *Ardonyi,* fata aceea cu excentricitatea ei nostimă, plăcută, cu buzele ei de pe care se desprindeau exprimări ciudate, ca atunci când i-a spus mamei sale: „Are fața lungă ca un pește.” Au văzut ochii negri și aprinși în care i se adunase toată viața; îi știau dispozițiile ciudate, voința tainică, singurătatea pe care n-o putea explica nimănui și furia violentă, care îmi pricinuise atâta durere. Și mai știau și altele. În creierul ei au pătruns, și în inima ei. Au scrutat grădinile acelea înșelătoare, drumurile acelea nocturne. Știau puțurile negre și sinistre, labirinturile, capcanele neașteptate și serile schimbătoare, străvezii, de neatins. Oare nu cumva au

recunoscut în ea pe unul dintre ei? Unul care, printr-un accident cosmic, a venit să locuiască pe insula Tinimavet, rătăcit ca o stea care se regăsește, dintr-odată, departe de celelalte. Apoi s-a auzit strigăt din Insula Abundenței. Și s-au ghemuit, chinuiți, privind-o pe cea care căzuse cumva din ceruri. După care, cu mișcări lente și atente, ca și cum ar fi vrut să nu o sperie, au adus-o înapoi, iar ea s-a dus cu ei.

— Când mai eram în viață, nici măcar când mai eram în viață, nu-mi doream să trăiesc așa mult cum îmi doresc acum, mi-a șoptit.

Am ieșit în livadă, prin poarta ruginită, marea întindere rurală sclipind în fața noastră și vântul întețindu-se. Vântul, vântul din Kestenya. Îi spuneam „carul de luptă cu patru sute de cuțite”, dar Jissavet îi spunea „soldații Regelui Yat”. Spulbera zăpada subțire care se zvârcolea peste pământul crăpat din câmpie și făcea să sune clopotele de rugăciune pe corturile din blană de capră.

— Acolo, a arătat ea. Tocmai au făcut un târg cu niște linte și în cort e doar sora cea mai mare, cea mai bună la inimă.

M-am dus la ușa cortului, care scotea un sunet aspru în vânt, și o pereche de ochi uimiți m-a privit atent de sub sprâncenele unite ca un arc de vânătoare din insule.

A strigat în kestenyi, un vuiet de sunete. Am făcut semn către cojocul meu larg.

— Vă rog, am spus în olondriană. Vă rog, doamnă, mi-e foame.

— *Kalidoh*! a șoptit și m-a tras înăuntru, unde în mijlocul podelei ardea un foc mic, trimițând o mireasmă aspră, de bălegar. Așază-te, a spus ea într-o olondriană stâlcită, împingându-mă pe un scaun împletit.

Gesturile îi erau repezi, mâinile lungi, cu articulații masive, în permanentă mișcare. Și-a aranjat mantia pe umăr, aruncând departe de foc tivul cu mărgele, și s-a ghemuit ca să amestece într-o oală care clocotea, așezată peste cărbuni. A spus ceva în kestenyi, cu voce ridicată. Am auzit cuvântul *kalidoh.*

— Mai e cineva, a spus Jissavet. Lângă tine. Bunica ei.

M-am uitat mai bine la grămada de piei de pe podea. O față îngustă s-a uitat la mine cu ochii limpezi, înconjurați de păr cenușiu subțire.

— Bună ziua, am spus.

— Nu, m-a sfătuit nepoata. Nu olondriană.

Bunica stătea nemișcată, privind fix.

— Uită-te la ochii ei, a șoptit Jissavet.

— Știu.

— Nu e pe moarte. Doar arată ca și cum ar fi pe moarte. Totuși, nu e așa. O să mai trăiască multă vreme.

Nepoata m-a servit cu linte și carne uscată într-un bol de piele. Am mâncat jumătate și i-am arătat tașca goală:

— Îmi trebuie ceva și pentru prietenul meu.

Și-a aruncat mâinile în sus, bombănind când am dat să pun restul de mâncare în tașcă, mi-a luat-o din mână și a umplut-o cu linte uscată.

— Nu, am spus. Prea mult.

A dat din mână fără să mă ia în seamă, cu fața întoarsă.

— Pentru *kalidoh.* Pentru *kalidoh.* Nu prea mult.

Din patul ei, bunica se holba la mine cu privirea copleșită, atentă. Un cercel de aur i se încolăcea pe lângă obraz, nesfârșit ca aurora.

— Bolnavă? am întrebat-o pe nepoată.

A scuturat din cap.

— Nu, nu bolnavă, a spus Jissavet, aproape într-o șoaptă.

— Jissavet.

Un avertisment în aer, un curent electric. Mâhnire.

— Jissavet.

Ardea lângă mine, cu câte o lacrimă strălucitoare în fiecare ochi.

M-am lăsat în genunchi pe podea, durerea ei trecând prin mine ca un foc prin iarbă.

— Jissavet.

— Spune-i că e mort, s-a sufocat ea. Băiatul ei. Nu se mai întoarce.

Am privit în sus, flăcările păleau. Nepoata se uita fix, cu gura deschisă, cu tașca în mâini.

— Îmi pare rău, am gemut. Băiatul nu se mai întoarce. E mort.

A scăpat tașca din mână.

— Mima, a strigat.

Un șir de cuvinte în kestenyi, apoi a îngenuncheat. Și-a tras mantia peste cap.

Bătrâna nu a plâns, nu a strigat. Zăcea așa de nemișcată, că

părea să se calcifieze, preschimbându-se în piatră în fața ochilor mei. Lumina focului slab i se reflectă din obraz, pe care rigiditatea îngrozitoare care i se pogoară peste trup l-a transformat în sidef.

— Bunico.

Înspăimântat, m-am târât lângă ea și i-am luat mâna slabă. Ochii ei erau noduri de chihlimbar care nu clipeau. Apoi, fără să mă gândesc, i-am șoptit în kideti.

— Haide, fata mea. Haide, a trecut. Ușurel și rece, ca un șerpișor.

Îngerul, în afara vederii mele, a rămas nemișcat. La fel și nepoata care plângea; deși se tânguia, nu era nicio urmă de stridență în plânsul ei.

Aerul din cameră părea mai luminos. Am auzit trosnetul blând al focului, iar vântul a unduit peretele cortului. Chiar când mușchii mei încordați s-au relaxat, bătrâna mi-a strâns degetele într-o încleștare brutală și a izbucnit într-un hohot de plâns. Nepoata, înghițindu-și lacrimile, mi-a luat locul alături de ea și i-a șters cu mantia ochii bătrânei. Amândouă au plâns în tăcere multă vreme.

În cele din urmă, m-am ridicat, încercând să nu le tulbur, și mi-am luat tașca.

— Stai, a strigat nepoata, făcându-mi semn să mă întorc.

Bătrâna și-a fixat asupra mea ochii ei mari și strălucitori. S-a plecat la pământ și a săpat cu atenție mai multe linii cu unghia. În timp ce mă uitam la desenul ei, a prins contur un lup, căpătând viață, cu bot și labe, al cărui păr de pe burtă puteam să-l văd limpede. I-a crestat dinții la locul lor cu câteva întorsături dibace și s-a lăsat pe spate, închizând ochii.

Nepoata a arătat către desen.

— Un dar, a spus ea. Pentru *kalidoh.*

Eu îi dădusem un șarpe pe care nu-l putea înțelege, iar ea mi-a dat un lup pe care nu-l puteam lua de acolo. E corect, m-am gândit, și mi-am pus tașca pe umăr. Vântul se potolise; pământul înzăpezit era mai luminos decât cerul, păstrând strălucirea mohorâtă a unei monede.

— Jissavet, am strigat-o, iar ea era acolo, cu zâmbetul ca o ghirlandă.

Am mers încet către casă sub cerul care se întuneca.

Când am împins poarta, scârțâitul ei a părut să aibă ecou.

— Ce-i asta? a întrebat Jissavet, iar eu am privit în sus, simțind o schimbare în aer.

— Tunet.

În deșert, o ploaie de cinci minute e ca o petrecere.

Ploile cad în averse scurte, violente, iar în podiș apar lunci vremelnice; zăpada s-a topit, lăsând la vedere petice întinse de pământ strălucitor și flori delicate de aur viu care au înghețat și au murit în noapte. Lujerii de *yom afer* au înverzit și au încolțit pretutindeni cu flori de culoarea șofranului, degajând o mireasmă searbădă, și s-au destrămat ca florile de dovleac; ciudata plantă numită *laddisi* a explodat cu flori ca niște stele albe ascuțite, iar săculeții ei verzi s-au umflat obscen cu un lapte albastru care furnică. Ploile au spălat terasa de marmură de la Sarenha-Haladli; alunecam peste ea în picioarele goale, zâmbindu-i îngerului, iar rododendronii îmi agățau cămașa. Apa se aduna în bolul fântânii ca o oglindă uitată și toți copacii erau țintuiți cu muguri ca niște bufoni de alamă.

Într-o lună sau chiar mai puțin, totul putea fi nimicit, acoperit de nisipul care pârjolește totul, rododendronii uscându-se de-a lungul zilelor secetoase; dar deocamdată totul ne aparținea și ne delectam, înveseliți de miresmele neașteptate, covorul vremelnic al pajiștilor. „Și dealurile din Tavroun, pe care ea le poartă ca pe-un colier.”

— Arată-te, am zis, iar ea s-a aprins pentru mine ca o lampă în câmpia care ne înconjura.

Vântul bătea prin ea, împrospătat și surprinzător, înmiresmat cu parfumul podișului, o aromă înviorătoare ca piperul pisat. Iar râsul ei juca în sclipiri de lumină când i-am spus cât de mult o iubeam și cât de mătăsoasă și de vaporoasă era, semeață ca o floare neagră. Brațele ei m-au înconjurat, încărcate de esența primăverii. Era atât de vie, încât am uitat că numele vieții pe care o trăia ea era moartea.

— Trebuie să te duci acasă, a spus ea.

— Nu acum. Nu încă.

— Curând, a șoptit.

Un sunet tăios, o atingere peste a treia vertebră.

Ploaia bătea în fereastră, atinsă de lumină. Îl auzeam pe Mirus

jos, cântând, ciopârțind mobila pentru foc.

— Trebuie să te duci acasă, a repetat ea, iar eu trebuie să plec. Când vine vremea, o să-mi dai drumul. Mi-am spus *anadnedetul.* M-am săturat de lumea stafiilor. Sunt bătrână.

A stăruit lângă lampă. Așa este, îmbătrânise. În ochii ei, un veac de trai.

— Te rog, Jevick. E ultimul lucru.

O mișcare jos, în grădină. Am înghețat.

— E aici, nu? am șoptit, holbându-mă. Trupul. Lacrimile ei ca primăvara peste marele podiș.

M-am rezemat de fereastră. Auram, Marele Preot al lui Avalei, venea pe cărare.

Cartea a șasea
Spre Sud

Capitolul 19
Rugul

Dar păstrează-ți neîncrederea față de pagină, pentru că o carte e o fortăreață, un loc al plângerii, cheia către deșert, un râu fără punți, o grădină de lănci.

Nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru tăcerea ce avea să urmeze. Dacă mi-ar fi spus cineva, nu aș fi crezut. Asemenea tăceri, asemenea mâhniri, nimeni nu le-ar fi putut prezice, au venit ca primele licăriri roșii de *kyitna,* de neînchipuit până când nu apar brusc.

Dimineața era strălucitoare și calmă. Câțiva nori albi atârnau la marginea cerului, un eșafodaj fragil de cețuri deasupra dealurilor. Zăpada zăcea în bazinele crăpate ale fântânilor, dar copacii aruncau deja umbre mai dese, cu frunzele lor șovăielnice ca niște țepi. Am curățat de zăpadă un loc din livadă, am clădit o grămadă din scaune dezmembrate și am pus peste ele lada roz pe care o adusese Auram: un obiect meșteșugit din lemn, împodobit cu rozete cioplite, în care fuseseră înfășurate și ascunse osemintele iubitei mele, ca un instrument muzical. Sunetul făcut de ceva care se mișca înăuntrul cutiei m-a lovit direct în inimă; mâinile îmi asudau, iar după ce am așezat sicriul mi le-am șters pe haină. Casa mă urmărea în tăcere. Mirus și Auram erau acolo, dar nu mi-au acordat atenție; m-au lăsat să închei singur ritualul.

„Sunt ultimul lucru pe care îl vezi”, mi-am spus în sufletul meu. „Sunt ultimul, te-am dus în brațele mele, te-am dus acasă.”

— Aceasta este Jissavet din Kiem, am spus cu voce tare, cu vocea mea încordată și bizară. Și o eliberăm în Insula Abundenței.

M-am ghemuit lângă rug și l-am atins cu flacăra unei lămpi cu ulei, acum în stânga, acum în dreapta, nord și sud. La început, nu s-a aprins. Nori ca niște pene negre de fum s-au încolăcit deasupra rozului delicat al lăzii, și am scrâșnit din dinți,

nerăbdător acum să văd un pârjol. O transcendență nimicitoare, ca moartea pe care o simt iubiții. Ea o aștepta, aprinsă de dorință absolută, iar dorința ei făcea grădina să se preschimbe într-o pustietate, schimba copacii scăpărători în cenușă, înnegrea marmura fântânilor. Cărțile care-i păstrau *anadnedetul* erau stivuite alături, pe pământ. Dacă într-adevăr cartea era *jutul* ei, atunci să meargă cu ea. Las-o să ardă, așa cum ardeam *janut* în insule.

— Arzi, arzi, am șoptit. Arzi, pârlește grădina asta, licărește cu limbi de foc…

Fumul devenea tot mai dens: se rostogolea în vânt, înțepându-mi ochii, mirosind a praf, a biblioteci întunecoase, a pânză arsă. Apoi, o sclipire slabă, vag portocalie în soare. Mi-am azvârlit lămpița în rug, iar uleiul a aprins șuierând o panglică de foc.

Un trosnet înfiorător când lemnul s-a crăpat. Mirosul vopselei care ardea, sclipiri de albastru și verde palid de-a lungul cutiei. Trandafirii auriți se înnegreau. S-au auzit și alte trosnete puternice, care m-au făcut să tresar. Vopseaua scorojită, răbufnind, se schimba în tăciuni. Apoi flăcările, hulpave, trosneau, devoratoare. Lacrimile îmi curgeau pe față. Flăcările își mâncau drumul către inima lăzii. Ce mai rămăsese acolo, Jissavet, dragostea mea. Oasele tale frânte, delicate. Degete fragile, glezne ca niște cochilii de ghioc. Și un ghem de păr, poate ghemul de flăcări care a răbufnit deodată ca o stea, cu un miros necuviincios, tragic, înfricoșător. Mai erau și alte mirosuri care prădau prospețimea zilei: ceva ca smoala, mirodeniile, o dulceață pângărită, revoltătoare. Mi-am acoperit ochii cu mâinile și am suspinat, stând pe pământ, cu o mână apăsată pe colecția aceea tristă de volume pătate cu cerneală ca sângele. „Se duce”, m-am gândit panicat. Și chiar se ducea. S-a îndepărtat de inima mea, sfâșiind-o pe când sărea către cer. Piciorul i s-a agățat în venele mele, smulgându-le, plutind liber. Urca scara aceea întunecată și unduitoare de fum.

— Jissavet! am strigat.

Am smuls cărțile și le-am ținut la piept, incapabil acum să le ard, privind în sus către cer. Acolo unde fumul pălea. Unde cerul era de albastrul cel mai pur, cel mai calm. Unde plecase singură, fără niciun *jut* care să o țină de mână. Mai ușoară decât zăpada sau cenușa. Unde trecuse în cele din urmă prin poarta veșnică,

lăsându-mă nemângâiat în tăcere.

Tăcerea. Sfârșitul poeziei, al tuturor poveștilor de dragoste. Înainte, înspăimântat, ai început să ai o bănuială: atâtea pagini întoarse, cartea e așa de grea într-o mână, așa de ușoară în cealaltă, subțiindu-se către final. Și totuși, te îmbărbătezi. N-ai ajuns chiar la sfârșitul poveștii, la forzatul îngrozitor, alb ca o fereastră oblonită: mai ai câteva pagini sub degete, care mai trebuie văzute și prețuite. O, poți oare să citești și mai încet? Nu. Finalul se apropie, neiertător, în același ritm măsurat. Ultima pagină, ultimul dintre cuvintele strălucitoare! Și acolo – sfârșitul cărții. Coperta dură care, când o întorci, nu-ți mai arată decât pielea imprimată cu trandafiri vechi și scuturi.

Apoi vine tăcerea, ca o lipsă a sunetului la sfârșitul lumii. Te uiți în sus. Este o încăpere într-o casă veche. Sau poate e un loc într-o grădină, sau poate chiar într-o piață: poate că ai citit afară și deodată vezi trăsurile care trec pe lângă tine. Viața se întoarce cu umbrele frunzelor. Cineva vine să te întrebe ce vrei să mănânci la cină, sau doi băieței trec în fugă prin dreptul tău, strigând sălbatic; sau poate e doar o briză care unduiește o perdea, desfășurarea albă dintr-o cameră, atingând hârtiile de pe un pupitru. Este sunetul lumii. Dar pentru tine, cititorul, este doar o tăcere, nelocuită și părăsită. Aceasta este durerea care vine când suntem părăsiți de îngeri: tăcere, în toate părțile, irevocabilă.

Capitolul 20
Sunetul lumii

Când rugul a devenit un umbrar de fum, am plecat.

Am trecut prin poarta prințului și am mers departe, peste întinderea câmpiei. Însă nu mai era niciun înger care să mă împiedice să mă rătăcesc. Exista totuși un semn în urma mea, o pată de beznă ce se ridica spre cer. Și, în amurg, știam, va fi o sclipire de lumină. Mergeam cu mâinile în buzunare, ascultându-mi pașii și răsuflarea. Acesta este sunetul lumii. Când m-am întors, în cele din urmă, casa prințului se ridica bine conturată pe fundalul bogăției de stele.

În sufragerie ardeau lumânările. Linii largi fuseseră curățate în praful care acoperea masa. Când am intrat, Auram s-a sculat, aruncându-și mantia pe spate. S-a plecat, apoi și-a ridicat capul

din nou, triumfător și sobru. Un bandaj fantomatic se zărea slab pe încheietură.

— *Avneanyi, a* spus el.

Mirus, așezat lângă el, s-a ridicat.

— Cu siguranță nu mai merit titlul ăsta, am zis.

— Îl vei merita întotdeauna, prietene! m-a asigurat Auram. Dar haide, așază-te. Avem vin, iar servitorul meu a pregătit masa.

I-am aruncat o privire lui Mirus.

— Nu eu! a spus el cu un zâmbet forțat, ridicând mâinile. Mi-am schimbat profesia. Mă duc în armată.

— În armată, am repetat.

Pentru o clipă, n-am înțeles; apoi mi-am adus aminte de spusele lui din timpul delirului, visul său despre armata secretă a prințului.

— Vino, m-a invitat Auram, întinzând mâna sănătoasă.

Și abia atunci am băgat de seamă hârtiile de pe masă. Ziare din Bain. M-am dus și am atins hârtia ieftină, înnegrită cu litere tipărite, iar cerneala mi s-a întins pe degete ca praful de pe aripile fluturilor. Întâi n-am putut să înțeleg literele: mi se păreau prea apăsate, cu contrast prea mare, prea grosolane, după ce săptămâni întregi îmi petrecusem timpul lângă cărțile cu scris elegant din bibliotecă. Apoi au căpătat brusc sens, ca un mozaic văzut de la distanță, iar eu m-am așezat și m-am înghesuit cu Mirus deasupra lor.

Am citit despre Târgul de Noapte. Erau relatări despre incendiu, despre atacul Gărzii asupra unor *huvyalhi* neînarmați, despre cadavrele călcate în picioare. Am găsit și o relatare despre un *avneanyi,* dezmințită în numărul următor al ziarului, apoi reluată în săptămâna următoare. Am citit: „Mâna Preotului Pietrei strânge de prea mult timp gâtul subțire al Văii.” Am citit: „Libertatea religioasă.” Am citit: „Rușine.” Erau pagini întregi de scrisori furioase, așa de pătimașe, că hârtia părea fierbinte la atingere. Era clar că vântul se întorsese împotriva Preotului Pietrei.

Am ridicat privirea. Auram stătea ca o nestemată, iar masca lui impenetrabilă strălucea din cauza stimulentului exotic al Regilor-Mării. A zâmbit.

— Vezi, *avneanyi,* le-ai dat prințului și aliaților săi ce-și doreau cel mai mult.

— Ce anume? am întrebat, deodată înspăimântat.

— Război.

Mirus s-a aplecat peste ziare, absorbit. Focul șuiera, aruncând scântei.

— Război, am repetat eu.

— Da, *avneanyi.* Un război pentru Zeița Avalei. Un război de răzbunare, pentru cei care au pierit la Târgul de Noapte, pentru *feredhai,* pentru toate popoarele sărace și subjugate din Olondria.

Și-a ridicat capul cu mândrie. Acum se uita și Mirus la el.

— Preotul Pietrei a condus Olondria prea mult timp, a spus Auram. Oamenii noștri nu mai pot îndura. Nu mai pot îndura să fie ținuți departe de toate formele nescrise ale spiritului.

Vocea lui a căpătat o nuanță tăioasă.

— Va fi un război mare, *avneanyi*. Trebuie să rămâi. Să vezi bibliotecile căzând.

Mi s-a strâns inima.

— Trebuie să cadă?

A ridicat din umeri, cu o lucire impersonală în ochi.

— Ce poate fi salvat va fi salvat. Nu suntem nelegiuiți, suntem apărătorii celor fără de putere.

— Cei fără de putere, am repetat.

Mi s-a aprins sângele în vene; m-am ridicat în picioare. L-aș fi putut lovi în față, acolo, în sufrageria lugubră. L-aș fi putut prinde de ceafă și i-aș fi putut lovi de masa de stejar masca aceea frumoasă, împietrită, iar și iar. Aș fi putut să smulg de pe pereți portretele în care strămoșii blestemați ai prințului zâmbeau afectat, prin stratul de praf, cu buzele lor roșii bine hrănite.

— Dar tu ai provocat asta. *Tu.* Știai că Garda va veni la Târgul de Noapte. Ai pus la cale o capcană cu cei pe care susții că îi slujești. Și cu mine.

— Așa e, a răspuns el calm.

— Jevick, a mormăit Mirus, ridicându-se și atingându-mi brațul.

— Așa e, a repetat Auram, străpungându-mă cu ochii lui pătrunzători. Așa e. Nu mi-e rușine. Poate n-ai auzit povestea elevilor din Wein, care au fost atacați de Gardă acum aproape cincisprezece ani.

— Am auzit-o, am spus, tremurând de furie.

Și-a deschis și apoi și-a închis gura, dezechilibrat pentru o clipă. Apoi a zis:

— Ei bine, dacă ai auzit-o, atunci știi că elevii ăia n-au fost răzbunați niciodată. Nimeni n-a fost pedepsit pentru moartea lor. Așa arată conducerea acestui măcelar, Preotul Pietrei. Și nu accept una ca asta.

Pieptul lui îngust se ridica sub tunica de brocart; avea ochii îngrozitor de ficși, iar furia îi umplea așa cum se umple o cupă cu otravă.

— N-o să accept. Acum toată Olondria știe adevărul. Li l-a arătat Târgul de Noapte. Sângerez pentru cei care au căzut acolo, dar nu mai mult decât sângerez pentru copiii din Wein. Nu mai mult decât sângerez pentru provincia unde suntem acum, ocupată și mutilată timp de o sută de ani, nu mai mult decât sângerez pentru oamenii lui Avalei, pentru *huvyalhi* din Vale. Și să nu uiți că mi-am riscat și eu viața ca să încep războiul care îi va salva. Și pe a ta, a adăugat el, înainte să-i amintesc eu. Și pe a ta.

M-am așezat și mi-am sprijinit capul în mâini. Am auzit scaunul lui Mirus mișcându-se când s-a așezat, foșnetul ziarelor. Am ridicat capul și m-am uitat la el.

— Și tu ești de acord cu asta, Mirus.

Mă privea cu înverșunare, totuși vocea i-a tremurat când a spus:

— Sunt omul lui Avalei.

M-am ridicat din nou. Am înconjurat masa. Corpul meu nu putea sta nemișcat. Lumina flăcărilor strălucea pe pereții împurpurați. M-am întors cu fața spre preot.

— Dar bibliotecile, Auram – și voi aveți nevoie de ele! Cartea Leiyei Tevorova, *Îndreptarul binecuvântărilor* – l-ai salvat de Preotul Pietrei! Dacă bibliotecile ard…

— Da, a spus el. Multe dintre cele pe care le iubim se vor pierde. Dar amintirile oamenilor lui Avalei, așa cum știi, sunt de durată. Iar alegerea care se află acum în fața Olondriei e simplă: pergamente reci, sau trupuri vii? Iar eu am ales.

Am scuturat din cap.

— Nu există nicio alegere. Nu trebuie făcută nicio alegere.

— Sunt de acord. Dar ne-a fost impusă în momentul în care Telkanul a trecut de partea Preotului Pietrei. Momentul în care Olondria a ales cartea în locul graiului. Acum trebuie să

echilibrăm balanța.

— Prețul e prea mare.

A zâmbit.

— Haide. Să-ți spun o poveste.

Am scuturat iar din cap. Buzele îmi tremurau.

— Nu vreau să-ți mai aud poveștile.

Zâmbetul i-a devenit mai blând, mai încurajator. A bătut cu mâna în scaunul de lângă el.

— Haide, încă una. O poveste despre un preț. Sigur n-o cunoști, pentru că rareori este spusă. Povestea lui Naimar, frumosul tânăr…

Povestea înflorea înăuntrul lui, sălășluindu-i trupul, un fel de aureolă. Mi-am dat seama că nimic nu l-ar putea opri să o spună. De-a lungul întregii mele călătorii, poveștile lui căzuseră ca zăpada. Era plin de povești ca o bibliotecă plină de polițe nevăzute. Era o carte vorbitoare.

— Naimar a fost crescut într-un palat din pădure, a început el cu vocea lui guturală. Era singurul copil al singurei iubiri a tatălui lui. Mama lui murise la naștere; palatul îi era dedicat ei și se numea Palatul Picăturilor. Aceste picături erau lacrimile pe care le vărsase pe fruntea singurului ei nou-născut în clipa de dinaintea morții. Băiatul fusese crescut printre tablouri triste și imagini ale ei: statuile din grădină îi semănau toate. Sculptorii o închipuiseră stând, țesând, plimbându-se, ținându-și de căpăstru armăsarul preferat, dezmierdând capișoanele șoimilor ei dragi. Copilul semăna izbitor de mult cu ea, își ținea buzele întredeschise, avea ochii mari, părul negru și anemone în obraji! Și, din cauza asta, ajunsese să mediteze melancolic asupra ei și a morții – pentru că în curând avea să aibă vârsta doamnei din grădină.

M-am mișcat încet în jurul mesei, m-am întors la scaunul meu dintre Auram și Mirus. Preotul s-a întors și el ca să mă fixeze cu privirea în timp ce vorbea.

— Apoi lumea și-a pierdut orice savoare pentru el, a continuat cu un oftat. N-a mai găsit nicio bucurie în ea, nici în vânătoare, vin, muzică sau concubine… Tatăl lui încerca disperat să-l mulțumească, iar Naimar hoinărea prin păduri, cu părul vâlvoi și aspru și cu o înfățișare sălbatică. Într-o zi, s-a dus să se îmbăieze în râu și, în timp ce se îmbăia, i-a apărut o Doamnă, învești mântată în robe de culoarea șofranului și frumoasă ca un

trandafir. „O, tinere”, a spus ea, „ridică-te din apă, ca să te văd întreg, căci deja sunt pe jumătate de tine-namorată”. „Nu”, i-a răspuns băiatul, „ce-ai putea tu mie să-mi oferi?” „Ce e ceea ce-ți dorești?”, l-a întrebat. Iar el a zis: „Să scap de moarte, să devin nemuritor!”

Atunci Doamna a zâmbit și a spus: „Asta ușor e de-mplinit.” Iar el s-a ridicat în picioare, și șuvoaie de apă au curs de pe el. Iar Doamna l-a admirat mult și o roșeață i s-a întins peste obraz; dar Naimar a zis: „Acum împlinește ce mi-ai făgăduit.” „Cu multă bucurie”, a spus Doamna. Și a smuls o mână de crini care creșteau pe lângă râu, a luat bulbii, i-a spălat în apă și i-a dat băiatului să îi mănânce. Iar el, luându-i cu ambele mâini, a făcut întocmai.

„Voi deveni nemuritor?” a întrebat el. „Cu siguranță deveni-vei”, a răspuns ea. Și, pe când ea încă vorbea, băiatul a țipat și a căzut; iar Doamna, care era Avalei, s-a uitat la cadavrul cel frumos ce zăcea pe malul râului și a zâmbit. „Nemuritor ești tu”, a spus apoi.

După această poveste veninoasă, l-am privit pe preot, consternat. Iar buzele lui roșii s-au deschis în cel mai copilăros zâmbet. Mi-am îndreptat spatele, mi-am împins scaunul în spate și m-am întors dinspre preot către Mirus în timp ce vorbeam, așa încât să-mi poată vedea amândoi fața.

— O să vă spun adevărul, am zis, și, dacă mă credeți un om mai înțelept decât voi și mă ascultați sau nu, atunci așa să fie. Prințul vostru va fi un tiran. Nu va ezita să ardă biblioteci, palate sau *radhui.* Va trece prin foc toată Olondria.

Auram și-a înclinat ușor capul, într-un gest de acceptare.

— S-ar putea să ai dreptate. Dar va salva un viitor, un mod de viață. Pentru cei care nu pot citi, va salva lumea.

Știam că e adevărat. O anumită lume urma să fie salvată, dar Olondria pe care o știam nu va mai face parte din ea.

Fără lupte, m-am gândit, fără certuri. I-am întins mâna preotului, iar el și-a pus mâna în mâna mea, lemn plutitor alb, încrustată cu inele. Așa fragilă, așa rece, cu bandajul pe încheietură. Ochii lui întunecați m-au cercetat.

— Iertare? a întrebat el.

— Nu, am răspuns. Rămas-bun.

O noapte de stele de deșert și tăcere, sfâșietoare ca o

răsuflare. M-am așezat pe pat și am privit prin fereastra deschisă. Niciun înger nu sfâșia aerul. Văzduhul era nemișcat, desăvârșit deasupra munților adormiți, dintr-o bucată ca un geam. N-am închis ochii, pentru că, atunci când îi închideam, îl vedeam pe Mirus urlând în bătălie, iepe vârstate cu sânge, Olondria arzând pe rug. Vedeam războiul venind și mă vedeam pe mine undeva departe, într-o curte de piatră galbenă, fără nimeni care să-mi aducă mesaje de la cei morți.

Cerurile s-au schimbat. O strălucire albastru-închis s-a oprit pe pervazul ferestrei. Încet, formele din încăpere au apărut din beznă ca și cum s-ar fi ridicat din mare. Aici, polița de deasupra căminului, dincoace, ușa. Acolo, masa din fier forjat și teancul de cărți care adăposteau *anadnedetul.* Și dincolo era tașca mea, recuperată de preot, cu toate cărțile mele înăuntru: *Versuri olondriene, Idila Văii.* Registrul unde îmi scrijelisem agonia din Bain. Și teancurile cu scrisorile lui Tialon, grele ca două pietroaie.

El mi le adusese. Când aliații lui Tavrouni îi uciseseră pe soldați la Klah-ne-Wiy, a avut prezența de spirit să îmi strângă lucrurile, tașca prețioasă și trupul îngerului, a angajat un slujitor și a răbdat durerea când un doctor local i-a prins la loc încheietura ruptă. Un grup de soldați l-a întâmpinat când a ieșit din micuța clinică făcută din lut. Auram le-a zâmbit, disprețul lui fiind la fel de cenușiu și înghețat ca cerut. L-au dus la Ur-Amakir, cel mai apropiat oraș, unde avea să fie judecat pentru trădare și uciderea soldaților. Era bucuros să le facă pe plac, le-a spus. Veștile despre Târgul de Noapte ajunseseră în oraș; mulțimea s-a strâns scandând în fața închisorii unde era ținut. Dându-și seama că discursul său în fața Curții ar putea declanșa revolte, ducele din Ur-Amakir i-a acceptat pledoaria de autoapărare și l-a eliberat.

Iar el a ajuns la Sarenha-Haladli cu cadavrul, așa cum promisese. Până la urmă, era un om de onoare.

M-am ridicat în picioare. Oasele mă dureau de o durere mai veche decât mine. M-am dus la masă și am pus mâna pe o carte, ca să simt ceva solid. Era *Poveștile felinarului*, în care vorbele lui Jissavet uguiau ca niște porumbei. Mi-am adus aminte cum îmi spusese: „Știu ce este *vallonul.* Este *jut.”* Acum, ea ajutase la izbucnirea unui război într-o țară îndepărtată, ca să-i elibereze pe cei care nu pot citi, oamenii *hotun* din Olondria.

M-am întrebat, pentru o clipă în care am lăsat garda jos, ce ar fi spus ea despre asta. Dar știam că nu era războiul ei. Și nici al meu.

Am strâns cărțile, mi-am pus cizmele și am trecut cureaua tăștii peste umăr. Se luminase suficient ca să văd treptele. Jos, în sufragerie, unde umbrele rododendronilor brăzdau ferestrele, servitorul din Evmeni al lui Auram fierbea cafea. Curând, a intrat Mirus, susținând, cu o blândețe necunoscută până atunci și cu respect, brațul preotului care își trăsese gluga pe cap. Am stat împreună în aerul dimineții. Servitorul mi-a dat un pahar cu cafea umbrit de un abur alb. Aroma era pământească, înțepătoare, aspră: gustul Tyomului.

Greu, greu, greu!
Greu de dus aceste pături
și brânză, fire, piei și bogății
până-n Tărâmul Oii Roșii.
Maskiha îți toarce lâna,
toarce soarele în pături pentru mine.
Căci toată noaptea zac singur acum
în umbra nardului ce nu se vede.
Merg unde apa-i dulce
și piersicile sunt de carneol.
Să-mi spună cineva de ce calea
mi-e veșnic presărată cu cenușă.
Și de ce-n poarta cerului
sunt fete-n ale căror palme
râuri de lapte apar, se scurg, dispar ca fulgi de nea
peste Tărâmul Oii Roșii.

Mirus cânta în timp ce mergeam în trăsura preotului de-a lungul făgașelor, iar peisajul se schimba încet, sclipind cu scântei în livezile în floare. Curând, drumul s-a lățit și s-a îndreptat, mărginit cu cioburi de cărămidă, și pe câmpuri au început să se vadă mai multe oi și mai puține vite. Departe, către sud, se legănau lizierele albastre ale unei păduri. Păsările umpleau văzduhul, gâștele și lebedele îngrămădindu-se în jurul bazinelor. Caprifoiul acoperea balustradele caselor de țară, iar satele de *bildiri* trimiteau în aer nori de praf ca alabastrul.

Soarele a readus culoarea pe fața lui Mirus; mesele pe care le

luam în sate i-au împlinit trupul. Aproape că era din nou el însuși când am ajuns în sudul Tavrounului. În timp ce înaintam pe sub apeductul antic, intrând în orașul Tashuef, cânta un *vanadel* care l-a făcut pe servitorul preotului să chicotească. Și când am ieșit în seara aceea la o tavernă numită Lebăda, părea refăcut cu totul, înalt și sănătos. Am mâncat o masă tradițională în Vale, cu *kebma,* smântână și măsline de munte, urmate de un fel cu caise și prepelițe. După o sticlă de vin fără gust, am început cu *teiva* incandescentă cu smochine conservate plutind în straturi groase în sticlă și am ascultat muzicieni din Evmeni cântând la chitarele și viorile lor lungi printre lampadarele de pe stradă și umbrele copacilor. Era ca o seară în Vale. Numai uscăciunea aerului, ecoul ciudat al sunetelor și bunăcuviința distantă și gravă a clienților de la celelalte mese arătau clar că ne aflam încă în munți. Am dat deoparte fața de masă și am desenat cu cretă o tablă micuță, iar Mirus m-a învățat regulile de bază ale jocului de *londo* și a câștigat imediat șase *droi* din punga pe care mi-o dăduse preotul, după care i-a strigat ospătarului:

— Încă o sticlă. Și adu și niște ficat de pui. Întorcându-se către mine, a rânjit și a spus:

— Știu că îți datorez viața. Dar tu îmi datorezi mie șase *droi.*

— Poți să-ți capeți *droii,* am spus, dacă o să ai grijă de viața ta.

Chipul i-a devenit gânditor, înfățișând în lumina lămpilor o expresie nouă și severă, o tușă a vârstei.

— O să am grijă, trup și suflet, a spus el.

După aceea am străbătut străzile de cărămidă ale orașului, trecând pe lângă uși unde erau atârnate plăci de alamă cu numele proprietarilor, cântând un *vanadiel* mastifilor care lătrau, legați în lanțuri, și dangătului unui clopot din templul lui Iva. N-am văzut gropi cu gunoaie sau străzi lăturalnice murdare. Totul era îngrijit, clar delimitat, ordonat. Umbrele cădeau foarte drepte și negre. Am comparat orașul cu taberele nomazilor unde resturile erau aruncate la întâmplare, supuse purificării nisipului.

Sub o arcadă veche, a spus:

— Ăsta e un oraș al pustietății. Uite, nu e nimeni treaz în toată piața. Niciun chefliu întârziat, nici măcar un soldat. Uită-te la bănci, toate goale. Și casa aia cu obloanele nituite. Ăsta e un loc unde poți să aduci o femeie cu toată discreția. Ar putea purta pe străzi o mantie kestenyi. Nu cred că ți-ar pune cineva întrebări

sau că măcar ar observa…

— Dar ea ar veni cu tine aici?

— Niciodată, a râs el.

Din momentul ăla n-a mai pomenit nimic de ea. Și acum stăteam în fața hanului unde lumina felinarelor cădea pe treptele văruite în alb și mușcatele dormitau. M-a prins de umeri și m-a sărutat pe ambii obraji, spunându-mi *bremaro beilare,* „bietul meu prieten”. Mă simțeam deja părăsit, gândindu-mă că voi călători fără el. Am bătut la ușă și ne-a răspuns un servitor care bombănea. Se arătau zorii când am intrat în camerele noastre, iar silueta lui Mirus părea să pâlpâie în aerul de culoarea scrumului.

Dimineața am părăsit orașul Tashuef, am părăsit Kestenya. M-am îmbarcat pe o corabie fluvială care se chema *Cea care Zace Plângând* și m-am rezemat de balustradă, uitându-mă cu ochii mijiți la ponton, la negustătorii și la soldații care înjurau, la coșurile cu pește care se legănau pe frânghii. Acolo se afla și trăsura, cu Mirus așezat pe capră alături de vizitiu, ambii făcând semne cu mâna. Mirus își înfășurase capul cu o basma, după moda din Kestenya. Mai mult am văzut decât am auzit urările lor de rămas-bun, gura lui deschisă și strigătul. Din preot am văzut doar o mână osoasă scoasă pe geam.

— La revedere! am urlat și eu, știind că n-au cum să mă audă.

Râul se umfla în spatele corabiei, larg și bogat, un albastru lăptos dedesubtul cerului. De ambele părți, dealurile se ridicau covârșite de iarbă și spini în floare, iar deasupra lor vârfurile de zăpadă pluteau strălucitoare ca o spumă.

Am trecut de Ținutul Eucaliptului, Ținutul Sălciilor, Ținutul Șoarecilor. Departe, în estul lipsit de culoare, scânteiau Lacurile Dulci și Amare. Satele cu nume ca Weam, Lilawu, Elwianab – silabe Evmeni rotunjite ce picurau ca mierea. La sud de Wun se găseau cămile importate din deșertul Waob; la Welawion am văzut primii elefanți. Și totuși, nu mă făceau să mă simt entuziasmat, ci obosit, pentru că peisajul se întindea în continuare cenușiu, de culoarea noroiului, și urgisit de un vânt sărat. Deseori vedeam bărbați adormiți în bărcile lor, cu buzele albite de sare. Pe izlazurile de pe țărm, oi leneșe rumegau ierburi lipsite de culoare. În depărtare, către est, hotarele Dimavainului fluturau ca niște flamuri de mătase albastru-închis,

iradiind același farmec înviorător ca munții.

Portocalii, curmalii, pepenii verzi furajeri pe care Fodra îi numea „florile somnului”. La Ur-Brome m-am îmbarcat pe o corabie către Tinimavet. Tașca mea, geanta mea zornăitoare, și inima mea mâhnită. Inima aceea care încerca să trăiască din nou: zvâcnea în mine ca o vânătaie stacojie. Ur-Brome puțea a fum și a canale, în plin soare, dar cumva nereușind să absoarbă lumina, cu piețele nivelate păstrând tristețea ceții. Pe când ne îndepărtam de țărm, se auzeau zarva îndepărtată a mulțimii de pe chei și o femeie plângând sub umbrelă.

Enigmatică țară a nordului, încântătoare Olondria! Deodată, pe când ne îndepărtam către mare, și-a dezvăluit frumusețea țărmurilor, cu o mișcare diafană a luminii care părea să aibă în sine un zâmbet sfios și voluptuos. O poleială albastră s-a scurs peste marea care până atunci fusese densă și cenușie, un albastru de o blândețe orbitoare, nespusă. Și orașul a împrumutat culorile delicate ale unui strat de trandafiri pe moarte, nuanțele acelea intense de roz și de alb. Fildeșul cochiliilor roase strălucea în zidurile sale și aurul mătuit al tapiseriilor, și o altă culoare, indefinită, cenușiul de cretă – o culoare gingașă și palidă, mai scumpă mie decât celelalte, pentru că părea să cuprindă tristețea absolută olondriană. Femeia de lângă mine suspina cu o disperare reînnoită, dându-și capul pe spate, cu umbrela de soare aplecată și cu două urme strălucitoare coborându-i de sub gene. În timp ce valurile Coastei de Sare deveneau mai albe, mai fragile, mai luminoase – și, în cele din urmă, a rămas doar o aureolă pe mare.

Capitolul 21
Alfabetul lui Jissavet

— Ah! a exclamat mama. Ce-i cu tine? Ești slab. Și fața ta e schimbată cu totul.

Stăteam în curte, în aerul plăcut al serii. Cerul era turcoaz-închis și primele stele pluteau deja, îndepărtate și palide, ca și cum n-ar fi fost stele adevărate, ci doar reflecții. Era sfârșitul unei zile pe care o petrecusem pe spinarea unui măgar costeliv și ursuz pe care îl cumpărasem la Dinivolim, mergând prin păduri și plantații de arbori-de-cauciuc până în ținutul sclipitor al ceaiului și, în cele din urmă, până la stâncile din Tyom. Familia

nu mă aștepta; Jom a fost primul care m-a văzut, a început să strige și să alerge spre mine și m-a zdrobit la piept în curtea din față, iar mama a dat buzna afară să mă întâmpine cu o privire temătoare, cu părul despletit, cu mâinile încă lucioase de la grăsimea din bucătărie. Au trimis un slujitor să-l găsească pe Lunre, care nu era acolo; alții au pregătit în grabă o petrecere de bun venit, umplând curtea cu flori. Acum stăteam acolo, în scaune de ratan, într-o atmosferă destinsă de sărbătoare, pe care am recunoscut-o ca fiind absența tatei.

— O să mă îngraș la loc imediat, am spus, întinzând farfuria goală.

O slujnică a luat-o și mi-a întins pânza și ligheanul să mă spăl.

— Să te îngrași la loc! a exclamat ea. N-ai fost niciodată mai gras decât un șoricel. Și toată grăsimea era pe mustăți...

— Da, trebuie să te îngrășăm, a spus soția tatei, ștergându-și mâinile micuțe pe pânza unei slujnice, netezindu-și fusta lungă.

Stătea foarte dreaptă în lumina înserării, fără să se arcuiască după forma scaunului. Ultimele raze ale cerului străluceau pe cozile ei strânse în sus și lucioase. Fața îi era o umbră ștearsă.

— Cum altfel să-ți găsim o mireasă?

Râsul ei a răsunat ca o lingură veche care cade pe ceva metalic.

— Nu că asta l-ar fi împiedicat pe fostul tău profesor. E tot slab ca un greiere și i-am sărbătorit nunta la Zilele Mării!

M-am întors către Lunre, șocat. Avea un zâmbet stânjenit, jenat, și mi s-a părut că era recunoscător că e întuneric.

— Așa e, a spus el încet, în kideti, privind în zare spre copaci.

M-am uitat fix la el.

— Și unde e mireasa?

Și-a frecat falca.

Mama a răspuns blând:

— Lunre stă la casa lui acum, pe Muntele Pictat.

— Te-ai mutat, am spus în olondriană, consternat.

Iar el mi-a răspuns în aceeași limbă, mișcându-și mâinile în întuneric ca și cum ar fi adunat frunze.

— Nu puteam să rămân aici pentru totdeauna, fără să am pe cineva pe care să-l învăț. Ți-aș fi spus mai târziu, dar...

A ridicat din umeri, elocvent în tăcerea lui. Slujitorii ne-au adus din bucătărie două vase cu jăratic, iar lumina roșiatică a dezvăluit un zâmbet reținut pe fața soției tatei.

— Felicitări, i-am spus lui Lunre în kideti.

S-a uitat la mine, cu figura serioasă, plină de recunoștință în penumbră.

— Mulțumesc, mi-a răspuns.

S-a întins și mi-a prins mâna, apoi m-a bătut pe braț ca și cum ar fi vrut să se asigure că eram real, că eram alături de el.

— Jevick, a murmurat el.

Vocea i-a șovăit în amurg, aceeași voce. Uitasem cât de subțire era, aspră în registrul înalt. Dacă ar fi fost să-i descriu glasul, n-aș fi zis că mi se părea obosit, uzat ca un material a cărui urzeală s-ar fi rărit, pe punctul de a se sfâșia. Aș fi vorbit despre o altă voce, mai dulce, mai nobilă, mai liniștită, și totuși, când a vorbit, am auzit o voce pe care am recunoscut-o: vocea bătută de vreme, zdrențuită de vânturi ca vocea unui marinar bătrân, adusă lângă mine într-o clipită orbitoare. Îl știam după voce, în pofida părului, care crescuse mai lung și se albise de sare și pe care îl purta legat pe grumaz în felul din insule, și în pofida vestei cu modele din Tyom, a pantalonilor strânși cu șiret și a sandalelor de piele, costumul unui pescar de pe stânci. Vocea îi era aceeași, trupul lui înalt și slab, felul cum își ținea coatele pe genunchi, ochii lui triști de vrăjitor. Se juca acum cu o frunză, arzând-o pe tăciuni, iar roșeața îi lumina degetele până au devenit incandescente de sângele ascuns.

Am vorbit. Am vorbit despre fleacuri, pești și pomi fructiferi, bârfe din Tyom, moartea unui bătrân, câteva logodne. Soția tatei, credincioasă amarului ei, a făcut doar comentarii a căror nevinovăție ascundea cruzimea lor reală. Era, ca de obicei, un pumnal abia vârât în teacă, doar puțin domolită de gândul că eu, Ekawi, aș putea-o alunga. Și doar această temere care o rodea, vădită în atitudinea ei încordată și vigilentă, o făcea vrednică de milă și, deci, suportabilă. Râsul ei răsuna nefiresc, așa că Jom a scâncit nefericit, iar mama s-a uitat cu îngrijorare la cealaltă soție. Mama, care nu era în stare să fie răutăcioasă, nici chiar ca să se apere, care s-a umilit ca să o potolească pe prima soție:

— Uită-te la hainele fiului tău, a spus ea, tachinând-o, iar soția tatei, fără să-și dea încă seama de semnul de bunăvoință, a pufnit cu răceală.

— Ridicole veșminte, a zis ea. Nici măcar preceptorul lui nu se îmbracă așa.

Un zâmbet afectat i-a strâmbat fața de fier în lumina lunii. Geniul mamei și sensibilitatea ei pătimașa o făceau să fie în stare să-i cunoască pe alții mai bine decât se cunoșteau ei înșiși. Când Lunre a fost gata de plecare, am mers cu el până la bolta curții, în timp ce un slujitor ne urmărea cu o lampă din Tyom, un bol de ulei. Lumina era rumenă și mișcătoare, o lumină care nu ți-ar fi permis niciodată să citești o carte, culoarea ei săltând în toate direcțiile, luminând zâmbetul maestrului meu și, apoi, rezemându-se de zid, toiagul pe care l-a luat în mână, prinzându-l ferm. Era un *bolkyet,* un toiag care ascundea o lamă subțire. A răsucit mânerul, dând la iveală o dungă albă.

— În cazul în care dăm de hoți, a rânjit el, închizându-l cu o pocnitură, iar mama a spus, aprobator:

— Da, Muntele Pictat e departe.

M-am uitat la ea și am văzut, în ochii ei sinceri în lumina vremelnică, în arcul delicat de la colțul gurii, că se gândea la ce mă gândeam și eu: știa că Lunre s-ar putea să nu aibă niciodată ocazia să folosească *bolkyetul* pe care se sprijinea așa de mândru. Pentru că orice insular care l-ar fi atacat pe întuneric pe maestrul meu, chiar și cel mai violent și răuvoitor criminal, ar fi fugit de înfățișarea lui spectrală, de înălțimea supranaturală și de paloarea care sugera lipsa sângelui. Și totuși am văzut că, de când se mutase, mama îl lăuda pentru curajul neașteptat de a merge înarmat prin păduri, iar Lunre, care n-ar fi recunoscut niciodată vreo urmă de orgoliu fizic, se bucura să fie considerat un bărbat de care trebuia să se țină seama. Această privire fugară asupra noilor lor vieți, atât de pline de farmec și generozitate, m-a emoționat ca vederea unei picturi frumoase, ca una dintre picturile acelea întunecate și melancolice ale Olondriei în care doar un colțișor e încărcat de lumină. Stăteau acolo, înconjurați de beznă sub o lună îndepărtată, luminați de razele groase și piezișe care veneau din bolul de ulei, bărbatul, cu părul alb și ochii spălăciți și blânzi, schimbători ca apa, și femeia, cu părul negru, desculță, cu zâmbetul radios. Apoi și-a pus mâna liberă pe umărul meu și m-a sărutat pe ambii obraji, spunând în olondriană:

— Bun venit, prietene de suflet.

M-a strâns de umăr și s-a întors, servitorul luminându-i calea către poartă, iar umbra lui colțuroasă lunecând peste potecă.

— E un om bun, a spus mama după ce a plecat. Ar trebui să

te bucuri că și-a găsit o soție.

— Mă bucur.

Și-a împletit brațul printr-al meu, întorcându-se cu mine să mergem înapoi la scaunele noastre.

— Șoricelul meu…

Cuvintele au mișcat-o deodată; era limpede că nu se așteptase la asta. I-am simțit ezitarea din voce, apoi a tăcut. După aceea a râs cu lacrimi:

— Ce proastă sunt! Și, uite, Jom și-a scos vesta – se face frig, o să înghețe…

Într-adevăr, Jom își scosese vesta și stătea în fața portocalilor, cu pieptul și umerii puternici luminați de lună. Soția tatei a venit spre mine cu pașii ei iuți și apăsați și a îngenuncheat pe dale ca să primească atingerea mâinii mele. I-am atins coafura enormă, care era țeposă ca un arici-de-mare, după care s-a ridicat, a mormăit „Noapte bună” și s-a îndreptat bățoasă către camera ei. Am auzit-o certându-l pe un slujitor. Pașii au lipăit, o lumină a străfulgerat.

Apoi, casa a rămas întunecată, cufundată în tăcere.

— Jomi, a spus mama. Tu, Primul Născut, ce-ai făcut cu vesta ta? Nu, lasă-l, mi-a spus, atingându-mi brațul. Îi place. Și e doar fericit că fratele lui e acasă. Nu-i așa, Jomi? Nu-i așa, veveriță mică?

Veverița ei, șoricelul ei. Când vorbea cu noi, vocea ei deborda de dragoste, o dragoste sinceră, strălucitoare, străvezie, aceeași ardoare pură care i se revărsa din ochi când se uita la noi, care îi lumina arcul obrazului, nesecată, care nu slăbea niciodată. Dragostea aceasta exista doar ca să se dăruiască, o fântână eternă. Și mi se părea că acum, când tata era mort, putea să o dăruiască fără teama de a fi batjocorită sau de a ne expune pe noi pericolului geloziei lui. Razele lunii cădeau în curte ca o ploaie albă, nemișcate, diafane. Jom și-a vârât mâinile în lumină și și-a frecat fața. A făcut toate gesturile din ritualul spălatului, curățându-și părul și silueta deslușită, însuflețită, a corpului său de zidar. I-au scăpat gemete ușoare și râsul, care era liniștit și ciudat de domol, încărcat numai cu cele mai tainice simțăminte. Un râs ca gânguritul unui porumbel. Încă era departe de mine, așa de departe, albindu-se în lumina lunii ca o statuie.

În dimineața următoare, m-am dus călare la Muntele Pictat.

Mama îmi descrisese locul singuratic unde alesese să locuiască Lunre. Am călărit prin verdeața însuflețită și felurită din Tinimavet, prin verdele-închis al copacilor de mango și galbenul verzui al tufelor de cafea. Belșițele, care nu înfloriseră încă, aveau frunzele de un verde rece și mat; papaya, ce-și aruncau tulpinile albe către cer, erau încununate de un verde albăstrui. Casa lui Lunre se ridica singuratică la capătul unei cărări pline de colb, cu acoperișul de stuf apărat de un enorm arbore-de-foc.

Am descălecat în tăcere, cu tașca atârnându-mi ca o greutate pe umăr. Casa era micuță, izolată, dominând valea, înconjurată din toate părțile de copaci și aparent pipernicită sub crengile încărcate ale arborelui-de-foc, înflăcărate cu miriade de făclii arzând în umbră. Era ciudat să-mi văd maestrul apărând zâmbitor în ușă, plecându-se sub acoperișul de paie. Mi-a strâns mâna și m-a salutat în olondriană, iar lumina zilei a dezvăluit cât de bronzat era, cât de alb îi era părut.

— O dimineață minunată, a spus el. Ca întotdeauna, aici, la marginea văii. De multe ori stau aici, doar privind, doar privind…

Și și-a pus mâinile în șoldurile lui înguste, a mijit ochii privind peste valea unde lumina soarelui se revărsa peste verdele neguros al fermelor.

— Minunată! a repetat el. Uneori, pot să văd până la Muntele Melcului. A, dar intră… intră.

Mi-a făcut semn spre ușa deschisă, cu un zâmbet sfios, pe care nu-l cunoșteam. M-am aplecat ca să intru și m-a urmat, închizând ușa din scoarță de copac nefinisată.

— E păcat să acoperi perspectiva, a spus el. Dar Niahet spune că intră muștele.

Camera era întunecoasă și răcoroasă, cu apărători din trestii împletite la geamuri; dar chiar și în lumina slabă am zărit privirea neliniștită cu care mă săgeta, fermitatea neașteptată cu care spunea „Niahet”. Nu știam ce să fac și am rămas în picioare, ținându-mi tașca în față în timp ce Lunre mi-a cerut de mai multe ori să mă așez și, în cele din urmă, s-a lăsat pe unul dintre covorașele împletite întinse pe podeaua de pământ, gheboșat și stângaci, tot numai brațe și picioare deșirate. Era limpede că încă nu se obișnuise să stea pe podea, dar reușea să se așeze comod sprijinindu-se de perete. M-am lăsat jos pe covorașul din fața lui, cu spatele către ușă și cu tașca lângă

mine.

— Așadar, sunt aici, a spus el.

Mi-a zâmbit, cu dinții albi în întunecime. Crâmpeie de lumină se agățau ca praful de aur de apărătorile celor trei ferestre. În afara prețurilor nu era nicio mobilă în încăpere, doar vechiul cufăr de călătorie, cu vopseaua albastră scorojită, așezat lângă unul dintre pereți. Deasupra lui erau stivuite câteva cărți și, am văzut, cu un fior ciudat în suflet, un *jut* simplu, învăluit până în talie, cu picioarele desfăcute larg făcute din cupru. Probabil că era al soției. Prezida asupra cărților maestrului meu, ghemuit, într-o tăcere misterioasă: un suflet exterior veghindu-le pe celelalte.

— Bun venit, m-a întâmpinat Lunre, trosnindu-și încheieturile subțiri așa cum făcea și odinioară, dar cu un aer prea concentrat, o agitație înăbușită, și am știut că era nervos și voia aprobarea mea, că pentru el vizita asta era de cea mai mare importanță.

Verdele strălucitor al ochilor lui era umbrit de nesiguranță, resturi de încărcătură aruncată peste bord întunecând apele strălucitoare. Iar privirea lui nu mai era liniștită și directă: se mișca, licărind ici și colo, pe pereții goi sau spre dârele șterse de lumină.

— A, Niahet! a spus el brusc.

Vocea lui era neobișnuit de puternică.

Femeia a intrat, împingând draperia cu umărul, cu o tavă de lemn în mâini. Nu era frumoasă, nici foarte tânără, dar era cu douăzeci de ani mai tânără decât el. A îngenuncheat în fața mea cu o eleganță exersată.

— Suc de curmale fierbinte dimineața, a spus Lunre, tot cu o voce neobișnuit de puternică, trecând în limba lui kideti cu accent. Știu că e neobișnuit, dar mi se pare așa de… îmi place așa de mult.

Mi-am ținut privirea în pământ. Fața îmi ardea.

— A, mulțumesc, a spus el, în timp ce femeia s-a întors și a îngenuncheat în fața lui, dându-i cana cu suc de curmale de pe tavă.

Stăteam nemișcat, ținându-mi cana în mână: mirosul era greu, întunecat, nostalgic, îmi aducea aminte de frigurile și de somnul din copilărie. Femeia s-a ridicat. Mi-am dat seama că o știam, doar din vedere, așa cum știi pe aproape oricine în Tyom:

era fiica unor mici fermieri, fata grasă, fata tăcută. Fratele ei lucra ca administrator pe o moșie din apropiere. Ea nu mi-a vorbit, desigur, deși Lunre s-a uitat la ea cu speranță și, am observat, cu o afecțiune blândă. A ieșit cu spatele drept, înfigându-și în podea picioarele solide, goale, cu călcâiele sclipind ca un steatit galben.

— O minune, a spus Lunre.

Vocea îi era răgușită și nu se auzea. Și-a dres glasul.

— O femeie minunată, a adăugat.

Am sorbit din băutura lipicioasă. Curajul aproape că mă părăsise; ca și Lunre, nu știam încotro să privesc. Iată-l, căsătorit cu o insulară analfabetă, descoperind o bogăție naturală din Tyom. „Odată ce ai clădit ceva – ceva care îți cere toată pasiunea și voința –, îți devine mai prețios decât propria ta fericire.” N-aveam cum să încep, așa că am început stângaci.

— Îți mulțumesc că mi-ai împrumutat cărțile pentru călătorie, am spus. Dar ar fi trebuit să-mi sugerezi autobiografia Leiyei.

A ridicat dintr-o sprânceană, păstrându-și zâmbetul pe buze, deși privirea îi era foarte fixă.

— Ah?

Râsul meu a fost hârâit.

— O glumă. Sigur că nu m-ai fi trimis cu cartea asta la mine. Știai că era interzisă, la fel ca celelalte cărți ale ei. *Îndreptarul binecuvântărilor,* de exemplu. Cât am fost plecat, am avut ocazia să-l citesc.

Și-a pus cana pe tavă și a rămas cu capul plecat, încruntându-se la ea. Când și-a ridicat privirea, durerea din ochii lui m-a săgetat direct în inimă.

— Am înțeles de la Sten că ți s-a întâmplat ceva, a spus el încet. Ceva pentru care s-ar putea să nu te fi pregătit. Îmi pare foarte rău.

— Să nu-ți pară, am spus. N-am avut de gând… nu voiam să mă plâng. Doar că nu știu cum să spun… am cunoscut pe cineva. Mi-a dat ceva pentru tine.

Am apucat tașca, am deschis-o și am scos cele două teancuri roz legate cu o panglică.

— Mi-a dat astea. Mi-a cerut să ți le aduc.

Lunre s-a uitat la teancuri. A clipit. Le-a atins. Pentru o clipă, a părut să nu înțeleagă ce înseamnă. Mai mult de atât: a părut că nu știe ce erau acele scrisori, al cui scris era, că uitase cum să

citească. Apoi, fără avertisment, răsuflarea i s-a oprit și s-a albit la față. A înșfăcat teancurile cu degetele slăbite. Și, în vreme ce-l fixam cu privirea, cu inima bătând să-mi spargă pieptul, l-am auzit gemând: un sunet adânc și înfiorător, înspăimântător și strident, un sunet care-ți îngheța sângele în vene.

A oftat. S-a prins de pântece ca și cum l-aș fi înjunghiat, încovoindu-se până când capul i-a ajuns pe preș, în fața scrisorilor fatale. Țipetele lui au pângărit simplitatea domestică a căsuței, au profanat liniștea dealului. Erau urâte, animalice, înfricoșătoare, chinul din ele distrugând toată bunătatea, toată buna-cuviință. Părul i se răsfira peste scrisori, mâinile îi acopereau fața. Când m-am târât până la el și l-am prins de umeri, m-a îndepărtat.

— Nu. Ai făcut destul, a strigat el zvârcolindu-se în brațele mele.

— Șșș! Șșș! am șoptit.

Nu i-am dat drumul până nu s-a stins primul val de suferință. Apoi l-am lăsat ușor pe podea. Femeia, Niahet, n-a apărut; mi-am imaginat că se plimba prin bucătăria ei umilă, în agonia spaimei.

— Șșș! am repetat.

Zăcea pe podea, încă tremurând, și mi-am pus mâna între omoplații lui, cu o autoritate tăcută. Îi doream să îndure durerea cu o înțelepciune născută din deșert, din iarnă, din serile celor morți. Totuși, lacrimile îmi curgeau pe obraji, iar inima mi se zbătea. Mi se părea că eram slujitorul morții, că pustietatea mă urma oriunde mergeam. Mi-am amintit de deznădejdea curajoasă a lui Tialon, trupurile arzând la Târgul de Noapte, Olondria sub amenințarea războiului. Trasasem acea linie de distrugere de-a lungul nordului, iar acum o adusesem cu mine acasă în Tyom, în casa lui Lunre. Un blestem, m-am gândit. Un blestem. Și atunci mi s-a părut că aud vocea îngerului: „Gata, Jevick. Gata. S-a terminat.”

— N-o să pot vorbi niciodată despre asta, a șoptit Lunre.

— Știu.

Apărătorile sclipitoare de la ferestre au fluturat; am clipit ca să-mi limpezesc privirea.

— Nu trebuie să vorbești despre asta. Dar vei citi scrisorile.

— Nu pot. Nu pot să mă întorc.

— Știu. Dar le vei citi.

Apoi s-a ridicat încet în șezut, ca un bătrân, și și-a tras genunchii lângă el.

O teroare superstițioasă pe chipul său. S-a holbat la scrisorile care stăteau pe podea, în fața lui.

— N-am crezut niciodată că mi se poate întâmpla așa ceva. E ca și cum m-aș uita la un lat...

— Nu, am spus. O ușă.

— O ușă, a repetat el.

Alte lacrimi i-au alunecat de pe gene, în jos pe obraji, dar cred că nu-și dădea seama că plânge. Unde se uita acum, cu ochii lui strălucitori, goliți de culoare în întuneric, încărcați cu o strălucire puternică, abstractă? În lumea lui de dinainte. Unde, în zilele de triumf și de siguranță, mergea îmbrăcat cu o robă cenușie prin sălile strălucitoare, ducându-și lădița de scris, iar ploaia cădea printre copacii grădinilor de pe acoperișuri, topind lumina lămpilor. Acolo umblase cu un înger alături de el. Iar acum se uita la mine.

— *Tehavi*! a spus.

Un cuvânt, jumătate șoaptă, jumătate strigăt. Ducea într-însul uimire și o rugă chinuită. Mi-a luat mâna, s-a plecat asupra ei, și-a apăsat-o pe frunte.

— *Tehavi. Tehavi.*

Mi-am imaginat plecarea lui din palat. Se află într-o încăpere, una dintre încăperile micuțe și curate din Turnul Smirnei, un culcuș pe podea, câteva lumânări strâmbe, pe jumătate topite, ferestrele deschise dezvăluind câmpiile adormite. Primele păsări începuseră să cânte, iar câmpiile erau albastre și cețoase, însă el mai are lumânarea aprinsă, pe un scaun, și la lumina ei întoarce cărțile în mâini și apoi le împachetează în genți de piele înalte, roase. Încă nu a ajuns în posesia legendarului cufăr de călătorie pe care îl va cumpăra în Bain, poate la Târgul Lumânărarilor. Lumina lumânării îi mângâie părul de argint, apoi se cufundă și se rătăcește în faldurile robei sale voluminoase.

E aceeași robă pe care o îmbiba ploaia pe sub copaci când fiica preotului îl privea de la o fereastră înaltă, iar acum el se întinde în spate și strânge țesătura în mâini și o trage ușor peste cap. Zace în culcușul lui, mototolită ca o piele. Miroase ca pământul, ca rădăcinile sălbatice pe care le-a folosit ca să-și facă vopseaua, ca ploaia de iarnă care cădea în timp ce țesea

pânza, ca fitilele lămpilor, ca draperiile din altarul Pietrei. Stă dezbrăcat, cu coastele luminate de sclipirea lumânării, și se uită afară către câmpiile unde se adâncesc umbrele. Apoi se apleacă să dezlege nodul genții de călătorie de pânză umedă care a adunat praf în colț timp de nouă ani.

Nodul nu se dezleagă. Îl prinde, iar și iar, între degetele înghețate. În cele din urmă, rupe șiretul cu dinții. Îi lasă un gust de cenușă în gură, dar reușește să deschidă geanta și trage afară hainele, cămașa albă, pantalonii conici. Este încă subțire, așa cum era și cu ani în urmă, iar hainele i se potrivesc destul de bine, însă el nu se mai potrivește cu ele: trupul îi e stângaci. Din fundul genții scoate, și își pune cu mișcări neîndemânatice, inelele și cerceii cu pietre albastre marmorate.

Până ajunge la cheiul de sud, dealurile vor fi înflăcărate de lumină, iar lobii urechilor, neobișnuiți cu bijuteriile, îl vor durea. Dar acum, când își atinge cerceii ca să-i simtă, nu îl dor, doar par grei, cu greutatea lipsită de viață a oricărei pietre. Curând, n-o să-i mai bage deloc în seamă, ca atunci când stă în picioare în curtea noastră, iar soarele insulelor îi umple cu o strălucire lichidă, și băiatul care vorbește cu păsările îi amintește deodată de prezența lor întinzându-se către ei și strigând *„Katchimta”*: Albastru.

Și eu mi-am schimbat hainele. Am lăsat deoparte costumul din Bain și m-am strecurat în pantalonii și vesta mea kideti. O mantie să mă apere de ploi, deși este încă lumină și cald afară când mă duc în camera altarului și mă întind după *jutul* meu. Un fior de groază m-a trecut cu o clipă înainte să-l ating și am râs, pentru că niciodată nu mi-a păsat de *jut,* silueta micuță cu gheare care avea mânere de jad. Nu l-am curățat niciodată, nu l-am uns niciodată, nu m-am rugat niciodată la el.

— Vino, i-am spus, zâmbind, și l-am cântărit într-o mână.

Era mai greu decât mă așteptam, ca și cum înăuntru ar fi avut lut întărit. Când m-am întors, am văzut-o pe mama stând în ușă, iar ea a icnit și și-a dus mâinile la gură, cu ochii plini de lacrimi.

— Nu pleca, a strigat ea.

Am ținut *jutul* aproape, acoperindu-i cu mantia.

— Mă bucur că ești aici. Voiam să te caut înainte să plec. Știu că ție, dacă nimănui altcuiva, o să-ți lipsească *jutul* meu.

Nu asculta, nu mă putea auzi.

— Nu.

Mi-a frecat umărul, iar lacrimile aprinse îi ardeau obrajii.

— O să mă întorc, am spus. Curând. În două săptămâni, poate. O să plec mereu, dar o să mă și întorc mereu.

— Nu trebuia să te las să pleci.

M-a apucat de guler, cu ochii înverșunați.

— Știu că ți s-a întâmplat ceva acolo. Nu sunt proastă. Când a venit Sten… a spus că erai bolnav. Ce fel de boală? Nu mi-a spus… a zis că nu știa…

Mi-am pus brațul în jurul ei și i-am sărutat părul.

— Și acum pled. Cu *jutul* tău. Și ar trebui să fiu mândră… E o binecuvântare, un *tehavi* în familie…

Lacrimile ei îmi umezeau vesta. Am așteptat, știind că până la urmă o să-și ridice capul, o să-și dea părut pe spate și o să încerce să zâmbească. Și când a făcut-o, i-am zâmbit și eu și i-am spus din nou că o să mă întorc atunci când o să pot, curând, poate înainte de ploile lungi. Și am ieșit, cu *jutul* sub mantie. Am traversat ferma, salutându-i pe lucrătorii care îmi făceau semne cu mâna din câmp. Acest tărâm fericit, m-am gândit, acest tărâm fericit. Am trecut pe lângă șirul de camere de depozitare, izolate sub abanoși, cu ușile închise cu lanțuri. Mi-am continuat drumul, departe de sat, pe stâncile unde obișnuiam să merg cu Lunre, stâncile sărate ca niște spini sub tălpile sandalelor. *Jutul* meu a căzut fără niciun sunet, marea era prea departe ca să mă ajungă stropii de apă. Deasupra mea, munții pluteau ca niște palate de nori.

Acum îmi spun *Tehavi.* Nu Ekawi, niciodată Ekawi. Mă urmează prin sat când cobor din munți. Copii, scumpi ca apa după lunile petrecute printre vârfuri. Femei cu răsuflarea tăiată, care se roagă de mine să intru în casele lor să mănânc. *Tehavi, Tehavi.* O procesiune în zdrențe mă urmează pe drum, iar oamenii se uită unii la alții și spun: „Se duce la *jutul* lui.” Iar alții spun: „Nu are *jut*.” Dar nimeni nu știe sigur. Merg cu pași mari către casa galbenă, sprijinindu-mă în toiag. Acolo voi sta, deși pentru puțină vreme. Acasă. Stau cu familia mea, mă plimb, citesc. Schimb cărțile pe care le-am avut cu mine în munți cu altele. Merg în vizită la Lunre și la Niahet, soția lui. Vorbesc cu mulți oameni, de tot felul și *hotun.* Și îmi aduc aminte de Jissavet.

Nu, n-o să se întoarcă.

O caut pe căile înserării de culoarea negurii, la colțul casei unde picură umezeala. În colțul ăsta, în spatele tufișurilor unde nu ajunge niciodată lumina soarelui, colțul ăsta al umbrelor veșnice, mucegai, putreziciune. Respir parfumul nocturn dens de iasomie, mirosul zidului îmbibat de ploaie. „Toamna vine cu o șoaptă și miroase ca o piatră…” Dar aici nu e toamnă, și nu e niciun înger, niciun fluture întunecat pe acoperiș, nicio privire sau lumină de neînțeles.

Merg pe sub copacii care picură. Pe cer, sângele inimii mele e împrăștiat în forma urmelor fine ale pașilor ei care se îndepărtează. Ca niște porți de foc, care se deschid și se închid. În timp ce în curțile din Tyom se aprind vasele cu jăratic și bătrânii râd horcăind.

Mă sprijin de garduri, căutând-o. Într-o casă din apropiere se aprinde o lampă și o umbră întunecată se mișcă prin iarbă, către cărăruia de cărămizi sparte: cu un urcior de lut în brațe, trece, un picior, apoi celălalt. Spatele ei maiestuos, lumina piezișă pe călcâiul ei. Sunt cât pe ce să strig; fac o mișcare și ea se întoarce. Fața îi e surprinsă în crepuscul, n-are mai mult de opt-nouă ani. Sigur, recunosc casa, este fata mai mică a lui Pavit. Știu dintotdeauna ferestrele acelea acoperite cu frunze.

După-amiezi din Tyom. Amețit de căldură, mă ridic năuc după ceasul de odihnă, cu capul zvâcnind, cu gura uscată. Mă clatin până în curte, deja uitându-mă confuz după ea în urciorul cu apă, în cupa ridicată la buze, în lumina grea care cade pe pietre. Muștele bâzâie în jurul meu, murmure despre ea în umbra zidului. Mijesc ochii, privind fix în lumina soarelui, iar căldura și sudoarea din gene mă fac să cred că îi văd forma care abia apare, radiind strălucire printre hibiscuși. Însă nu vine, nu ajunge niciodată. Se găsește de fiecare dată pe punctul de a fi, niciodată revenind la viață. Când furtunile se rostogolesc dinspre mare, stau în pragul ușii holului, în vreme ce ploaia își dezlănțuie demonii în curtea întunecată.

Iar acum, cât sunt de fericit că nu am ars teancul ăsta de cărți, această biată urmă a ei, jalnică precum un fir de păr răzleț! Pentru că sunt ca îndrăgostiții care țin talismane obscure și caraghioase, un cocean de porumb pe care l-a ros iubita, o căpușă desprinsă de pe glezna ei. Așa e *anadnedetul* îngerului. Îngenunchez la masa din sala de clasă, citind la lumina uleioasă

a lămpii mele, pentru că lumina care vine din grădină nu e suficientă, doar lumină stinsă care pătrunde prin vălul ploii. În rezonanță cu ploaia torențială, revăd limbajul ei pasional. „Sunt tunete, întunecime, o ceață rece peste tot.” Sărăcia cuvintelor nu le poate goli de semnificație: uneori cred că sunt suficiente, aproape suficiente… aproape suficiente ca să o cheme din nou, reală, în fața mea, cu ochii ei sclipitori, cu pielea ei strălucitoare, de neatins. Așa că iubitul își inventează propria religie, rugându-se la tezaurul său de unghii aruncate. *Anadnedetul* nu are mai multă putere decât ele – poate chiar mai puțină. Și totuși îl ador; atingerea paginilor mă bucură. Acolo, într-un colț, o pată de cerneală dezvăluie unde am tresărit când mi-a vorbit pe neașteptate în timp ce scriam grăbit. Minunată pată, înflorită ca o stea. Și toate paginile îndoite și murdare, uscate și poroase în lumina lămpii mele. Mă aplec peste ele: miros a fum în vreme ce-mi vorbesc despre un templu marin, hărți „cu colțurile întoarse”, „lilieci frugivori imenși”. Jissavet nu trăiește în aceste cuvinte, nu este cuprinsă de ele. Ce ar fi spus despre vijelia asta dacă ar fi trăit? Nu, n-o să știu niciodată cum ar fi reacționat la acest bubuit de tunet, dacă s-ar fi speriat, ar fi râs sau ar fi fugit afară în grădină. Și totuși, citesc. Când ploaia se oprește, aud sunetul paginilor întoarse, un sunet senzual ca o femeie care se răsucește în așternut. O șoaptă mai înceată decât apa ce picură de pe frunzele ude ale gardului viu din grădină și ecoul larmei papagalilor cacadu tulburați.

Nu sunt ca nici un alt *tehavi* din istoria insulelor. Când mă întorc în Tyom, copiii vin la mine în vechea sală de clasă. Vin cu tocuri din lemn de *tediet,* cu cerneală din flori de hibiscus în borcănele de piele, cu hârtie groasă realizată dintr-o pastă de frunze. Toate sunt făcute de bărbatul galben care locuiește pe Muntele Pictat, un bătrân ciudat și nebun care le dă oricui îi cere. Doar copiii cer. În sala de clasă, îmi arată cuvintele pe care le-au scris cât am fost plecat, întregi povești în kideti, poeme în formă embrionară. Acest alfabet s-a născut în Olondria, le spun, dar este al lor; a fost folosit pentru scrierea primei lucrări a literaturii scrise kideti. *Anadnedet,* de Jissavet din Kiem. De aceea îi spunem Alfabetul lui Jissavet. La sfârșitul fiecărei lecții, citesc cu voce tare din lucrarea originară. Și le fac cunoștință și cu altele, cărți pe care le-am tradus din olondriană în cea mai violentă și profanatoare formă de citit. Și le spun: „Aceasta este

o călătorie în *jepnatow-het,* lumea umbrelor. Nu o confundați cu tărâmul realității.”

Poate nici chiar ținutul numit în cărți nu mai este real. Din Nord ajung zvonuri înfiorătoare: biblioteci care ard, adepți ai Pietrei târâți pe străzi. Poate, într-o zi, Tyom va deveni ultimul refugiu al cărților. Nu știu. Citesc. Îi duc pe copiii din Tyom să vâneze cu Firdred, să străpungă mistreți cu lancea în pădurile înzăpezite din Olondria. Împreună, intrăm în castelul cu obloane întunecat al lui Beai. Iar Fodra ne duce în Bain, la zidurile albe care domină marea, în aroma veșnică a măslinilor. Apoi ridic privirea: lumina s-a schimbat, copiii sunt agitați de foame, am pierdut toți încă o după-amiază din viețile noastre, fără să câștigăm nimic altceva decât o aură misterioasă: deoarece cupa pe care o ridic acum nu este doar o cupă, ci poartă umbra pânzelor în fața ei lăcuită. Și pragul de sus al ușii este dintr-odată mai întunecat, ca și cum s-ar fi învechit printr-o vrajă. Și florile din curte, istovite de căldură, atârnă pe tulpini ca niște batiste uitate după un bal la miezul nopții, ca niște eșarfe pierdute la întâlniri romantice. La fel, poate, sunt încă influențat de înger, subtil, vag, așa cum mareea este influențată de lună chiar și în beznă. Uneori, îmi apare în vis și mă simt de parcă mi s-ar da voie să trec prin porțile uriașe și dispărute ale copilăriei.

Trandafirul meu pierdut, clopotul meu îndepărtat! Ce a fost simțământul acela de fericire, care a izvorât pe neașteptate din durere? Eram în sala de clasă după o lecție; mama era și ea acolo; încăperea, încinsă și luminată; pereții, galbeni de la lumina venită prin ușa deschisă. Stăteam în picioare, tremurând de bucurie, concentrându-mă pe ceea ce simțeam ca și cum aș fi cercetat un gust nou și încântător. Era îngerul: căldura pură, porumbeii care gângureau în grădina însorită, fața de aur a mamei luminată de pereți.

— Ce e, fiul meu mai mic? m-a întrebat ea râzând.

Ce este? Da, ce e asta? Este motivul pentru care merg în munți după amurg, când nu pot să-mi suport nici măcar adăpostul amărât din ierburi uscate, și mă uit la licuricii care zvâcnesc în pădure. O, n-o să vină? Oare n-o pot chema ele, lămpile acestea rătăcitoare? Nu: sunt singur în aerul înăbușitor, în bezna cu o tentă viorie, în mirosul de frunze ude. Dar o aștept în continuare. Încă o caut.

Mulțumiri

Am scris această carte în doi ani, iar revizia a durat un deceniu și îmi este imposibil să le mulțumesc tuturor celor care m-au ajutat în tot acest timp. Totuși, le datorez mulțumiri speciale celor de mai jos:

Anna Jean Mayhew, pentru comentariile utile. „Autorii zâmbitori”: Kerry Dunn, Sheryl Dunn, Richard C. Hine, Marla Mendenhall, Jarucia Jaycox Nirula, Dwight Okita, Steffan Piper și Robert L. Taylor, pentru criticile constructive, sfaturi și sprijin moral.

Gavin J. Grant și Kelly Link, de la Small Beer Press, pentru că au făcut totul posibil și pentru influența lor magică în editare.

Kat Köhler, prietena mea de nădejde.

Părinții mei, care mi-au transmis dragostea lor pentru cuvinte.

Și lui Keith – primul cititor, critic loial, autor de hărți și inspirație –, care a fost acolo când a început totul.

PREMIILE WORLD FANTASY ȘI BRITISH FANTASY

O carte este o fortăreață, un loc al plângerii, chria către deșert, un rău fără poduri, o grădină de lănci.

Jevick, fiul unui negustor de piper, a crescut cu povești despre Olondria, un tărâm îndepărtat și fascinant, unde cărțile sunt obiecte obișnuite, nefiind atât de rare ca în țara lui. După moartea tatei, noile responsabilități îl vor conduce pe tânăr pe tărâmul la care visase cu ochii deschiși întreaga copilărie. Prins în lupta dintre cele mai puternice culte religioase ale imperiului, Jevick va înțelege ce înseamnă arta și viața, căminul și exilul, dar și limitele celei mai seducătoare dintre vrăjitorii: cititul.

Cuvântul „carte" în toate limbile cunoscute pe pământ este vallon, „odaia cuvintelor".

WWW.EDITURA-PALADIN.RO

ISBN 978-606-9000-26-7

9 786069 000267